DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI
Došlo 7. VIII. 1932
prilog

Poštnina plačana v gotovini | Leto LX | V Ljubljani, v nedeljo 7. avgusta 1932 | Štev. 179 | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Lažipatriotizem

Od 20. julija dalje, ko se je v Nemčiji Papenu posrečil »mrzel puč« in je Prusija v njegovi lastni osebi dobila komisarja, je rajh bolj in bolj podoben krvavemu bojišču. Dnevno prihajajo vesti o tucatih mrtvih in ranjenih, ki padajo pod morilnimi streli hitlerjevcev. Nemčija, srce Evrope, tako ponosna na svojo tehniko in kulturo, je danes omadeževana s krvjo njenih lastnih državljanov. Kaj vse so svoje dni napisali nemški listi o »balkanskih« in »barbarskih« političnih metodah! Toda odkar je v Nemčiji dobil proste roke integralni nacionalist Adolf Hitler, se politični umori kopičijo dnevno, rastejo že v stotine in morda je edina Kitajska, ki trenutno kaže svetu enako razrvano in okrvavljeno lice.

Vsa ta grozodejstva se vrše v imenu nacionalizma in patriotizma. Izvršujejo jih ljudje, ki se že več kot deset let trudijo, da bi nemški narod prepričali, da so edinole oni pravi in resnični zastopniki nemške narodne individualnosti in njegovih življenjskih pravic. Izvršujejo jih nad človekom, nad sonarodnjakom, več, nad sotrpinom-delavcem, ki ga je rodila nemška mati, ki ima nemško ženo in nemške otroke. Hitlerjevci mislijo, da s patriotičnimi umori služijo domovini!

Kaka blazna misel, kaka nravna zabloda! Človek se pri tem »patriotičnem« početju nehote spomni na izjavo princa Windischgrätza pred sodiščem, kateremu so dokazali ponarejanje francoskih frankov: »Priznam, da sem se pregrešil proti kazenskemu zakonu, ne priznam pa, da bi bil kriv pred zgodovino, ker moje ravnanje ni škodovalo interesom domovine. Delal sem za upostavitev Velike Ogrske tudi proti zakonom!« Ta izpoved pred budimpeštanskim sodiščem z jarko lučjo osvetljuje brezvestno miselnost gotovih ljudi, ki mislijo, da je s takimi machiavelističnimi sredstvi mogoče služiti domovini. Tudi hitlerjevci so naziranja, da se more z zločinom domovini storiti usluga. Pri tem pa menda nič ne pomislijo, da uboji, politično preganjanje in uničevanje političnega nasprotnika za vsako ceno škoduje najprej državi na zunaj v njenih bitnih življenjskih pogojih in interesih, na znotraj pa se s terorističnimi metodami v najširših plasteh lastnega naroda razkraja nravstvena sila in moralna podlaga resnične domovinske ljubezni.

Ali je Windischgrätz koristil Madjarski s ponarejenimi francoskimi franki? Prav tako ni nobenega trezno mislečega motrilca nemških dogodkov, ki ne bi uvidel velike škode, ki jo Hitler dela nemškemu narodu s svojo nacionalistično politiko. Okrog Nemčije se vedno bolj tesno in nezaupljivo zapirajo srca. Obnovitev zveze med Anglijo in Francijo in hitra sklenitev rusko-poljske pogodbe je v Nemčiji trdo in mrko odjeknila. Izmirjenje evropskih narodov se zopet izmika v megleno daljo. Nemčija je središče Evrope. Po svoji zemljepisni legi, slavni in mogočni zgodovini, visoki darovitosti in kulturnosti nemškega naroda ter gotovo tudi po prirodni usmerjenosti njegove ljudske duše, ki očituje globoko stremljenje po sintezi in organizaciji — sta nemška zemlja in nemški narod sama po sebi poklicana, da tvorita vez in most med evropskimi narodi, zlasti med vzhodom in zapadom. V tem po naravi danem internacionalizmu, h kateremu je nemški narod predvsem poklican, bi morala Nemčija zreti svojo najvišjo čast in odliko. Toda kakor je pred vojno pruski šovinizem okrog in okrog nemških meja vzbujal nezaupanje in končno nakopal Nemcem na vrat same sovražnike, tako danes Hitlerjev pretirani nacionalizem vzbuja pri sosedih iste narodnostne instinkte in izpodkopava prepotrebno spravo in prijateljstvo na evropskem kontinentu. Ko bi Nemčija sledila poti spravljivosti, bi postala srce Evrope. Ako bo pa sledila Hitlerju, potem bo le zopet tarča za puščice mnogih.

Enako porazna bo bilanca Hitlerjeve nacionalistične notranje politike. Kako le morejo Hitlerjevi nacionalisti govoriti neprestano o »nemškem pravu« v mednarodnem svetu, ako oni sami lastnim sodržavljanom iste krvi in jezika odrekajo vse državljanske pravice, ker so slučajno drugačnega političnega mišljenja? — Če kaka vera uči in goji zdrav nacionalizem v zvezi z mednarodno skupnostjo, potem je to gotovo krščanstvo in še prav posebej katolicizem, ki vsak čas more pokazati na velike patriote, ki so istočasno umni in spravljivi internacionalci. Katoliški centrum je skozi desetletje za ves nemški narod nosil težo politične odgovornosti. Njegovi voditelji so svesti odgovornosti pred zgodovino često žrtvovali prestiž stranke splošnonarodnim interesom. Vsa Evropa je v katoliku Brüningu zrla nepopustljivega boritelja za svobodno Nemčijo in mnogi so ga primerjali z Bismarckom. Kakšni občutki morajo danes navdajati njega in milijonske mase, ki stoje za njim, ko morajo od Hitlerjevih ljudi slišati, da so izdajalci Nemčije in »rimski hlapci«. To naj bo nacionalno delo, da se ves katoliški del Nemčije osumniči kot protinaroden in protidržaven! — Hitler je zlasti mladino pognal na okope. Mlade napadalne čete uničujejo premoženje in življenje političnih nasprotnikov. Mladina je brez dvoma prepričana, da s takimi terorističnimi akti služi blaginji države. Toda Hitler bi bil pravi patriot šele tedaj, ko ne bi v mladini vzbujal maščevalnih in sovražnih instinktov do sonarodnjakov, temveč jo navajal k samovzgoji, h stvariteljnim žrtvam in neumornemu graditeljskemu delu v prid hudo stiskanega nemškega naroda. Povedati bi ji moral, da mora državljan za rešitev in vodstvo domovine privzgojiti v sebi najboljše sile duha in najplemenitejša čuvstva srca. Sila pa rodi silo in sovraštvo vzbuja novo sovraštvo. S takimi sredstvi se ne gradi domovina, temveč se podira v njenih osnovnih temeljih, ker se rušijo in razkrajajo vse vezi narodnega občestva.

Sicer se pa vedno bolj kaže, da za meglenim Hitlerjevim nacionalističnim tretjim carstvom ni toliko nacionalnega, kakor protiverskega in zlasti protikatoliškega duha. Adolf Hitler, izruvan katolik, je združil v sebi protikatoliške instinkte nekdanje in nove Germanije in bojuje isti boj, kakor so ga vodili v zgodovini Luther, Bismarck in Febronius. Radi svoje verske nestrpnosti cepi Nemčijo v dva sovražna tabora in obnavlja nekdanjo Ligo in Unijo.

Hitlerjev pokret, ki se imenuje nacionalen, ki pa je zrastel in še vedno raste z denarjem težke industrije, končno ni drugega, kakor orodje v rokah velekapitala, ki se nacionalistične firme poslužuje, da bi socialno in gospodarsko zasužnil delovni nemški narod. Imenuje se delavska socialistična stranka, da bi lovila delavce in socialiste. Dosegla pa bo le, da bo bolj in bolj rastel komunizem. To pa menda vendarle ni zadnji cilj Hitlerjevih »patrijotov«?

drin.

Kdo bo gospodar Nemčije?

Berlin, 6. avgusta.

Kako se vlada izgovarja

Da pomiri javnost, ki je zaradi divjanja nacitov skrajno ogorčena, je vlada, ki ne taji, da so teroristične izgrede po končanih volitvah 31. julija zakrivili narodni socialisti, izdala statistiko izgredov in napadov od 1. junija do 20. julija. Po tej statistiki je bilo v tem času izvršenih vsega skupaj 322 napadov, v katerih je bilo ubitih 72 ljudi, 497 pa težko ranjenih. Vlada pravi, da so bili krivci v 203 slučajih komunisti, v 75 slučajih narodni socialisti, v 21 slučajih pa socialni demokrati. V 23 slučajih se krivda ni mogla pojasniti. Državni predsednik v Kielu je vladi sporočil, da so napade zakrivili večinoma komunistični voditelji, kar se pa tiče nacionalnih socialistov, je brez dvoma, da mlajši člani napadalnih oddelkov ne poslušajo svojih voditeljev.

Ogorčenje javnosti proti vladi

Napram [illegible] komunikeju vlade poudarjajo demokratični krogi, **da sedaj nikakor ne gre za izgrede in napade, ki so se vršili pred volitvami in katere sedaj navaja vlada, ampak za teror, ki se je začel po volitvah, ko je vlada proglasila strog dr***žavljanski mir in zagrozila z najstrožjimi kaznimi,* **neizvzemši smrtno kazen, ako bi kdo, pa naj bo z desne ali z leve, ta mir kršil. Ta teror pa izvajajo izključno samo narodni socialisti z namenom, da se polastijo vlade.** Nihče ne taji, da tudi komunisti nosijo del krivde na nasilnih dejanjih, toda popolnoma neresnično je, če vlada skuša obdolžiti terorja takó komunistične pristaše, kakor njihove voditelje, dočim opravičuje narodne socialiste, češ, da pri njihovih izgredih gre za nepremišljena dejanja lokalnih strankinih organov, ki ne poslušajo voditeljev iz centra, ki da so proti terorju. Ta trditev ni resnična, ker je dokazano, da narodno socialistični voditelji igrajo dvojno vlogo.

Dvojna igra narodnih socialistov

Taktika Hitlerja gre za tem, da na eni strani, predstavljajoč se kot odgovornega državnega voditelja, pregovori vlado, da mu odstopi najvažnejša mesta državne uprave, na drugi strani pa potom terorja svojih napadalnih čet oplaši nemško javnost, da bi zlomil njen odpor proti diktaturi nacitov. Glavno glasilo nacitov »Angriff« piše, da je Goering vladi trdno obljubil, da bo vodstvo narodnosocialistične stranke storilo vse, da se državljanska vojna neha. Proti teroristom naj se ukrenejo najostrejše odredbe, seveda pa se morajo kaznovati oni, ki te nerede izzivajo, to so namreč komunisti, ne pa narodni socialisti, ki se samo branijo. **Obenem pa »Angriff« pozivlja pristaše stranke, da naj ne motijo z nepremišljenimi dejanji prevzema oblasti po Hitlerju, pozivljajoč obenem vlado, naj se vendar enkrat odloči zato, da Hitlerju izroči državne posle.**

Narodni socijalisti pripravljajo šentjernejsko noč

Medtem ko je omenjeni članek »Angriffa« šel v tisk, so imeli voditelji narodnosocialistične stranke v Berlinu v hotelu »Excelsior« sestanek, na katerem **so zastopniki napadalnih oddelkov izjavili, da si absolutno ne bodo dali vzeti pravice, da se maščujejo nad pristaši demokracije. Zato se v Berlinu resno boje, da ne bi v Nemčiji nastopili še hujši dnevi. Znano je, da so odgovorni voditelji narodnosocialistične stranke sami izjavili, da bo treba po volitvah uprizoriti šentjernejsko noč, v kateri naj bi se pomedlo z vsemi nasprotniki stranke.**

»Völkischer Beobachter«, ki stoji posebno blizu Hitlerju, zahteva, da naj vlada uvede smrtno kazen, toda samo proti komunistom in utemeljuje to s sledečimi jako značilnimi argumenti: **»Državna oblast mora spoznati, da se v izjemnih časih ne sme z vsemi državljani postopati enako. Treba je pribiti, da je razlika, ako se orožje nahaja v rokah narodnih socialistov, ki so za državo, ali pa v rokah marksističnih zločincev. Umor ni važen, ampak važno je mišljenje tistega, ki se poslužuje orožja.«** Demokratično časopisje se po pravici z največjim ogorčenjem obrača proti taki morali.

Nemčija je postala drugi Kitaj

Hitler je zahteval pri monakovski policiji dovoljenje, da bi smela njegova telesna garda nositi orožje. Policija je to dovoljenje odrekla. Vsled tega namerava Hitler odpotovati v Oldenburg, kjer je, kakor znano, državna vlada v rokah narodnih socialistov, da mu bo dovoljenje dala oldenburška policija. Tako dovoljenje velja po nemških predpisih za vso državo. Z ozirom na ta slučaj in na ostale dogodke po volitvah, piše »Regensburger Zeitung«, ki velja za glasilo bavarskega ministrskega predsednika Helda, sledeče: **»Hitlerjevi pretorjanci bodo torej dobili orožje. Do sedaj v Nemčiji ni bila navada, da bi voditelji strank imeli oboroženo telesno gardo. Hitler bo torej z oboroženim spremstvom potoval po Nemčiji in mi doživljamo, kako se v Nemčiji kot predstopnja k »novi državi« dogajajo stvari, kakor se dogajajo samo na Kitajskem, ne pa v kulturni državi.«**

Hitlerjevci se že uporabljajo kot policisti - Baron von Gayl je proti

Vlade Oldenburga, Braunschweiga in Meklenburga, ki so v rokah narodnih socialistov, so sprejele v policijo kot pomožne čete napadalne oddelke narodnih socialistov. V tej zadevi se je vršila konferenca med ministrskimi predsedniki teh držav in notranjim ministrom baronom von Gaylom. Baron Gayl, ki je aristokrat stare šole in nasprotnik nacitov, je proti temu zelo resno protestiral. Ker pa ostali kolegi barona Gayla stoje na stališču, da sme vsaka dežela po potrebi pomnožiti svojo policijo, se bo protest vlade kot take omejil samo na predstavko, da bi se pri okrepitvi policije ne smelo postopati s strankarskih vidikov. Meritorno pa se bo sklepalo o stvari šele, ko se vrne v Berlin državni predsednik Hindenburg. Hitlerjevsko policijo nameravajo uvesti tudi v Braunschweigu, kjer pa bodo pritegnili k policijski službi tudi Stahlhelm, ki je organizacija nemških nacionalistov.

Hitler v Berlinu

Hitler se je nenadoma pojavil v Berlinu. Ker je »Angriff« istočasno pozval nacite, naj se ne spozabijo do nepremišljenih dejanj, da ne bi v trenotku, ko je stranka na tem, da prevzame oblast v državi, nastal vtis, kakor da Hitler svojih ljudi ne obvladuje, zato sklepajo, da se je Hitler prišel pogajat v Berlin glede rekonstrukcije vlade v smislu narodnih socialistov. Obenem je narodni socialist Strasser, ki tvori opozicijo v stranki, objavil pakt, ki ga je baje Hitler sklenil letos s von Papenom. Po tem paktu naj bi sicer vlada von Papen-Schleicher začasno ostala, vendar pa naj bi prevzeli najvažnejša ministrstva, predvsem pa ministrstvo za notranje zadeve, ki ga vodi narodnim socialistom neprijazni baron Gayl, narodni socialisti najradikalnejšega krila. Hitler naj bi bil tudi kandidat pri prihodnjih volitvah za državnega predsednika. Po tem paktu naj bi se tudi komunistična stranka prepovedala in njeni mandati razveljavili, tako da bi tako v pruskem parlamentu, kakor v državnem parlamentu, sama posebi nastala desničarska večina.

Ker ima vlada zelo resne pomisleke, da bi izpolnila te zahteve, se Hitler sedaj na vso moč trudi, da jih izsili in se v to svrho seveda poslužuje tudi terorja.

Centrum odklanja vsako koalicijo s teroristi.

Na članek Hitlerjevega organa »Völkischer Beobachter«, ki je objavil članek, v katerem skuša izvedeti, ali bi bil centrum pripravljen narodnim socialistom pomagati, odgovarja glasilo bavarske ljudske stranke »Bayerischer Kurier« sledeče: **»Centrum in bavarska ljudska stranka nimata nobenega povoda, da bi danes govorila o koalicijah. Hočemo povdarjati samo to, da bi bil narodni socializem očividno pripravljen stopiti v zvezo s centrumom in bavarsko ljudsko stranko, ako bi bili ti dve stranki tako naivni, da bi g. Hitlerju držali stremena, da se povzpne na vlado«.**

Bombe tudi v Berlinu

Berlin, 6. avgusta. tg. **Bombni atentati so se začeli sedaj tudi v Berlinu samem. Preteklo noč so hitlerjevci vrgli bombo v dom Reichsbannerja. Bomba je napravila veliko stvarno škodo. V delavskem okraju Braunschweigu pa je davi eksplodiral naboj dinamita, tako da je bilo poškodovanih 21 delavskih hišic in mnogo oseb ranjenih po drobcih. V Kielu so fašisti napadli znano trgovsko hišo Karstadt. V Mühleimu a. M. so vrgli bombo v tamkajšnji delavski urad. V Vratislavi so vrgli ročno granato v spalno sobo voditelja socialnih demokratov Ecksteina. K sreči ni bil nihče ranjen.**

Stettin, 6. avg. tg. V zadnjih 24 urah je bilo v Pomorjanski provinci več političnih napadov. Tako je bilo v Amklamu oddanih več strelov v spalno sobo delavca Rathsacka, ki pripada k organizaciji železne fronte. Njegov 11 letni sin je bil zadet v stegno. V isti sobi so spali tudi delavčevi starši in delavčeva starejša hčerka, ki so bili s streli vsi lahko ranjeni. V Stolpu so streljali v stanovanje predsednika Reichsbannerja Bunkeja in v stanovanje voditelja komunistov Meyerja. Po obeh napadih se je opazilo, da so se storilci hitro odpeljali z motornim kolesom.

Breslau, 6. avg. ž. Pretekle noči so neznani napadalci vrgli iz avtomobila v spalnico predsednika socialnodemokratske stranke odvetnika dr. Ecksteina ročno granato. K sreči ni bil nihče ranjen.

Schwerin, 6. avg. ž. Danes zjutraj so narodni socialisti pobili vsa okna tiskarne socialno demokratskega lista »Das freie Wort«.

Grožnja z izstopom iz ZN

Pariz, 6. avgusta. tg. »Echo de Paris« **poroča**, da se v londonskih političnih krogih vzdržuje vest, da nameravajo izstopiti iz Zveze **narodov** Japonska, Nemčija in Italija, in **sicer Japonska** tedaj, če bi bilo Laytonovo poročilo **neugodno**, Nemčija in Italija pa tedaj, če bi v Berlinu prišli na krmilo narodni socialisti.

Dunajska vrmenska napoved: V severnih Alpah bo morda tu in tam še nekoliko močneje oblačno, pa se bo podnevu pomirilo in nastalo jasno in toplo vreme.

Zasedanje skupščine

Belgrad, 6. avgusta. 1. Narodna skupščina je danes nadaljevala svoje redno zasedanje. Najprej so bile prečitane nekatere interpelacije narodnih poslancev, nakar so bile volitve odborov za proračevanje zakonskih predlogov.

NOVI SREBRNJAKI PO 50 DIN

Naprej je bil na vrsti zakonski predlog o srebrnem denarju. V prvem členu tega zakona se pooblašča finančni minister, naj izda srebrn denar po 50 Din v skupni vsoti 650 milijonov dinarjev. V drugem členu se pravi, da bodo srebrnjaki po 50 Din zakonsko plačilno sredstvo državnih, banovinskih in občinskih blagajn v neomejeni količini, v privatnem prometu do vsote 1000 Din. Novi srebrnjaki po 50 Din tehtajo 22 gramov in je sestavljena njihova zlitina po razmerju 750 : 1000. V čl. 6 se pravi, da bo čisti dobiček pri kovanju tega srebrnega denarja kakor tudi srebrnjakov po 10 in 20 Din, ki so bili že spuščeni v promet, uporabljen za državno blagajno, kot redni državni dohodek in se bo uporabljal posebno za likvidiranje državnih obveznic iz prejšnjih proračunskih let.

Finančni minister je nato razložil narodni skupščini nujnost tega predloga in prosil za nujnostno postopanje, kar je bilo sprejeto. Izvoljen je bil odbor, v katerem se nahajata dr. Rape in Zemljič.

Zakon o obmejnih četah.

Na vrsto je prišel potem zakonski predlog vojnega ministra, po katerem se spremeni zakon o obmejnih četah. V daljšem govoru je vojni minister razložil težave pri rekrutiranju in vzdrževanju obmejnih čet. Radi slabega materijalnega stanja je težko dobiti novince in zaradi tega predlaga zboljšanje njihovega materijelnega stanja. Zato predlaga narodni skupščini: 1. obmejni četniki naj dobijo pokojnino po 15 letih neprekinjene službe, 2. pokojnino dobijo tudi v slučaju telesne poškodbe in onesposobljenosti in sicer tako, da se jim to šteje za 10 let pokojnine, 3. v slučaju smrtne nesreče dobijo družine obmejnih četnikov pravico do pokojnine. Na ta način upa vojni minister, da se bo ljudstvo, posebno iz pasivnih krajev udeležilo te ugodnosti in vstopilo v obmejno službo. Nato je bil izvoljen zakonski odbor, ki naj do ponedeljka dopoldne predlaga narodni skupščini tozadevne predloge. Prihodnja seja narodne skupščine bo v ponedeljek dopoldne.

Zasedanje senata.

Danes dopoldne se je sestal pod predsedstvom dr. Ante Pavelića tudi senat kraljevine Jugoslavije k rednemu zasedanju. Uvodoma je predsednik senata v imenu vseh članov izrazil svoje sožalje radi smrti senatorja vlade Andriča, ki je snoči v brzovlaku z Belgrada v Sarajevo nenadoma umrl, zadet od srčne kapi. Predsednik je poveličeval veliko vlogo vlade Andriča kot narodnega bojevnika Bosni in Hercegovini in kot velikega kulturnega voditelja in prijatelja akademske mladine.

Potem je senat sprejel namesto odstopivšega dr. Stanišića novega senatorja Jovana Neškovića. Prečitane so bile nato interpelacije in je bila določena prihodnja seja za ponedeljek dopoldne.

Izjava predsednika vlade.

Popoldne je bila seja kluba narodnih poslancev in senatorjev, na kateri je predsednik vlade dr. Milan Srskič v daljšem govoru podal svojo **vladno izjavo**, v kateri poudarja dejstvo, da je sedanja ustava liberalen okvir, v katerem se more razvijati zdravo politično življenje in ki je zdrav temelj za tendence šestojanuarskega režima. Dr. Milan Srskič pravi, da ni šestojanuarski režim nikdar smatral samega sebe za smoter, ampak samo za sredstvo, da se odstranijo vsi oni vzroki, ki so otežkočali naše prejšnje politično življenje. Tudi sedanja vlada izključuje vsako možnost plemenske, verske, pokrajinske ali drugačne politične grupacije, ker je mnenja, da edino delovanje na integralno jugoslovanski politični organizaciji pelje državo iz sedanjih težkoč. Zato ne obstoja nobena možnost, da bi se vrnili nazaj k starim strankarskim oblikam, ker so bile one vse, bodisi po obliki, bodisi po vsebini verske, plemenske in regionalne. Samo na ta način, da bomo delali na integralnem jugoslovanstvu, bodo garantirani temelji naše države, ki so izraženi v naši ustavi, in ki morajo ostati izven vsakega strankarskega boja, izven vsake diskusije.

Delo in kompetenca banovin.

V ostalem pa je praksa zadnjega časa pokazala, da državna uprava veliko lažje dela, ako prevzame en del njenih poslov banovina. Že v ustavi je predvidena široka dekoncentracija oblasti. Kraljevska vlada ima v načrtu v najkrajšem času predlagati narodni skupščini zakon, po katerem bo banskim upravam pripadla pravica odločitve v vseh banovinskih samoupravnih predmetih. **Ti predmeti so oni, ki se tičejo poljedelstva, trgovine, gozdov in rudnikov, javnih zgradb, narodne prosvete in fizične vzgoje. Isto tako bodo banovinam razširjene pravice pri razpolaganju z uradniki, ker ima ban vsekakor boljši pregled o sposobnosti in kvalitetah uradnikov.** Kraljevska vlada ima namen razširiti v vseh teh pogledih kompetenco banov, vendar se bo zgodilo to le na ta način, da ne bo prišlo do večjih proračunskih izdatkov. Za finansiranje banovin razmišlja vlada o tem, da bi odstopila **gotov del** državnih dohodkov banovinskim samoupravam. Banovine bodo imele možnost v polni meri razvijati svojo delavnost v pogledu gospodarskih, socialnih in kulturnih interesov svojih področij.

Občinski zakon

Ministrski predsednik v svojem nadaljnjem govoru preide na vprašanje komunalne politike ter izjavlja, da ima kraljevska vlada že pripravljen **zakon o vaških občinah** in da se **pripravlja tudi novi zakon o mestnih občinah.** Datum, kdaj bodo ti občinski zakoni stopili v veljavo, je odvisen od delovanja narodne skupščine, **ki mora vzgajati v narodu predpogoje, ki so potrebni za dobro funkcioniranje in za obstoj teh občinskih zakonov.**

Smernice vlade

Kraljevska vlada bo posvečala gospodarskim in finančnim problemom naše države največjo pozornost in se bo pri tem držala sledečih načel:

1. Na vsak način je treba ohraniti proračunsko ravnotežje v državnem gospodarstvu. Izvede naj se stroga štednja v vseh področjih državnega delovanja. Kraljevska vlada je prijavila narodni skupščini zakonske predloge, ki imajo namen, preskrbeti državni blagajni nova denarna sredstva. O teh zakonskih predlogih je deloma govoril že finančni minister.

2. Monetarna politika vlade ostane čvrsta na načelu, da je treba ohraniti stabilnost našega denarja. Samo tako bo mogoče preprečiti perturbacije v našem narodnem gospodarstvu.

3. Kraljevska vlada se bo posebno brigala za devizno politiko ter se na vse mogoče načine trudila vzpostaviti normalno stanje v pogledu dotoka in odtoka inozemskih deviz, ki so za naše narodno gospodarstvo potrebne.

Končno prosi ministrski predsednik narodno skupščino, naj pomaga kraljevski vladi pri izvajanju njenega programa, ker le na ta način bo ohranjena ideja 6. januarja in ideja integralnega jugoslovanstva.

Velike italijanske morske vaje

Vaj se udeležuje 130 bojnih ladij

Rim, 6. avgusta. Danes so se začele velike pomorske vaje italijanskega vojnega brodovja, katerih se, vključujoč 30 podmornic, udeležuje vsega skupaj 130 bojnih ladij.

Vaje imajo sledečo nalogo: Brodovje B ima nalog, da spremlja važne transporte ljudi in materiala s tripoliške cirenaiške obale do Taranta. Brodovje A pa ima nalog, da te transporte potopi, oziroma, da razprši spremljajoče brodovje B in ga porazi. Obe brodovji razpolagati z aeroplanskimi eskadrami, ki štejejo vsega skupaj 200 aparatov. Preizkusile se bodo tudi tako zvane ladjenosilke aeroplanov kakor tudi preciznost radiotelefonskega občevanja med ladjami in aeroplani.

Kako dolgo bodo te vaje trajale, se še ne ve. Konec vaj bo tvorila revija vsega brodovja pred kraljem v Tarantu.

Angleško sedozemsko brodovje v Kotoru

Kotor, 6. avg. ž. Vse britanske vojne ladje, ki so obiskale našo obal in so bile že v Crikvenici, Šibeniku, Splitu in v drugih naših pristaniščih, so prišle v Boko Kotorsko. Po številu je bojnih ladij 47 s skupno 35.000 častniki in mornarji. Admiralska ladja je »Queen Elisabeth«. Ko je admiralska ladja vozila v Boko Kotorsko, jo je pozdravila obalna baterija z 21 častnimi streli. Med angleškimi vojnimi ladjami so trije drednoti, tri križarke, 30 rušilcev, 3 podmornice, 1 nosilka letal, 5 transportnih ladij in 1 bolniška ladja. Angleške ladje ostanejo v Boki Kotorski 10 dni, nakar se vrnejo na Malto.

Krk, 6. avg. ž. Te dni se nahaja na otoku znani češki slavist dr. Vajs, ki se bavi z glagolico. Dr. Vajs pripravlja v češkem jeziku novo glagolsko paleografijo.

Vdani v voljo Vsemogočnega, naznanjamo globoko pretresljivo vest, da nas je zapustila naša iskreno ljubljena hčerka in sestra, gospodična

Ana Mesar

ki je danes ob 5 popoldne po dolgem, zelo mučnem, a vdano prenašanem trpljenju, lepo pripravljena za odhod v večnost, izročila svojo blago dušo v roke svojega Stvarnika.

Zemske ostanke nepozabne pokojnice pospremimo iz hiše žalosti Dvořakova 6 na kraj začasnega počivališča pri Sv. Križu dne 8. avgusta ob 4 popoldne.

Vsem, ki ste jo poznali, priporočamo našo blago Ano v pobožen spomin.

Sv. maša zadušnica bo dne 9. avgusta ob 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi.

Ljubljana, dne 6. avgusta 1932.

Ivan in Elizabeta Mesar, oče in mati; **Minka, Jože, Vera in Roza**, brat in sestre; **Boža**, svakinja; **Joško**, nečak in ostali sorodniki.

Evropa plete sama sebi vrv

Petletni boljševiški načrt je v toku realizacije. A že se pripravlja nova, še ogromnejša »pjatiletka«. Čeprav se ne bo sedanja do zadnje črke izvršila, a izvedla se bo; in tega je kriva v prvi vrsti Evropa sama. Kaj preti Evropi, so namignili moskovski revolucionarji že s poskušanim dumpingom. — Toda kaj pa Evropa? Se je mar kapitalistični svet zavedel nevarnosti ter se zavaroval z enotno fronto proti »pjatiletki« in »dumpingu«? Odgovarjajo nam dejstva: Pjatiletka po revoluciji opustošeni deželi sploh ni mogoča brez tuje pomoči. Opustošeni Rusiji je preskrbel ljudi in kapital za izvedbo pjatiletke tuj, kapitalistični svet sam! Iz Nemčije, Amerike in drugih krajev so prihajali tisoči inženjerjev in drugih strokovnjakov v Rusijo, kot v Obljubljeno deželo, da so začeli graditi mogočni industrijski aparat ter tehnično izobraževali boljševike.

Stroje za novozgrajene tovarne jim je oskrbel inozemski kapital. Sovjeti so zanje plačevali z dumpingom ali jih pa jemljejo na kredit, za katerega jamčijo kapitalistične države same! Sovjeti se v inozemstvu zadolžujejo, njih dolgove pa bodo najbrž morale plačevati države iz lastnega žepa, kot so morale nekoč dolgove carske vlade. Zato pa se skušajo odškodovati s čim večjim uvozom boljševiškega blaga. Značilno piše poljski jezuit p. Urban pod vplivom Knickerbockerjeve knjige »Boj z rdečo trgovino«, ko pravi: Italijani že uživajo velike množine makaronov iz ruske pšenice, žgo v svojih kuhinjah in lokomotivah sovjetsko nafto, za katero so jim zgradili ogromne shrambe boljševiki sami. Francozi kurijo s kavkaško nafto skoraj vse svoje vojno brodovje, Anglija uvaža ruski les ter ga plačuje s tekstilnimi stroji, ki bodo izdelovali materijal za Indijo in Kitajsko, kjer je dozdaj bilo samo manchestersko blago! Tega počenjanja ni mogoče drugače nazvati — piše francoski »Le Correspondant« (10. april 1932) — kot blaznost ljudi, ki pripravljajo zadrgo na lastni vrat. Države kar tekmujejo, katera bo več storila za pogin Evrope, kakor obupani obsojenec, ki se boji, da bi ga kdo ne prehitel pri obešenju, češ bolje, da pred zadavljenjem tudi jaz sam kaj pripomorem do vrvi, ne moj sosed — visel bom pa tako in tako!

Kako smotrno si plete Evropa vrv za boljševiška vešala, je z nazorno in natančno statistiko pokazal poljski strokovnjak dr. M. J. Ziomek v avgustovski številki »Przeglada powszechnega«, ki pa jo moremo tukaj podati le v glavnih obrisih: Podaje pregled mednarodne trgovine s sovjeti:

1. Pomen inozemske trgovine za sovjete

Cilj komunistične stranke je: pritegniti ves svet v območje Zveze socialističnih sovjetskih republik. V začetku je kazalo širjenje komunistične ideje velike upe; a kmalu so uvideli, da bo treba ravnati zlasti napram kapitalističnim državam previdneje. Uvideli so, da se je treba najprej postaviti na trdna tla, se osamosvojiti od vsake odvisnosti drugih ter šele potem začeti pritegovati druge države v svojo odvisnost. Njih načelo je: Počasi, pa gotovo!

Najvažnejša naloga mlade sovjetske republike je torej bila, osamosvojitev na gospodarskem, finančnem in vojaškem polju! Toda v deželi brez industrije, nizke prosvete in gospodarske kulture je bilo treba ustvariti najprej vsestransko industrijo, a to prej ko izbruhne kaka vojna proti sovjetom, predno se začne bojkot ali gospodarska blokada — česar se boje boljševiki bolj kot vsake vojne.

Osamosvojitev od inozemstva je prva naloga pjatiletke. Druga pa je: pokazati inozemskim delavcem, kaka je socialistična gradnja in kaj zmorejo graditelji prvega komunističnega kraljestva storiti dobrega za svoje delavce in kmete. Šele potem bo boljševiška propaganda lahko pritegnila širše mase v »boljševiški raj«.

Za svojo pjatiletko so potrebovali boljševiki več milijard rubljev. Doma jih ni bilo, posojila pa tudi ne, zato so prodajali stare dragocenosti za nakup strojev in sirovin, za industrializacijo dežele, ter za plačevanje strokovnjakov. S temi naročili se je začelo kupčevanje z inozemstvom. Za inozemska naročila je treba mnogo denarja. Prodati je bilo torej treba zadnji kos kruha v inozemstvo ter ga tako odtrgati ustom lastnega naroda. Ljudstvo naj pač par let strada, saj se mu potem obeta toliko lepša bodočnost po uspeli pjatiletki. Tako menijo vsaj sovjeti. Zato so dozdaj kar preplavljali svetovni trg z nafto, lesom in pšenico, samo da bi dobili denar za nakup strojev in za najem strokovnjakov, ki naj zgrade komunistično barko XX. stoletja, ki bi se edina rešila v kapitalističnem potopu!

2. Značilnost sovjetske trgovine

Drugim državam je glavni cilj trgovine čim največji dobiček — cilj gospodarske vrste. Sovjeti pa zasledujejo predvsem politične namene. Inozemska trgovina jim je obrambno orožje proti sovražnikom. Kadar gre n. pr. kje za izsiljenje priznanja Sovjetskih republik, pošiljajo v tisto državo več naročil, pa manj svoje proizvodnje. Pri tem je sovjetska trgovina silno gibčna in lahko izpremenljiva, zlasti še, ker je bila dozdaj monopol. Sredstva in način naročil in izvoza zelo lahko menjajo. Zdaj pošljejo sem ogromne množine, pa naglo prenehajo, potem naročijo veliko blaga, pa ga spet v trenutku odpovedo. Če spodleti na eni strani, nadomestijo zgubo takoj na drugi. Značilno je tudi, da sovjeti prodajajo na gotovino, kupujejo pa na kredit, in to na dolgotrajni. To je tudi po petletnem načrtu, dadelajo kupne pogodbe z inozemstvom na večletne odplačevalne obroke. Večino uvoza v Rusijo imajo večje kapitalistične države, polovico samo Nemčija in Amerika.

Razvoj sovjetske trgovine je od l. 1929 baš nasproten trgovini drugih držav. Te se skušajo glede na krizo zadovoljiti z domačimi proizvodi — uvažati čim najmanj, izvažati pa kar največ! Obratno sovjeti. Ko svetovna trgovina drugih pada, sovjetska raste. Po boljševiških podatkih je znašala sovjetska aktivna bilanca l. 1929 okrog 1300 milijonov Din, l. 1930 pa je presegal izvoz uvoz za 700 milijonov Din. V zadnjih dveh letih so cene sovj. blagu zelo padle. Vsled tega so morali glede na pjatiletko zelo povečati uvoz, da je ostalo ravnotežje.

3. Sovjetska trgovina s posameznimi državami

Sovjeti so v trgovskih odnošajih z 52 državami, torej skoraj z vsem svetom. Poleg evropskih so za nas upoštevanja vredne le Združ. države ameriške (USA), kajti tri četrtine izvoza dajejo sovjeti Evropi, nasprotno je evropski izvoz v Rusijo polovico manjši.

Po nekoliko nezanesljivih sovjetskih podatkih, ki jih je kolikor mogoče kritično preiskal dr. Ziomek, si oglejmo trgovske odnošaje s sovjeti naslednjih držav:

Anglija je kljub svojemu sovražnemu stališču do sovjetov v političnih in trgovskih odnošajih, saj je že l. 1921 sklenila z boljševiki trgovsko pogodbo in jo l. 1930 celo razširila! To je posebno ugodno za sovjete, ker jim Anglija odvzema stalno eno tretjino njih izvoza. Potrebuje namreč predvsem les in lesne izdelke, nafto, zrnje, kožuhovino i. dr. V zameno dobiva Rusija razne stroje predvsem tekstilne, vendar v tem konkurirata Angliji Nemčija in Amerika. Danes znaša angleški uvoz v Rusijo le do 1300 milj. Din, izvoz pa približno 1 milijardo. Angleški uvoz se je začel dvigati l. 1932. L. 1925/26 je celo dosegel okrog 4000 milj. Din, dokler ni padel na račun nemško-ameriškega uvoza.

Še veliko večji je ruski uvoz v Anglijo. L. 1929 sovjeti sploh niso poslali v Anglijo še nobene pšenice, toda že v zadnji četrtini l. 1930 je ta uvoz presegal ves uvoz drugih držav v Anglijo, razen Kanade! To dopušča Anglija v škodo Kanadi in Avstraliji, ker bo tako mogla izvažati tem več svojih tvorniških izdelkov v Sovjetsko. Na dober račun angleških strojnih tvornic se industrializira Rusija, trpe pa pri tem angleške tekstilne tvornice, ker prihajajo ruski tekstilni izdelki naravnost v središče angleške tekstilne industrije, v Lancaster. Za pritožbe tekstilnih tovarnarjev se seveda strojni tovarnarji ne menijo. Anglija sama si vzgaja s svojo trgovsko pogodbo konkurenta!

Največ pa bodo pripomogle do izvedbe pjatiletke na industrijskem polju **Združene države Sev. Amerike!** Pošiljajo namreč sovjetom najvažnejše stroje, inženjerje, tehnike in kvalificirane delavce. Zato so za obstoj komunistične Rusije največ odgovorne Združene države Ameriške.

Seveda delajo to radi lastnega dobička, ki ne bo premajhen. Amerika dobavlja Sovjetom blago po stalnih in visokih cenah, v zameno pa kupuje od Rusije za šestkrat manjšo vsoto razne izdelke. Sovjeti se pač morajo zadovoljiti s tako pasivno bilanco, ker za naglo industrializacijo rabijo strojev ter upajo tako Ameriko navezati na stalno odjemanje svojih izdelkov. Toda z naraščanjem industrije pada polagoma tudi ameriški uvoz v Rusijo in po izvršeni petletki bo prva najprej občutila tudi konkurenco Rusije Amerika. Tedaj bo zgubila ruski trg, popolnoma vso Azijo, del Afrike, a tudi njen vpliv v Evropi bo zelo zmanjšan. Kaj zmorejo Sovjeti, so Američani že čutili sedaj, ko so Rusi pripeljali na prodaj svojo nafto in ukrajinski premog naravnost do ameriških vrelcev nafte, v Pensilvanijo. Ameriški uvoz v Rusijo dosega letos približno 800 milj. Din, angleški pa 200 milj., izvoz pa vprav obratno.

Nemčija ima na splošno ravnotežje v uvozu in izvozu. Uvoz v Rusijo 950 milj., izvoz 980 milj. Din. Prav za prav so med Nemčijo in Rusijo najbolj redni trgovski odnošaji; bil je celo čas, ko so imeli Nemci naravnost monopol v trgovini s Sovjeti. Pod političnim vplivom sedaj trgovinski odnošaji pešajo, vendar pa je še vedno ohranila Nemčija drugo mesto. Odnošaji med obema so se oblikovali nekako tako-le: Nemci so sklenili trgovsko pogodbo s Sovjeti že l. 1921, jo ratificirali l. 1922 v rapallski pogodbi, s traktatom l. 1925 in potem l. 1928 pa so jo obnovili. Sprva je nemški uvoz v Rusijo vedno bolj naraščal, dokler mu niso sovjeti malone napovedali l. 1929 carinsko vojno ter začeli naročati v Angliji, Italiji in drugod. Seveda so jim Nemci odgovorili z bojkotom, na kar so sovjeti spet popustili. Letos pa je nemški uvoz spet začel padati. — Nemčija podeljuje iz nerazumljivega razloga Sovjetski vedno nove kredite. Samo l. 1928 so jim dali n. pr. do 8 miljard! Rusija je v nemškem uvozu na 10. mestu, Nemčija pa v ruskem vsaj na 2., včasih celo na 1. V svrho vzdrževanja in pospeševanja izvoza v Rusijo je bil ustanovljen v aprilu tega leta v Nemčiji poseben konzorcij 13 bank s kreditom 1300 milj. Din, da bi finansirale transakcije, ki so jih sklenili leta 1931. Sovjeti dobivajo namreč od nemške države ne samo visok in zagotovljen, temveč tudi dolgotrajen (3—4leten) kredit. — Nemci izvažajo v Rusijo stroje, električne potrebščine, kemikalije in rudnine, iz Rusije pa les, nafto, žito, jajce, sladkor itd.

Poljska je vkljub sosedstvu v slabih trgovskih zvezah s sovjetsko Rusijo. V najugodnejših razmerah je izvoz v Rusijo komaj 6.7%, a uvoz v Poljsko 3.5%. Lahko bi pa bilo oboje mnogo večje, če bi se politični odnošaji nekoliko zboljšali.

Izmed južno-zapadnih evropskih držav nas zanimajo predvsem **sovjetsko-italijanski odnošaji**, ki so zelo živahni. Fašistična vlada je sklenila v zadnjih letih dve trgovski pogodbi s sovjeti. Štiri petine ruskega uvoza v Italijo tvorita nafta in pšenica, medtem ko potujejo v Rusijo traktorji, vojne ladje in aeroplani. Italijanski izvoz v Rusijo je znašal l. 1930 do 300 milj. Din, a letos bo menda dosegel že 1200 milj. Din! Toda boljševiški uvoz v Italijo je mnogokrat večji, sega že sedaj do 1800 milj. Din.

Najdalje se je izogibala sovjetskim odnošajem **Francija**. A z ozirom na mednarodno trgovino se je končno tudi morala pogoditi s sovjeti ter dovoliti ruski uvoz. Največ prevzema nafte. — Močno skupino v sovjetski inozemski trgovini tvorijo tudi severno-evropske države Švedska in baltiške republike.

Primeroma slabi trgovski odnošaji so med sovjeti in naddonavskimi ter balkanskimi državami. Avstrija n. pr. več izvaža kakor pa uvaža. Prav sedaj se vrše trgovska pogajanja s sovjeti. Glavno težavo tvori avstrijska zahteva, da se izplačuje v ameriških dolarjih, medtem ko hočejo sovjeti plačevati v šilingih.

Obratno **Grčija** več kupuje kot prodaja. **Bolgarija** pa podobno kot Madžarska, Romunija, **Jugoslavija**, Albanija in Kanada — je **prepovedala** uvažanje sovjetskega blaga. Sicer pa je naš import pred prepovedjo znašal le kake 3 milijone Din!

Opozorilo eksportnim mlinom

Belgrad, 6. avg. AA. Vsi mlini, ki bi hoteli izvažati pšenično moko v inozemstvo, se pozivajo, da pošljejo delegatu ministra za trgovino in industrijo pri Privilegirani izvozni družbi prijavo, v kateri mora biti navedeno: 1. točni naslov, ime in sedež tvrdke, 2. overovljeni prepis protokolacije, 3. v katere države želi izvažati in čez katere obmejne postaje, 4. približna količina moke, ki jo želi izvažati. Vse prijave je treba poslati najkasneje do 31. avgusta t. l. (Iz kabineta ministra za trgovino in industrijo.)

„Ko sem Slomšku nogavice podpletala“

„Moj oče so vozili Napoleona“ - Pripoveduje gospa Ana Debeljakova - Skafarjeva mama

Arja vas pri Celju.

Kje pa je ostala njena druga slika, smo se vpraševali v nedeljo, ko je »Slovenec« prinesel njeno sliko. Zakaj želimo, da se tudi druga slika Škafarjeve mame natisne v »Slovencu«.

Nič niso bila opisana dobra dela, katera je Škafarjeva mama kot babica v sili storila za nas. Kar nas je še ostalo v rojstni vasi, vidite na sliki. Razen njene hčerke ge. Lenike Gerlih, na njeni desnici, pri kateri je mama v oskrbi in njenih dveh sinov na njeni levici, smo vsi bili njeni varovanci, ki smo ji dolžni hvalo za naše življenje. 27. m. m. smo ji prišli častitat k njenemu 87 letnemu godovanju. Kako čvrsta je mama, kaže dejstvo, da je šla v vročini v poldrugo uro oddaljeno mesto Celje na porcijunkulo izprosit božjega usmiljenja svojim dragim rajnim.

Prav ponosna je, da jo je birmoval rajni prevzvišeni knez in škof Anton Martin Slomšek. Opisati zna svetega moža tako natanko kakor da stoji pred njo. O njem pripoveduje sledeče:

»Pred večerom birmovanja so se velik gospod sprehajali okrog farovža s tedanjim celjskim opatom in poznejšim škofom Stepišnikom, z našim g. župnikom in s svojim dvornim kaplanom. Bila sem takrat seveda radovedna mala punčka. Ker smo bili sosedi župnišča, ni čuda, da sem, kakor mnogokrat prej, tudi tedaj šla pod farovško vežo in tam radovedna opazovala, kaj delajo pred kaplanijo imenovani gospodje. Škof so me takoj opazili in mi otročje pomignili s prstom, naj grem k njim. Nekaj so pošepetali slugi Matiju, ki je stal ne daleč od njih. Ko se je vrnil, jim je izročil knjigo. Med tem časom pa so me gospod izpraševali po imenu, starosti, domu, ali hodim v šolo, ali znam in koliko že znam moliti itd. Gotovo so bili z mojimi odgovori zadovoljni, da so mi dali čitati naslov prinešene knjige. Naslov sem, kakor bi ga danes gladko prečitala, kakor takrat tudi danes brez naočnikov. Glasil se je: »Blaže in Nežica v nedeljski šoli!« Podarili so mi knjigo z opazko, naj bom prav tako pridna kakor sta bila Blaže in Nežica, o katerih piše knjiga. Dolgo sem hranila knjigo v dragocen spomin na prevzv. gospoda, pa žal se mi je pozneje izgubilo, ko sva se z možem selila iz Žalca sem v Arjovas. Še danes mi je žal za njo. Ko bi bila takrat vedela, da se bomo kedaj temu blagemu gospodu v molitev priporočali, bi vse drugače pazila na njegovo darilo. Pri sv. birmi pa nisem bila v Žalcu, ampak v Celju, ker je bila botra Celjanka. Od birmovskega dne pa imam slabe spomine, ker je bil v cerkvi takšen naval, da mi je postalo slabo.«

Z veseljem pripoveduje, da je večkrat pletla nogavice za rajnega Slomška. »Šofov sluga je mnogo let služil v Žalcu in bil osebni prijatelj očeta, pa mi je prinesel več parov nogavic, da sem jih podpletla. Tako skromni in ponižni gospod so bili, da so nosili podpletene nogavice, da so lažje revežem pomagali. Škofov sluga Matija, je imel mojega očeta zelo rad, ker mu je pripovedoval svoje doživljaje iz francoskih vojska, kako so oče vozili s tremi pari konji cesarja Napoleona po Savinjski cesti in kako jim je cesar zagrozil s smrtjo, če se zgodi nezgoda. Pa je vendar šlo vse gladko in oče so pod Trojanami prejeli od cesarja francoski zlatnik v dar. Bič, s katerim so morali oče, ki so jezdili na čelu, vedno v enakomernih presledkih pokati, smo otroci imeli dalje časa za igračo ter se ž njim pozimi tolkli po peči, ko smo se igrali vaškega rihterja. Ako je bil kdo poreden, so mu oče obljubili Napoleonov bič, pa se je takoj poboljšal.«

Že nedeljski »Slovenec« je poročal, kako zna stara mama pripovedovati o zgodovini petrovške cerkve ozir. čudežnem dogodku Matere božje. Gotovo marsikoga zanimajo trije svetniki ob križišču štirih cest, od kojih ena vodi v Petrovče, druga v Arjo vas, tretja v Žalec, nasprotna pa v Celje. Kdor je radoveden, kaj pomenijo te tri (podobe) sohe ob veliki cesti, naj kar vpraša Škafarjevo mamo pa bo zvedel sledeče:

»Ob veliki cesti stoje tri podobe. Srednja je angela variha, ki otroka za glavo drži. Krajni dve ste: ena je sv. Janeza, druga sv. Pavla, kot pomočnika ob hudi uri. Kadar se nevihta prestavlja od severa proti jugu, rado udari v Sav. dolino. Zato so pobožni Slovenci že pred davnim časom postavili te tri podobe, da bi nas oni, katere te tri podobe predstavljajo, z božjo pomočjo obvarovali ob hudi uri.«

Sto in sto različnih spominov vam zna pripovedovati Škafarjeva mama. A njavečja njena zasluga so njena dobra dela, ki jih je popolnoma brezplačno izkazala našim materam v največji nevarnosti, ko je šlo za njihovo življenje, kakor tudi za naše življenje, kar je temveč hvale vredno, ker to ni njen poklic in tudi ni imela nikoli veselja do poklica babice. Ni je žene v župniji, kateri bi razen svojim materam, bilj večjo hvalo dolžni. Želimo, da še mnogo let čita »Slovenca« brez naočnikov ter v zdravju in veselju v njem prečita tudi javno zahvalo nas njenih varovancev, prav vseh od malega Benjaminčka, ki mu je mama zadnjemu rešila življenje, do njegove mame, ki je med njenimi varovanci najstarejša na sliki in kar z obema rokama objema svoje zaklade in misli, kaj bi bilo z njenimi malimi poredneži brez dobre in požrtvovalne Škafarjeve mame.

Strela uničuje

Po čudnem naključju rešeni tesači

Litija, 6. avgusta.

Predvčerajšnem, ko je divjala nevihta po naših krajih je strela udarila v gozdarsko hišo v Stegujeku, občina Moravče, ki je last lesne družbe »REKA«. Hiša je do tal pogorela. Škoda je precejšnja, hiša pa ni bila zavarovana, ker je lesna družba »Reka« nameravala v kratkem to gozdarsko hišo renovirati. V njej je do predkratkim stanoval gozdarski čuvaj gosp. Žitko s svojo rodbino. Vsled nameravane adaptacije pa se je g. Žitko preselil v Cerovco ter je na ta način rešil svoje imetje in družino obvaroval pred hudo nesrečo. Malo pred nevihto pa so prišli iz gozda vedrit v hišo gozdar in tesači. Ko je hotel g. Žitko odkleniti vrata hiše, je ugotovil, da je ključ pozabil doma v Cerovci, zato so šli potem vedrit pod bližnje gospodarsko poslopje, medtem pa je že zadivjala nevihta ter je strela udarila v hišo. Tako je srečno naključje da je gozdar pozabil doma ključ od hišnih vrat, rešilo njega in tesače gotove smrti. Da so rešili gospodarsko poslopje pred požarom, so tesači razdrli strešni stol hleva ter ga razvlekli, drugače bi bil požar uničil tudi to stavbo.

REX steklenice in aparati za vkuhavanje sadja. — Zaloga: Julij Klein Ljubljana, Wolfova 4

V letalu ušel iz tujske legije

Vevče, 6. avgusta.

Po štirih letih burnega življena in doživetja, se je vrnil pretekli teden v Vevče, g. Karl Novakovič, sin gosp. Koste Novakoviča bivšega trgovca Vevčanom dobro znanega. Leta 1928 jo je mahnil peš na Dunaj za zaslužkom, ker tega ni dobil, je prepotoval skoro vse evropske države. Vstopil nato v francosko tujsko legijo, odšel v Alžir v Afriko. Po enoletnem službovanju se mu je v tretjič posrečil beg v aeroplanu. Brodil je po vroči peščeni Sahari ter po mnogih težavah in doživetjih prispel v Evropo in v Belgrad. Govori več jezikov.

Vevška papirnica počiva

Vevče, 6. avgusta.

Z današnjim dnem so ustavili vse delo v Vevški papirnici. Delo bo počivalo kar celi mesec. Zaloge papirja je nakopičeno okolu 200 vagonov. S čim se bo stotine delavcev preživljalo, nihče ne vpraša in se za to ne pobriga.

Kakor čujemo bodo v najkrajšem času začeli povečavati in prezidavati staro poljsko šolo. Nujno pozivamo merodajne na občini, da ukrenejo vse potrebno, da bodo domači brezposelni pri tem delu zaposleni. Drugim pa naj se na kak drug način pomaga.

Požar v Domžalah

Domžale, 5. avgusta.

Danes okrog 13 je izbruhnil velik ogenj v hiši Marije Flisove, po domače Pognetove, v Domžalah tik kamniške proge. Goreti je začelo na podstrešju pod dimnikom in se je ogenj kmalu razširil na vse poslopje ter poleg stoječo drvarnico. Hišno in drugo opravo so dobri sosedje rešili, zgorelo je poleg ostrešja in drvarnice tudi nekaj oprave, blaga in žensko kolo. Na pogorišče so prihiteli najprej gasilci iz Stoba, pa motorka ni delovala, zato niso stopili v akcijo z gašenjem. Gasili so gasilci iz Domžal in Vira, gasilci iz Trzina so se vrnili, ker je bila nevarnost že odstranjena. Škoda je velika, zavarovalnina majhna. Ogenj je nastal zato, ker je dimnik slabo izpeljan.

Roparski napad

Št. Vid pri Stični, 4. avgusta.

V Bukovici št. 36 bivati dve že bolj priletni sestri Ivana in Marija Grden. V sredo popoldne prideta dva moška prosit milodara. Dobila sta kruha. Kmalu nato pa je nastal hud vihar s silnim nalivom. Moška se vrneta nazaj v hišo. Z odprtim nožem napadeta obe sestri in zahtevata, naj jima izročita ves denar. Ko se nekoliko obotavljati, ju začneta suvati in pretepati. Slabotni ženski, da bi si rešili življenje, izročiti svoje prihranke. Prestrašili ste se pa tako silno, da se je bati, da se bo eni omračil um.

Šentvidski orožniki hudodelca vztrajno zasledujejo. Radi gospodarske krize hranilnice ne morejo izplačevati denarnih vlog, kadar in kolikor kdo zahteva. Zato pa tiče nekateri denar doma, namesto da bi ga spravili v hranilnico. Postopači, delomržneži zvedo kmalu, kdo ima kaj denarja doma. Zato so taki zlasti v samotnih hišah vedno v nevarnosti, da pridejo ob denar in tudi ob življenje. Ali ni bolj pametno denar dejati v hranilnico, kjer je varen?

Postopačev, ki delajo samo nadlego, za kmetsko delo pa niti prijeti nočejo, je pa vedno več. Gospodarju, ki ima hišo ob cesti, ni dosti 10 Din na dan samo za postopače. Koliko znese to na leto?

Ali bi kupili kremo za kožo iz kabliča?

Krema mora biti higijenično zavita in zajamčeno čista – drugače zelo lahko škoduje Vaši koži. In Vaše nežno perilo? Ne zasluži li tudi to enako pazljivost? Mislite na to kadar kupujete milne luske. Zahtevajte Lux v higijeničnem ovoju. Tedaj ste brez skrbi, da ne pride nikaka nečistoča v dotiko z Vašim perilom, a Vaša koža bo na ta način obvarovana od nevarnosti, ki ji preti od bakterij, katere s prahom uhajajo v perilo.

se ne prodaja nikoli odprt, temveč vedno samo v poznanem modrem ovoju

LX J 5-32

za pranje volne in svile

Šolnina in vpisnina za srednje šole

Ljubljana, 6. avgusta. AA.

Šolnina na srednjih šolah in vpis. S šolskim letom 1931—2 dalje se plačuje po taksnem zakonu na srednjih šolah šolnina za vsakega učenca po naslednji razpredelnici:

Pri neposrednem davku v iznosu Din	I.—IV. razred	V., VI. razred	VII., VIII. razred
	dinarjev		
300—500	100	125	150
500—750	125	150	200
750—1000	150	200	250
1000—1500	200	250	300
1500—2500	250	300	350
2500—4000	300	350	400
4000—6000	350	400	450
6000—9000	400	450	500
9000—12.000	450	500	550
12.000—15.000	500	550	600

nad 15.000 Din davka od vsakih 1000 Din za I. do IV. razred še po 20 Din, za V. in VI. še po 30 Din in za VII. in VIII. razred še po 50 Din.

Neposredni davki so: na dohodek od zemljišč, dohodek od zgradb, na dohodek od podjetij, obratov in poklicev, na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov, uslužbenski davek. Računa se davek, ki ga plačujeta oba roditelja, ali davek učenca samega, če je brez roditeljev.

Starši, ki imajo več otrok na šolah, plačajo za prvega celo šolnino, za ostale polovico šolnine. Privatni učenci plačajo pred izpitom trikratno šolnino.

Po pravilniku o plačevanju šolnine z dne 20. aprila 1932 mora vsak učenec ob prijavi za vpis predložiti potrdilo pristojne davčne oblasti o višini neposrednih davkov.

Za učence državnih, banovinskih in občinskih uslužbencev, ki plačujejo le uslužbenski davek, izdaja potrdila pristojni državni ali samoupravni urad, pri katerem prejemajo roditelji plačo. Ako plačujejo roditelji razen uslužbenskega davka še kak drug davek, morajo predložiti tudi potrdilo davčnega urada.

Za potrdila je treba zaprositi s kolkovano vlogo (5 Din) in priložiti 20 Din kolek za potrdilo.

Za vpis vsakega učenca je treba izpolniti kakor doslej posebno prijavo; kolkovina za to prijavo znaša na srednjih šolah 50 Din. Poleg tega se plača za vsakega učenca taksa Din 20 za zdravstveni fond po zakonu o zdravstveni zaščiti učencev.

Šolnina in vpisnina na vseučilišču

Ljubljana, 6. avgusta.

Danes je rektor ljubljanskega vseučilišča izdal razglas o novih pristojbinah, ki jih bodo morali plačevati slušatelji vseučilišča odslej dalje. Slušatelji bodo morali plačevati pri vpisu za vsak semester 100 Din v kolkih, ki jih bodo morali nalepiti na osebne izkaze. Na podlagi ubožnega spričevala bodo slušatelji lahko oproščeni vpisne takse.

Vsak slušatelj pa bo moral plačevati za vsak semester šolnino, ki bo odmerjena po višini neposrednega letnega davka staršev (očeta in matere skupaj) ali pa slušatelja, oz. slušateljice, če ima ta lastno premoženje. Slušatelji bodo plačevali, in sicer v gotovini:

Od 300—500 Din letnega davka 150 Din šolnine; od 500—750 Din davka 200 Din šolnine; od 750 do 1000 Din davka 250 Din šolnine; od 1000—1500 Din davka 300 Din šolnine; od 1500—2500 Din davka 350 Din šolnine; od 2500 do 4000 Din davka 400 Din šolnine; od 4000—6000 Din davka 450 Din šolnine; od 6000—9000 Din davka 500 Din šolnine; od 9000 do 12.000 Din davka 550 Din šolnine; od 12.000 do 15.000 Din davka 600 Din šolnine; nad 15.000 Din davka pa od vsakih 1000 Din še po 50 Din šolnine.

Če je davčni zavezanec kakšnega davka oproščen, bo moral plačevati šolnino po celotnem davčnem predpisu, vštevši tudi oproščeni davek. Če znaša neposredni davek očeta, matere ali slušatelja skupaj manj ko 300 Din na leto, slušatelju ne bo treba plačevati šolnine. Šolnine so oproščeni državni štipendisti. Na podlagi ubožnega spričevala pa ne bo nihče oproščen šolnine. Pri družinah, ki imajo več otrok, plača prvi otrok (prvorojenec) vso šolnino, drugi pa le pol. Ob vpisu mora slušatelj predložiti:

Z 20 Din kolkovano davčno potrdilo o neposrednem davku staršev, ali pa davčno potrdilo zase. Za državne ali samoupravne uslužbence bodo izdajala davčna potrdila oblastva, ki jim nakazujejo plače. Če pa plačujejo tudi davke na nepremičnine ali na rente, mora imeti tudi potrdilo davčnih uprav. Drugič morajo imeti potrdilo od šole, kjer je kdo od bratov ali sester plačal vso šolnino. Za naknaden vpis na univerzo je treba vplačati takso 50 Din in za naknaden podpis indeksa 20 Din. Za polletne semestre bodo pristojbine odmerjene na podlagi davčnih potrdil, ki so jih slušatelji predložili v zimskih semestrih. Obenem pa bodo morali plačevati slušatelji tudi še dosedanjo pristojbino 30 Din za bolniško blagajno.

Tat, ki je ukradel 20 koles

Ljubljana, 6. avgusta.

Od časa do časa se roki pravice le posreči, da zagrabi kakšnega predrznega tatu koles. Znano je namreč, da se znajo ravno tatovi koles najbolj spretno umikati oblastem. Te dni je orožništvo na Igu prijelo nekega Ludvika iz Kozarij pri Ljubljani. Z njim pa je prijelo še nekega 22 letnega fanta. Orožništvo ju je osumilo, da sta kradla okoli Iga po vaseh kolesa. Sum se je skazal za umesten, zakaj po dolgem izpraševanju se je Bernik udal in priznal, da je ukradel letos okoli 20 koles. Od teh vsaj 3 v Ljubljani: in sicer 2 v Mestnem logu koscem, ko so kosili, in 1 nekemu kmetskemu fantu v Črni vasi. Kradel pa je okoli Dravelj, Brezovice in Iga. Večino koles je prodal nekemu Jožetu s Karlovške ceste, ki jih je prodajal naprej. Tri kolesa je prodal nekje v bližini Velikih Lašč. Tudi orožništvo iz Višnje Gore je pisalo, da je zaplenilo pri nekem posestniku troje koles, ki so bila najbrž kje v Ljubljani ali ljubljanski okolici ukradena. Ižansko orožništvo je Bernika že izročilo sodišču, policija pa je omenjenega Jožeta tudi aretirala, ga temeljito zaslišala in prav tako izročila sodišču. Zdi se, da bo mogoče rešiti še nekaj koles iz rok nepravih lastnikov. Tatovi seveda kradejo v Ljubljani kolesa, potem jih pa za smešen denar prodajajo. — Kolesa, ki so bila zaplenjena pri Višnji gori so naslednjih znamk: 2 črnopleskana Pucha in 1 Kinta s številko 177.263. Lastniki naj se zglasijo na policiji.

DOBRNA!

Za srčne, živčne in ženske bolezni, počitka potrebne! — S 1. septembrom za 20-dnevno zdravljenje za pavšalno ceno (dovoz in odvoz z avtom, stanovanje, štirikrat dnevno hrana s kruhom, dnevno ena kopelj, 2 zdravniški preiskavi in takse). — — Prospekti na zahtevo. **Din 1.200**

Pridobivajte novih naročnikov!

Ljubljana

„Ljubljančani so zdravi“

Tako nam pravi mestni fizik dr. Rus.

Ljubljana, 6. avgusta.

Povprašali smo danes pri mestnem fiziku g. dr. M. Rusu, kaj sodi o sedanjem zdravju Ljubljančanov. Dal nam je le-to pojasnilo:

»Ljubljančani so zdravi ljudje. V splošnem letos ne moremo govoriti o kakšnih boleznih. — Zdravstvene razmere so sedaj res ugodne. Letos, zlasti ne prejšnji mesec, *ni bilo prav nobenih infekcijskih bolezni*, razen nekaj sporadičnih slučajev davice in škrlatinke. Med prebivalstvom se pojavljajo sicer pritožbe o črevesnem katarju, ki je pa vedno bolj lahkega značaja in ga moramo pripisati temu, da ljudje uživajo nezrelo sadje, morebiti pa tudi temu, da pijejo zaradi vročine premrzle pijače. Ljubljanica, ki jo sedaj regulirajo in je zaprta, ni dala povoda za infekcijske bolezni. Smrad, ki je nadlegoval ljudi, se polagoma izgublja. Ta teden smo Ljubljanico dvakrat izpustili, tako, da danes ni več onega neprijetnega vonja, kakor zadnjo soboto. Tudi prihodnji teden bomo Ljubljanico dvakrat izpustili in jo napolnili s svežo vodo. Treba pa je vedeti, da ima vsakokratna izpraznitev struge za posledico praznovanje enega dneva pri regulacijskih delih, kar seveda občutno zadene delavstvo pri njegovem že itak skromnem zaslužku.

Pri tej priliki moram omeniti, da letos nimamo ne tifusa, ne griže, najmanj pa še celo malarije ali drugih infekcijskih bolezni. Muhe in komarji nas letos puste na miru, ker jih je najbrž uničil mraz pozimi. Pač pa je še nekaj stanovanj v mestu, ki so še izza vojne zasteničena. Pri tem je pridno na delu mestni desinfekcijski zavod, ki varno razkužuje stanovanja z zanesljivim sredstvom cijanovim vodikom. Pričakovati je, da se bo Ljubljana kmalu znebila docela tudi te zalege in si zopet pridobila stari sloves mesta, kjer ni golazni. Ljudje pa morajo seveda tudi sami pridno čistiti stanovanja in skrbeti za snago.

Mestna postaja za zdravstveno pomoč (mestni fizikat) pa je bila vsak dan preobložena z delom, tako da včasih dela ni zmogel en sam zdravnik in sta bila primorana pregledovati revne bolnike dva zdravnika. Poleg domačih revnih bolnikov so se zatekali k nam tudi številni bolniki iz vrst brezposelnih, ki pa sedaj ponehavajo.«

Cene živini in mesu v Ljubljani

Ljubljana, 6. avgusta.

Cene živini popuščajo. Prvovrstni voli veljajo 4.50 Din kg, drugovrstni 3.50—4 Din, slabše pitani voli so celo po 2—3 Din kg. Prav isto ceno imajo telice: I. vrste 4.50, II. vrste 3.50, III. vrste po 2—3 Din kg. Prvovrstne krave so po 3.50, druge vrste po 2.50, tretje vrste celo po 1—2 Din kg. Nekoliko dražja so teleta: I. vrste po 5 Din, II. vrste po 4 Din kg. Prašiči špeharji so bili na zadnjem sejmu po 9—9.50 Din kg, pršutarji pa po 7—8 Din.

Zaradi popuščanja živinskih cen se je nekoliko pocenilo tudi meso na ljubljanskih mesarskih stojnicah. Goveje meso prve vrste velja prednji del 10 in 8 Din kg, zadnji del 12 in 10 Din kg; druge vrste prednji del 8 in 6 Din, zadnji del 10 in 8 Din kg. Goveje meso tretje vrste se prodaja na stojnicah prednji del po 6, zadnji del po 8 Din kg.

Sveža svinjina velja 12—18 Din, prekajeno prašičje meso 14—22 Din kg. Svinjska mast je po 15—16 Din, slanina od 12—14 Din kg.

Konjsko meso je od 4—6 Din kg, ovčje meso prednji del po 8 Din, zadnji po 10 Din kg. Poceni je tudi že telečje meso, ki stane prvi del po 8, zadnji del po 10 Din kg.

Za vročino

oblecite lahne suknjiče, modne hlače, motocikliste pa Bajazo obleke. V veliki izberi blago za turistovske obleke. — Najcenejša oblačilnica

Drago Schwab, Ljubljana

⊙ **Skromna 50 letnica gimnazijske mature.** Leta 1882 poslovilo se je od ljubljanske gimnazije, ki je takrat stala na sedanjem Vodnikovem trgu, iz osmega razreda 38 dijakov, ki so se razpršili v širni svet iskat si svoje bodoče eksistence. Pa kmalu je pričela med njimi smrt s svojo žetvijo in jih je v petdesetih letih ugrabila 31. Umrli so naslednji sošolci: Evgen grof Aichelburg, graščak, dr. Anton Bilc, odvetn. koncipient, Ludvik Businaro, zasebnik, Franc Dolenc, abiturijent, Viljem pl. Dorotka, časnikar, Jurij Dovžan, župnik, Aleš Gašperšič, župnik, Andrej Geiger, abiturijent, dr. Franc Golf, advokat, dr. Adolf Hauffen, univ. profesor, Jože Handler, akademik, Teodor pl. Carl-Hohenbalken, vladni svetnik, dr. Alojzij Homan, zdravnik, Ivan Kačar, župnik, Alfred Krob, profesor, Anton Mali, župnik, Franc Moškat, župnik, Ivan Pavlič, kaplan, Franc Pečnik, župnik, Ernest Pfefferer, poštni uradnik, Moric Rožnik, finančni uradnik, dr. Ivan Rupnik, ministerijalni svetnik, dr. Franc Rosina, advokat, Franc Šega, abiturient, dr. Viktor Supan, advokat, Franc Šušteršič, župnik, Franc Vidic, rudarski svetnik, Vincenc Vidergar, ekspozit, dr. Rihard Wenedikter, vladni svetnik, Jože Wrus, kaplan, Karel Zavodnik, bogoslovec. Med sedmimi še živečimi sošolci so se zbrali trije, dva aktivna župnika in en upokojen župnik, svoj čas istrski poslanec, k praznovanju tega jubileja. Po sv. maši zadušnici za umrle sošolce so se sešli k skupnemu obedu v Unionu, kjer so pri kozarcu traminca zbujali spomine iz dijaških let. Vsi njihovi nekdanji profesorji počivajo že v zemlji. Njihov takratni ravnatelj je bil Jakob Smolej. Verouk je učil zadnje leto dr. J. Gogala, ki je potem vstopil kot vodja v semenišče. Profesor zgodovine je bil veščak Zeehe, ki je pri slovesu rekel osmošolcem: Das war mir die liebste Klasse am Gymnasium. In nadalje profesor Wiesthaler, ki jim je skozi celo gimnazijo predaval slovenščino, osnovatelj latinsko-slovenskega slovarja, katerega natis ni pričakal in si dal radi tega napisati na svoj nagrobnik besede: Acerba et immatura mors eorum, qui immortale aliquid parant. In spominjali so se še profesorjev pedanta Žaklja, velikega Tevtona Heinricha, ljudomilega dr. Nejedlija, strogega Wurnerja itd. V takem kolegijskem pogovoru je kmalu prišel čas odhoda in ločili so se v trdnem prepričanju, da je bil zadnji ta njih sošolski sestanek, ker tudi njim že grozi s svojim mečem Hanibal ante portas.

Dr. Igor Tavčar

specialist za notranje bolezni

ne ordinira od 8. do 22. avg.

⊙ **Poljski železničarji v Sloveniji.** Včeraj so dospeli na Jesenice poljski železničarji, ki so prišli na ekskurzijo v Jugoslavijo. Na kolodvoru sta jih pozdravila ravnatelj ljubljanskega železniškega ravnateljstva inž. Klodič in jeseniški župan mr. Žabkar. Poljski železničarji so se odpeljali nato do Blejske Dobrave, odkoder so odšli skozi Vintgar na Bled. S popoldanskim gorenjskim vlakom pa so se odpeljali v Ljubljano. Poleg ing. Klodiča so jih na kolodvoru sprejeli še podpredsednik UNŽBJ g. Punčuh, g. Likozar v imenu mestne občine in gg. dr. Stele in Vrtovec v imenu društva prijateljev poljskega kluba. Gostom v čast je igrala na kolodvoru godba Sloge. Vseh izletnikov z družinskimi člani vred je 35. V njihovem imenu se je za prijazen sprejem zahvalil ing. Vulkovski. Gostje so si nato ogledali Ljubljano, zlasti pa nebotičnik. Že snoči so se odpeljali v Zagreb, odkoder bodo nadaljevali pot na morje. Potujejo v treh osebnih vagonih.

Dr. A. Konvalinka - Tavčar

specialistka za otroške bolezni

ne ordinira od 8. do 22. avg.

⊙ **Zahvala g. dr. Rožmanu, knezoškofu ljubljanskemu.** Odbor ŽSK »Hermes« v Ljubljani se s tem najiskreneje zahvaljuje g. dr. Rožmanu, knezoškofu ljubljanskemu za velikodušni dar, ki ga je podaril našemu potrebnemu društvu. — Odbor.

⊙ **Poljaki v Ljubljani.** Poljake, ki so dospeli danes v Ljubljano, je pričakovala železničarska godba »Sloga«. Poleg drugih zastopnikov je bila navzočna tudi deputacija odbora kongresa narodnih noš. Predsednik Pokojninskega zavoda pa jim je pripravil prigrizek na vrhu nebotičnika. Po tem so člani odbora kongresa narodnih noš z drugimi gospodi vred gostom razkazali Ljubljano in obenem vršili propagando za kongres narodnih noš.

⊙ **Gospodinjam, ki iščejo gospodinjske posle.** Danes je gospodinjam in gospodarjem lahko dobiti služkinjo. Ni pa tako lahko dobiti služkinjo, ki bi ustrezala želji gospodinje in ki bi se zavedala svojih dolžnosti do dela. Tudi v moralnem oziru se služkinje mnogo razlikujejo od služkinj. V mesta prihaja mnogo služkinj, ki se obračajo na posredovalnice za službe. Zgodi se tudi, da jim posredovalnice po več tednov ne morejo nuditi službe. In dekleta so ves ta čas prepuščena same sebi in ulici. Radi nepoučenosti in gmotne stiske se mnogotere udajajo nepoštenemu in nemoralnemu življenju. V Ljubljani že mnogo let deluje Poselska zveza, ki se pod njenim okriljem zbirajo služkinje. Tudi Poselska zveza posreduje služkinjam službe, čeprav ni to njen glavni namen. Njen glavni namen je v tem, zbrati pod svoje okrilje vse služkinje, da jih izobrazuje za njihov poklic ter jim nudi gmotno in moralno oporo. Pri posredovanju služb se ne ozira na posredovalnino, pač pa na to, da poštena služkinja dobi poštenega gospodarja in da služkinja do gospodarja in gospodar do služkinje vestno izpolnjuje svoje dolžnosti. Služkinje pod okriljem Poselske zveze med iskanjem službe niso prepuščene same sebi, ampak jim Poselska zveza nudi možnost izobrazbe v šivalnih, kuharskih in jezikovnih tečajih, kakor jim tudi oskrbi varno zavetje, dokler ne najdejo službe. Poselska zveza vrši s tem na eni strani veliko socialno, na drugi strani pa tudi strokovno delo, od česar imajo brez dvoma koristi tudi gospodarji in gospodinje, ki s tem dobijo pošteno in sposobno služkinjo. Kljub temu pa gospodinje v Poselski zvezi navadno vidijo nekako nasprotnico, češ, da se zavzema za služkinje. Seveda se zavzema, če vidi, da se jim godi krivica! Nekatere gospodinje se ne zavedajo, da ima vsak človek in tudi služkinja dolžnost braniti svoje pravice. Vsekakor pa je za gospodinjo boljše, če se služkinja zateče k svoji organizaciji, ki na lep način posreduje za mirno in obojestransko zadovoljivo rešitev nastalega spora, kakor pa da bi služkinja po cestah in drugod raznašala storjeno krivico in pri tem stvar še povečala. Prav zato je v interesu gospodinj in gospodarjev samih, da se obračajo za služkinje na Zoselsko zvezo, ki ima svojo posredovalnico v palači Delavske zbornice, Miklošičeva c. 22, I., kakor tudi v »Služkinjskem domu« v Križevniški ulici 2. Za pismena vprašanja od strani gospej ali služkinj, prosimo priložiti znamko za odgovor.

Nočno službo imajo lekarne: danes: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78; mr. Hočevar, Celovška c. 34. — Jutri: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

⊙ **Žensko ročno delo v interieuru.** Te dni priredi Dalmatinka Nevenka dr. Steindlova razstavo ženskih ročnih del v Ljubljani. Razstava bo zelo zanimiva, ker se je prirediteljici posrečilo po dolgem in temeljitem studiu odkriti in spoznati lepote egipčanske, kitajske, arabske, gotske in renesančne umetnosti. Poleg tega bo prirediteljica razstavila še dvoje lastnih vezenin, izvedenih po originalu, dve bidermajerski vezenini, poleg tega pa bodo na razstavi zastopani tudi Peru in primitivni narodi. Vidno mesto pa bo zavzela naša narodna umetnost. Da bo čim vidnejše poudarjena duševnost posameznega sloga, bo g. Herzmansky okrasil dvorano s cvetjem. Četrtina dohodka je namenjena pomoči brezposelnim. Dan in kraj razstave bomo še javili.

⊙ **Pogrešan upokojenec.** Že od 2. avgusta pogrešajo 70 letnega Mihaela Bukšiča, upokojenega strojevodjo z Dunajske 12. Ta je šel omenjenega dne od doma v Monte Carlo v Tivoli, kjer se zbirajo upokojenci in od tam je odšel ob 4 popoldne v mesto. Od tedaj ga ni bilo več na spregled. Pri sebi je imel 400 Din denarja in železniško legitimacijo s fotografijo ter ključ od stanovanja. Svojci se boje, da se mu ne bi pripetila kakšna nesreča. Pogrešanec je srednje rasti, okroglega obraza, sivih las in brk. Oblečen je v temno obleko, brez telovnika in pokrit s temno sportno čepico. Kdor bi o njem kaj vedel, naj obvesti policijo.

⊙ **Nalezljive bolezni v juliju.** Zdravstveni izkaz za mesec julij izkazuje v Ljubljani naslednjo sliko: za tifuznimi boleznimi sta zboleli dve osebi, za škrlatinko dve, za ošpicami ena, za davico štiri, za šenom dve, za smrkavostjo ena in za trahomom ena. Vsi bolniki so domačini.

⊙ **Rojstva in smrti v juliju.** Meseca julija je bilo v Ljubljani rojenih skupno 97 fantkov in 98 punčk, skupaj torej 195. Mrtvorojeni so bili trije fantki in tri punčke. — Umrlo pa je 57 moških in 36 žensk, skupno 93. Domačinov je bilo vmes 47, 27 moških in 20 žensk, tujcev je umrlo 30 moških in 16 žensk. V zavodih je umrlo 73 oseb, 49 moških in 24 žensk. Smrtni vzroki so bili: 1 ženska je umrla radi tifusa, za škrlatinko 1 moški, za dušljivim kašljem 1, za drugimi nalezljivimi boleznimi 2, za jetiko na sopilih 11, za jetiko možganske mrene 1, za rakom 3, za vnetjem možganske mrene 1, za boleznimi srca 8, za bronhitisom 2, za pljučnico 4, za drugimi boleznimi na sopilih 1, za boleznijo želodca 3, za krčenjem jeter 2, za vnetjem ledvic 3, za ženskimi boleznimi 2, za prirojeno slabostjo 11, radi starosti 7, zaradi nezgode 9, zaradi samoumora 1 in za drugimi boleznimi 14. Po starosti pa so umirali: dojenčki do enega meseca 4 fantki in 4 punčke, v starosti do 1 leta 6 fantkov in 6 punčk, v starosti od 1—4 let 4 fantki in 4 punčke, od 5—14 let 3 dečki in 1 deklica, od 15—19 let 3 mladeniči in 2 mladenki, v starosti od 20—39 let 15 moških in 10 žensk, v starosti od 40—59 let 13 moških in 3 ženske, v starosti od 60—69 let 8 moških in 1 ženska, v starosti nad 70 let pa 5 starčkov in 9 staric.

Med. Univ.

dr. Vilko Sporn

specijalist za srčne in druge notranje bolezni

se je preselil **v Dvořakovo ulico št. 6**

Tel. št. 34—37 Za »Gospodarsko zvezo«

⊙ **Vsi strelci, lovci in ljubitelji strelskega sporta** so iskreno vabljeni, da se polnoštevilno udeleže celodnevne okrožne tekme, ki jo priredi Okrožna strelska družina v Ljubljani na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti danes. Vpisnina in cena municiji skrajno nizka. — Uprava.

⊙ **Kemično čisti obleke Šimenc, Kolodvorska ulica 8.**

Tobačnim upokojencem in upokojenkam v vednost

Strokovno društvo tobačnih vpokojencev in vpokojenk Vas obvešča, da bodo prihodnji teden pričeli izplačevati prevedbe iz kronskih v dinarske pokojnine in sicer od 1. avgusta 1927. do 1. aprila 1931. Pri tej priliki se nam zdi potrebno povdariti, da že dalje časa neke osebe iz vrst tobačnih vpokojenk raznašajo med tobačnim upokojenstvom neresnične stvari, zlasti kar se tiče dela in uspehov za zboljšanje položaja tobačnih vpokojencev in vpokojenk. Neka oseba, katere imena za enkrat ne obešamo na veliki zvon, raznaša med tobačnimi upokojenkami, češ, da je njena zasluga, da so dosežene sedanje prevedbe in s tem pripravlja nabiranje prispevkov za svoj trud. Znano nam je, da nekatere upokojenke agitirajo za to osebo in pobirajo od ubogih tobačnih vpokojenk znatne vsote denarja. Resnici na ljubo pa moramo povedati vsem upokojencem in upokojenkam, da nima nihče pravice lastiti si zaslug za izplačilo sedanjih prevedb, kot edino »Strokovno društvo tobačnih vpokojencev in vpokojenk,« ki že vsa povojna leta dela za zboljšanje položaja tobačnih vpokojencev in vpokojenk. Tudi te prevedbe so se izvedle le na prizadevanje tega društva, kar se lahko dokaže s pismenimi odloki, ki smo jih prejeli od odločujočih strani. Kako uboge tobačne upokojenke slepijo, nam najbolje dokazuje slučaj, ko so pred nekaj dnevi raznašali med upokojenci in upokojenkami, češ, da z izplačilom ne bo nič, medtem ko je društvo tobačnih vpokojencev že imelo v rokah zagotovilo, da se prihodnji teden prične izplačevanje. Takim lažem in zavijanju naj tobačni vpokojenci in vpokojenke napravijo enkrat za vselej konec. Če pa ta oseba le ne bo mirovala, bomo pač prisiljeni nanjo opozoriti oblasti, zakaj krivično in nepošteno je, da se ubogim ljudem, ki že nad deset let čakajo na te prevedbe, sedaj še to izvleče iz njih, ne da bi se dokazala upravičenost.

Prejemki tobačnih upokojencev.

Lestvica prejemkov tobačnih delavcev bo po novem pravilniku, ki pa je še v Belgradu, nekako taka-le: ako umre zavarovanec po 5 letih, dobe njegovi svojci 30% pokojnine, prav toliko dobi tudi zavarovanec, ki postane za delo stalno nesposoben. Redna pokojnina pa se začne po 10 letih in znaša 10%. Ta pokojnina se vsako službeno leto zviša za 2%, tako, da je redna polna pokojnina v prvi kategoriji 1000 Din mesečno, v drugi 800 Din, v tretji in četrti pa 700 Din mesečno. Prispevki za pokojnino pa so po novem pravilniku: v I. kategoriji 70 Din, v drugi 56, v tretji in četrti 49 Din. Polovico teh prispevkov bo plačevalo delavstvo, drugo polovico pa monopolska uprava. Kolikor je sedaj delavstva v državi, bi se nabralo letno teh prispevkov 5.348.256 Din. Delavstvu bodo v pokojnino všteta vsa službena leta, ne glede na to, kdaj je šel ali kdaj bo šel v pokoj. Monopolska uprava mora poleg svojega rednega prispevka plačati za prevedbe pokojnin 8.273.000 Din. Monopolska uprava je to voljna plačati, mora pa to odobriti ministrstvo za finance. Računska podlaga za gornji znesek je naslednja: 2399 delavk, 1787 delavcev, 164 upokojencev, 1699 upokojenk, 123 vdov, 67 sirot, skupno torej 6239 oseb.

Nedeljske misli

Današnje berilo nam utrjuje veselo binkošlno zavest: Duh je, ki oživlja.

Taka berila so nam bridko potrebna, zakaj iz življenja bi te zavesti ne zajemali vedno. Saj v življenju je toliko mrtvega; je mrtva vera, mrtva ljubezen, mrtvo veselje. In če hodiš med ljudmi, ti je neštetokrat, kakor bi hodil skozi puščavo: ni žive rasti, vse je izsušeno, izžgano. Duše ne pojejo, pa niti ne jokajo več. In čeprav se sredi sveta vse gnete in mrgoli, ni več življenja, ki bi se gnalo proti nebu, ampak je kakor nemirno umiranje in zadnje drgetanje.

Morda so srečni tisti, ki hodijo mimo domov in ljudi kakor slepci, ki ničesar ne vidijo. Ne vidijo kretenj, kaj še, da bi videli srce. Morda so srečni oni, ki hodijo kakor otroci: sredi življenja merijo samo svojo zibelko. Bridko pa je, videti vse.

Ne le pomlad, s katero je vsa naša zemlja pretkana, ampak tudi revščino neplodnih planjav. Ne le tiho ljubezen mirnega doma, ampak tudi umazanost raztrganih družin. Ne le pesem, ki jo nosi večerna megla nad polji ali oblak kadila med cerkvene oboke, ampak tudi grdo kletev nešletih ustnic. Ne le otroško vero, ki jo je tako malo, ampak tudi strašno brezbožnost, ki jo je toliko, toliko več — — —

Vse bi še bilo. Človek bi se vsaj prevaran zaprl sam vase in bi hranil samo sebi tihi čudež življenja. A meni se zdi, da nihče, ki veruje, ne more in ne sme mimo besed: Duh oživlja. Če bi šel mimo, bi se tudi njemu izmaknili zadnji temelji. Če je toliko smrti, kje je Duh? Ali ni vsa smrt dokaz proti njemu, kakor roka, ki ga trga tudi iz blagoslovljenega koščka sveta?

Če je toliko smrti, ali nismo tudi mi krivi? Če smrt vpije, kako da mi še bolj ne kričimo za Bogom? Saj mora biti prošnja, ki prevpije gorje.

»Verujemo vate, Duh, Bog, ki oživljaš! Daj, premagaj smrt, ki ubija življenje! Ne smeš nas skušati preko moči. O Bog, da ne obnemoremo, da ne obnemimo — saj še verujemo, verujemo, verujemo...«

Najfinejše

Glashütte-ure

dobite se pri

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova 1

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za izobražence bodo od 13. do 17. avgusta v Domu, Zrinjskega 9, Ljubljana. Plača se za vso oskrbo za vse tri dni 150 Din. Začetek 13. avgusta ob 6 zvečer. — Vodstvo.

Duhovne vaje za abituriente bodo v Domu duhovnih vaj od 30. avgusta zvečer do 3. septembra zjutraj. Oskrbnina za vse dni znaša samo 30 Din. Priglasite se čimprej na naslov: Vodstvo Doma duhovnih vaj, Ljubljana, Zrinjskega 9.

Drugi tečaj zaprtih duhovnih vaj za dekleta v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani. K prvemu tečaju duhovnih vaj za dekleta se jih je prijavilo toliko, das o že vsi prostori oddani. Ker se pa še vedno oglašajo nove prosilke, bo v tem mesecu še drugi tečaj zaprtih duhovnih vaj za dekleta in sicer od 25. zvečer do 29. avgusta zjutraj. Vodili jih bodo preč. gg. misijonarji sv. Vincencija Pavelskega. Oskrbnina (hrana, stanovanje) znaša za vse tri dni 100 Din. Prijave (ustne in pismene) sprejema vodstvo Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg. Prijaviti se je treba kmalu.

Naše dijaštvo

Tovarišem-dijakom javljam, da bo 11. avgusta ob 8 pri glavnem oltarju pri oo. frančiškanih sveta maša za pokojnega tovariša Ivana Volča ob obletnici njegove smrti. — Babnik Nande.

Poizvedovanja

Krško. Prve dni junija je bila izgubljena iz Sp. Krškega proti Sv. Duhu denarnica z dokumenti in raznimi listinami ter delavsko knjižico. Najditelj se naproša, da bi vse skupaj poslal na naslov, ki je naveden v dokumentih, ali pa oddal orožniški postaji v Krškem. Za svojo prijaznost lahko obdrži denar.

Ptuj

Oklic mestnega načelstva. V času od 6. do 15. avgusta priredi posebni odbor zastopnikov gospodarskih, kulturnih in nacionalnih organizacij pod pokroviteljstvom mestne občine mariborske »Mariborski teden«, ki naj služi gospodarskem povzdigu naše pokrajine in podčrta kulturno in nacionalno važnost Maribora in njegovega zaledja. Opozarjam meščane na to prireditev radi udeležbe s pripombo, da je dovoljena polovična vožnja po železnici in da se dobe tozadevne legitimacije pri Putniku in večjih denarnih zavodih.

Tedensko službo gasilcev od 7. do 14. avgusta ima prvi vod, druga desetina in sicer četovodja Ernest Deutsch in desetnik Zajšek. Reševalni oddelek: šofer Karel Panteker in desetnik Zamuda, od moštva pa Šuster in Pogačnik.

Prostovoljno gasilno društvo v Ptuju priredi danes, 7. avgusta ob 3 popoldne na vrtu gostilne »Novi svet« vrtno veselico: keglanje, streljanje na dobitke, šaljiva pošta in druge zabave. Čisti dobiček je namenjen reševalnemu oddelku. Podpirajte občekoristen namen!

za 10.000 -15.000 Din je zavarovan vsak Slovenčev naročnik za slučaj smrtne nesreče.

Dnevna kronika

Naš novi roman
Lorna Doone

R. D. Blackmore je znamenit romantik Devonshira. Skoraj vsi njegovi romani se gode v divjeromantičnih pokrajinah zapadne angleške obale, ki jih opisuje tako živo in zares, da jih vidi bravec v duhu pred seboj, kakor da bi se sprehajal po njih. Z enako verjetnostjo nam predstavlja ondotno prebivalstvo, ki se odlikuje po strastni ljubezni do svobode in pustolovskega življenja, a tudi po svojem domoljubju in srčni plemenitosti.

V romanu »Lorna Doone« nam podaja pisec na svoj romantični način košček zemlje in zgodovine zapadnoangleškega ljudstva iz časov Karla II. in Jakoba II., ko je bila kraljevska oblast v Angliji še zelo slabo zasidrana, ko so se v neprestanih notranjih bojih često menjavali predstavitelji najvišjih oblasti v Londonu, kakor tudi kraljevska krona sama, ko so se nasprotne politične stranke trle med seboj na življenje in smrt, tako da so se včerajšnji nosilci najvišjih državnih časti prištevali danes že med politične mrtvece in brezpravne državne izobčence, ki so se morali kakor razbojniki skrivati po oddaljenih gozdovih in težko pristopnih planinskih skrivališčih. S smelo domišljijo nam predstavlja pisec pustolovsko pleme Doonov, ki se je naselilo v eno izmed takih gorskih gnezd in je bilo v svoji divji samopašnosti strah in trepet treh okrajev v okolju. Najsilovitejši in najpredrznejši od razbojnikov je bil njih poglavar Carver Doone, večkratni morilec in ciničen skrunitelj vsega dobrega in poštenega v človeški družbi. Nekoč je s svojimi tovariši oropal in deloma pomoril bogato grofovsko rodbino Dugal, vračajočo se iz Rima. Najmlajšo hčerko Lorno so odvedli razbojniki v svoje gnezdo, kjer so jo kot ujetnico odgajali, da bi postala pozneje žena njihovemu poglavaru. Ta nasilni sklep pa jim je preprečil junak našega romana, korenjak John Ridd, ki mu je Carver Doone na razbojniški način umoril očeta, vprav na isti dan, ko se je mladenič vrnil po dovršeni latinski šoli iz Tivertona domov.

Kako se je smeli John Ridd prikradel v skrito gorsko bivališče Doonov in kako se je potem stvar razpletala, to vse se pripoveduje v nizu napeto zanimivih dogodkov in odkritij v tem obsežnem romanu, ki je izšel v izvirniku že v nad 800.000 izvodih.

Koledar

Nedelja, 7. avgusta (12. pobinkoštna nedelja). Kajetan, spoznavalec; Donat, mučenec.

Ponedeljek, 8. avgusta. Ciriak, Larg in Smaragd, mučenec.

Novi grobovi

✝ **Ana Mesarjeva.** Umrla je včeraj ob 5 popoldne po daljšem bolehanju v cvetu mladosti gospodična Ana Mesarjeva, hčerka ravnatelja Jugoslovanske knjigarne g. Ivana Mesarja in sestra g. arh. Josipa Mesarja. Dolgo, zelo mučno bolezen je pokojnica prenašala z zgledno vdanostjo. Zato je bila pa tudi njena smrt lahka ko polet k viru božje Ljubezni. Pogreb pojde v ponedeljek ob 4 popoldne iz hiše žalosti Dvořakova 6. Blagi pokojnici večni mir, njenim preostalim pa iskreno sožalje!

✝ **Bešter Lenart.** V Ljubljani je v svojem stanovanja na Bleiweisovi cesti 13 umrl zasebnik g. Bešter Lenart. Pogreb bo v nedeljo 7. avgusta ob 5 popoldne. Naj počiva v miru! Sinovom in sorodnikom naše sožalje!

✝ **V Fuldi na Nemškem** je dne 2. t. m. umrl tovarnar in solastnik tvrdke Klein & Stiefel, g. Edvin Stiefel, ki je po vsej Jugoslaviji znan dobavitelj strojev, posebno v obratih lesne industrije.

Osebne vesti

= **25 let v vinogradu Gospodovem.** Stoprce pri Rogatcu: Na god sv. Jakoba, apostola, dne 25. julija t. l. je pod varstvom farnega patrona sv. Antona pušč., tiho in skromno brez vsake zunanje slovesnosti obhajal 25-letnico mašništva tukajšnji g. župnik Alojzij **Pichler.** Jubilant je bil rojen 1880 v Městnem vrhu pri Ptuju. V mašnika ga je posvetil leta 1907 lavantinski škof dr. M. Napotnik. K srebrnemu jubileju naše najprisrčnejše čestitke!

= **Poroka.** Dne 4. avgusta sta se poročila na Brezjah g. Janez Zupan, učitelj v Veliki Dolini pri Brežicah in gdč. Lojzka Godec, učiteljica istotam. Poročil ju je g. župnik Janez Gnjezda iz Velike Doline. — Bilo sreče!

= **Vzela sta se** včeraj v zakon član ljubljanske drame g. Emil Kralj z gospodično Herto Arkovo iz ugledne ljubljanske družine. Bilo srečno!

Ostale vesti

— **Slomškova družba.** Vsi člani in članice, ki bodo prišli že v torek na Brezje, naj se zberejo zvečer pri Finžgarju na prijateljski sestanek. Vsem, ki bodo potovali na Brezje šele v sredo zjutraj, naznanjamo, da odhaja vlak iz Ljubljane ob 7. Pevci in pevke naj se podajo takoj po prihodu na Brezje v samostansko dvorano, kjer bodo imeli kratko pevsko vajo za petje pri sv. maši, ki bo ob 10. Na veselo svidenje. — Š.

— **Trgovsko zborovanje v Mariboru je preloženo** zaradi nujne zadržanosti ministra za trgovino in industrijo g. Ivana Mohoriča na prihodnjo nedeljo, dne 14. t. m. Vse za danes izdane odredbe veljajo za prihodnjo nedeljo. — Predsedstvo Zveze trgovskih gremijev.

— **Polovična vožnja za izlet JGZ.** Polovična vožnja za pokrajinski izlet Jug. gasil. zveze v Slovenjgradec in proslavo 60 letnice slovenjgraškega gasilnega društva je z odlokom prometnega ministra br. 16.637-32 od 20. jul. t. l. dovoljena in velja za vse udeležence od 11. do 17. avgusta. Udeleženci si kupijo na domači postaji celo vozno karto ter jo ob prihodu v Slovenjgradec ne smejo oddati, ker velja s potrdilom udeležbe, ki se bo dobilo na dan proslave dopoldne v občinski pisarni v Slovenjgradcu, popoldne pa na veseličnem prostoru, tudi za nazaj. Dovoljen je tudi posebni vlak iz Celja do Slovenjgradca, ki bo vozil 20 minut za rednim vlakom iz Celja v Slovenjgradec, vračal se pa bo okrog 23 zvečer iz Slovenjgradca proti Celju. Vsi udeleženci se naprošajo, da se poslužujejo le posebnega vlaka in ne rednega, da bo zaseden.

Slatinske tablete za hujšanje

Vam vrnejo vitkost, mladost in lepoto, ker raztope in odstranijo preobilno mast.

Tekom enega leta izgubite na težini 8—14 kg.

Doza 100 tablet Din 46·—
doza 200 tablet Din 74·—

Proizvaja:
Lekarna Mr. Bahovec
Ljubljana

— **Blagoslovitev nagrobnega spomenika Heinzu Müllerju.** Slovenski javnosti je še v dobrem spominu nad Triglavskim ledenikom velika nesreča nemških alpinistov, ki je zahtevala pred dvema letoma življenje mladega akademika Heinza Müllerja in ki je onesposobila akademika Erwina Lüdecka. — Heinz Müller je bil vodnik nemške akademske zveze v Monakovem, ki mu je iz hvaležnosti postavila nagrobni spomenik na pokopališču na Dovjem. Skupina članov tega društva dospe k blagoslovitvi spomenika, ki se vrši v četrtek dne 11. t. m. ob 11 na pokopališču na Dovjem. Dolžnost naših planincev je, da se udeleže te skromne proslave.

— **Študij medicine.** Na Slovensko zdravniško društvo in na Zdravniško zbornico prihajajo vprašanja od strani abiturientov in njih staršev, kakšne izglede imajo medicinci po dovršenem študiju medicine. Ker je vsakemu posamezniku nemogoče odgovarjati, sporočata omenjeni korporaciji, da je danes 51 mladih zdravnikov v bolnišnicah dravske banovine — nešteti so asistenti — ki čakajo na namestitev, poleg tega približno 300 medicincev, ki bodo v doglednem času končali študij. V bolnišnicah je par praznih začasnih sekundarskih mest ter razpisana ena služba za banovinskega zdravnika. Prostih pa je nekaj mest v vojaški službi.

DAJ Ledeno kavo **DAM**

— **Izlet na Jadransko morje** bo ob priliki vseslovanskega kongresa narodnih noš v Ljubljani. Spored: *V ponedeljek, dne 5. septembra:* odhod iz Ljubljane s pospešenim vlakom 2. in 3. razreda ob 18 skozi Karlovec na Sušak. — *V torek, dne 6. septembra* na rojstni dan prestolonaslednika Petra, ob 8 odhod s parnikom Aleksandrom ali Prestolonaslednikom v Split. Na parobrodu bo celodnevni godbeni koncert, razne zabavne igre ter ob 9 zvečer bajna razsvetljava na parobrodu in vžiganje raket. Na parobrodu zajtrek, kosilo in večerja. Prihod v Split ob 21.30, prevoz v hotel in prenočišče. — *V sredo, dne 7. septembra:* zajtrek, dopoldne ogledovanje mesta pod strokovnim vodstvom, izlet na Marjan in ogledovanje zverinjaka, po kosilu izlet z avtobusi na Solin, v Splitu po povratku večerja in prenočišče. Isti večer ob 9 koncert na promenadi Splita. — *V četrtek, dne 8. septembra:* zajtrek, po kosilu izlet s parnikom ali z avtobusi v Šibenik k slapovom Krke, ogledovanje starega mesta, ob 7 večerja ter izlet na kopališče. Isti dan ob 21 povratek s parobrodom ali brzovlakom proti Ljubljani. — Vožnja z vlakom ter parnikom in avtobusi na Sušak, Split, Trogir, Solin in Šibenik, celodnevna prehrana in prenočišče, velja skupno za vsakega udeleženca II. razreda 750 Din, III. razreda 550 Din. Prijave sprejema pripravljalni odbor do dne 12. avgusta 1932, lahko se pa plača v dveh obrokih. Izlet na morje prireja Pripravljalni odbor s pomočjo Zveze za tujski promet (Putnik). — Pripravljalni odbor vseslovanskega kongresa narodnih noš v Ljubljani.

— **Pri motenju prebave,** bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzroči naravna **»Franz-Josef«** grenčica odvrtje telesa in poživi kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, po zavživanju **»Franz-Josef«** vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi. — **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Avtobusni izleti Zveze za tujski promet od 9.—15. avgusta. V torek:** Ljubelj Din 39 in Polhovgradec čez Vrzdenec (3 najstarejše freske v Sloveniji) Horjul-Vrhnika Din 49. — **V Sredo:** Jezersko Din 59. — **V četrtek:** Logarska dolina Din 125. (s prehrano) in Visoko-Žiri-Vrhnika Din 65. — **V petek:** Ljubelj in Jezersko Din 59. — **V soboto:** na morje v Bakar za tri dni z vso oskrbo Din, 350 ter v Dubrovnik vzdolž naše obale in nazaj čez Sarajevo-Jajce-Bihač-Plitvička jezera-Bakar. Ta enajstdnevni izlet stane z vso prehrano in prenočišči približno Din 2000. — **V nedeljo:** Logarska dolina, **v ponedeljek:** Logarska dolina (obakrat po Din 125). — Vozovnice, prijave in informacije pri »Putnik-u«.

Izbirčen jeziček
liže sladoled »Petriček«.

— **Vsakoletni živinski in kramarski sejem v Leskovcu pri Krškem,** bo letos dan po Veliki maši, to je torek dne 16. avgusta.

— **Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani je lansko jesen ustanovila nov oddelek »Karitas«,** ki omogoča posmrtninsko zavarovanje tudi manj premožnim slojem. To zavarovanje se je v inozemstvu sijajno razvilo; poročila tamošnjih Karitativnih zvez ugotavljajo uspešno delovanje te prepotrebne socialne akcije. Zato tudi Karitativna zveza v Ljubljani vabi vse svoje članice (Družbo sv. Vincencija Pavelskega, Družbo sv. Elizabete itd.), da opozore svoje člene oz. članice, naj neposredno ali posredno delujejo za to prekoristno in popolnoma varno ustanovo, ki se je povsod skazala za najprimernejši način posmrtninskega zavarovanja. »KARITAS« je kot oddelek Vzajemne zavarovalnice pod pokroviteljstvom nadškofa dr. A. B. Jegliča. — V Ljubljani, dne 1. avgusta 1932. Za Karitativno zvezo: Prelat Andrej Kalan, častni predsednik; p. komtur Val. Učak, predsednik; dr. Alf. Levičnik, prof. v pok., blagajnik; prof. Ante Kordin, tajnik.

— **Humek M. Domači vrt.** Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Pojasnjeno s 102 podobama in 2 barvnima slikama. Druga predelana in pomnožena izdaja. — Ljubljana 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna. — Kako nujno potrebno nam je kratko a zato vendarle izčrpno in vsestransko uporabno delo višjega sadjarskega nadzornika M. Humeka o negi domačega vrta, dokazuje že dejstvo, da je knjiga doživela v razmeroma kratkem času drugi natis. Nova izdaja se odlikuje v vsakem pogledu: Vsebinsko je temeljito razširjena in izpopolnjena, podob je kar 33 več nego v prvi izdaji, ako sploh ne štejemo obeh barvnih slik; papir je izvrsten in vsa zunanja oprema knjige je trpežnejša, tako, da smo skratka lahko ponosni, da jo imamo. Po uvodnih besedah, pri katerih je važno poglavje: Temeljni pojmi o življenju rastlin, je razvrščena tvarina na dva dela: Splošno vrtnarstvo, ki obsega poglavja o uredbi domačega vrta, o pripravi zemlje in gnojenju ter o glavnih vrtnarskih delih; posebno vrtnarstvo s poglavji o zelenjadarstvu (posebno močno razširjeno in izpopolnjeno v novi izdaji), o sadnem drevju na domačem vrtu, o okrasitvi vrta, o gojitvi sobnih rastlin ali lončnic ter o vrtnarskih opravilih v posameznih mesecih. Knjiga obsega 234 strani velike oblike ter velja broširana 42 Din, v celo platno vezana 54 Din. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Kupi meni, ljubi striček,
samo sladoled »Petriček«!
Za en dinar ali dva
liževa ga obadva.

— **Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj, Maribor. Zasebno trgovsko učilišče.** Odobren od ministrstva trgovine in industrije v Belgradu. Zavod je na najboljšem glasu zaradi svojih odličnih učnih uspehov, izbornega učiteljskega zbora, vzorne discipline, nadzorstva ter strokovnega ravnateljstva. **Lastni dijaški internat, znižana šolnina.** Prijave ustmeno ali pismeno v trgovini v Slovenski ulici 7, zraven trgovine Wegerer. Šolski programi brezplačno. **Začetek dne 9. septembra 1932.** Glej tudi današnji inserat!

— **Bohinj.** V nedeljo, dne 7. avgusta otvori podružnica SPD »Bohinj« smučarski turistovski dom na planini Kraj pod Bogatinom. Ob 11 dopoldne služba božja, nato blagoslovitev doma in vojaškega pokopališča. Popoldne skupen izlet na sedlo Bogatina. Za topla in mrzla jedila preskrbljeno. Od kolodvora Bistrica-Boh. jezero vozijo zjutraj omnibusi do Savice, povratek od tam ob 6 zvečer k turitovskemu vlaku. Vabljeni vsi.

— **Izgubila se je** moška zlata ura z monogramom Z. M. Najditelj naj jo odda proti dobri nagradi na naslov: Milič Simeunavič, zdravilišče Rogaška Slatina.

— **Zobni atelje L. Bitene zopet redno sprejema.**

— **»Franz-Josef« grenčica** vztrajno poživlja obtok krvi v spodnjem delu telesa.

— **Svojim blagopokojnim boste postavili nagrobni spomenik** zato si oglejte takoj trajno razstavo nagrobnikov najnovejših oblik, skic, album izvršenih spomenikov pri znani najcenejši in najsolidnejši tvrdki kamnoseško-kiparskem podjetju **Franjo Kunovar,** pokopališče Sv. Križ, Ljubljana. Telefon 27-87.

Krvava žaloigra sredi noči

Ljubljana, 6. avgusta.

Okoli pol 11 ponoči se je v neki gostilni na Sv. Petra cesti odigrala krvava žaloigra, katere žrtev je postal 30 letni delavec Ivan Žumer. Dogodek se je po pričevanju očividcev zgodil nekako takole:

Umorjeni delavec Ivan Žumer je prispel v gostilno s svojo ženo v družbi še treh oseb, nekim svojim prijateljem in žensko, ki je imela s seboj tudi otroka. Zasedli so prazno mizo sredi gostilne. Vino, ki so ga naročili, je kaj kmalu učinkovalo nanje. Postali so gostobesedni in dobre volje, vendar niso prekoračili meje dostojnosti. Na zgornjem koncu njihove mize je sedela pri svoji mizi družba štirih oseb, na spodnjem koncu mize pa zopet pri svoji mizi družba treh: 30 letni delavec Franc Kočevar z dvema dekletoma. Žumerjeva družba je začela veselo prepevati in družba na zgornjem koncu mize se jim je pridružila. Pomaknili so svojo mizo k Žumerjevi in zabava je trajala dalje. Vesela Žumerjeva družba pa očitna Francu Kočevarju, ki je sedel s svojima dekletoma, ni ugajala. Že sredi petja jih je motil z raznimi medklici.

Ko se je Žumer za hip odstranil iz gostilne, je Franc Kočevar jel nadlegovati Žumerjevo ženo z besedami: »No, golobček, no, angelček moj!« in ji vsiljevati svojo »ljubezen«. Medtem se je vrnil Žumer in žena mu je potožila, kako nadležno se je obnašal Kočevar proti njej. Žumer se je razburil in zakričal nad Kočevarjem: »Kaj, ti boš mojo ženo obkladal s takimi priimki!« Stopil je predenj in ga s plosko roko narahlo udaril po licu. Ta klofuta je Kočevarja spravila v takšno jezo, da je kakor brez uma planil pokoncu, zagrabil stol in zamahnil z njim proti Žumru. Žumrovi družbi ni prišlo nič na misel, da bi ga branila. V smrtnem strahu so pobegnili iz gostilne. V gostilniški sobi je ostal samo neki gospod, ki ga je Kočevar sredi ruvanja podrl s stolom vred na tla in mladi mesarski pomočnik Franc Boncelj, ki je priskočil k podivjanemu Kočevarju in mu hotel iztrgati stol iz rok. Medtem pa se je krvava scena že odigrala. Z bliskovito naglico je segel Kočevar v žep, privlekel iz njega nož, zamahnil in zadal Žumru dva silovita udarca, enega naravnost v srce, drugega na levi strani pod srcem. Ranjeni Žumer je še napravil nekaj korakov, nato pa se zgrudil ob vratih gostilniške sobe prestrašeni ženi v naročje. Bil je še toliko pri moči, da je zaprosil vode. Boncelj mu je ponudil kozarec, napravil dva ali tri požirke iz njega, omahnil z ženinega naročja na tla in izdihnil.

Franc Kočevar je hotel uporabiti splošno zmedo za beg, toda med tem je bil že stražnik na mestu, ki mu je napovedal aretacijo. Posebno značilno za Kočevarja je, da je že mrtvemu Žumru stopil na roko in se pridušil v trenutku, ko je Žumra podrl na tla: »Če ga tudi na mestu zakoljem, mi ni nič!«

Med obupnim plakanjem Žumrove žene je prispela policijska komisija z dr. Avramovičem, ki je ugotovil, da sta bila oba zabodljaja smrtna. Strašen je bil pogled na več kot dvajset centimetrov široko rano pod srcem. Lažjo prasko na roki je odnesel tudi mesarski pomočnik Franc Boncelj in gospodična, ki pomaga gostilničarki pri strežbi gostov.

Posebno tragičen je ta uboj zaradi tega, ker je bil pokojni Ivan Žumer šele 10 mesecev poročen. Stanoval je s svojo mlado ženo v ruskih barakah na Masarykovi cesti.

Pričetek Mariborskega tedna

Maribor, 6. avgusta.

V mrzlični delavnosti je preživel Maribor ta teden. Vse mesto so zajele priprave: ulice so se temeljito prečistile, na oknih hiš se je pojavilo cvetje, na Trgu svobode odmevajo kladiva pri gradnji odra za gledališko predstavo, v parku in na otoku se vse pripravlja za bajno električno razsvetljavo in javne veselice; največ vneme pa so pokazali mariborski trgovci, ki so okusno preuredili svoje izložbe, ter kavarnarji in restavraterji z okrasitvijo svojih lokalov. — Danes so vse te predpriprave že končane in mesto je dobilo povsem drug, svečan izgled. Zastave se pojavljajo na poslopjih, preko noči sta zrastla na glavnem mostu dva ogromna slavoloka, na ulicah pa vlada vrvenje množic v slavnostnem razpoloženju. Mnogo tujih obrazov opažamo že med ljudmi, največ okrog banovinske hranilnice, kjer se nahaja glavni štab in pisarna prireditvenega odbora. Proti večeru se to razpoloženje med množicami še stopnjuje, vrvenje se usmerja proti mestnemu parku. Ob pol 8 zvečer zagrme topiči s piramide in zatulijo sirene vseh mariborskih tovarn. Mariborski teden se pričenja in za otvoritev se vrši velik koncert mariborskih godb v mestnem parku ob sijajni bengalični razsvetljavi.

Pester in zanimiv je program prihodnjih dni. Vsak dan nekaj novega na sportnem ali koncertnem polju. Najbolj pestro je izpolnjena prva nedelja in pa zadnji trije dnevi tedna. Slavnostni obhodi, sportne prireditve, koncerti v parku, cvetlični korzo, veselica v parku in na otoku, vse to bo nudilo obiskovalcem dovolj zabave. Pa tudi iz drugih vidikov se jim predstavlja naše mesto. Razstave nudijo vpoglede v zgodovinski, gospodarski in kulturni razvoj Maribora. Danes so se otvorile razstave: v mestnem muzeju v Cankarjevi ulici zgodovinska, katere posebno privlačnost tvorijo najnovejše izkopine iz bronaste dobe v mestu in na vrhu Pohorja. V gozdarski šoli se je otvorila razstava našega gozdarstva; izredno bogata vsebina nazorno prikazuje naše lesno bogastvo. — V Vesni se je otvorila zanimiva razstava »Dom in ženska domača obrt«. — Tekom tedna pridejo še razstave plemenitih ljutomerskih konj in mariborskih letalcev.

Posebno obeležje dajejo Mariboru številni kongresi. Danes dopoldne se je vršil kot prvi kongres sadnih trgovcev in sadnih izvoznikov iz področja bivše slovenske Štajerske. Bil je to prav za prav prvi občni zbor novo ustanovljenega Združenja sadnih trgovcev in izvozničarjev. Pod vodstvom trgovca Srečka Krajnca se je vršilo zborovanje v lovski sobi hotela Orel. Izvoljen je bil nov odbor, razpravljalo pa se je o letošnji sadni trgovini. — Jutri v nedeljo bo zborovanje slovenskih trgovcev, zadnje tri dni tedna pa kongresa magistratnih uslužbencev in gostilničarjev iz vse države.

*

☐ **Radio razstava, Radio Maribor, Glavni trg 1. Državni most. Vstop prost, obisk neobvezen.**

☐ **Sanatorij v Mariboru.** Gosposka 49. — Telefon 23-58. Lastnik in vodja kirurg dr. Černič. Najmodernejše urejen za operacije. Zdravilni aparati: Višinsko solnce, diatermija, tonizator, žarnica »Hala«, emterocleaner. Zdravljenje z radijem (pijača in kopelji). — Cene zmerne.

Jesenice

Carinski posrednik Anton Stekar, Jesenice je preselil svojo pisarno v hišo na Kralja Petra cesti št. 7, kjer se nahaja carinarnica.

Celje

Da zaposlim brezposelne krojače, izdelujem in prodajam kratke zimske suknje in suknene moške zimske obleke po 240 Din. Štermecki, Celje.

Specialist za spolne bolezni dr. J. Mandil ordinira vsak dan v svojem stanovanju Kralja Petra cesta 13.

Opozorilo obrtnikom in trgovcem. Novi obrtni zakon predpisuje za obrtnike in trgovce mojstrsko socialno zavarovanje proti bolezni, starosti, onemoglosti in smrti. O tem predmetu bo predaval v ponedeljek 8. avgusta ob 20 v dvorani obrtnega doma v Gledališki ulici tajnik zbornice za TOI v Ljubljani g. dr. Pless.

Brivnice v nedeljo in na praznik. V nedeljo 14. avgusta bodo brivnice v Celju, Gaberju odprte od pol 8 do 12. V ponedeljek 15. avgusta pa bodo zaprte cel dan.

Dobrodelni koncert v parku. Celjska železničarska godba priredi danes ob 11 v mestnem parku koncert.

Minister dr. Korošec v Celju. Nekaj dni se že nahaja v Celju ministrski predsednik v p. g. dr. Anton Korošec. Bil je pred nekaj dnevi pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah na pogrebu svojega daljnega sorodnika zlatomašnika g. Josipa Sinka. Na povratku od Sv. Lovrenca se je ustavil za kratek početni oddih v našem mestu in biva tu kot gost pri celjskem opatu. Želimo visokemu gostu, da bi se pri nas temeljito odpočil, da se bo zopet lahko posvetil svojemu delu za splošni narodov dobrobit.

Advokat
Dr. A. VORŠIČ
v Celju
je preselil svojo odvetniško pisarno iz Dečkovega trga št. 3
v Prešernovo ulico št. 15./I.
(nad trgovino Brata Sumer nasproti Mar. cerkve).

Podgorica pri Sv. Jakobu

Zapisnik od 20. julija 1924 nam priča, da je na ta dan bilo ustanovljeno Prost. gas. društvo v Podgorici. Treba je bilo podgoriškim gasilcem dosti pretrpeti, da so s pomočjo dobrih ljudi dosegli svoj cilj. Treba jim je priznati izredno delavnost. Že leta 1927 si je društvo kupilo motorno brizgalno. Naslednje leto 1928 si je društvo zgradilo gasilski dom. Prvi je društvo načeloval tov. Alojzij Zajc iz Podgoric. Njegovi uspehi pri društvu so bili sijajni. Drugi pa je načeloval tov. Ant. Ježek iz Podgoric. Tudi njemu se mora izreči največje priznanje, prvaku za brezplačno odstopljeno zemljišče za gas. dom. Tretji načelnik pa je tov.. Ivan Vode! Kakor prejšnjima tako tudi slednjemu, gre največje priznanje. Dn 14. t. m. bo društvo priredilo veliko gasilsko slavnost na vrtu tov. Ant. Ježka v Podgorici poleg gasilskega doma. Ta dan bo č. g. župnik iz Sv. Jakoba ob Savi blagoslovit gasilski avtomobil podgorških gasilcev. Ker je ta slovesnost združena tudi z vrtno veselico, ki se bo vršila na vrtu poleg gas doma v Podgorici in je čisti dobiček namenjen za poravnavo gas. dolga, najvljudneje vabimo vse prijatelje gasilstva na to prireditev. Zato nihče naj ne zamudi prilike skupnega veselja nad plodonosnim delom tihih junakov gasilcev. Naše geslo je: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč!

Breg pri Borovnici

V nedeljo, dne 14. t. m. proslavi tuk. gasilno društvo 10 letnico svojega obstoja. Obenem bo veselica na vrtu g. Šviglja. Čeprav je to društvo še mlado, si je vendar že v prvih letih sezidalo svoj dom, nabavilo potrebno orodje in ročno brizgalno, s katero so Brežani že v marsikateri noči, ko je klicala sirena na pomoč, hiteli pomagat in gasit. Priznati se jim mora, da so bili povsod pod vodstvom prvih pionirjev g. Srečko Kobija in Vadnal Leopolda med prvimi, često tudi prvi in vedno vsi na mestu. Pa brez zamere, ostala društva, ker tega se dosedaj Brežanom še ni priznalo. V dobavnih načrtih je motorna brizgalna, za katero pa žal še manjka precej gotovine in bo zato vsak dinar, ki ga bo kdo žrtvoval na veselici v prid društvu, dobrodošel. Saj gre za vas vse in varstvo vaših domov pred elementi ognja. Na Bregu so dve lesni industriji, dve trgovini in dve gostilni. Vse je in povrhu še denarna kriza, ker na lesnem trgu, ki je tu edini vir dohodkov, vlada žal mrtvilo. Tudi nesreč nam ne manjka. Tako so bile pred kratkim kar tri kolesarske, katerih žrtev ima eden zlomljeno nogo, ena roko, no enemu pa ni ravno nič. Ja, ta presneta kolesa. Pa še drugič kaj.

Vrhnika

Tudi vrhniška mladina nekaj zna! Dne 2. julija t. l. je priobčil »Slovenec« laskavo strokovnjaško oceno o pevskem koncertu, ki ga je priredil na Vrhniki mladinski pevski zbor osnovne šole v Bevkah pod vodstvom šolskega upravitelja g. Jos. Terpina. Ob sklepu je ocenjevatelj napisal nekaj očitkov na račun vrhniške šole, kar pa ne drži, kažor smo se prepričali. Resnica je, da ima tudi vrhniška šola svoj mlad. zbor, ki je nastopil v minulem šolskem letu štirikrat, in to tudi s troglasovnimi pesmicami. Prireditve so se vršile v javni šolski telovadnici brez vstopnine, tako da je bil vstop vsakomur mogoč. Obiskovalci so bili s petjem zelo zadovoljni in ga je prav posebno pohvalil tudi banski referent za osnovno šolstvo g. Andrej Rape. Za cerkveno ljudsko petje je vodil šolsko mladino vse leto gosp. katehet Švelc. — Da koncert ševške mladine ni bil tako obiskan, kakor bi bil nedvomno zaslužil, je bil vzrok v tem, da se je prav tisti dan vršila na vrhniški šoli razstava šolarskih del. Razstava je bila nameščena v šestih sobah in še po hodniku ter jo je obiskalo nad dvatisoč ljudi — predvsem seve starši otrok. Razumljivo je, da je pritegnila razstava prečežno večino domačinov, dasi je upraviteljstvo tukajšnje šole povabilo na bevški mladinski koncert tuk. šolsko mladino in učiteljstvo s posebno okrožnico. Učiteljstvo se je koncerta tudi polnoštevilno udeležilo, dasi je bilo zaposleno na razstavi. — Toliko v pojasnilo, da ne bo nesporazumov in da ne bo kdo mislil, da vrhniška šola za petje mladine nič ne skrbi!

Mokronog

O poskušenem zločinu je poročal »Slovenec« 29. julija. Stvar pa ni bila tako huda. V resnici se je začudila vsa dolina, da sta dva fanta, ki sta iz poštenih družin in doslej oba vedno pametna, napravila tako lahkomiselnost. Kajpada sta zaslužila kazen in bosta tudi kaznovana, vendar to njuno dejanje ni zločin, marveč bolj pobovska neumnost, katera pa je najbolj udarila njune spoštovane starše. O kakem zločinu torej ni sledu.

Šmartno ob Savi

Vas Šmartno je podružnica sv. Petra v Ljubljani. Je tričetrt ure hoda od Ljubljane in leži prav ob lepi cesti, ki vodi proti sv. Jakobu čez Savo. Pripadamo kot farani v Ljubljano. Zato pa tudi nočemo biti zadnji. Pridno se gibljemo na prosvetnem polju. Imamo gasilno društvo, ki ima svoj dom in dobro napreduje.

Šmartno je pa vas prav navdušenih pevcev. Pod imenom pevsko društvo »Škrjanček« imamo društvo, ki je že večkrat nastopilo pri procesiji pri sv. Petru, lani v Unionu in na Kongresnem trgu, pri okrožnem koncertu v Sneberjah ter vsako nedeljo doma pri nedeljskem cerkvenem opravilu. Pevci so pretežno večino kmetskega poklica, in prav pridno prihajajo k pevskim vajam, ki jih vodi g. A. Bolta. To društvo ima pa tudi svoj prenovljeni pevski dom, katerega bo dne 14. avgusta 1932 ob priliki desetletnega obstoja, slovesno blagoslovil preč. g. prof. dr. A Breznik. Ob 9 bo sv maša s petjem in spremljevanjem godbe Sloge iz Ljubljane. Po sv. maši slovesna blagoslovitev pevskega doma. Popoldne ob 3 velica pri Francu Kebru ml. s koncertom, ki ga vodi g. prof. Marko Bajuk. Nastopi več sosednjih društev, ki bodo skupno zapela sedem narodnih pesmi, nastopijo pa tudi zbori posamezno. Vsi prijatelji petja in poštene zabave vljudno vabljeni!

Tržič

Požar. Prejšnjo soboto ponoči je upepelil ogenj pri Sv. Ani posestniku Petru Megliču hlev in šupo. Zgorela mu je vsa zaloga mrve in tudi ena svinja.

V prostorih hotela »Pri pošti« so razstavljeni krasni dobitki, ki bodo v nedeljo 21. avgusta nekatere osrečili ob priliki tombole »Gasilnega društva«.

Avtomobilska nesreča se je v petek dogodila na cesti pri Sv. Ani, ki pa menda ne bo imela težjih posledic, le zadnji del avtomobila je precej pokvarjen.

Po nesreči se je ustrelil v trebuh v Lomu 25-letni Aleš Meglič. Prepeljali so ga v bolnišnico, a je bilo prepozno ter je zaradi zadobljene rane umrl.

Na Kofcah bo 14. in 15. avgusta sveta maša ob 10.

Trbovlje

Protituberkulozni dispanzer v pomoč jetičnim je začel v soboto 6. t. m. v bolnišnici bratovske skladnice s svojim delovanjem. Človekoljubno napravo toplo pozdravljamo!

Zavrnjene pritožbe. Banska uprava je zavrnila vse pritožbe, ki so bile podane proti sedanjemu županstvu na znanem Pavličevem shodu in ob priliki preiskave po banskem odposlancu. Županu in podžupanu pa je bilo izrečeno še priznanje.

Igrica »Studenec milosti«, deklamacije in petje mladinskega zbora bo sledilo predavanju o katoliški akciji v nedeljo popoldne v Društvenem domu. Vstopnine ni. Vsi pa ste vabljeni!

Krško

Stanovanje oddam v Leskovcu starejši snažni ženski, ki ima veselje do vrta. Povprašati: Šinkovec, Celje.

Krani

DANES
I. župni gasilski zlet v Stražišču!

— **Korpulentni ljudje** morejo s skrbno rabo naravne **»Franz-Josef«** grenčice doseči izdatno izpraznjenje črev brez napora. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom **»Franz-Josef«** vode zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protin, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Naznanila

Ljubljana

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani poziva vse hotelirje, restavraterje in gostilničarje, da sporoče cene prenočišč in garaž, katerih se poslužujejo naši člani ob priliki potovanja. Istočasno prosimo, da nam sporočite, koliko ste pripravljeni dati popusta, oz. kakšne udobnosti nudite našim članom, ki se legitimirajo z društveno legitimacijo. Vse to prosimo, da se nam sporoči do 30. t. m. v društveno pisarno v Trgovskem domu, Ljubljana.

Danes na Brdu pri Viču gasilska veselica.

Moste. Danes se vrši velika dobrodelna veselica Zveze bojevnikov v Mostah, združena z bogatim srečolovom, na vrtu g. Oražma, ob vsakem vremenu. Začetek ob 16.

*

Slov. kat. izobr. društvo v Boh. Bistrici bo vprizorilo v nedeljo dne 14. avgusta ob 3 popoldne in 15. avgusta na praznik Mar. Vnebovzetja ob 8 zvečer — prvi slovenski velefilm: V Kraljestvu Zlatoroga. S predavanjem tega velefilma, hočemo ustreči predvsem našim Bohinjcem in okoličanom, kateri že dalje časa nestrpno povprašujejo, kdaj bodo videli film, kateri razgrinja pred nami življenje v zlatoroškem kraljestvu — tudi doma. Ne zamudite torej ugodne prilike in pridite pogledat!

Prostovoljno gasilno društvo v Velikem Podlogu pri Krškem vabi k blagoslovitvi in otvoritvi »Gasilskega doma«, ki se izvrši danes v nedeljo 7 a.vgusta, ob dveh popoldne. Po blagoslovitvi velika vrtna veselica. Igra gasilska godba iz Krškega. Vstopnina prostovoljna.

Izvoz sadja

Za NEMČIJO in ostalo inozemstvo preko Maribora, Jesenic, Rakeka ali Ljubljane! — Vse tovrstne transporte in njihovo ocarinjenje od vseh nakladalnih do namembnih postaj prevzema:

SLOVENIJA TRANSPORT

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 21. Tel. 27-18

Oskrbimo inkaso in uredimo vse, kar se tiče deviznih odredb za tu- in inozemstvo. — Zahtevajte proračune in vsa ostala pojasnila.

Gospodarstvo

Štajerski sadni trgovci in izvozniki se organizirajo

Maribor, 6. avgusta.

Pred kratkim osnovano »Združenje sadnih trgovcev in izvoznikov« na področju bivše mariborske oblasti obeta postati važna institucija, ki bo za našo sadno trgovino velikega pomena. Združenje si je zastavilo nalogo, zbrati vse sadne trgovce in izvoznike v enotno organizacijo ter na ta način izločiti škodljivo mešetarstvo, ki je do sedaj prinašalo naši sadni trgovini samo škodo. Edino sadni trgovci ali zadrugarji z izvežbanim osebjem v sadjarski stroki naj imajo pravico za nakup in izvoz sadja. Za težnje sadnih trgovcev so pokazale mnogo razumevanja tudi oblasti. Danes dopoldne so se zbrali člani društva v lovski sobi hotela »Orel« na prvem občnem zboru. Navzočnih je bilo preko 200 oseb, od teh okrog 150 članov. Zastopani so bili vsi okraji bivše slovenske Štajerske, posebno dobro Slovenske gorice. Bansko upravo sta zastopala strokovni referent inž. Lukman iz Ljubljane in obrtni nadzornik Založnik iz Maribora. Zborovanje je vodil trgovec Kranjc. Zborovalci so sprejeli predlagana pravila. Proračun za prihodnje poslovno leto znaša 27.800 Din. Letna članarina se je določila na 300 Din. Člani društva postanejo lahko po pravilih trgovska podjetja, trgovci, ki izvršujejo na področju društva trgovinsko obrt s sadjem in tudi osebe, ki izvršujejo na istem področju obrt, ki ima izrazito trgovski značaj. Za vse je pa predpogoj obrtni list za trgovino s sadjem.

Pri volitvah je bil sprejet tale odbor: predsednik Kranjc (Pesnica), odborniki: Vavpotič (Kungota), Kerenšič (Pesnica), Kostanjšek (Sv. Martin), Dimnik (Št. Ilj), Mermolja (Št. Ilj), Suppanz (Maribor), Canjko (Slovenjgradec), Stojnšek (Šmarje), Pevec (Ormož), Marš (Ljutomer), Gaves (Ptuj). Namestniki: Pučnik (Ljutomer), Bezjak (Pragersko), Foktor (Maribor), Švarc (Pesnica). Nadzorstvo: Oset (Vranjsko), Stöger (Ptuj), Šumer (Konjice; in namestniki: Matjašič, Hlade in Sonnenschein. Društvo ima svojo lastno pisarno v Vetrinjski ulici v Mariboru, katero vodi tajnik Šoštarič. Člani dobivajo posebne legitimacije, ki jih bo potrdilo pristojno okrajno načelstvo in samo na podlagi teh bo dovoljeno nakupovanje sadja. Istotako dobijo posebne izkaznice nakupovalci, ki bodo smeli delati le za včlanjene tvrdke.

Terpetinovo „Hubertus“ milo

za žehto v avgustu

Zemljarina za l. 1932

Načelnik davčne uprave Ljubljana mesto sporoča: V smislu člena 131 zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1923 Uradni list 75/26 in točka 9 člena 27 pravilnika k temu zakonu naznanjam, da je razpored zemljarine za davčno leto 1932 razgrnjen na vpogled davčnim zavezancem med navadnimi uradnimi urami v času od 9. avgusta do vštetega 16. avgusta 1932 pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5/I, soba št. 3. O tem obveščam vse zemljarini zavezane stranke s pristavkom, da lahko podajo v zgoraj omenjenem osemdnevnem roku morebitne pismene ugovore računskega značaja zoper podstavo ali zoper odstotek dopolnilnega davka pri podpisani davčni upravi.

Borza v preteklem tednu

Devizno tržišče.

1. avgusta 1932	Din	178.753.63	Curih
2. avgusta 1932	Din	125.633.30	Italija
3. avgusta 1932	Din	222.356.76	Italija
4. avgusta 1932	Din	119.356.32	Berlin
5. avgusta 1932	Din	99.011.86	Newyork
	Din	745.111.87	

Efektno tržišče.

Tendenca zelo mlačna, brez zaključkov.

Industrijski papirji so skoro vse borzne dneve tekočega tedna beležili brez izpremenb in brez prometa.

Izmed državnih srečk je notirala 2½% državna renta za vojno škodo 193 Din v sredo in četrtek 4. t. m.), na vseh ostalih borznih sestankih tega tedna pa 195 Din.

V Bleru ni bilo niti povpraševanja niti zaključkov, dočim je bilo 7% drž. posojilo v zlatu (iz leta 1927) nudeno po 41, 8% pa od ponedeljka (1. t. m.) na petek (5. t. m.) kot sledi: 44, 42, 43, 44 in slednjič zopet 43.

Efektno tržišče še vedno ne kaže nikakega zanimanja.

★

Bilanca Tekstilne tovarne sukna d. d. v Kočevju izkazuje za leto 1931. 315.714.74 Din zgube, tako da znaša skupna zguba z letom 1930. 604.375.56 Din.

Dobave. Ravnateljstvo ljubljanskega mestnega vodovoda in elektrarne razpisuje dobavo 655 komadov števcev voltaže 220 Ponudbe je treba poslati do 20. avgusta. — Umobolnišnica Ljubljana-Studenec razpisuje dobavo živilskih potrebščin od čas 1. oktobra 1932 do 31. marca 1933. Licitacija dne 5. septembra. — Državna bolnišnica v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo dobave zdravil za čas od 1. julija 1932 za dan 1. septembra.

Poravnalno postopanje. O imovini tvrdke Florjančič in drug, ki se bavi s prodajo čevljev v Šmartnem pri Litiji, je bilo uvedeno poravnalno postopanje (narok 10. septembra). — Uvedeno je bilo nadalje poravnalno postopanje o imovini tvrdke Gradnik in drug, špecerija-delikatea v Ljubljani, Poljanska cesta (upravnik dr. Stare Egon, narok 19. septembra). — O imovini Straška Štefana, trgovca s čevlji v Celju (upravnik dr. Ogrizek Anton, odvetnik v Celju, narok 19. septembra, poravnalna kvota 50%). — O imovini Završnika Ignacija, trgovca na Glincah pri Ljubljani (upravnik dr. Josip Ažman, narok 24. septembra). — **Konkurz** je bil razglašen o imovini Korenčina Franca, imetnika tiskarne Jadran v Slovenjgradcu. (Zbor upnikov dne 13. avgusta, narok 30. septembra.)

Iz trgovinskega registra. Vpisana je bila tvrdka Viljem Müller & sin, trgovska agentura za steklo, portelan in metalno blago, sedež Gračnica pri Rimskih toplicah; nadalje Kimovec & Co. d. z o. z. v Ljubljani, obratni predmet splošna trgovska agentura in komisija za nakup in prodajo vseh vrst blaga, zlasti strojev, gramofonov, radio in fotoaparatov. Osnovna glavnica 16.000 Din. Tvrdka Goričar in Leskovšek v Celju je prešla v likvidacijo. — Za člana upravnega sveta Združne gospodarske banke v Ljubljani je bil vpisan Hrastelj Fran, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru. — V zadružni register so bile vpisane: Živinorejska selekcijska zadruga na Brdu, Živinorejska selekcijska zadruga v Moravčah in Strojna zadruga v Mengšu, vse z omejeno zavezo.

Borza

Dne 6. avgusta 1932.

Denar

Curih. Pariz 20.12, London 17.74, Newyork 513.87, Bruselj 71.30, Milan 26.215, Madrid 41.80, Amsterdam 206.725, Berlin 122.25, Stockholm 91.50, Oslo 90, Kopenhagen 95.50, Sofija 3.73, Praga 15.20, Varšava 57.60, Atene 3.27, Carigrad 2.45, Bkarešta 3.05, Helsingfors 7.65.

Novi Sad. Koruza bač. 116—118, okol. Sombor 117—119, ban. 114—116, sr. 117—119, sr. okol. Šid 120—122. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 57 vagonov.

Budimpešta. Tendenca stalna. Promet srednji. Pšenica okt. 13.22—13.36, zaklj. 13.21—13.23, marec 14.56—14.68, zaklj. 14.63—14.64, rž okt. 8.65—8.80, zaklj. 8.78—8.80, marec 9.85—9.95, zaklj. 9.89—9.93, koruza avg. 14.75, sept. 14—15.05, maj 9.25—9.47, zaklj. 9.25—9.26, julij 9.70—9.80.

Chicago. Pšenica marec 61.75, sept. 52.75, december 56, koruza marec 31.25, sept. 32.125, dec. 30, oves marec 20, sept. 16.625, dec. 17.50, rž marec 36.50, sept. 32.375, dec. 33.25.

Winnipeg. Pšenica okt. 55.50.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 7. avgusta: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10 Nedeljske misli. — 10.30 Šah (Bogo Pleničar). — 11 Salonski kvintet. — 12 Čas, poročila, plošče. — 15.15 Thoma: »Lokalna železnica« (igra Št. Jakob. gledališki oder). — 16.45 Plošče. — 17 Prenos zaključka mednarodnih teniških tekem z Bleda. — 20.30 Mozart: Beg iz Seraila. Igra dunajska filharmonija. (Prenos iz Salzburga: Festspiele). — 22 Čas, poročila, plošče.

Ponedeljek, 8. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18 Magistrov šramel kvartet. — 19. Sandro Bolticelli, človek in umetnik (dr. R. Tominec). — 19.30 Poljska (E. Bojc). — 20 Samospevi g. Lado Hribarja. — 20.30 Prenos plesne godbe iz zdravilišča Rogaška Slatina. — 21.30 Plošče. — 22 Čas, poročila. — 22.15 Čajkovski: Koncert št. 1 (plošče).

Torek, 9. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. 13 Čas, plošče, borza. — 18 Otroški kotiček (gdč. Grafenauerjeva). — 18.30 Koncert tamburice s spremljevanjem kitare. — 19 Plošče. — 19.30 Zabavni kotiček (g. Biteznik). — 20 Esperantska ura o Cankarju. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

Ponedeljek, 8. avgusta:

Zagreb: 20.30 Koncertni večer. 22.44 Plesna glasba. — **Milano:** 20.30 Orkestralni koncert. 21.20 Komedija. 22 Instrumentalni koncert. — **Barcelona:** 21.05 Instrumentalni koncert. 22 Igra. — **Stuttgart:** 21 Serenadni večer. 23.10 Nočna glasba. — **Toulouse:** 21.45 Koncert vojaške godbe. 22.15 Violončelo. 23 Pestra glasba. 0.05 Angleška glasba. — **Berlin:** 21 Koncert dunajske filharmonije. — **Belgrad:** 21.20 Vokalni koncert. 22.10 Plošče. 22.45 Lahka glasba. — **Rim:** 20.45 Komedija. 21.15 Lahka glasba. Plošče. — **Beromünster:** 20 Operetna ura. 21 Serenadni večer Dunaj. 22.15 Overtura iz opere »Oberon«. — **Praga:** 21.30 Pianinski koncert. 22 Plošče. — **Dunaj:** 21 Serenadni koncert. 22.40 Večerni koncert. — **Budapest:** 21 Prenos iz Salzburga. 22.45 Ciganska glasba.

Torek, 9. avgusta.

Zagreb: 20.30 Goethe v glasbi svojih sodobnikov. 21.30 Operetni večer. 22.40 Plošče. — **Milano:** 20.30 Operni prenos. — **Barcelona:** 22.10 Vokalni koncert. 22.40 Radio orkester. 23.30 Plesna glasba. — **Stuttgart:** Simfonični koncert iz zdravilišča Seisbaden. — **Toulouse:** 21.15 Operne pesmi. 21.30 Melodije. 23 Operetne pesmi. 0.05 Angleška glasba. — **Berlin:** 20.30 Stari berlinski plesi. — **Belgrad:** 20 Vokalni koncert ge. Wünsche. 20.30 Zagreb. 22.30 Pestra glasba. — **Rim:** 20.30 Operetni prenos. — **Beromünster:** 20.20 Solistovski koncert. 21.45 Večerni koncert. — **Praga:** 21.30 Violinski koncert. 22.20 Plošče. — **Dunaj:** 21.20 »Nova vila«, igra. 22.45 Plesna glasba. — **Budapest:** 19.45 Poljudne ogrske pesmi. 21.45 Večerni koncert. Ciganska glasba.

Zahvala

Za izraze iskrenega sožalja, ki smo jih prejeli ob izgubi našega nepozabnega očeta, starega očeta, brata, tasta, strica in svaka, gospoda

Ivana Tejkala

nadrevidenta drž. železnic v pokoju

se vsem toplo zahvaljujemo. Posebno hvalo smo dolžni g. zdravniku dr. Janku Osolniku za požrtvovalni trud, velečastitima gospodoma dr. Blatniku, ravnatelju Mladinskega doma in prefektu Ogrinu za tolažbo v dneh bolezni ter vsem onim, ki so blagopokojnika spremili na zadnji poti.

Moste pri Ljubljani, dne 7. VIII. 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali povodom bridke izgube naše srčnoljubljene soproge oziroma mame, stare mame, tašče, sestre, tete itd., gospe

Marije Jarec roj. Torelli

soproge žel. upokojenca in posestnice

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev ter vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI OSTALI.

Valentin Cestnik, Trbovlje II
strojno mizarstvo

Izdeluje vsakovrstno pohištvo od priproste do najfinejše izdelave ter vsa stavbno-mizarska dela po lastnih in po predloženih načrtih točno, solidno in po jako zmernih cenah. - Zahtevajte proračune. Velesejem paviljon F.

KOLESA nova in rabljena vedno na zalogi in vsi nadomestni deli. Cene nizke. Popravila prvovrstne izdelave.

Mehanična delavnica
STANE RAKOŠ
Ljubljana - Moste Društvena ul. 2

Zdravo od solca ogorelo kožo s pomočjo
NIVEA-CREME ali OLJA
Nivea-Creme Din 5.00-22.00 Nivea-Olje 25.00-35.00

Prepričaite se o kakovosti blaga!

Prvovrstno sveže
Čajno maslo . kg Din 36·-
in prima polnomasten
Trapistovski sir kg Din 18·-
en gro cene se dobi edino le pri
Mlekarski zadr. v Slovenjgradcu
r. z. z o. z.

KIS ŠPIRIT IN ŽGANJE ZA VLAGANJE
DOBITE PRI
JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA UL. 9

HOTEL CENTRAL RAB
Kompletni pension
55—60 Din. — Dunaj., domača, madjarska kuhinja.

Naročajte ‚Slovenca'!

PRESELITVENO **OTVORITVENO**

NAZNANILO

Vljudno sporočam, da sem 6. avgusta preselila svoj damski modni atelje iz palače »Viktorije« v

Tavčarjevo ulico štev. 3.
lokal iz ulice

Za cenj. naročila se najvljudneje priporočam. Zagotavljam Vas vedno solidne in cenene postrežbe.
Z odličnim spoštovanjem

Josipina Iglič

Cenjenemu občinstvu iz Ljubljane in okolice vljudno sporočam, da sem otvoril 6. avgusta v Ljubljani

Tavčarjeva ulica štev. 3.
trgovino z damsko konfekcijo in modnim blagom.
Za cenj. obisk se najvljudneje priporočam. Zagotavljam Vas vedno solidne in cenene postrežbe
Z odličnim spoštovanjem

August Iglič

Priporočamo Vam 1101
najboljše šivalne stroje in kolesa
Adler - GRITZNER
Švicarski pletilni stroji DUBIED

edino le pri tvrdki
Jos. Petelinc, Ljubljana
Telef. št. 2913 za vodo. Telef. št. 2913
Brezplačen pouk v vezenju. Večletno jamstvo.

IVAN KRALJ
se priporoča za vsa ključavničarska dela
LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 5 ali Rimska c. 2

Denarnice za kovani denar, listnice, aktovke, šolske torbice, nahrbtniki i. t. d.
Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Fotoamaterji!
Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi
fotooddelek Jugosiov. knjigarne Ljubljana Zahtevajte cenik!

JOZE MIHELIČ in drug - LJUBLJANA
Dunajska cesta 41 Telefon št. 2777
kleparstvo, ključavničarstvo, vodovodne in strelovodne inštalacije

UMETNO VRTNARSTVO
nagrobni venci, razne vrtnice, vsakovrstne rože — cvetlice lončenice itd.
ČEH, Ljubljana VII, Gasilska c. 14

Tvornica poljedelskih strojev
išče za vsa mesta
krajevne zastopnike
Trgovci, agenti in ključavničarji naj pošljejo ponudbe na upravo »Slovenca pod šifro »Poljedelski stroj«. — Damo visoki popust.

HIPE higijenska posoda za kruh in pecivo v javnih lokalih se naroča pri
ALOJZ DERGANC
Ljubljana — Gerbičeva

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Za počitnice
rabite hitro izvršen entel, ažur, monograme, okraske za obleke in perilo.
Takoj jih dobite pri tvrdki
Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Strukelj

✚

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljeni oče, stari oče, svak in tast, gospod

Bešter Lenart
zasebnik

dne 6. t. m. po daljšem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 7. avgusta 1932 ob 5 popoldne od doma žalosti Bleiweisova cesta 13 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1932.

Veličan in Lenart, sinova in ostali sorodniki.

ZAHVALA. Ob prerani izgubi najinega nadvse ljubljenega edinega sina

MIRKOTA OGRIZKA

izrekamo vsem cenjenim prijateljem, znancem in sorodnikom za toliko izkazanih izrazov sočutja, za preobilo darovanih vencev in šopkov, našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo prečastiti duhovščini za prečasten sprevod, čast. gospodu župniku Pircu za preganljivi poslovilni govor pred hišo žalosti, prečastitemu gosp. kanoniku dr. Mrharju za preganljivi poslovilni govor pri odprtem grobu, med drugim za takojšnje brzojavno sočutne izraze preč. gosp. dr. Korošču, min. predsedniku v pok. in častnemu kanoniku in univerzitetnemu profesorju dr. Lukmannu, pevskemu društvu za poslovilne žalostinke pred hišo žalosti kakor pri odprtem grobu, cenjeni požarni brambi in vsem cenjenim znancem in prijateljem ki so prišli iz Celja, Rogaške Slatine, Sv. Križa itd. za njih požrtvovalno udeležbo pri pogrebu.

Priporočamo pokojnika v blag spomin in molitev.

Žalujoči Franc in **Terezija Ogrizek**, starši **žena in otroci.**

ZAHVALA. Vsem, ki so se nas spomnili ob priliki smrti naše predobre in nenadomestljive soproge, matere itd., gospe

MARIJE H. HINTERLECHNER

in nam lajšali bridko bol, se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo sm odolžni preč. g. p. Dominiku Nabernigoju za krasne poslovilne besede ob odprtem grobu, veleč. g. župniku in duh. svetniku Cilenšku iz Poljčan, dalje g. županu dr. Lipoldu, podžupanu g. R. Golouhu, namestniku direktorja mestnega načelstva g. mag. svetniku Rodošku, magistratnim uslužbencem za častno spremstvo na zadnji poti, pevskemu odseku mestnih nameščencev za ganljivi žalostinki, darovalcem prekrasnih vencev in nakitja in vsem, ki so pokojnici kakorkoli izkazali zadnjo čast in ljubezen.

Prosim Vas vse, da blagi pokojnici kot ženi, soprogi in materi plemenitega značaja in izredne srčne kulture ohranite v Vaših srcih dolgotrajen in časten spomin.

Maribor, dne 4. avgusta 1932.

Vet. nadsvetnik **H. Hinterlechner in žalujoči otroci ter ostalo sorodstvo.**

ZAHVALA. Iskreno se zahvaljujemo vsem cenj. sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ob bridki izgubi naše nepozabne hčerke in sestre, gospodične

Marije Šimenc

na kakršenkoli način sočustvovali z nami. Mnogobrojni izrazi sožalja, pismeni in ustmeni, so nam v naši bolesti v veliko tolažbo. Posebno zahvalo izrekamo velečastiti duhovščini, gg. pevcem KPD za v srce segajočo žalostinko, vsem številnim darovalcem vencev in cvetja, ter vsem drugim udeležencem pogreba, ki so s svojo udeležbo izkazali pokojnici zadnjo čast in ljubezen.

Vsem skupaj še enkrat: Bog plačaj!

Celje, dne 5. avgusta 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega nepozabnega soproga, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Franjo Grabjeca
fotografa

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, gg. zdravnikom, čč. sestram usmiljenkam, Obrtni zadrugi, Fotografski zadrugi v Ljubljani in Beogradu, stanovskim kolegom, ravnateljstvu in uradništvu Ljudske posojilnice, pevskemu društvu Krakovo-Trnovo in slovenskemu kvintetu za prelepo žalno petje ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 6. avgusta 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

ZAHVALA. Potrti vsled nenadne izgube našega dobrega očeta, tasta in strica, gospoda

Štefana Lešnika
bivšega posestnika umetnega mlina v Framu

izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo zlasti preč. g. dekanu iz Hoč kakor domačemu g. župniku, gasilskemu in pevskemu društvu, darovalcem krasnih vencev ter vsem, ki so dragega pokojnika spremljali k večnemu počitku.

RODBINA LEŠNIKOVA

Zahvala

Za brezštevilne dokaze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega ljubljenega soproga, očeta, brata itd., gospoda

Leona Pogačnika
gostilničarja, kavarnarja in posestnika

za poklonjeno cvetje, za vse pismene in ustmene izraze sožalja, za številno spremstvo na njegovi zadnji poti, posebej še g. dr. Mavriciju Rusu za požrtvovalen trud za časa njegove bolezni, dalje pevcem pevskih društev »Krakovo-Trnovo« in »Slavec« za ganljive žalostinke, izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Maša zadušnica se bo brala v torek, dne 9. avgusta 1932 ob 9 dopoldne v župni cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 6. avgusta 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

Stalna razstava na Karlovški cesti št. 4.

„TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov, **Ljubljana, Karlovška cesta št 4.** / Znižane cene. / Največja izbira. / Ceniki franko.

Kje je rešitev?

Ljubljana, 6. avg.

Velika kriza sodobnosti je popolnoma ubila ves optimizem. Upanje je v brezglavosti sedanjosti le še ena izmed stopenj pesimizma. Na kaj neki pa še upa človek v današnji krizi? Upa, da mu bo vsaj skušnja popolne brezupnosti ostala še prihranjena. S tem priprostim hotenjem pa pri vsem samo sladkobno samega sebe omamlja, da tako lahko opusti zavest, da je tudi že doba brezupnosti najbrž zdavnaj že nastopila. Če je bilo dozdaj mogoče boriti se z nesrečo vsaj z iskricami upanja na bodočnost, potem je ta borba danes že prešla v obliko borbe med stisko, nesrečo in smrtjo. Tako se danes vsa borba vrši v sferah, kjer je upanje in vera v prodor človeških moči izginila.

Ustvariti bo treba nov pojem za tisto duhovno razpoloženje, ki se je imenovalo upanje in ki ni danes nič več drugega ko iluzija brezupnosti, krčevito iskanje rešilnosti v neodrešilnosti. Temu obupu pa je odvzeta sleherna možnost individualnega izraza, ker je ta obup že postal trajni, moreči položaj širokih ljudskih plasti. V obupnosti širokih ljudskih plasti se še kolikor toliko uravnovesi posameznikovo trpljenje in nesreča in tako je še mogoče razumeti, da so obupni zaključki posameznikov nad življenjem še kolikortoliko redki. »Hvala Bogu, da smo še zdravi,« in »če propadem sam, propade še moj bližnji,« to so še tako zadnji ventili, skozi katere se razbremenjuje napetost v doživetju krize.

Najnevarnejši ventil pa je popolna brezbrižnost, predanost naj gre vse, kamor hoče. Le ne govorite o krizi in trpljenju! Vse kar je majhno, nevažno in brezosebno, je edino še znosno, da zakrije zlo lastne nesreče. Ta ozka steza, ki izvira iz bojazni, je strahopetnost. Strahopetnost je, ako se danes ne misli na naše zlo, ne govori o brezupnosti in obupu našega naroda. Iz te strahopetnosti pa nam ne bo prav nič vzrastlo. Ta bo sigurno privedla le do katastrofe, a nikdar do mirnih prehodov. Le moč zavesti in pregleda nad našim položajem nas bo lahko rešila. Če pa ta moč ne more izvirati in se izživljati v dejanjih, mora postati vsaj last naše miselnosti.

Doumeti je treba, da živimo slepo v enoličnosti vsakodnevnosti in ne opazujemo, da se bližamo koncu, ki je v tej obliki lahko le katastrofalen. Mislimo torej vendarle zmiraj na ta konec in zavedajmo se vsako sekundo popolnoma točno našega položaja. Da je stiska danes naša usoda, da je brezupnost naša usoda in da je danes edino trpljenje naš delež, ta zavest nam bodi stalno in vsepovsod pred očmi! Šele iz te korajžno doživete zavesti bo mogoče zgraditi miselnost, ki bo mogla lomiti okvir tiste usode, ki nam je mogoče le vsiljena in ne lastna. To bo edino zdrava, rešilna ideologija današnje krize.

Gospodinjski tečaj za učiteljice

Kmetijsko-gospodinjski tečaj za učiteljice na Krekovi gospod. šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani.

Od 4. do 30. julija je bil v Krekovi gospodinjski šoli kmetijsko-gospodinjski tečaj za učiteljice. 15 učiteljic iz raznih slovenskih krajev je z zanimanjem prisostovalo celomesečnemu tečaju.

Teoretični pouk je bil precej skrčen, a praktično delo ga je izpolnilo. V kratkem času tečaja je voditeljica podala udeleženkam dovolj jasen pogled v razne panoge gospodinjstva in kmetijstva. V dopoldanskih urah je predavanju o hranoslovju sledilo kuhanje, katerega je spretno vodila upraviteljica Krekove gospodinjske šole. Po kosilu so udeleženke opravljale razna gospodinjska dela v kuhinji in shrambi, nato so pa poslušale predavanja o perutninarstvu, mlekarstvu, vzornem gospodinjstvu in strežbi. Pri delu v sadovnjaku in na šolskem vrtu so same cepile, sadile drevesca, uničevale sadne škodljivce, presajale zelenjavo, privezovale paradižnike, negovale cvetice v lončkih in opravljale nešteto drugih opravil. Sleherni teden so tudi vkuhavale zelenjavo in sadje, prale in likale. Pouk o perutninarstvu je izpolnil poučni izlet na Lesno brdo, kjer je ga. **Golobova** z veliko prijaznostjo razkazala učiteljicam prelepo urejeno kokošjerejo. Pri mlekarskem pouku so tečajnice same delale razne vrste sira, skuto, presno maslo in drugo.

Za zdravstvo žec in otroka je posebej dal obilo dragocenih navodil otroški zdravnik dr. **Dragaš.** O jetiki so udeleženke veliko zvedele in videle na Golniku, kamor so šle na poučni izlet.

Pisatelj **Finžgar** je ob koncu tečaja dal učiteljicam smernice za uspešno delo med ljudstvom. V svojem predavanju je govoril o življenju, ki nalaga človeku največje naloge, moramo pa mi sami po svojem nazoru dati smisel, da bo vredno življenja.

Vsebina Finžgarjevega predavanja učiteljicam.

Predavatelj je v prvem delu poudaril:

Življenje je diktator največjih nalog. Dati mu moramo pravi smisel, da je vredno življenja. Gledati ga moramo takšnega, kakršno je, — po svojem nazoru pa mu dajmo smisel. So pa ljudje, ki tega ne morejo. To so: 1. Pesimist s svojim nazorom spodjeda zdrave korenine človeške družbe, njemu je lastno življenje v breme. — 2. Negativni ljudje so tudi nadljudje, — iz katerih so se rodile naše današnje zablode — kapitalizem, fašizem, liberalizem. —3. Zopet drugi hočejo izvrševati samo poklic, storijo, kar je predpisano, celo sovražijo svoj poklic. To so mlačneži, ki prav malo pomenijo v človeški družbi. Tudi ti ljudje ne dajo pravega smisla življenju. — 4. Imamo vrsto apatičnih ljudi, ki se ne brigajo ne za vero, ne za politiko, ne za bogastvo. — 5. So ljudje, ki živijo samo zato, da uživajo, ki so iz male izobrazbe prišli do velikega denarja, ki so porabili denar, da so uživali prirodne krasote.

V drugem delu je predavatelj odgovoril na vprašanje: V čem iščimo smisel življenja?

Prva naloga je zavest dolžnosti. Navajajmo otroka, da dobi zavest dolžnosti, ne odtrgajmo ga od doma, ampak nadaljujmo in izpopolnujmo tisto, kar je imel doma, da dobi v šoli bolj prodirno gledanje v domačo lepoto. Narodne noše ali domače stvari ne smemo omalovaževati, ker se na tem zida kultura, ki jo je postavil narod. Vsak mora v življenju poleg poklicnega dela dostaviti še nekaj zraven (petje, igrice, cvetice). Imeti moramo zavest dolžnosti, da pomagamo narodu, ki nam je dal priliko za izobrazbo. Važna je tudi narodnost. Napaka je, da nekateri zamenjajo državo in narod. Država ni narod, ampak je organizacija ljudi, ki se družijo na istem pravu. Če rečem, da sem slovenski narod, ne rečem, da ni jugoslovanske države. — Če pa rečem: »Slovenec sem«, konstatiram, da je to narod, ki ne živi le v jeziku, ampak v običajih, nošah, cerkvicah itd. Razložimo otrokom pomen države in pomen slovenstva! Bodimo značajni, dajmo svojemu prepričanju tudi na zunaj izraz. Poznamo življenje, ki ni samo to, da bi nam nekaj nudilo. Smisel je v tem, kako življenje razumemo.

Beda trboveljskih rudarjev

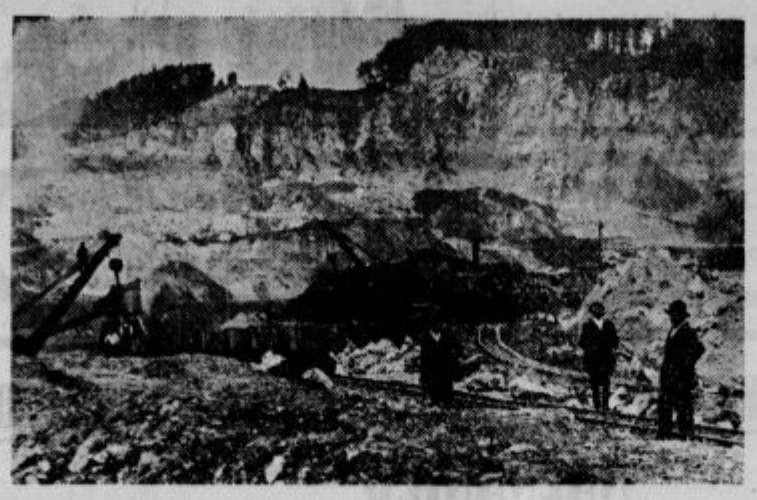

Lopatila ali galerije, ki zajemajo naenkrat po 1000 kg zemlje. S temi kopljejo na dnevnem kopu prst, včasih pa tudi premog.

Trbovlje: Pogled na rudar. stanovanjske kolonije.

Trbovlje, avgusta.

O Trbovljah danes pisati je žalostno in težko obenem. Beda prebivalstva, ki so večinoma rudarji, je tako velika, da si je ne more zamisliti človek, ki pozna Trbovlje le iz prejšnjih let. Težko delo v jami napravi rudarja godrnjača, vendar mu je od nekdaj bilo delo v jami stalno, imel je brezplačno stanovanje in kurjavo, in kaj hočeš še več za življenje? Stara prislovica: »Kdor se enkrat napije trboveljske vode, ne gre rad proč,« pa ne drži več! Vse se danes izogiblje Trbovelj; še oni, ki jih obišče iz enega ali druzega vzroka, gleda, da jo odkuri s prvim vlakom. In vso to bedo je ustvarilo že delno praznovanje od l. 1926 sem, in ni upanja, da bi se razmere izboljšale.

Rudniška sirena sicer vsaki dan kliče rudarje na delo, a odzvati se ji sme samo tri do štirikrat tedensko. »Ni naročil!« pravi centralno ravnateljstvo v Ljubljani, in diktat za praznovanje je tu. Temu lahko verujemo, ker je Družba s svojim sistemom (če več vozičkov premoga naložiš, večjo akordno ceno dobiš za to) sama to ustvarila. In danes, ko je število delavstva zmanjšano na polovico, naložijo isto število vagonov ko poprej. Rudniško podjetje nima pri tem prav nobene škode, ampak še celo velik dobiček, ker mu ni treba izplačevati toliko dnevnic. Pri vsej mizeriji so pa ostale cene premogu vedno iste! Celo še višje, ko prejšnja leta! Dnevnice rudarjeve so se pa lansko leto znižale za 5%.

In človek si misli: Če je tako, se rudar vendar le sme braniti in zahtevati pravico! Mirni in ponižni smo kakor ovčke! So družinski očetje, katerih otroci od gladu cepajo na cesti, kakor se je to pred kratkim zgodilo. Ko so deklico, ki se je onesvestila, vprašali, kaj ji je, je žalostno odgovorila: »Doma še danes niso nič kuhali, lačna sem.« Ti očetje so najponižnejši. Bog ne daj kaj reči, groza jih je pred redukcijo! Kam pa tudi hoče iti z družino, ker v južnih pokrajinah je še slabše.

Pač, tudi hudi smo lahko vsako leto. Tam nekako v januarju do marca ali aprila. Državna železnica odpove dobavo premoga iz naših rudnikov. Zahteva znižanje cen premoga. Tedaj smo smeli zaropotati! Tedaj postanemo živahni. Sklicujemo shode, protestiramo, pošiljamo v Belgrad na razna ministrstva in na druge kraje deputacije, »da bi se železniška uprava vendarle brže s TPD pogodila,« da gremo brž na delo. — In kdo bi se ne usmilil ubogega rudarja in njegove družine? Pogajanja se vsaj začasno sklenejo, cene premoga so ostale še vedno iste, na količini so nam nekaj centov vzeli. Zaradi tega še malo pogodrnjamo, ker pa Družba nič ne reče, smo tudi mi mirni. In življenje do drugega leta gre ob gladovanju naprej svojo pot. Ta čas pogajanj med železniško upravo in TPD je pa še zato zanimiv, ker lahko močnejše pozabavljamo, nikdo nas ne bo zaznamoval za kake nevarneže.

Med svetom največ zaležejo številke. Poslužimo se jih in podajmo primer zaslužka rudarja v kopaški kategoriji (najvišja kategorija rudarja), da ne bo kdo mislil, da ni tako hudo, kakor pišemo. Plačilna kuverta rudarja s 5 otroci pravi, da je mož napravil v mesecu 17 šihtov po 38 Din, skupaj 646 Din. Odbitek znaša za bolniško in pokojninsko blagajno, delavsko zbornico, razsvetljavo itd. 117.83 Din. Za prehrano (obleke si ne smemo pri tem ob tem zaslužku omisliti) mu preostane za 7 oseb 528.17 Din. Na osebo pride tako na dan po 2.61 Din. Vsak naj si sam predstavi, kako bi se s tako vsoto zamogel preživiti, in videl bo posledice. Upadle in suhe obraze, bolezni itd. Gg. duhovniki in učitelji bi mogli marsikaj povedati o teh upadlih, shujšanih otroških obrazih. — Znano pa je, da so posebno rudarski očetje z otroci zelo obdarjeni.

Marsikdo se bo vprašal, s čim se le preživljajo? Komaj se je prikazala v mali gredici, ki jo ima priključeno k stanovanju, iz zemlje krompirjeva rastlina, že je pričela bedna rudarjeva žena — mati — brskati po zemlji, če je mogoče krompir že goden. Večinoma je bil krompir izkopan, preden je bil zrel za brano. Ravno tako se godi z drugimi pridelki. Nekaj mora postaviti gospodinja na mizo, otroci ji ne dajo miru. Prizori, ki se dogajajo v kolonijah, so resnično žalostni. Dnevno si videl v tem mesecu iti v gozdove cele procesije mož, žena in otrok po borovnice, ker mnogim je bil ta sad v tem času glavna hrana. Tu se ga vsaj ni treba sramovati, da bi mu kdo zabrusil v obraz, češ, »da ga ni sram prositi za živež v rudniškem konzumu.« Izdaja živeža je namreč ustavljena, kakor hitro preseže vsoto zaslužka.

In če TPD podeli po dolgih posredovanjih delavskih zaupnikov ali drugih faktorjev par stotisoč dinarjev podpore za rudarje, je treba tudi to stvar prav presoditi: Starejšim rudarjem bo dobro znano, da je bil rudniški konzum nekdaj lastnina bratovske skladnice. Konzum so si rudarji sami ustanovili. Vse živežne in druge potrebščine si dobavljal v njem, in nazadnje je na plačilni listi znesek odtegnil kar rudnik. Dobiček je bil seveda velikanski, ker je presegal v onem času 200.000 kron a. v., torej v onem času lepa vsota. Koliko se je iz tega dobička razdelilo v dobre namene med rudarje, si lahko mislimo. Pravijo, da so plačali vsa zdravila za rudarje iz tega fonda. Vsakoletna pogostitev rudarjev na binkoštni ponedeljek je šla tudi iz tega denarja. Pozneje pa je ta ustanova, katero so prvotno uvedli delavci, prišla popolnoma v roke podjetja. Če je konzum imel prej dobičke, jih ima sedaj gotovo tudi, ali pa še več! Zato se nič ne pozna, če TPD daruje rudarjem en milijon. Če bi bil konzum še last bratovske skladnice, bi pa ne bila danes v tem položaju kot je! Pa tudi za delavce ne bi bilo slabo. Večja družina gotovo porabi za prehrano več ko mala. In če bi zahtevala 20 kg moke, ki jo tudi prejela, in nikdo bi polovice ne črtal. Tako je tudi pri drugih rečeh.

Rov Terezija

Na nekaj je treba javnost še opozoriti. To je naša mladina. Fant gre k vojakom, ko še ni prijel za nobeno pravo delo. V predvojnem času je iz šole izstopivši učenec, če se ni šel učit kakšnega rokodelstva, takoj vstopil v delo k runiku. Opravljal je zanj primerna dela, polagoma napredoval do kopača, večkrat tudi še naprej, ali se izvežbal v tem ali drugem rokodelstvu, katerih je pri vsakem rudniškem podjetju vse polno. Danes tak 14 letni deček ne dobi dela, starši tudi niso vedno na mestu ali imajo razne druge skrbi, in odrasli mladeniči lavajo in postopajo za ogli sem in tja. Podjetje jih ne bo rabilo, in za pravo delo so izgubljeni. Kaj naj bo iz te mladine? Žoga, na katero se pač vsak dobro razume, jih ne bo rešila. Velikansko je sicer delo prosvetnih organizacij, ki ga med mladino vrše. Ker je pa še tem zadnja leta delovanje otežkočeno, nas resno skrbi, kakšna bo njihova bodočnost. Že danes se čujejo stvari, ki nekdaj niso bile navada v Trbovljah: a na izboljšanje ni upanja. Za take odrasle, in drugače trdne dečke se bo pač treba pobrigati, na ta ali drugi način. Ko so bile še urejene razmere, je naša mladina rada odpotovala v westfalske rudnike. Tam se je počutil zadovoljnega, ker ni imel samo stalnega in dobro plačanega dela, nego tudi čisto stanovanje in druge ugodnosti, katere vsak potrebuje v tem življenju. Veliko je še tam naših delavcev-rudarjev, ki žive še prilično dobro. Danes našemu mladeniču ali tudi drugim tja ni več mogoče potovati, tam tudi ni dela. Ali naj gredo v južne rudnike? Izkušnje, ki jih imamo že sedaj, so žalostne. Vseeno pa, če bi bilo tam poskrbljeno vsaj količkaj za primerno čistočo, bi jih veliko odpotovalo tjadoli in ne bi tu postopali.

Želeti bi pa končno ne mogli drugega kakor to, da se življenjske razmere za našega rudarja vsaj v toliko izboljšajo, da bo živel s svojo družinico pošteno človeško življenje, katero sme pred Bogom in svetom vsak zemljan zahtevati.

Boj proti jetiki v Trbovljah

Trbovlje, 6. avgusta.

Danes so odprli v Trbovljah protituberkulozni dispanzer, ki bo imel velik pomen za zdravstvo rudarskih revirjev. Protituberkulozni dispanzer je nastanjen v trboveljski bolnišnici, vzdrževale pa ga bodo bratovske skladnice in trboveljska občina. K ustanovitvi dispanzerja sta prispevala osrednja protituberkulozna liga 12.000 Din, OUZD pa 10.000 Din. K vzdrževanju pa bodo seveda prispevale tudi krajevne protituberkulozne lige in druge humanitarne organizacije. Dispanzer bo imel zalogo zdravil, posebnega zdravnika, ki ga bodo plačevale bratovske skladnice, in zdravstveno zaščitno sestro, ki jo bo plačevala trboveljska občina. Dispanzer bo posloval za okoliše Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ter za rudarje iz Hude jame. Ugotavljal bo posamezne primere jetike in tudi sam iniciativno posegal v zdravstvene razmere, skrbel za izboljšanje stanovanj, dajal podpore v naravi, po potrebi preskrboval zdravilišče za hudo bolne, specialistično preiskoval bolnike, dalje bo dispanzer postaja za apliciranje umetnega zraka v telo (pneumothorax). Dispanzer bo po možnosti posredoval zaradi socialne zaščite svojih varovancev, skrbel za dojenčke in otroke, ki so ogroženi po jetiki itd.

Posvetovanja, pomoči in specialnega zdravljenja so deležni le siromašni varovanci, ki se izkažejo s predpisanim ubožnim spričevalom ali pa z nakazilom krajevnega zdravnika za ubožne. Vsi drugi bodo dobivali le zaščito, ne da bi imeli pravico do nadaljnjega zdravljenja.

Dispanzer je že sedaj v začetku vzorno opremljen in je upravičeno upanje prebivalstva, da mu bo v veliko korist, saj so rudarski revirji res prava gnezda tuberkuloze, te zavratne morilke ljudi.

Katol. duhovnik voditelj amer. brezposelnih

James R. Cox je tudi kandidat brezposelne stranke za predsednika Združenih držav

Ameriški katoliški duhovnik James R. Cox, ki je nedavno vodil 25.000 brezposelnih broječo armado, da demonstrira v Washingtonu za svoje pravice, je župnik fare brezposelnih, ki se zbira okoli cerkve Sv. Patricka v Pittsburghu. Že dolgo vrsto vrsto let pred nastopom gospodarske krize, je bil Cox zelo delaven med delavci svoje fare in je v zimskih mesecih vzorno organiziral odpomoč bednim in nezaposlenim. V petih letih je tako pomagal nad 175.000 osebam. Ko se je kriza zaostrila, je organiziral delavsko kuhinjo, ki je enem letu razdelila 670.000 gorkih kosil, 70.000 živilskih svežnjev, 12.000 kosov obleke in 30.000 kg premoga. Kmalu nato so začeli brezposelni, ki niso imeli več bivališča, iz starega lesa graditi barake okoli cerkve sv. Patrika in kmalu je število teh barak znašalo prav sto. Seveda je tako v delavski koloniji okoli cerkve zavladal precejšen nered. Zato je delegacija brezposelnih zaprosila župnika Coxa, da bi prevzel mesto župana nove naselbine. Cox je prevzel županstvo in iz vrst brezposelnih sestavil občinski svet, policijsko upravo in zdravstveni urad, ki je kmalu popolnoma uredil mestece okoli cerkve, ki se je kmalu že tako razvilo, da ga je bilo treba že posebej imenovati Shantytown. Nato je bilo treba uvesti pralnice, kopališče, uvesti elektriko in razdeliti radijske aparate. Delo Jamesa R. Coxa je tem bolj občudovanja vredno, ker je vzrastlo brez državne ali kake javne podpore. Po pohodu v Washington je bil izvoljen za kandidata »brezposelne stranke« za predsedniške volitve.

Kaj bo z akademskim proletarijatom?

Eden najbolj turobnih pojavov naše uboge sedanjosti je poklicna stiska današnje študirajoče mladine, ki je napram grozeči bodoči nezaposlenosti za njihovo bodočnost mnogo bolj brezupna nego zaposlitev strokovno izobražene obrtne ali trgovske mladine. Kako se bo neki razvijala v bodočem desetletju Srednja Evropa, če bo deset in desettisoč visokoizobraženih mladih ljudi vsled gospodarske stiske obsojenih, da stalno misli in računa le nato s sredstvi trpljenja in brezupnosti izpremeniti njen sodobni notranji red, ki da ji ni mogel osigurati dovoljen in zadosten razvoj kot državljanu in kristjanu?

Trenotna brezposelnost v akademskih vrstah je zaenkrat statistično še nepopolna. Toda računa se, da je danes v Nemčiji 30.000 do 70.000 brezposelnih akademikov. Na podlagi poročil različnih stanovskih organizacij pa se mora računati, da bo l. 1934 v Nemčiji približno 100.000 brezposelnih akademikov.

Položaj pa je še posebno zaradi tega težak, ker vsokoletne maturitetne številke s srednjih šol stalno nakazujejo vedno večji dotok na vseučilišče. V Nemčiji je bilo l. 1913 60.000 vseučiliščnikov, l. 1931 jih je bilo 105.000 med temi 22.000 žensk. V prejšnji avstro-ogrski monarhiji je bilo l. 1913 na Dunaju 14.000 vseučiliščnikov, danes jih ima v Gradcu in Insbrucku Avstrija s 6 in pol milijona prebivalci na istih treh univerzah 17.600. Na sto tisoč prebivalcev pride v Nemčiji 218 vseučeliščnikov, v Avstriji pa celo 388. Skušnje zadnjih časov dokazujejo, da se diplomirani absolventi fakultet odločujejo nato še študirati doktorat, da tako čimbolj raztegnejo čas iskanja službe.

Dotok abiturientov na univerzo je v Nemčiji l. 1930 znašal 38.500 in v naslednjem letu 42.000. Za bodoča leta se more ta dotok le stopnjevati, ker je »delovni trg« delavstva ali uradniških nastavljencev tako napolnjen, da je nemogoče, da bi ta trg mogel kaj absorbirati. V zdravih razmerah bi bilo treba, da znaša odstotek študirajoče mladine napram obrtni mladini le 10%. Tako pa v Avstriji ta odstotek znaša že 51%. Zahteve napram obrtni mladini bodo v tem slučaju zmiraj višje in usodnost akademske brezposelnosti bo le še podčrtala ostrina socialne krize.

Kaj naj se zgodi, tako se danes vse vprašuje. Bilo bi treba, da se med ljudstvom začne propaganda, da ni nujno da mora danes vsakdo študirati, da potem nekaj predstavlja. Dalje nasvet Eduarda Sprangerja, ki pravi, da je 13 let splošne izobrazbe (ljudska šola in srednja šola) mnogo preveč, in da bi se ta splošna izobrazba morala slej ko prej razdeliti na strokovne šole, katerih obisk bi regulirale stanovske zbornice z ozirom na zahteve delovnega trga. Novi red v gospodarstvu, ki mora prinesti zopet stalnost in preglednost v današnji gospodarski kaos, bo moral tudi v tem oziru izvesti mnogo novega in radikalnega.

Cementni izdelki

stavbinska dela, nagrobni spomeniki, vodometi, cevi, vrtne ograje, okraski, kipi itd., najsolidnejša izdelava, prvovrstni materijal — **TABOR JOŽE,** Ljubljana, Rožna dolina, cesta VIII št. 13.

OTOMANE

Couch zofe, divane, spalne fotelje, peresnice, žimnice, zložljive postelje, mreže, ter vza tapetniška dela izvršuje najceneje

F. SAJOVIC, LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 6.

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Nikolaj Ljeskov:

Žival

»Tudi živali so sprejele sv. besedo.«

(Življenje sv. očeta Serafima.)

Moj oče je bil ob svojem času zelo znan preiskovalni sodnik. Poverjali so mu veliko važnih kazenskih slučajev, tako da je veliko potoval in puščal mojo mater, mene in služabništvo same doma.

Moja mati je bila takrat še zelo mlada, jaz pa majhen deček.

Ko se je pripetila zgodba, ki jo nameravam sedaj povedati, sem bil šele pet let star.

Bila je zima, in sicer zelo huda zima. Mraz je bil tak, da so ponoči po hlevih zmrzovale ovce in so vrabci in kavke otrpli padali na trdo zamrznjeno zemljo. Oče se je mudil takrat po službenih opravkih v Jelecu in mu ni bilo mogoče niti za božič priti domov. Moja mati je tedaj sklenila, da se odpelje k njemu, da na ta lepi in veseli praznik ne bi bil osamljen. Mene mati zaradi strašnega mraza ni mogla vzeti s seboj, marveč me je pustila pri svoji sestri, moji teti, ki je bila žena nekega vlastelina v Orlovski guberniji, o katerem ljudje niso ravno veliko dobrega pripovedovali. Bil je zelo bogat, star in trdosrčen. Zloba in neizprosnost sta bili najvidnejši potezi njegovega značaja; to ga pa ni prav nič skrbelo, nasprotno se je še hvalil s temi lastnostmi, ki so bile po njegovem mnenju dokaz moške moči in neupogljive volje.

Zato je skušal tudi svoje otroke, med katerimi je bil deček moje starosti, vzgojiti v prav tako moške in stanovitne značaje.

Vsi so se bali strica, jaz pa še bolj nego drugi, ker je hotel tudi v meni »razviti moškost«; šele tri leta starega me je bil nekoč ob strašni nevihti, ki sem se je zelo bal, zaprl samega na balkon in vrata zaklenil. S tem naukom me je hotel odvaditi strahu pred nevihto.

Potemtakem je umevno, da sem bil v njegovi hiši le nerad in strahoma v gosteh; a kakor rečeno, sem bil takrat šele pet let star in mojih želja niso vpoštevali, tem manj, ker so se jim protivili tako važni razlogi.

2.

Na posestvu mojega strica je stala mogočna kamenita zgradba, ki je bila skoraj podobna gradu. To je bila ohola, a nelepa, celo grda stavba v dve nadstropji, z okroglo kupolo in stolpom, o katerem so pripovedovali mnogo groznih stvari. V njem je živel nekoč blazni oče sedanjega vlastelina, po njegovi smrti so pa tam uredili lekarno. Tudi zaradi tega so bili ti prostori na nekak način razvpiti kakor grozni; najgrozljiveje pa je bilo, da so bile gori v stolpu v okrogli okenski odprtini napete strune, kakor prava »Aeolova harfa«. Če se je veter lovil po teh strunah, potem so nastali nepričakovani in čudni glasovi, ki so prehajali iz tihega, globokega srda v nemirno, neskladno ječanje ter se potem mnogokrat razbrzdali v besen hrum, kakor da bi letele mimo cele jate preplašenih obsedenih duhov. Nihče v hiši ni ljubil te harfe, kajti vsi so verjeli, da ogovarja strogega hišnega gospodarja, ta pa se ji ne upa odgovoriti in postaja zato vedno bolj neusmiljen, vedno krutejši ... Že često so bili namreč opazili v viharnih nočeh, ko je harfa tako glasno zvenela, da so segli njeni glasovi čez park in ribnike do vasi — da gospod ni mogel spati in je vstal zjutraj mrk in strog ter takoj dal katerega tistih svojih krutih ukazov, ob katerih so zadrhtela srca njegovih mnogoštevilnih sužnjev.

V njegovi hiši je bil običaj, da se nikdar nobenemu ni odpustila kaka krivda. To je bil zakon, ki se ni nikdar izpremenil, ne na korist kakega človeka ne živali ne katerekoli druge stvari. Stric o usmiljenju ni hotel nič vedeti in ga ni cenil, ker se mu je zdel le slabost. Neupogljivo strogost je cenil više kakor vsako prizanesljivost. Zato je bila tako v hiši kakor tudi po obširnih vaseh, ki jih je imel ta bogati vlastelin, neprestana, nevesela pobitost, ki je polagoma prešla od ljudi tudi na živali.

3.

Moj pokojni stric je strastno ljubil lov s pasjo gonjo. S svojimi hrti, ki jih je v ta namen redil, je gonil volkove, zajce in lisice. Vrhu tega je imel v svojem pasjem tropu posebno vrsto mrcin, ki so se lotili tudi medveda. Te pse so imenovali »pijavke«. Kajti zagrizli so se v žival tako, da jih ni bilo mogoče več odtrgati. Zgodilo se je, da je medved »pijavko«, ki se je bila zagrizla vanj, z enim samim udarcem svoje strašne šape usmrtil ali raztrgal na kose, a tudi takrat pes svoje žrtve, doklerkoli je bil živ, ni izpustil.

Danes, ko prirejajo samo še navadne gonje ali pa hodijo nad medveda s kopjem, se zdi, da se je pleme pijavskih psov v Rusiji docela iztrebilo, v času pa, v katerem se je vršila moja povest, niso manjkali v nobeni dobro sestavljeni lovski pasji povezki. Seve je bilo takrat v naših krajih še tudi veliko medvedov in lovi nanje so bili zelo priljubljeni.

Če se je posrečilo zasačiti celo medvedje gnezdo, potem so pobrali mladiče iz votline in jih prinesli domov. Tu so jih spravili navadno v kamenito stajo, ki je imela majhna okna tik pod streho. Ta okna so bila brez šip in zavarovana samo z močnim železnim križjem. Včasih se je zgodilo, da so mladi medvedi splezali drug na drugega in se s svojimi močnimi kreplji obesili v okensko omrežje. Le tako so mogli videti iz svoje ječe v božji svet.

Če so nas pred jedjo odvedli na izprehod, smo šli najraje k temu oboru, da bi videli kukati za omrežjem smešne gobčke mladih medvedov. Naš nemški učitelj Kolberg jim je potem na konici svoje palice podajal kosce kruha, ki smo jih bili v ta namen pri zajtrku prihranili.

Te medvede je moral nadzorovati in krmiti mlad pasji strežaj, po imenu Ferapont; ker je bilo pa to ime za preprosto ljudstvo pretežavno, so mu rekli enostavno »Hrapon« ali še največkrat »Hrapoška«. Dobro se ga še spominjam: Hrapoška je bil srednjevelik, zelo spreten, močan in drzen fant približno 25 let. Veljal je za lepega — in s svojim belim obrazom, rožnatimi lici, črnimi kodri in črnimi, nekoliko izbuljenimi očmi je bil dejansko čeden fant. Vrhu tega je bil izredno smel. Njegova sestra Anuška, ki je pomagala pri delu varuški, nam je pripovedovala zelo zabavne stvari o njegovih vratolomnih predrznostih in nenavadnem prijateljstvu z medvedi, pri katerih je spal v oboru poleti in pozimi; živali so spale poleg njega in polagale nanj svoje glave kakor na blazino.

Pred stričevo hišo je bila velika okrogla cvetlična greda, ki jo je obdajalo poslikano omrežje, zadaj pa so se dvigala visoka vrata in nasproti njim je stalo visoko, ravno, izglajeno deblo sredi trate, ki smo mu rekli »jambor«. Vrhu jambora je bil majhen oder ali »uta«, kakor smo jo splošno imenovali.

Iz krdela ujetih mladih medvedov so vedno izbrali »najpametnejšega«, tistega, ki se je zdel po svojem značaju najbolj sposoben za uk in najbolj zanesljiv. Tega so ločili od ostalih medvedov in živeti je smel svobodno, to se pravi, prosto je smel hoditi po dvorišču in parku; vendar je pa bila njegova glavna naloga, da je stal pri jamboru pred vrati na straži. Tam je prebil izvoljenec velik del svojega časa, ležeč na slami ob vznožju jambora, ali pa je še raje zlezel gori v uto, kjer ga niso mogli nadlegovati in dražiti vsiljivi ljudje in psi.

Življenje v taki svobodi, kakor rečeno, nikakor ni bilo dovoljeno vsem medvedom, in tudi temu enemu, posebno pametnemu in dobročudnemu, ne za vse življenje, marveč samo tako dolgo, dokler niso začeli kazati svojih za sožitje z ljudmi neprijetnih živalskih nagonov; to se pravi tako dolgo, dokler so se obnašali miroljubno in se niso dotikali ne kokoši ne gosi ne telet ne ljudi.

Medved, ki je skalil mir vlastelinskih prebivalcev, je bil takoj obsojen na smrt in nič na svetu ga ni moglo rešiti izvršitve te obsodbe.

4.

Hraponova naloga je bila, da je vsakokrat izbral »najpametnejšega medveda«. Imel je več opraviti z medvedi kot krodkoli drug in je mimo tega nenavadno dobro poznal medvedjo čud, zato je naravno, da so ravno njemu poverili to nalogo. Seveda je moral tudi nositi odgovornost, če je bil napačno izbral. Vendar je pa takoj prvič za to ulogo izbral nenavadno nadarjenega in pametnega medveda, ki je dobil čudno ime; v Rusiji imenujejo medveda splošno »Miška«, temu pa so dali špansko ime »Sganarell«. Že pet let je bil preživel v popolni svobodi, ne da bi bil napravil najmanjšo »nepristojnost«. Če so dejali, da je kak medved postal »nepristojen«, je to pomenilo, da je na kakršenkoli način izdal svojo zverinsko naravo.

»Nepristojneža« so zaprli najprej v »jamo«, ki se je nahajala na velikem travniku med skednjem in gozdom, in šele kasneje so ga spustili na travnik (kamor je po hlodu splezal sam), kjer so ga napadle mlade »pijavke«. Če mladi psi zveri niso bili kos in je bila nevarnost, da bi medved ušel v gozd, potem sta se vrgla nadenj dva najboljša lovca, ki sta bila za rezervo skrita s povezko najizkušenejših psov; s tem je bila stvar večinoma končana.

Če so bili pa tudi ti psi tako nerodni, da jim je medved ušel v log, za katerim se je razprostiralo prostrano brjansko gozdno ozemlje, je nastopil nalašč v ta namen določen strelec z dolgo in težko puško, ki jo je za ciljanje položil v »vilice« in poslal za medvedom smrtonosno kroglo.

Še nikdar se ni bilo zgodilo, da bi bil kak medved odnesel pete vsem tem nevarnostim; in že sama predstava, kakšne bi bile posledice takega dogodka, je bila strašna: vsakemu izmed krivcev je grozila smrtna kazen.

5.

Sganarellova umnost in zanesljivost sta bili krivi, da se pravkar opisana zabava medvedje smrtne obsodbe in izvršitve sedaj že celih pet let ni pripetila. Sganarell je bil v tem času dorasel in postal orjaška žival, nenavadno močna, lepa in okretna. S svojim topim, okroglim smrčkom in precej vitkim trupom je bil preje podoben ogromnemu kodru kakor pa medvedu. Njegov zadek je bil mršav in poraščen s kratko blestečo dlako, pleča pa in zatilnik so bili krepko razviti in pokriti z dolgimi kosmiči. Sganarell je bil tudi umen kakor koder in je znal za žival svoje vrste nenavadne umetnije: tekel je n. pr. zelo okretno in lahko po zadnjih nogah, pri čemer sta se mu majala trebuh in sedalo, bobnal je in korakal kakor vojak z veliko poslikano palico, ki je imela obliko puške; zelo rad je pa tudi pomagal kmetom vlačiti v mlin najtežje vreče. Slednjič pa se je naučil, da si je na gizdalinski način potisnil na glavo visoko, šiljasto kmetsko kučmo, ki je bila okrašena s pavjim peresom in šopom slame.

Pa tudi njemu se je bližala usoda — tudi v Sganarellu se je prebudila divja narava. Malo predno sem bil prišel k stricu, je napravil Sganarell zaporedoma več neumnosti, katerih vsaka je bila huja od druge.

Spored Sganarellovih zločinov je bil natančno tak kakor pri njegovih prednikih: za začetek je neki gosi iztrgal peruti; potem je položil žrebetu, ki je teklo za materjo, šapo na hrbet in mu zlomil hrbtenico, in slednjič se je bil lotil starega slepca in njegovega vodnika in ju valjal po snegu, pri čemer jima je seve hudo zmečkal roke in noge. Slepca in njegovega vodnika so spravili v bolnišnico, Hrapon je pa dobil ukaz, da odvede Sganarella v jamo, iz katere je vodila samo ena pot — v smrt...

Zvečer je pripovedovala Ana, ko je naju z nečakom spravljala spat, da je bilo silno ganljivo, ko so odvedli Sganarella v jamo. Hrapon Sganarellu ni vtaknil skozi nos obroča in mu tudi drugače ni delal nobene sile, ampak je samo dejal: »Pojdi z menoj, žival!«

Tedaj je medved takoj vstal in šel z njim, pri čemer se je zgodilo še nekaj posebno smešnega: Sganarell je imel na glavi svojo kučmo s pavjim peresom in je vso pot objemal Hrapona za ramo, kakor da bi šla skupaj dva prijatelja.

In prijatelja sta v resnici bila.

6.

Hraponu se je Sganarell zelo smilil, a ni imel nobene možnosti, da bi mu pomagal. Ponavljam, da v hiši, kjer se je to godilo, nikdar nikomur niso ničesar odpustili, in tako je moral pač tudi Sganarell, ki se je bil izpozabil, svoje norčije brezpogojno plačati s smrtjo.

Gonja nanj je bila določena kakor popoldanska zabava za božične goste v hiši mojega strica. Potrebne ukaze so prejeli lovci istočasno, ko je Hrapon odvedel grešnega Sganarella v jamo, in ga tam zaprl.

7.

Medvede so na dokaj preprost način vtikali v jamo. Odprtino jame so pokrili z drobnim vejevjem, ki je ležalo na tenkih letvah; vse skupaj so pa pokrili s snegom. Tako medved ni mogel predčasno zapaziti pasti. Poslušno žival so odvedli tu sem, jo pognali nad globoko jamo, v katero se je zdajci pogreznila; iz nje ni bilo več rešitve. Tu je sedel medved, dokler ni prišel čas za gonjo. Potem so poševno porinili v jamo do sedem lakti dolg hlod in medved je seve po njem brž zlezel ven. In sedaj se je začela gonja. Če je pa ostroumna žival slutila nevarnost in ni hotela priti iz jame, potem so jo siloma pognali na plano z dolgimi drogovi, ki so imeli na enem koncu ostre železne osti; dalje so metali v jamo gorečo slamo ali pa streljali iz nenabitih pušk.

Hrapon je Sganarella odvedel in na običajen način vtaknil v jamo, potem se je pa vrnil domov ves zmeden in pobit. Po nesreči je svoji sestri pripovedoval, kako ljubeznivo mu je žival sledila in kako je potem ždela v jami in dvigala sprednji šapi, kakor da bi prosila in zraven javkala, kakor da bi jokala.

Dalje je Hrapon sestri priznal, da je kar naglo odšel od jame, ker Sganarellovega ječanja ni mogel prenesti, tako ga je bolelo srce.

»Hvala Bogu,« je dodal, »da mi ne bo treba nanj streljati, če bi hotel uiti, ker so drugi za to določeni. Pa če bi mi tudi veleli, nanj streljati, tega ne bi storil in bi raje pretrpel vse muke.«

8.

Vse to nam je povedala Ana in mi smo povedali vzgojitelju Kolbergu, ta pa stricu, da bi ga zabaval. Stric je samo dejal: »Vrl dečko,

---

J. H. Rösler:

Stava

I.

Stavbenik Askonas se je bil prav udobno zleknil na stolu in rekel: »Ostriči in obriti!« Brivec je vprašal: »Ali se morda za konjske dirke kaj zanimate, gospod Askonas?«

»Zakaj?«

»Poznate gospoda Altema? Gospod Altem vselej prihaja sem. Sleherni dan se daje briti. Za današnjo tretjo dirko mi je nekaj namignil. Menda pride njegov konj Astrahan. Lastnik sam bo že vedel, ne?«

Stavbenik Askonas je z vidnim zanimanjem vprašal:

»Tako? Kaj pa drugi pravijo?«

Brivec se je sklonil in mu skrivnostno zaupal:

»Živ krst ne sluti ničesar. Samo jaz in gospod Altem veva. To vam rečem, izvrsten konj! Vrže vam tridesetkrat toliko.«

Askonas je sklenil, da gre na vsak način tja in stavi na Astrahana dvajset mark.

II.

Stavbenik Askonas je stopil na cestno železnico, da bi se peljal na dirkališče, in sedel zraven dobrodušnega meščana, ki je v nekem sportnem listu z veliko vnemo prebiral spored današnjih dirk. Voz se je le zlagoma pomikal naprej. Stavbenikov sosed pa v prebiranju sportnih vesti prav nič hitreje. Vsako številko je natančno pogledal ter na dolgo in široko pretehtaval obliko slehernega konja, preden si je to ali ono številko z vprašajem zaznamoval. Samo pri tretji dirki se je takoj in brez pomisleka odločil za nekega konja.

Seveda! Astrahan! si je mislil Askonas.

Pa je neprijetno presenečen bral: Herkules.

Za konja Astrahana se bravec sploh ni zmenil in videti je bilo, ko da tako trdno veruje v zmago svojega konja, da mu drugi sploh niso mar.

Askonas se je odločil, da zaradi varnosti tudi na Herkula stavi dvajset mark.

III.

Pred vhodom na dirkališče je Askonas srečal dobrega znanca.

»O, Askonas, kaj pa vi tukaj?«

»Malo na izprehod sem šel.«

»Greste k dirkam?«

»Mogoče.«

»Boste stavili?«

»Mi še na misel ne pride!«

Dobri znanec je v rokah obračal spored.

»Danes bi pač lahko stavili. Ni nobenega dvoma, da dobite. Vaditelj sam mi je povedal. Ampak čisto zaupno! Imeli boste štirideset-kraten dobiček.«

»Sem že slišal nekaj,« je dejal Askonas.

»Pri tretji dirki.«

»Vem.«

»Miramar.«

»Kako?« je Askonas začuden vprašal.

»Miramar,« je ponovil znanec, »prav nič ne tvegate. Poznam konja že štiri mesece. Danes se bo pač obnesel. Konjarji sami bodo nanj stavili. Odločite se zanj! Zaslužili boste lep denar!«

In Askonas je razmišljal in se odločil, da tudi na Miramarja stavi dvajset mark.

IV.

V odmoru med tretjo in četrto dirko je naletel stavbenik Askonas na svojega prijatelja Baumgartnerja.

»Katerega si si izbral pri tretji dirki?«

Askonas se je smehljal: »Miramar mi prinese srečo.«

Prijatelj je neverno majal z glavo:

»Kdo ti je pa to bajko natvezel? Smešno! Take neumnosti menda že tretjič uganjajo s tem čudežnim konjem. In še vedno se dobe bedaki.«

»Tudi na Astrahana sem stavil,« je priznal Askonas.

»Na Astrahana?«

»Da. Lastnik je moj dober prijatelj. On je trdno prepričan, da je stava nanj že dobljena.«

»To je morda njegovo osebno mnenje. Ampak upanja ni prav nobenega. Pri tretji dirki vem samo za enega konja, ki vse druge daleč prekaša.«

Askonas je segel po tretjem listku v denarnici.

»Nemara Herkules?« je vprašal.

»Kaj še, samo Mars,« je odvrnil prijatelj Baumgartner, »kvečjemu še Gerlinda.«

In Askonas se je odločil, da bo zavoljo varnosti stavil tudi na ta dva konja po dvajset mark.

V.

Askonas je stopil k okencu. Pred njim je čakal revno oblečen mlad mož z oguljenimi hlačami, pošvedranimi čevlji in obnošenim, zakrpanim suknjičem.

»Dvesto mark na Trenka,« je rekel.

Stavbenik Askonas je premišljeval:

»Mož je slabo oblečen. Gotovo ne stavi sam, temveč za katerega izmed jahačev ali vaditeljev, ki ga občinstvo ne sme videti. Na vsak način ima skrivne zveze. Kajti kdo bi drugače takemule človeku zaupal toliko denarja?«

In Askonas je poleg Marsa in Gerlinde zahteval še en listek.

»Dvajset mark tudi na Trenka!«

VI.

Ko se je stavbenik Askonas vrnil na dirkališče, so se konji vadili v poizkusni dirki. Osem jih je bilo. Naenkrat je Askonas čul za seboj dva glasova.

»Takšna sleparija!«

»Kako to?«

»Ali niste slišali, kako so za vse mogoče konje pri današnjih dirkah na skrivaj dajali priporočila. Čisto preračunana sleparija. Zmagal tako ne bo drug kakor Ikarus, ki ga splošno cenijo, vseostalo so le pretveze, da se stave kolikor mogoče zvišajo. Tisoč mark sem stavil nanj.«

»Vi? Ni mogoče! Saj drugače nikoli ne stavite?«

»Res ne,« je odvrnil drugi, »že osem let ne. Ampak danes mi gotovo ne izpodleti. Le name se zanesite!«

Askonas se je okrenil in v gospodu za seboj spoznal znanega izborno plačanega sportnega poročevalca uglednega lista »Zelena trata«. Askonas je tekel k okencu, kar se je dalo.

»Petdeset mark — Ikarus,« je zaklical.

Askonas je dobil listek.

Zvonček se je oglasil in oznanil pričetek dirke.

VII.

Pri tretji dirki je tekmovalo osem konj.

Po imenih: Astrahan, Herkules, Miramar, Gerlinda, Mars, Ikarus, Trenk in Sander.

Stavbenik Askonas je bil stavil na sedem konj.

In sicer: Astrahan, Herkules, Miramar, Gerlinda, Mars, Ikarus in Trenk.

Zmagal je Sander.

Octavus Roy Cohen:

Ob čereh ponosa

Nihče, niti mirni, neusiljivi natakar ni slutil, da je mladi par, kateremu je stregel, na razpotju. Videl je samo dva mlada človeka, elegantno oblečena, interesantna, ki sta bila zelo pozorna drug nasproti drugemu, moža in ženo, ki sta govorila v globokem resnem tonu. Morda sta se pogovarjala o popolnoma neznatnih rečeh.

Bila sta mož in žena, katerih pota so se ločila. Velika, mirna restavracija je bila zelo nevtralen kraj za take pogovore.

»Ti me razumeš, Doris — midva sva končala,« je zopet začel mladi mož.

Njene ustnice so se stisnile in rekla je hladno:

»Prav to si mi že davi povedal.«

»Sem, pozneje sem pa še enkrat mirno premislil in te prosil za sestanek tu, da ti ponovim, kako ne moreva več naprej.«

»Prav nič ti ne ugovarjam.« Njen smeh je bil trd in mrzel kakor jeklo.

»Od tu pojdem domov in pospravim svoje stvari. Od petih naprej boš neodvisna, po čemer, kakor vidim, tako silno hrepeniš,« je mirno pristavil in jo še enkrat pogledal.

»Ti si zelo pozoren,« mu je priznala in njen glas je lahno zatrepetal.

On pa se je dvignil in se poklonil.

Šel je iz dvorane, in ko ga ni bilo več, ji je čudna bol stisnila srce. A premagala se je, čeprav je bil ta trenutek tisti, ki se ga je najbolj bala.

Oba sta bila strastna, trmasta in ponosna. Ni bila njuna navada, da bi se prepirala in pričkala in si metala v obraz žaljivke in zbadljivke in si potem tiste rane mazala z mehkimi besedami... Besede, ki padejo, padejo in jih ne moreš več nazaj jemati. Krute besede bole in ne moreš jih pozabiti.

Šla je v sobo za pisanje, vzela papir in pero in napisala:

»Dragi Jim!

Končala sva. Pri tem, kar sva drug drugemu rekla, naj tudi ostane. Tako je bolje. Ne vrnem se domov, dokler ne zapustiš hiše. Vendar, nekaj me sili, da ti napišem te vrste in upam, da te bodo še dosegle. Rada bi ti dala zadnjo besedo, preden storiš odločilni korak. Enkrat sva se vroče ljubila. Če pa zapustiš hišo — sva končala. Tvoj ponos ti ne bo dopuščal, da bi se vrnil; moj lastni pa tudi ne, da bi te zopet sprejela. Če te ob šestih, ko se vrnem, ne bo več — bom razumela, da je za vedno konec. Doris.«

Pusti, beli list je zakrival njen strah in njeno bol, ki ji je trgala srce. Poklicala je sla in ga poslala s pismom v svojo hišo. Tista ura od petih do šestih se ji je zdela brezkončna. Potem se je vrnila domov.

Služkinja ji je povedala, da je Jim pismo osebno sprejel, da ga je čital in vtaknil v žep svojega plašča, in da je končal potem s pospravljanjem svojih reči, nakar je odšel.

Torej je šel... Njegovih stvari ni bilo več. Šel je...

Trmasto se je vzravnala in vrgla glavo vznak, potem si je pa skušala dopovedati, da ga ne bo pogrešala. Skušala se je veseliti, da je šel.

Hiša se ji je zdela strašno prazna. Iz vsakega kota se ji je režala mrzla praznota. Prepozno bi bilo zdaj, da bi si kdo izmed njiju še kaj želel. Tak prelom se ne da popraviti. Vedela je, da bi ga niti čudež ne mogel več spraviti nazaj k nji. Vedela je pa tudi, da bi tudi nje najrazumnejši vzrok ne mogel privesti do tega, da bi ga zopet sprejela.

Večer se je vlekel kakor večnost. Ni bilo to prvikrat, da je bila sama v hiši, kamor je prišla kot njegova mladoporočena žena, a bilo je prvikrat, da je vedela, da ga ne bo nikdar več, da bo ostala sama...

Sedla je k oknu in topo, melanholično zrla v pusto naravo. Zdela se ji je tudi ta prazna kakor njena hiša in njeno srce. Starinska ura je tiktakala počasi in glasno, kakor da ji pravi, da sta se morda oba prenaglila in da sta si v nenadni zagrenjenosti morda pokvarila mladi življenji.

Dokler ni dospela domov, ni mogla verovati, da bo res šel. Vrste, ki mu jih je pisala v hotelu in ki mu jih je poslala, so pomenile prošnjo, čeprav jih je napisala formalno, mrzlo. Upala je, da se bo vendar premislil, da bo...

Pa se ni. Šel je — in se ne bo vrnil, to je dobro vedela. Njegov ponos je bil tak kakor njen. Za trenutek je zasovražila ta svoj ponos. Saj je bila njuna ljubezen tako lepa in še bi lahko bila!

Osamljenost jo je kar plašila. Šla je gor v spalnico in se spravljala spat. Vse prej kakor navdušenost in zmaga ji je polnilo srce. Enkrat se je celo opogumila in se pogledala v zrcalu in si glasno rekla, da še ljubi Jima, in da po njem hrepeni... A kaj je vse to pomagalo, ko je vendar vedela, da bi ga ne sprejela, čeprav bi prišel...

Ležala je s široko odprtimi očmi in z nesrečnim, raztrganim srcem in poslušala ropot prometa zunaj na ulici. In zopet je mislila na Jima. »Kje je zdaj? Kje je — Jim? On uživa svojo prostost...«

Pa je zaslišala taksi, ki se je ustavil pred njenim domom. Neka slutnja jo je vlekla k oknu. Videla je, kakor šofer težko vleče gor po stopnicah človeka, ki je bil videti, da je mrtev. Zvonec je zategnjeno zazvonil.

Njena lica so zažarela. Planila je kvišku in se hitro zavila v svojo dehtečo jutranjo obleko in hitela dol k vežnim vratom. Šofer je položil — Jima na tla.

»Vaš soprog, gospa?«

Groza ji je stisnila srce. Jim ranjen! Morda smrtno ranjen. Na mah je postala drugačna, naravna. Ponos je izginil in ljubezen, ki jo je prav ta ponos zatiral, se je razcvela kakor roža v solnčni toploti. Jim — njen Jim ranjen in potrebuje njene pomoči! Prinesli so ga domov — k nji...

Sklonila se je nadenj, pa bi skoraj omahnila, ko je začutila, da diši iz ust po alkoholu. Jim — Jim vendar ne pije! Nikdar ni maral alkohola. Pa vendar leži tu, omamljen od pijače.

In zdaj so se ji odprle oči: Jim je čutil, kakor je čutila ona, trpel je, kakor je trpela ona. Trpel je in je hotel svojo bol utopiti. Brez dvoma je to dokaz, da jo še vedno ljubi kakor ona njega. Takoj, ko se bo zavedel, mu bo razkrila svoje srce in mu priznala, da ga je ljubila preko ločitve, in da ji je le ponos zapiral srce. Saj je vedela, da se bo tudi njegovo srce odprlo!

Šofer je nesel Jima gor v razkošno spalnico in ga položil na mehko posteljo, potem pa začel:

»Da, gospa, on je samo sedel in pil in pil in sedel. Videli smo, da ni vajen popivati in skušali, da bi ga odvrnili. On pa je samo pil in sedel in prebiral neko pismo. ‚Slabe novice v tem pismu,' sem dejal. Nazadnje pa je vendar nehal in zapeljal sem ga domov.«

»Ali se je pa morda zares zgodil čudež?« si je mislila.

»In kako ste vedeli, kam ga morate peljati?« je vprašala.

»Šel sem po naslovu na pismu, ki ga je prebiral, gospa. Če bi tega ne bilo, bi pač ne vedel, kam z njim.« T. D.

France Novšak:

Razbit vrč

Ko sem bil šest let star, sem šel h globokemu vodnjaku in se pogledal vanj. Nosil sem dolge lase, zato nisem bil nikdar med dečki. Rekli so mi naj grem k deklicam ali pa naj se oženim. Zato nisem maral las.

Tisti dan sem pa dopolnil šest let in sem se domislil, da sem že velik. Dolgih las ne potrebujem več! Vzel sem škorje, se pogledal v vodnjaku, zgrabil lase in jih postrigel.

Ko sem prišel v kuhinjo, me je vprašala mama, kaj želim. Začudil sem se, ker me ni spoznala. Mislila je, da je prišel k njej kdo izmed otrok, ki se igrajo okrog hiše.

Mama!« sem rekel, »jaz ne maram več las!«

Tedaj me je spoznala. Začela je jokati, pa sem jo potolažil, naj si kupi punčko, ker jaz ne maram biti punčka in ne maram! Rekel sem ji tudi, da bom šel h Kitajcem, če mi bo še enkrat pustila tako dolge lase.

Potem so me peljali k nekemu belo oblečenemu človeku, ki me je posadil na stol in se mi ves čas smejal. Ostrigel me je in počesal, nazadnje pa namazal z neko zeleno mastjo. Nato smo šli domov.

Že čez dva dni mi je mama kupila punčko. Bila je zelo majhna in jaz je še od blizu pogledati nisem smel. Še preden pa so jo nesli h krstu, je umrla.

Ko je punčka umrla, je mama vstala s postelje in jokala. Ves dan je jokala, zvečer pa je utihnila in me poklicala k sebi.

Povedala mi je, da punčka ne more v nebesa. Ničesar ni storila, pa le ne more v nebesa.

Postal sem žalosten. Skril sem se v drvarnico in mislil, kako bi pomagal punčki, ki je umrla, pa ne more v nebesa, ker ni bila krščena.

Vedel sem marsikaj o peklu in vicah. Toda verjeti nisem mogel, da bi bila naša pučka prišla v pekel. Torej je bila v vicah in tam gori ogenj, strašen ogenj!

Ta ogenj je treba pogasiti, sem si mislil.

Tisti večer je bil poln sonca in veselja. Ko je sonce zašlo, sem še vedno sedel v drvarnici in mislil, kako bi pogasil ogenj v vicah. Prišla je noč in sem še vedno premišljeval. Ko so me prišli iskat, sem jim na rokah zaspal.

Zelo zgodaj so me zbudili in oblekli in mi dali v roke venec iz mladega smrečja, prepleten z belimi marjeticami. Potem je bilo vse kakor sanje: mnogo žalostnih ljudi, belo oblečenih otrok, duhovnik, kadilo, sprevod, pokopališče in velika, globoka jama.

Majhno, belo krsto so prav počasi spustili v zemljo in jo zagrnili s prstjo. Venec iz smrečja so mi vzeli iz rok.

Odšli smo domov. Mama je bila v obraz bela kakor marjetica na mojem vencu iz mladega smrečja. Jokala ni več, samo gledala me je, kakor bi me ne poznala.

Tisti dan je bil dolg. Najdaljši v mojem življenju. Kazalec na uri se ni hotel premakniti.

Ko se je zvečerilo, sem se šele spomnil, kaj moram storiti. Pogasiti ogenj, v katerem gori naša punčka, ne da bi kaj storila.

V drvarnici sem našel star vrč, ki ga ni nihče rabil. Mama je rekla, da ni naš. Povedala je, da ga je v drvarnici pozabil zidar, ki je pomagal poleti na polju.

Vrč sem napolnil z vodo in ga pokril z veliko desko. Zaklenil sem drvarnico in vzel ključ. Ko me je mama vprašala po njem, sem rekel, da ga jaz nimam in tudi ne vem, kje je. Zaradi ključa so se ljudje še pozno v noč prepirali.

Ko je vse utihnilo, je že mesečina lila v mojo sobo. Ura v cerkvenem stolpu je trdo udarila enajst.

Vstal sem in nisem mislil kam grem. Vedel sem le, da moram nekoga rešiti.

Ko sem odklenil vežna vrata, sem zbudil psa. Čeprav sem bil le v nočni srajčki, me je pes spoznal in me pozdravil z repom.

Odklenil sem drvarnico, vzel vrč z vodo in odšel v noč.

Dvanajst je že bila, ko sem prišel z vrčem vode na pokopališče. Truden sem bil, da so mi grobovi v mesečini kar plesali pred očmi. Orka, visoka drevesa so šumela v vetru. Prav na koncu velikega pokopališča pa je gorela lučka.

Vrč z vodo sem držal v rokah, pa sem imel komaj toliko moči, da sem se splazil do svežega groba, na katerem je gorela lučka.

Tam pa mi je vrč padel iz rok in se razbil ob kamenju. Voda se je razlila po tleh.

Prav tedaj je zapihal veter, da sem se stresel.

Hotel sem nekaj storiti, pa nisem mogel. Hotel sem zajokati, pa nisem mogel. Samo stal sem ob grobu in zeblo me je.

Sklonil sem se prav k grobu in legel na tla. Tam ni bilo vetra in zemlja je bila suha in topla.

Jutri bom vstal in povedal drugim, naj pogase ogenj, sem si mislil in prav nič nisem bil žalosten — — — — — — — — — — —

Zjutraj so me našli na grobu in me skušali zbuditi. Nesli so me domov, me položili v posteljo in se niso premaknili od mene.

Drugi dan zjutraj sem se zbudil in vstal. Potem sem rekel mami, moleč je ključ od drvarnice:

»Mama, naša punčka je že v nebesih!«

Vsi so vstali in me strmeč gledali.

Mama pa me je objela in vzela v naročje. Gledal sem skozi okno in videl, kako je deževalo. Mislil sem, da bo dež pogasil ogenj.

In sem bil vesel. —

———

Prohibicija na Kitajskem

Že v 12. stoletju pr. Kr. so poznali na Kitajskem boj proti pijanosti in že v takratnih časih so se javili prvi glasovi proti uživanju alkohola, kljub temu, da je alkohol igral važno vlogo v verskih obredih. Kitajci so zlasti poznali pivo iz prosa in riža, poleg tega pa vino iz grozdja. Zlasti v prvem stoletju pr. Kr. so Kitajci izredno jahali alkohol. V 8. stoletju po Kr. pa se je odločila dinastija Ču, da bo začela odločen boj proti največjemu uravnemu in gospodarskemu škodljivcu — alkoholu. Uvedena je bila pravcata prohibicija. Vinogradništvo je bilo z zakonom ukinjeno in dovoljeno je ostalo le še uživanje piva. V 17. stoletju pa je ustanovitelj dinastije Mandžu še izpopolnil določbe iz 8. stoletja in namesto vinogradništva so obdelovali na Kitajskem polja raje z gorskim rižem in čajem. Prav gotovo pa takrat niso poznali tako strašnega tihotapstva, kakor ga je doživela radi prohibicije Amerika.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

tale Hrapoška!« in nato trikrat zaploskal z rokami.

To je pomenilo, da je stric zval svojega komornega strežaja Ustina Petroviča, starega možička iz krdela francoskih ujetnikov iz leta 1812.

Ustin Petrovič ali pravzaprav Justin, je prišel v svojem snažnem lilastem fraku s srebrnimi gumbi, in stric je ukazal: pri jutrišnji gonji na Sganarella je Flegont, najslovitejši strelec, ki še ni nikdar zgrešil strela, prvi lovec, ki naj iz zasede strelja na Sganarella, drugi pa bodi Hrapoška. Očividno je hotel imeti stric s Hrapoškovo srčno stisko svojo zabavo. Kajti seve je čakala Hrapoško, če ne bi hotel streljati na Sganarella ali pa če bi nalašč slabo meril, ostra kazen; medved pa vseeno ne bi ušel, ker je bil tu še nezgrešljivi strelec Flegont.

Ustin se je poklonil in šel ven, da bi ukaz oddal naprej; mi otroci smo pa takoj ugenili, da smo napravili nesrečo in da je bilo s tem v zvezi nekaj izredno hudega, o čemer sam Bog ve, kako se bo izteklo. Zato nam pri jedi — bila je obenem božična večerja in kosilo — ni teknilo in le malo smo se zanimali za goste, ki so deloma privedli s seboj tudi svoje otroke.

Pomilovali smo Sganarella in Feraponta in nismo vedeli, kateri od obeh se nam bolj smili.

Oba z nečakom sva se še dolgo premetavala vsak v svoji posteljici in nisva mogla zaspati, potem sva pa v nemirnem spanju večkrat zakričala, ker se je v sanjah obema prikazal medved. In ko naju je hotela varuška potolažiti, češ da se medveda sedaj ni treba več bati, ker je ujet v jami in ga bodo jutri ubili, sem bil le še bolj nemiren.

Hotel sem od varuške celo zvedeti, če je dovoljeno za Sganarella moliti. To vprašanje je bilo za versko učenost starke previsoko; zazehala je, se prekrižala na ustih in mi odgovorila, da o tem ne ve nič gotovega, ker še nikoli ni o tem vprašala duhovnika, da je pa na vsak način tudi medved božja stvar in je bil z drugimi živalmi vred v Noetovi barki.

Spomin na Noetovo barko mi je obudil misel, da se neskončno božje usmiljenje ne razteza samo nad ljudmi, marveč nad vsemi stvarmi, in veren, kakor znajo biti samo otroci, sem pokleknil v svoji posteljici, skril obraz v blazine in prosil Boga, da naj ne bo hud zaradi moje vroče želje in naj Sganarellu prizanese.

9.

Napočil je božični dan. Praznično oblečeni smo odšli z našimi vzgojitelji in varuhinjami na jutranji čaj. Razen mnogoštevilnih sorodnikov in gostov je bila v dvorani navzoča tudi duhovščina: župnik, diakon in dva cerkovnika.

Ko je vstopil stric, je duhovščina zapela »Kristus je rojen«. Nato smo dobili čaj in malo prigrizka, potem pa je bilo že zgodaj — blizu ob dveh — prazniško kosilo. Kajti takoj po jedi naj bi se vršila gonja na Sganarella. To se ni smelo zakasniti, saj se ob tem letnem času kmalu zmrači; gonja v temi pa je nemogoča, ker se more medved v temi z lahkoto izmuzniti.

Vse se je vršilo tako, kakor je bilo odrejeno. Takoj po kosilu so nas preoblekli, ker smo smeli gledati gonjo tudi mi. Oblekli so nas v naše tople zajčje kožuščke in nam obuli kosmate škorenjce iz kozje volne z okroglimi podplati, in kmalu nato smo sedeli v saneh. Na obeh straneh so stale pred hišo mnogoštevilne dolge in prostorne sani trojke, pokrite z vezenimi preprogami; in tu je stal tudi stričev angleški jezdni konj, rjava kobila, ki sta jo držala za uzdo dva hlevska hlapca.

Ni nam bilo treba dolgo čakati na strica: prišel je v svojem lisičjem kožuhu, na glavi je imel kučmo iz enakega krzna. Komaj je sedel v sedlu, ki je bil pokrit s črnim medvedjim krznom, pripetim na konja z jermeni, ki so bili bogato okrašeni s turkci in »kačjimi glavicami«, ko se je mogočni sprevod začel pomikati. V desetih ali petnajstih minutah smo dospeli do mesta, kjer naj bi se vršila gonja in se postavili v polkrogu. Sani so bile napol obrnjene proti prostranemu ravnemu polju, pokritemu s snegom, ki so ga v dolgi verigi obkroževali lovci na konjih, v dalji pa je nanj mejil gozd.

Tam ob gozdnem robu sta v zasedi prežala Flegont in Hrapoška.

Njunih skrivališč ni bilo videti; a par poznavalcev nas je opozorilo na komaj vidne »vilice« ali rogovile, na katere sta imela položiti puški za strel, če bi Sganarell ušel psom.

Ravno tako jame, v kateri je sedel medved, ni bilo videti, in tako so nam pogledi nehote uhajali proti brhkim jezdecem, ki so nosili na plečih raznovrstno lepo orožje: švedske strabuzovke, nemške morgenratovke, angleške mortimerke in varšavske koletke.

Pred verigo je jezdil stric. Podali so mu verižico, na kateri sta bila skupaj zvezana dva najdivjejša psa pijavske pasme, in stric je položil na lok svojega sedla bel robec.

Število mladih psov, ki naj bi si vežbali svoje sposobnosti na obsojenem zločincu Sganarellu, je bilo zelo veliko. Vsi so kazali skrajno bojevitost in nepočakanost, kar je pravzaprav pričalo o slabi vzgoji. Cvilili so, lajali in se zaganjali med konji sem in tja, tako da so se njihove povezke zapletle; uniformirani pikerji na konjih so neprestano pokali z biči, da bi upokorili nebrzdani pasji trop. V vseh je kipela želja, da bi se vrgli na zver, katere bližino so psi s svojim ostrim vohom seve že davno odkrili.

Prišel je trenotek, da izpuste Sganarella iz jame in ga prepuste psom!

Stric je zavihtel beli robec, ki je ležal na njegovem sedlu, in dejal: »Naprej!«

10.

Iz lovskega krdela, ki je stal za stricem kakor njegov štab, se je izločilo deset mož in odšlo prek polja.

Po približno dvesto korakih so se ustavili, potegnili iz snega dolg, dasi ne posebno debel hlod, ki ga doslej zaradi oddaljenosti nismo videli.

To se je zgodilo ravno poleg jame, v kateri je sedel Sganarell, katere pa zaradi razdalje pravtako še nismo bili opazili.

Hlod so dvignili in en konec takoj spustili v jamo. Postavili so ga v poševnem kotu, tako da je mogla žival po njem z lahkoto kakor po lestvi zlesti iz jame.

Drugi konec hloda je ležal na robu jame in molil iz nje za dobro laket.

Vsi pogledi so napeto sledili tem pripravam, ker je moral sedaj kmalu priti najzanimivejši trenotek. Pričakovali smo, da bo Sganarell takoj splezal ven, pa očividno je zaslutil, kaj se pripravlja in za nobeno ceno ni hotel ven. Sedaj so začeli metati v jamo snežene kepe in zbadati žival z okovanimi drogovi, slišati je bilo njegovo rjovenje, a iz luknje ga ni bilo. Pokali so slepi streli, s katerimi so ga hoteli preplašiti: Sganarell je rjovel le še srditeje, a na plano se ni pokazal.

Zdajci je pridrvel mimo nas enovprežen voz, naložen z rženo slamo. Vpreženi konj je bil visokonog, mršav, eden izmed konj, ki so vozili krmo s skednja. Kljub starosti in mršavosti je dirjal z dvignjenim repom in nasršeno grivo. Težko je bilo ugeniti, ali se je prebudil v njem mladostni ogenj, ali pa sta ga gnala strah in obup zaradi medvedove bližine. Verjetneje je bilo vsekakor poslednje, kajti konj ni bil obrzdan samo z uzdo, marveč tudi z ostro vrvico, ki mu je od starosti sivo šobo že do krvi raztrgala. Konj je divje skakal in obupno silil nazaj, tako da je imel hlapec dovolj posla, da mu je z vrvico potegnil glavo v vis, z drugo pa neusmiljeno vihtel bič nad njegovim hrbtom.

Najsi je že bilo to kakorkoli, nazadnje so razdelili slamo na tri dele, jih zažgali in od treh različnih strani istočasno porinili v jamo. Ogenj je prizanašal samo tistemu mestu jamskega roba, kjer je molil ven hlod.

Razleglo se je oglušujoče, blazno rjovenje, v katerega se je mešalo kakor ječanje, toda... toda medveda še vedno ni bilo na spregled.

Do naše verige je segla vest: Sganarell je že ves »osmojen«, zakriva si oči s šapami in leži plosko stisnjen na tleh v kotu, tako da ga ni več mogoče s silo spraviti ven.

Delavni konj z raztrgano šobo je drvel zopet nazaj... Vsi so mislili, da gredo znova po slamo. Med gledalci se je začelo očitajoče mrmranje: zakaj prireditelji lova niso pravočasno poskrbeli, da bi bilo pripravljene dovolj slame. Stric se je srdil in nekaj kričal, česar pa v hrupu, ki je sedaj nastal med ljudmi, zaradi vedno glasnejšega cviljenja psov in pokanja bičev nisem mogel razumeti.

Toda v vsem tem je le bilo nekaj posebnega in vse se je nekako dobro skladalo med seboj; že je divjal delavni konj, bijoč z nogami in sopihajoč, nazaj proti jami, a topot ni vozil slame: na saneh je sedaj sedel Ferapont.

Ukaz, ki ga je bil dal ves srdit stric, se je glasil, da mora Hrapoška sam v jamo in sam odvesti svojega prijatelja na gonjo.

(Dalje prih. nedeljo.)

ŽENA IN DOM

Vzgoja pravnega čuta

V vsej snovni naravi velja surovi zakon, da si dela pravico vsak sam in da je zmaga močnejšega nad slabejšim — pravo. To pravo je veljalo tudi v pravnih običajih in pisanih zakonih narodov, v kolikor jih ni omiljevala človeška duševnost, kulturni razvoj, prav posebno pa krščanstvo. Krščanstvo je prineslo misel bratstva in usmiljenje, umevanje prava v zmislu nravnega božjega zakona in zahtevalo zaščito slabejšega pred močnejšim. A žalibog krščanstvo narodov in posameznikov še do danes ni popolnoma prekvasilo, zato kljub vsem zakonom v javnem in zasebnem življenju le še preveč prevladuje pravo močnejšega nad slabejšim.

Kako globoko še korenini tudi v sedanjem rodu ta nasilni, barbarski zakon, se ne očituje samo v velikem, javnem življenju, kjer se močnejši krčevito drže svojih predpravic, svojega prevladujočega položaja, svojih enostranskih koristi, potiskajoč slabejše enostavno v stran in enostavno prezirajoč njihove koristi, njihove zahteve, o čemer nam podajajo zgled vse različne mednarodne konference, da ne omenjamo zgledov, ki so nam bliže. Ta nasilna miselnost prešinja tudi programe in cilje tistih, ki spadajo danes še med slabejše, pa stremijo po moči, ne zato, da bi uvedli pravičnost, ampak da bi uveljavili novo silo — svojo — nad vsemi drugimi. Pa tudi v zasebnem življenju naletimo vsak hip na ljudi, ki so pripravljeni zlorabiti slabost bližnjega, ga pritisniti ob steno, poteptati njegovo pravico in se na njegov račun okoristiti.

Prav posebno pa se kaže, kako tenka je kulturna plast, ki pokriva zunanjo plat naših običajev, naših odnošajev v človeškem občestvu, kako zelo še sili na dan skozi krščansko etično čuvstvovanje surova narava — zadržanje pretežne večine ljudi in celo javnosti nasproti ženam. Res so se zakoni v zadnjih desetletjih skoraj po vseh državah izpremenili v pravcu ženske enakopravnosti, a vendar izvaja zakonodaja še v mnogočem nasilje nad ženo, ker ji še vedno odreka popolno priznanje njene državljanske polnovrednosti in enakopravnosti. A ženi po njenih velikih, prevažnih nalogah v človeški družbi ne pripada samo polnopravnost, marveč tudi posebna zaščita svetosti njenega zvanja in njenega deteta ter njene brezbrambnosti nasproti surovi sili. Potrebo te zaščite je priznaval že stari zakon, prav posebno pa se je zanjo zavzelo krščanstvo. Amerika je to zaščito v svoji zakonodaji na viteški način vpoštevala, v Evropi pa jo je glasoviti Napoleonov kodeks surovo poteptal.

Neglede na pisani zakon pa v vsakdanjem življenju le prerad buti na dan surovi zakon snovne narave: da se vsak, kdor le ima priliko, z nekakim posebnim užitkom razpase nad brezbrambno žensko in ji prizadene kakršnokoli nasilje in krivico. Brezbrambna pa je ženska — vsaj po splošnem mnenju — vselej tedaj, kadar nima za seboj moške zaščite: moža, očeta, brata ali koga drugega. Taka ženska velja za večino ljudi — celo ženskam samim! — za brezpravno bitje in ravnajo nasproti njej kakor pasji trop nasproti brezbrambni gozdni živali. Ta prispodoba je seve pretirana, a v bistvu zadeva resnico.

Vprašati treba: ali niso tudi žene krive nad takim pomanjkanjem pravnega čuta po tolikih stoletjih krščanske kulture? Gotovo. Matere same so doslej v dečkih vse premalo zatirale nasilne nagone, vse premalo vzgajale v njih pravo viteštvo in pravo junaštvo, ki se izživlja v spoštovanju pravice, v pokoravanju etičnim zakonom, v prostovoljni samozataji, v obrambi šibkejših in v resničnem, plemenitem spoštovanju žene — vsake, brez izjeme, še več: čim bednejša je, tem bolj jo je treba spoštovati in ščititi. Premnogim vplivom je izpostavljen mlad človek, vendar je mati prva, ki sadi in seje na vrtu njegovega srca; mnogo lahko prerastejo in zaduše tuji vplivi, a vsega skoraj ni mogoče. Ženam vsi zakoni na papirju ne bodo zagotovili enakopravnosti in zaščite v praktičnem življenju, ako teh zakonov same ne zapišejo v srca svojih sinov.

Dom in šola bi morala sploh veliko bolj paziti na vzgojo pravnega čuta, nego se to godi sedaj. Otroci so že v zgodnji mladosti le prevečkrat priča samovoljnih krivic nasproti posameznim članom družine, priča oškodovanja bližnjega, njegove lastnine, njegovega dobrega imena. Kako naj se potem v mladem človeku vkorenini nepodkupno poštenje, ljubezen do pravice, spoštovanje do tuje lastnine, zasebne in javne? Po naših šolah se podaja formalno znanje pisanih zakonov, vzgoja pravnega čuta, etičnega mišljenja, ki sta edino zanesljiva podlaga prvih, pa se skoraj popolnoma zanemarja. Nič čudnega, če veljajo pisani zakoni premnogim le še za oviro, ki jo je treba porušiti ali vsaj obiti.

Dokler se ne bomo zavedli in ne vpoštevali, da sega moč pisanih zakonov prav za prav samo tako daleč, kakor daleč sega etično, pravno čuvstvovanje in mišljenje narodov, tako dolgo bo zmagovalo nasilje v tej ali oni obliki, tako dolgo bodo močnejši gospodovali slabejšim in jih izkoriščali, tako dolgo bo manjkal glavni pogoj za socialni in politični mir.

Lepota in zdravje

Polt.

V splošnem žena ne ve, koliko vzrokov je, ki ji kazijo polt. Morda si že opazovala, da je kakšen dan tvoja koža rožnata in čista, drugikrat pa bleda in raskava, in da imaš temne sence pod očmi. Mnogokrat je težko najti vzroke teh izprememb prek noči, da bi si jih mogla zabeležiti in se jim prihodnjič izogniti.

Premalo nočnega počitka spada med vzroke, ki so krivi teh izprememb. Nezadostnemu spanju sledi živčna izčrpanost, kar povzroča temne kolobarje pod očmi in pobledelost kože. Skrbi, da boš imela sedem do

osem ur spanja, če pa si nervoznega tipa, je boljše, da počivaš celih devet ur. Neprezračena spalnica ali pretežka odeja povzroča slabo polt. Okna imej tudi ponoči odprta. Pazi seveda, da ti glava ne bo v prepihu, ker sicer dobiš nevralgijo ali zobobol. Odeta pa bodi toliko, da obdržiš prijetno toploto.

Za polt je tudi slabo, če kar iz navade jemlješ zdravila, razne kapljice in praške. Medicine zoper glavobol, s katerimi se nekatere žene kar redno zalagajo, spadajo sem. Neprestana raba takih preparatov napravlja kožo rumenkasto ali rjavkasto.

Zelo pogosta in neprijetna nakaza polti je čezmerna maščoba. Če preveč pudra uporabljaš, ima to slabe posledice za polt, ker v tem slučaju kožne žleze izločujejo več maščobe kakor ponavadi. Žena, ki ima zelo mastno polt, naj ne je premastne hrane in naj si dvakrat na dan umiva obraz s toplo vodo in z dobrim milom. Večkrat na dan pa naj si ga splahne z mrzlo vodo in posuši z mehkočisto brisalko, pri čemer pa naj ne drgne kože. Poleg tega naj uporablja tekočino, ki krči. Naslednja je priporočljiva:

Borova kislina 3·225 g, salicilov špirit 7·50 g, voda pomarančnega cveta 11·25 g.

Duševno razpoloženje je tudi za lepoto polti zelo važno. Zadovoljnost je njeno najboljše lepotilno sredstvo. Skrb in potrtost se izraža v mrki, bledi koži. Nervoznost, razdražljivost ali jeza napravljajo rdeče lise, ker taka čuvstva motijo krvni obtok in tudi dihanje. Izrek, da je kdo »kar zelen od jeze«, ni nastal kar tako. Taki negativni duševni doživljaji jemljejo koži njeno zdravo barvo.

Če pa koža izgubi preveč svoje naravne maščobe, izgubi tudi lepoto prosojnosti in postane bleda, luskava in hrapava. Kakšenkrat je temu krivo preostro milo, s katerim si umivaš obraz ali pa, če si nezadostno izplahneš obraz po umivanju z milom. Če se soncu ali vetru preveč izpostavljaš in temu nisi vajena, to suši kožo. Če je tvoja hrana premalo zabeljena, se ti koža tudi suši.

Slaba prebava in zaprtje pa je najnavadnejši vzrok za slabo polt. T. D.

Bolezen, sovražnik lepote

Nekatere žene imajo napačno mnenje, da si pri nedostatkih lepote lahko kar s kakšnim kosmetičnim sredstvom pomagajo. Seveda so potem razočarane, če od čudodelnih krem in dišečih kosmetičnih tekočin nimajo zaželjenega uspeha. Saj ga ne morejo imeti, ker zdravje je podlaga lepote, bolezen pa njen neizprosni sovražnik. — V takih slučajih je bolje, da greš k zdravniku.

Neprijeten duh iz ust je n. pr. tako vprašanje lepote, kjer more le zdravnik ali zobozdravnik pomagati. Ustne vode in dišeče tablete samo mimogrede preženejo neprijeten duh, ne morejo pa trajno odpraviti te kakšenkrat neznosne nadloge. Neprijetna sapa je posledica slabih, bolnih zob, bolnega dlesna, bolnih žlez v grlu, kakšnega katara ali slabe prebave, bolnega želodca.

Čeprav je čezmerna debelost navadno posledica tega, da preveč ješ, a se premalo giblješ, vendar tiči njen vzrok mnogokrat v bolezni. Tekom zadnjih dvajset let so dognali, da pomanjkljivo delovanje nekaterih žlez vpliva na debelost in razvoj telesa.

Tudi čezmerna mršavost ima svoje korenine v raznih boleznih. Bolne žleze v grlu ali gnjile zobne korenine morejo kri tako zastrupiti, da je nemogoče ,da bi telo uspevalo in da bi človek ne izgubljal na teži. Temeljita zdravniška preiskava spravi na dan take skrite izpodjedalce zdravja in lepote. T. D.

Zdravilna moč sadja in zelenjave

Sadna in zelenjadna letina se bliža višku; okoriščajmo se z njenimi sadeži, ki so zdravju izredno koristni! Le par migljajev našim gospodinjam:

Brusnice vsebujejo citronovo kislino in veljajo posušene za zdravilo proti želodčnim krčem in katarom. Iz brusničnih listov kuhamo čaj, ki pomaga proti boleznim mehurja. Razredčeni brusnični sok zelo uteši žejo in prinaša olajšanje vročičnim bolnikom.

V jabolku najdemo snovi, ki pospešujejo delovanje ledvic. Dalje vsebuje fosfor, ki pospešuje delovanje možgan, zato so veljala jabolka za uspešno sredstvo proti utrujenosti. Raziskovalci najnovejše medicine priznavajo zdravilno učinkovanje surovega jabolka proti griži in črevesnemu kataru, posebno tudi pri otrocih — torej ravno nasprotno kakor včasih, ko so ob takih prilikah uživanje surovih jabolk prepovedovali.

Mezgo iz bezgovih jagod uporabljamo za potenje; lajša in mehča v slučajih prehlada. Bezgove jagode in čaj iz bezgovega cvetja pomaga proti revmatičnim bolečinam. Če smo hripavi, če imamo vratno vnetje, grgrajmo s čajem iz bezgovega cvetja.

Slive (češplje) delujejo proti žolčnemu kamnu, čistijo jetra, vzpodbujajo delovanje črev in pomagajo do redne prebave. Češpljeva mezga in v vodi namočene suhe češplje preprečujejo odebelenje.

Hruške in breskve vsebujejo veliko snovi, ki jih potrebuje telo za zgradbo celic, mnogo kalorij; uspešno jih uporabljamo v slučajih nezadostne prehrane, mršavosti in slabokrvnosti.

Grozdje je redilno zaradi sladkorja, ki ga vsebuje. Je pa obenem izvrstno sredstvo proti debelosti. Grozdje redi, dasi suši telo.

Kdor ima revmatizem, naj uživa mnogo zelene za prikuho; obenem naj pije zjutraj, opoldne in zvečer vodo, v kateri se je kuhala zelena (gomolji).

Izvrstno zdravilo in hranilo je kislo zelje, ki vsebuje vse, kar potrebuje telo za zgradbo celic in zdravje. Surovo kislo zelje pospeši prebavo in očisti želodec. Kdor je prejšnji večer preveč jedel ali pil, naj se zjutraj na tešče leči s surovim kislim zeljem.

Rdeča pesa pomaga proti nahodu, influenci, hripi, pljučnici. Jejmo jo kuhano v solati ali pijmo sok, iztisnjen iz surove pese.

Kisle kumarice v dobrem kisu s koprom pomagajo proti gorečici in tiščanju v želodcu.

Bo'niška hrana

Če je pravilna prehrana velevažna za telesno dobrobit zdravega človeka, je to še v večji meri za bolnika. Skrbna, pravilna prehrana s poživili more silno pospešiti ozdravljenje in zlasti okrevanje ter bolniku izredno olajšati breme bolezni.

Prvo, na kar moramo paziti pri bolniški hrani, je, da je vse, kar damo užiti bolniku, lahko, hitro prebavljivo in ob enem krepilno. Bolniška hrana ne sme biti nikoli premastna, izvzemši redke slučaje, ko naj bi bolnik odebelel. Telo dobro predela maščobo le tedaj, če se zadostno giblje, kar je pri bolniku seve izključeno. Ravno tako naj bolnik ne dobiva preveč mesa, marveč pazimo na neprestano izpremembo vseh hranilnih snovi. Najboljše so lahko prebavne zelenjavne jedi, a tudi tu velja, da ni vse za vsakega. Tako n. pr. beluševa — špargljev, ki so za druge bolnike lahko prebavni, ne smemo dati bolnikom, ki so bolni na ledvicah. Sploh se je treba točno držati zdravnikovih navodil glede prehrane. Vendar so ta navodila običajno le splošna, v podrobnostih mora dobra bolniška strežnica sama skrbeti, da dobiva bolnik ne samo pravilno, marveč tudi okusno hrano, skrbeti mora za čim večjo izpremembo pa za različna okrepčila med glavnimi obroki.

Vsake stvari prinesemo bolniku le čisto malo, in to okusno, vabljivo naloženo in obloženo. Nikoli ne dajmo bolniku dva dni zapored taiste jedi, ker se je preobje in je potem prehrana le na škodi. Dokler ima bolnik mrzlico ali je zelo oslabel, mu ne dajajmo jedi, ki bi jih moral grizti in s težavo požirati. Vse mora biti mehko kuhano, a ne prekuhano, da ne izgubi hranilnih vrednot in slastnosti. To velja posebno o zelenjadnih prikuhah. Če želi bolnik kake jedi še več, imejmo pripravljeno še malce, da mu ustrežemo. Po vsaki jedi so zelo priporočljive različne lahke sadne žolice, katerim izboljšajmo okus z vinom ali citrono ali drugim sadnim sokom.

Vino smemo dati bolniku seveda samo z zdravnikovim dovoljenjem, ker utegne v nekaterih slučajih zelo škoditi, in to tudi v čisto majhnih količinah. Citrona, oranža in različni sadni sokovi so pa vedno dovoljeni in bolnikom dobrodošli. Posebno osveži, pa tudi hrani oranža. Za hudo bolne in oslabele bolnike jo razrežimo počez na polovico, potresimo po odrezani ploskvi malo stolčenega sladkorja, potem pa s čajno žličico »prot« iztiskajmo sok in ga dajajmo bolniku.

Preveč sladkorja vzbuja žejo kakor sol, zato pazimo, da bolnik ne dobi presladkih jedi in pijač.

K mesu dajmo bolniku opečen kruh, ki je zdravejši pa tudi slastnejši kakor navaden kruh. Zelo lahko prebavljiva in obenem redilna je mesna žolica. Napravimo jo lahko sami na ta-le način: kuhajmo v vodi malo teletine, ravno toliko govedine in eno telečjo nogo tako dolgo, da se povre vsa voda in se začne meso strjati. Dišavnih zelišč ne dodajajmo, ker dražijo mehur in se žolica potem ne ohrani dalje časa.

Za bolnike, ki uživajo le zelo malo hrane, je priporočljiv mesni sok (beefee), ki ga moremo dodati jedem, ne da bi bolnik vedel za to. Vendar do hude sile bolnikov ne »goljufajmo« s kakršnimikoli dodatki jedem, ker slednjič le kaj opazijo in so poslej skrajno sumničavi nasproti vsem jedem in pijačam.

Prav posebno pazimo tudi na to, da bo vse posodje in jedilno orodje, namenjeno bolniku, skrajno čisto. Ne mislimo, da bolnik nič ne opazi; nasprotno je zlasti njegov vonj še poostren in če vonj odbije okus ali kakor pravimo želodec, potem bolnik pri najboljši volji ne more nič užiti ali pa le z gnusom, kar zelo škoduje prebavi.

Modne novosti

Jutranja obleka iz enobarvne umetne svile s širokim naramnim ovratnikom, okrašenim z zvončastim volantom.

Jutranja obleka iz rožnate volnenine z zvončastim životkom, okrašenim s pletmi.

Kava - čaj - kakao čokolada

Kava, čaj, kakao in čokolada so med civiliziranimi narodi običajna okrepčila za zajutrek in popoldansko južino. Pri vzhodnih narodih sta kava odnosno čaj kar ves dan na vrsti.

Pri nas uživamo kavo na splošno le belo — mlečno za zajutrek in južino, revnejši sloji jo imajo namesto za južino za večerjo. Žitna kava z mlekom je nedvomno zdrava in redilna, bobova kava in čaj pa dražita živce ter ju vsaj zvečer ne smemo uživati, če hočemo dobro spati.

Posebno redilna sta kakao in čaj na mleku, dasi tudi nista prosta strupov, ki škodujejo živcem. Treba pa je ti pijači pravilno pripraviti, da jim ne pokvarimo okusa. V Švici, deželi čokolade, in po večini mednarodnih hotelov, kuhajo kakao in čokolado takole: 1—2 žličici kakaoa ali čokolade dobro zmešamo z mrzlo vodo (pol čašice vode na čašico čokolade) in denemo na ogenj, da enkrat zavre; pijačo zlijemo v vrček, zraven damo vrček zavretega mleka in tako postavimo na mizo. Vsak si more potem po lastnem okusu doliti mleka (tako, kakor postrežemo tudi z mlečno kavo). Če kuhamo čokolado ali kakao neposredno na mleku, dobita neprijeten sookus in sta nekako težka, če pa ju zavremo na vodi in šele potem dolijemo mleka, teh nevšečnosti ni. Lahko pa tudi zmešamo čokolado ali kakao samo na par žlicah vode, toliko, da se razpusti, nato pa zalijemo z vrelim mlekom. Namesto da bi čokolado nastrgali, jo moremo namočiti v nekaj žlicah mrzle vode in potem zavremo kakor gori navedeno.

Jedilnik za julij

(S tečaja za učiteljice Krekove gospodinjske šole v Zg. Šiški pri Ljubljani, od 25. do 31. julija 1932)

Ponedeljek. Kosilo: Piškotni ponvičnik na zelenjadni juhi. — Pražen krompir, prisiljeno zelje. — Omelete. — Večerja: Hrenovke in kisel fižol v stročju.

Torek. Kosilo: Telečja obara. — Krompirjev štrukelj, ocvrte buče, zabeljen bob v stročju. — Mešana salata (krompir, kumare, salata). — Jagodova bladetina. — Mareličnj narastek. — Večerja: Zdrobov pečenjak in mešana salata.

Sreda. Kosilo: Možganova juha, ocvrt grah v juhi. — Dunajski zrezki, krompirjev hren. — Mrzel zdrobov kipnik z malinovim odcedkom. — Večerja: Jajnine (špageti) s paradižnikom in mrzle kumare s krompirjem.

Četrtek. Kosilo: Jetrni kuh na kostni juhi. — Naravni zrezki, pečen krompirček, zabeljen fižol v stročju. — Zvitki (škrniceljni) nadevani s spenjeno smetano. — Večerja: Pljuča in zdrobovi cmoki.

Petek. Kosilo: Predjed: presno maslo z jajci in sardelami. — Žabja kisla juha. — Zabeljeni sirovi cmoki in salata. — Rižev kruh z jabolki. — Večerja: Ajdovi žganci z mlekom, mešana salata.

Sobota. Kosilo: Krpice na zelenjavni juhi. — Jajčni pečenjak, kisle kumare, salata, fižol v stročju. — Orehova potica. — Sadje. — Večerja: Češpljevi cmoki. — Pesa, salata.

Nedelja. Kosilo: Mesni zavitki na zelenjavni juhi. — Praženo zelje s korenjem, pečen krompir, sočna pečenka, salata. — Zdravilna pogača. — Večerja: Mrzla telečja klobasa in oljnata omaka. — Jabolčne rezine.

*

Rjave jabolčne rezine. Priprava: Krhko testo; 18 dkg presnega masla, 24 dkg moke, 6 dkg čokolade, 6 dkg sladkorja, 3 dkg mandeljnov, 2 rumenjaka. Nadev: ¾ kg jabolk, 10 dkg sladkorja, ¼ vode, lupine pol limone, 1 beljak, sladkor in cimet za potresanje. — Iz moke, masla, nastrgane čokolade, sladkorja, zmletih neolupljenih mandeljnov in rumenjakov napravi na deski testo in ga razvaljaj ½ cm debelo. Testo razdeli na enaka pravokotna kosa. Enega speci na pol in ga potresi z nadevom. Položi nanj še drugi kos, pomaži z beljakom in speci. Ko se ohladi razreži na poljubne kose in potresi s sladkorjem in cimetom. — Nadev: sladkor, vodo in limonov sok skuhaj gosto, pridaj na listke narezane jabolka — da se nekaj časa parija.

Naš domači zdravnik

N. L. — G. **Nosečnost, nastopivša po odstranitvi slepiča**, naj vas ne skrbi preveč! Morda imate zdaj zares več motenj in nevšečnosti zavoljo prestane operacije, morda samo zavoljo takratne vznemirjenosti, ki se še ni vtegnila poleči in vas je nosečnost prehitela, bržkone vas je kdo zbegal, češ da se vam odpre zaceljena rana, da vam popuste zunanji ali celo notranji šivi. Nepotrebne skrbi! Skrbite s primerno hrano, da se vam ne bo truplo napenjalo čez mero, pazite na redno in zadostno iztrebljanje črevesa, nosite v drugi polovici nosečnosti primerno trebušno obvezo, da se vam trebušna stena ne pretegne (kar se dogaja tudi ženam, ki niso bile operirane)!

F. K. — V. **Naglušnost** se dejansko rada pojavi po dolgotrajnem uživanju kinina in časih ostane trajno, tudi če se vživanje kinina opusti. Morda je vaša naglušnost drugega izvora, zato treba, da vam pregleda ušesa vešč zdravnik, ki vam po pregledu pove, kaj vam je glede naglušnosti pričakovati.

A. P. — K. **Trimesečni dojenec** kar noče uspevati. Povedano je bilo že večkrat tudi na tem mestu, da umetna hrana ne more nikdar polnovredno nadomestiti prirodne hrane, ki naj jo dobiva otrok na prsih, če ne pri svoji materi, pa pri kateri drugi. Morda se da v vašem primeru doseči, da prevzame katera doječa žena tudi vašega nebogljenčka na svoje prsi, če ne popolnoma, pa vsaj deloma, ker tudi tak pristni dodatek je v primeri z umetno prehrano neprecenljive vrednosti. Kajpada mora biti umetna prehrana pravilno sestavljena in pravilno pripravljena; vedeti treba, da vsak dojenec ne uspeva ob vsaki hrani in da zato treba zelo oprezno preskusiti, kaj komu najbolj godi. Če tega ne zmorete doma, pojdite z otrokom do otroškega zdravnika ali pa ga oddajte čez poletje v kakšen primeren zavod. Poletna doba je umetno hranjenim dojencem nevarna, ker se mleko radi toplote kaj rado in hitro kvari.

E. S. - Ž. **Omršaveti** nameravate s pomočjo nekega reklamnega zdravila? Ne delajte tega poskusa na lastno pest, zlasti če vam srce ni v redu, ker tako zdravljenje rado vpliva neugodno za srce. Posvetujte se o vsem tem s svojim stalnim zdravnikom. Če pa hočete opraviti to — menda vendar nepotrebno, bolj lepotično kakor zdravstveno — kuro, potem jo delajte z ureditvijo prehrane, povečanjem gibanja in skrčenjem počivanja. Tako se vam tudi lažje posreči, da se vam tolšča na zaželjenih mestih porazgubi, na nezaželjenih pa ostane...

J. M. — T. **Udnica** (sklepni revmatizem) po škrlatinki je glede poteka in ponavljanja ugodnejša kakor po kakšni drugi bolezni, ker vendar hitrejše mine in se navadno ne povrača. Kaj počnite z dečkom, da kmalu okreva? Ako imate čas in sredstva, pojdite z njim na morje (kakšen otok) vsaj za tri tedne, če imate manj sredstev in časa, ga spravite za toliko časa v katere domače toplice. Kajpada ozdravi tudi doma, ko imate sonca, zraka in vode dovolj, a bolj počasi.

A. M. — S. **Mršavost** vas bega? Opravičeno, zakaj mlad mož, ki je v 10 letih zlezel od 68 kg na 50 kg ali ni zdrav ali nima primernega življenja glede hrane, dela in počitka. Moj nasvet je ta-le: Dajte si preiskati seč (radi morebitne sladkorne bolezni), dajte si napraviti preskušnje (zavoljo morebitne tuberkuloze ali sifile), vaša domneva, da ste zdrave krvi, ne zadošča. Ako izkažejo ti pregledi in preskušnje, da res ni takih bolezni v vas, potem pride v poštev poleg primerne hrane tudi ureditev v življenju sploh. Menda se prostovoljno ne postite. Skrbi in strasti glojejo ljudi bolj ko glad. Iz povedanega razberite sami, kar se tiče vas.

I. T. — V. **Zapora vode** se pač ne bo dala drugače trajno odpraviti kakor samo z operacijo. Ker ste drugače zdrav in krepak mož, ne odlašajte predolgo, da ne pride do neljubih pritaklin. Vaša prehrana je vobče pravilna, opustite za nekaj časa vsako meso, pa bo še bolje, zlasti če so vam ugotovili odveč sečne kisline. Zoper protinaste bolečine vam priporočam večtedensko zdravljenje v naših domačih toplicah, ki vsebujejo vspešno zdravilo zoper protin — radijevo emanacijo.

A. M. — S. Radi **pljučnega katarja**, menda navadne bronhite, toliko vznemirjenje? Potrpite vendar vsaj nekaj dni, če ne tednov in vztrajajte pri svojem zdravniku, zakaj bolezni kar »spihniti« ne zna noben strokovnjak. Če že hočete do veščaka za pljučne bolezni, napotite se v bližnje mesto, saj imamo, hvala Bogu, take zdravnike po vseh večjih krajih na izber!

A. Ž. — M. **Zabreklina** na obmodku ni menda nič nevarna, če je vaš popis iskren in popoln. Vendar vam svetujem zdravniški pregled, ki vam prežene skrbi in, če treba, tudi dejansko motnjo, ker takih zabreklin je več vrst in so različnega izvora.

B. E. — Lj. Zaradi **trajnega zaprtja** vam svetujem temeljit zdravniški pregled, kakršen je za vaše razmere mogoč samo v kakšni bolnišnici s posebnim oddelkom za notranje bolezni. Po opisanih znakih sodeč imate na nekem mestu črevo zoženo; ali je treba samo zdravil in primerne prehrane, ali je morda potrebna operacija, pove daljše opazovanje in preiskava v bolnišnici. Ne zgubljajte več časa z brezplodnim poskušanjem, opustite vsa reklamna zdravila in ubogajte — izkušenega zdravnika!

A. T. — Lj. **Razbrzdan pujsek** ste navzlic otročjemu pobožnjaštvu, ki meni, da sme, kar in kolikor more in se zagovarja sam pred svojo vestjo, češ da je iz mesa in krvi. Kajpada mi drugi navadni zemljani smo iz ila ali šote, kaj ne? Če je kaj resnosti v vas, vzemite kot najboljše zdravstveno vodilo za svoje potrebe: Veliki katekizem. Menda vam je to ime še znano, vsebina gotovo ne več. Drugo, kar je treba vedeti, je, da popolna zdržnost ni še nikomur zdravstveno škodila in da jo vsak resen in vesten človek zmore. Tretje pa je znana življenjska izkušnja, da se opeče, kdor se igra z ognjem, da malo jé in pije tisti, ki premnogo jé in pije ali jé in pije neprimerne jedi in pijače. Ker se ne obvladujete sam, izročite se primernemu duševnemu vodstvu!

Dozdanjim in bodočim vprašavcem: Načelno ne dajemo zasebnih odgovorov nikomur, zato je prilaganje znamk ali časih katerega kovača ali obljubljanje nagrad — odveč. V prihodnji številki hoče kdo odgovora — iz tehničnih razlogov izide odgovor v drugi številki na vrsto, prej ne gre!

Pravni nasveti

Mejni spor. T. J. F. — Vprašate, **če** sme državni geometer 100 let stare mejnike razveljaviti in mejo tako prestaviti, da pridete iz polnega gozda v praznega. — Geometer sme veljavno prestaviti mejnike le tedaj, če sta se oba mejaša pismeno zavezala, da bosta dala mejo urediti po geometru in da bosta po geometru določeno mejo tudi priznala kot veljavno. Če pa takega sporazuma med mejaši ni, potem lahko nepoznane in sporne meje obnavlja le sodnik. Meje se potem določijo po zadnjem mirnem posestnem stanju. Ako pa ni moči tega določiti, mora sodišče sporni prostor razdeliti po pravičnem preudarku.

Izplačilo hranilne vloge. A. F. G. R. — V banki, ki je sicer aktivna, imate naložen denar. Kupili pa ste posestvo s hišo, ki pa je potrebna popravila. Oddali ste razna dela raznim obrtnikom, banki pa ste odpovedali v roku, določenem po pravilih, za ta popravila potrebni denar. Banka vam je pa odgovorila, da odpovedi ne vzame na znanje, ker vam je od 1. IX. 1931 dalje izplačala že polovico celokupne vloge. Vprašate, kako bi banko prisilili, da vam izplača potrebnih 10.000 Din. — Pokažite v banki račune obrtnikov in skušajte doseči vsaj obročno izplačilo potrebnega zneska. Če vam to ne bi uspelo, vam preostane le še tožba na izplačilo po pravilih odpovedane vloge. V normalnih časih bi vsako sodišče tak tožbi ugodilo. Opozarjamo vas pa na **razsodbo** nekega sodišča v Vojvodini, ki je tako, po našem mišljenju in po veljavnih zakonih povsem utemeljeno tožbo zavrnilo, češ, da je denarni zavod vsled višje sile, to so izredne gospodarske razmere na celem svetu, opravičen, da ne izplača vloge. Če bo vrhovno sodišče to naziranje sodišča potrdilo, nam ni znano.

Zamudne obresti. J. S. Lj. — Neka tvrdka, s katero ste bili več let v zvezi, pa ste sedaj to zvezo prekinili, vam je poslala izvleček, v katerem je zaračunala zamudne obresti od vseh prejšnjih računov, ki so bili od vas plačani, čeprav ne pravočasno. Vprašate, če ste dolžni te zamudne obresti plačati, ker vam tvrdka v izvlečku koncem leta 1930 teh zamudnih obresti ni zaračunala niti vas ni obvestila, da vam bo te obresti pozneje zaračunala. — Če glede obresti ni bilo nič posebej dogovorjeno, potem ima tvrdka pravico od že zapadlih računov zahtevati zakonite 6 odst. zamudne obresti. S tem, da zamudnih obresti za prepozno plačane račune ni vstavila v izvlečku koncem leta 1930, se tvrdka še ni odpovedala svoji zakoniti pravici do plačila teh obresti. Te obresti toraj tvrdka lahko od vas terja in dolžni ste jih plačati, v kolikor niso zastarane, t. j. da je od dne zapadlega računa preteklo več kot 3 leta. — Če pa ste s tvrdko ob določenih rokih obračunavali in ste od tvrdke prejeli pobotnico za račun kasnejšega roka, potem se domneva, da so tudi plačani prejšnji računi z obrestmi vred. Stvar upnika je potem, da dokaže, da prejšnji računi še niso plačani. Če ste pa plačevali tvrdki vedno le na račun in je tvrdka ta plačila vselej le kot na račun vzeta potrdila, ste dolžni plačati še ne zastarane zamudne obresti vseh računov.

Prodana, pa neprepisana parcela. P. V. D. — Na parceli, ki jo je kupil in posedoval že vaš ded, imate postavljeno gospodarsko poslopje. Sedaj ste pa ugotovili, da ta parcela sploh ni prepisana na vaš vložek, pač pa še vedno na soseda ter da je ta parcela zemljeknjižno obremenjena po sosedovih dolgovih. Vprašate, kako imate postopati, da pridete do pravilnega prepisa in razbremenitve te parcele. — Svetujemo vam, da zahtevate od soseda, da vam izstavi listino, s katero lahko predlagate pri sodišču prepis parcele na vaše ime. Če vam sosed take listine noče dati, potem lahko tožite soseda na priznanje lastnine, ker ste to parcelo kot svojo že nad 30 let vživali. Po pravomočni sodbi lahko zahtevate prepis parcele, seveda le z bremeni vred. Glede vknjiženih dolgov lahko pač z lepim prosite domače upnike, ki so jim bile razmere znane in so vedeli, da je parcela vaša in ne sosedova, da dovolijo bremen prost prepis parcele. Če pa vknjiženi upniki na to ne pristanejo, pa jih ne morete k temu prisiliti. Pridobili so si pač svojo zastavno pravico v zaupanju na javno knjigo. — Če pa je sosed preobremenjen, tako da ni pričakovati, da bi vsi vknježeni upniki vam dali dovoljenje za bremen prosti prepis, potem vam svetujemo, da parcelo z gospodarskim poslopjem vživate kot doslej, dokler ne pride na dražbo. Na dražbi boste morali »svojo« parcelo ponovno kupiti in jo boste dobili prosto bremen. Druge pomoči ni.

Vezan denar. S. A. P. — V hranilnici, ki je zadruga z n. z. in ni podvržena zakonu o zaščiti kmetovalcev, imate naložen denar proti 3 mesečni odpovedi. Ker zidate hišico, ste denar odpovedali, vendar so vam v hranilnici povedali, da tudi po preteku odpovednega roka ne morejo izplačati, ker nimajo novih vlog. Ker so vsa dela že pričeta, vprašate, kaj storiti, da dobite potreben denar. — Pred potekom odpovednega roka ne morete zahtevati izplačila niti delnih zneskov. Znano nam je, da imajo nekatere hranilnice v svojem statutu, ki je delno natiskan v hranilnih knjižicah, tudi določbo, da sme načelstvo vsakokratnim razmeram primerno določiti način izplačevanja vlog. Po odpovednem roku stopi torej v veljavo način izplačevanja, ki ga določi načelstvo. Obrtniki niso dolžni sprejemati hranilne knjižice kot plačilo. — Svetujemo vam, da se pač današnjim časom primerno dobrohotno sporazumete, ker s silo se ne bo nič doseglo.

Prenos avtorske pravice. I. S. L. — Izdali ste knjižico in razglednice na svoje ime. Radi bi pa odstopili za primer smrti ali pa še za življenja vse avtorske pravice cerkvi. Vprašate, če je treba napraviti odstopno pismo pred notarjem, ali če ga tudi sami lahko napravite. — Zakon pravi, da sme avtor ali njegov dedič prenesti svojo avtorsko pravico celoma ali deloma s pogodbo ali z odredbo za primer smrti. Oblike pogodbe zakon ne predpisuje. Iz tega sledi, da za prenos avtorskih pravic ni treba notarskega akta, ampak lahko napravijo pogodbo stranke same ali pa to storite v testamentu.

Taksa od najemne pogodbe. H. I. L. — Taksa od najemne pogodbe, kakor jo je uvedel zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah, se plačuje ne glede na to, za koliko časa se pogodba sklepa. Če je torej pogodba sklenjena »do preklica«, ne bo treba takse obnoviti, dokler ta pogodba velja. Če pa je pogodba sklenjena le za eno leto in se bo nato obnovila, bo seveda nova pogodba zopet podvržena taksi. Kakor že navedeno, za stanovanja in lokale do 2400 Din letne najemnine, kakor tudi za podnajeme ni obveznosti sestavljati najemne pogodbe.

Užitnina na uvoženo meso. J. P. C. R. — Če je v občini s sklepom občinskega odbora, potrjenega po banski upravi, predpisana užitnina na uvoženo meso, se ne boste mogli uspešno braniti plačilu iste, čeprav gre le za uvoz par kilogramov tedensko. Prosite pri občinskem uradu, naj vam pokažejo dotični sklep.

Informacije za sprejem v razne šole. R. K. in drugi. — V mnogih slučajih se obračajo vpraševalci na pravnega referenta za informacije o sprejemnih pogojih v razne šole, kakor učiteljišča, trgovske šole itd. Svetujemo interesentom, naj se s takšnimi vprašanji vedno obračajo naravnost na ravnateljstvo dotične šole, kjer bodo gotovo takoj dobili odgovor. Ni namreč mogoče zahtevati, da bi o vsakem takem konkretnem slučaju, ki je za druge čitatelje brez pomena, pisali v tem oddelku, ki je namenjen p r a v n i m nasvetom.

Priposestvovanje. F. K. M. — Čisto pravilno vas je poučil geometer, da mejnikov, ki stoje že 30 let, brez pristanka vseh prizadetih sosedov, tudi on ne sme prestaviti v škodo enega oziroma v korist drugega, čeprav bi morda mapa tako kazala. Če pa je kljub temu kakšen mejnik prestavil, more dotični, v čigar škodo se je to zgodilo, in ki ni privolil, to zabraniti eventualno s tožbo, ako je že 30 let nemoteno užival dotični svet. S potekom tridesetletne dobe ga je namreč priposestvoval.

Odpuščen železničar. K. Ž. P. — Leta 1927 ste bili odpuščeni iz službe brez pravice do pokojnine. Tedaj ste bili zaposleni kot pomožni čuvaj, pa ste vsled bolehnosti in utrujenosti med službo zaspali ter zamudili dva vlaka, nakar ste bili odpuščeni. Dali ste se nato zdravniško preiskati in je zdravnik našel pri vas razne bolezni. Vprašate, kako bi mogli priti do pokojnine itd. — Malo pozno ste se spomnili na pokojnino. Zakaj niste vendar takoj poizkusili ovreči svojo krivdo za odpust iz službe. Morda bi se vam bilo tedaj posrečilo dokazati, da niste sam kriv malomarnega izvrševanja službe, ko je bila cela stvar še sveža. Da bi se vam to sedaj posrečilo, ne verjamemo. Sicer pa brez poznanja vaših dekretov ni mogoče odgovoriti. Obrnite se na Direkcijo drž. železnic v Ljubljani. Misel na kakšno tožbo pa le opustite.

Gnojnična luža ob vodnjaku. P. S. V. — Okrajno načelstvo more iz zdravstvenih in higijenskih ozirov soseda prisiliti, da napravi takšno gnojnico, da ne bo ogrožala vašega vodnjaka. Obrnite se tja. Če bi pa ne bilo razlogov za postopanje upravne oblasti, pa morete nastopiti tudi sodno pot.

Nedostavljeno pismo. V K. — Prijatelj je pisal znancu na poštno ležeče. Znanec pa pisma ni dvignil. Ker je pošiljatelj pismo oddal medpotoma, ni navedel na njem svojega naslova. Kam se pošlje tako pismo. — Na »poste restante« naslovljena pisma čakajo na pošti en mesec na naslovnika, da jih dvigne. Če naslovnik pisma ne dvigne, se pošlje nazaj. Če pa na pismu ni naslova odpošiljatelja, se pošlje pismo poštni direkciji, da ga odpre in tako ugotovi odpošiljatelja. Če tudi v pismu ni naslova odpošiljatelja, se nato pismo uniči.

Izpraznitev odpovedanega stanovanja. M. L. P. — Stanovanje ste odpovedali in vprašate, če ima res najemnik pravico stanovanje izprazniti do vsakega osmega v mesecu in če ste dolžni razkazovati stanovanje novim interesentom. — Stanovanje imate pač oddati s potekom najemne dobe. V slučaju, če je najemnik s sodbo obsojen izprazniti stanovanje, se v sodbi razvidi, ako je najemna doba že iztekla, da mora toženec stanovanje takoj izročiti. Ako pa najemna doba še ni potekla, se določi čas za izročitev stanovanja po posebnih predpisih, ki veljajo glede rokov za izpraznitev in kjer takih rokov ni, po krajevnih običajih. Če pa tudi takih običajev ni (kar bo veljalo pri vas), se odredi glede najemov, da se mora začeti izpraznjevanje najkasneje tretjega dne, preden izteče najemna doba in sicer tako, da se mora prepustiti opoldne prvega teh treh dni prevzemniku prikladen prostor, kamor shrani del svoje premičnine, da pa se mora predati povsem izpraznjeno stanovanje najkasneje do poldne poslednjega dne najemne dobe. — Dolžni ste dopustiti, da gospodar razkaže odpovedano stanovanje novim interesentom.

Frlaučku Gustl ma beseda

Nahter lde sa pa res špasn, pa ne sam špasn, tku nekok so, de na vem kuku b jm reku. Sej nč na rečem, ene par jh je že še tku kokr se šika, ampak čezdalj mn je takeh. Jest sm že večkrat tkule zase štederu, a jm je tist duh ud mudernizirane Iblance tku na mežgane prtisnu, a je pa kakšn druh uržah, de Iblančani nisa več tak, kokr sa bli soje čase in kokr b mogl bt tud še dondons.

Kene, unkrat sm pršou tku memgrede na tist ta nou šuštarsk must. Sej nč ne rečem, must je čist vornk, kokr more en must tud bt. Mal pr mer sa se zmutil, tu je res, ampak tu ni nč tacga. Doužina sa še precej dobr zadel. Ene par centimetru gor al dol. Če je glih predoug, se ja lohka kašna bajta mal nazaj purine, kokr prauja, de znaja Ribnčani. Kar znaja Ribnčani, uja pa ja znal tud Iblančani. Če pa tega ne znaja, jo pa lohka kar ajnfoh pudreja, sej bajt mama u Iblan že tku preveč. Sej u Slomšku ulc tku mislja ena pudrt, ke preveč vn stuji. U Gradiš sa pa že ena. Zdej se gre sam še za tu, kua uja kužati rekl, če jm uja use vogle preč udpraul. Pa tu je nhna reč. Astn, kokr sm reku: douh je ta must glih za putreba. Kar sa šrukost am tiče, sa se pa precej urezal. Ta narmn za tri ižanske klaftre jm je prešrok vn spadu. Noja, pa tud tu ni buhve kašna nasreča. Deluci sa s holt mislel: materjala mama zadost tle. Če b ga mogl zdej spet preč vozet, u več kuštal, kokr, če ga za must punucama. Noja, pa sa holt must tku naredl, de sa vs materjal punucal. Pa če b se tu tud na naredl zavle materjala, kua pa je pol? Kulkat se kermu kej pufrtič, pa če še tku merka. Za kua b se pol člouk zavle take malenkost razburju in kumedje pučeu? Vite, zdej se pa nahter čez tu gor držeja in šimfaja, de se kar kadi. Men se pa še škoda zdi, da ga nisa naredl tku šrocga, de b na en plat segu du tisteh treh flečkajnarskeh mustou — sej sa menda sam trje, če se na motm. Na ta druh plat nej b segu pa du šentjakubskega. Pol b saj na mogu nubedn čez Iblanca šimfat, de tku frdamejnsk smrdi.

Ja, vite, tak sa lde.

Pa tu še ni use. Druh sa se pa spet čez tiste »mugočne stebre«, ke sa jh na šuštarsk must zatu pustaul, de uja lohka najne lahterne ubesl, gor držeja. Ja, za božja vola! A jh čja pustaut pud must, da b se zmučil, kedr b bla Iblanca velika? A nisa lde res čudn? Pa b že ne nareku, če b jh blu res en ceu regement, pa jh je sam šternajst. Dvanajst jh stuji lepu u raj und glid, kokr suldati, kedr maširaja, na usak stran mal bl preč, pa pu eden, kokr trubentača. No, kua je tu za šimfat? Sej je vnder use pu foršrift. Tu sa sam kaprice.

In še neki druzga je pr te reč. Lde gudrnaja, de na rotuže gnar kar vn mečeja, čš: takla »mugočn stebri« neki kuštaja, gnarja pa nker nč. Gospoda, ke ma autumubile, še za bencin več nima. Astn, zdej s pa lohka mislte, kuku je zdej na svet. Tiste razuružitvene kumference sa se mogle tud jejnat, ke jm je gnarja zmankal, na puf jm pa birti nisa tli več dat. Je res hedu zdej na svet, nč na rečem, ampak tu tud gespudi na rotuž dobr veja, in se pu tem tud rihtaja.

Kene, zdej su Iblana usa kanaliziral, ke je blu tku hedu putrebn, ket usakdajn kruh. Pudgane sa use zbegane in komfuzne letale ub Iblanc. Edn, če ma mejčken srca, se mu je mogla ta boga žvau smilt. Gespudi na rotuž sa že douh štederal, kuku b ta velika pudganja beda udpraul. Pa jm ni nč ta prauga u glava padl. Ke se je pa nazadne še društu za varstvu žvali za pudgane putegnu, sa se pa useglih gespudi udlučil in naredl pu cel Iblan kanale. Zdej sa pa pudgane že na kojn, ke maja soje kvarterje. Kuštaja jh pa te kvartiri tku nč, ke morja hišn pusestnki kanalizacija plačvat. Vite, na ta viža je ustala ouca cela, vouk pa tud sit. A ni prou tuku?

Sevede tiste rore iz cementa za kanale sa pa mogl na rotuž le kupt, ke zastojn se dondons nubena reč na dubi. Scer sa mestn inženeri iz sammu gespudam derehtarjam na špic cela Iblana natančn iz metram zmerl, de sa dugnal, kulk roru u treba, da jh nauja preveč ufremal. Premal jh a tud na šme bt, de se jm nau treba fretart. No, in tku sa jh dubl glih tulk, kulkr sa jh nucal. Sam šternajst več, za usak slučaj, če se glih ker ubije. Ke sa pa deluci hedu merkal, de b na blu kašne škode, jm je pa ush šternajst roru ustal.

Astn, kua čja nardit iz tem rorem. Fabrka jh ni tla uzet nazaj, kar u kašn gumazin jh pa tud nisa tli spraut, ke druzga ne, kokr pubil b se, a b jh znou pa še kdu puštesat. Sej veste kašn lde sa dondons. Prou nubenmu ni nč za zaupat.

In te rore sa punucal za tiste »mugočne stebre« na šuštarskem most. Na usaka plat sa jh pu šest pustaul lepu puvrst. Tista dva, ke sta jm še čez ustala, sa pa še mal bl uzad pu enga prteknil, ket za rezerva, če glih kerga kašn autumubil udbije, da uja mel prec druzga pr rok.

No, zdej nej pa kdu reče, če ni birtšaft na rotuž taka, ket more bt. Le nkar čez usaka reč prec na šimfite, če na veste kuku in kaj. Še mene, ke usaka reč stukat premislem, predn kej rečem, primeja gespud držaun praudnk učaseh za jezek. Zdej, ta zadnkat sa me že vornk prjel, kokr ste vidl. Pa za kua? Sam zatu, ke sm se neki u lesna industrija utiku, ke se najna nč na zastonem, žalibog.

F. G.

Bodeče pomaranče

Polotok Florida, dežela z najboljšim podnebjem v Zedinjenih državah, je raj za pridelovalce sadja. Tam gojijo pred vsem pomaranče. Vedno zelene pomarančni gaji pokrivajo skoro ves polotok in vržejo bogato večkratno letino. Predlani so pričeli gojiti lastniki nasadov novo, iz Palestine naročeno, izredno debelo in sladko pomarančo. Pod imenom »Temple orange« je kmalu pridobila mnogo odjemalcev. Florida se je veselila dobička. Marsikateri farmer je že ugibal, ali ne bi kazalo krčiti starejše nasade in jih nadomestiti z novo vrsto. A letos je doživela Florida veliko razočaranje. Floridsko oceansko podnebje je ugajalo pomarančam bolj kakor palestinska suša. Drevesa so se bohotno razrasla, in poprej neznatne bodice so postale tako dolge, da so onemogočile pobiranje letine. Noži in škarje so odpovedali, ker izgleda vsaka pomaranča kakor jež. Farmerji so morali pustiti nove pomaranče na deblu, kar pomeni veliko izgubo. Zdaj bodo morali posekati vse nove pomarančne gaje. Muhasta narava je ovrgla vse njihove račune.

Poletni oddih in zdravje

Najbrž ni vsakemu znano, da poletni oddih, ki si ga privoščijo tisti, ki imajo poleg dopusta še toliko denarja, da gredo lahko kam na letovišče, ne koristi zdravju toliko, kakor mislimo. Kdor je že enkrat obsojen na to, da prebije 11 mesecev v zapraševanem ali blatnem mestu, nad katerim visi nekaj časa dušljiva soparica poletne vročine, nekaj časa pa kremežljava megla in dušljivi dim tovarniških dimnikov, ta ne more popraviti z 1 mesecem toliko, kolikor mu je škodovalo 11 mesecev. Kdor hoče ostati zdrav, ostane lahko zdrav brez morja in brez toplic. Samo paziti mora vseh 11 mesecev na svoje zdravje in dati svojemu telesu vsak dan to kar potrebuje, bodisi majhen sprehod, malo gibanja itd.

Razkužen plin

Neki dunajski inženjer je naredil skromen, a jako koristen izum, ki ga bo takoj izrabila dunajska mestna plinarna. Odvzel je navadnemu svetilnemu plinu vse strupene pline, kar bo imelo blagodejne posledice. Preizkuševalni odbor je vztrajal skoraj dve uri v stanovanju, kjer so skrbno zamašili vsa okna in vrata. Plin pa je neprenehoma uhajal iz odprtih pip. Kljub temu ni občutil nihče izmed navzočih niti najmanjše omotice. Na ta način bodo preprečene vse slučajne nesreče in tudi samoumori s plinom, ki so v zadnjem času jako razširjeni med revnimi sloji. Na Dunaju se zastrupi letno s plinom do 64% vseh samomorilcev. Na Nemškem se je poslužilo plina 40% izmed 18.000 lanskih samomorilcev.

NAŠIM MALIM

M. K.:

Klepetulje

Ves božji dan tako čepijo
tam: sova, sraka, papagaj,
krog sebe škilijo, prežijo,
kje spet bo za jeziček kaj...
Poznajo dobro vsako bitje
pet kilometrov naokrog,
nad vsako njihovo napako
se zgražajo: »Ti ljubi Bog...!«
Na primer — kdo gre zdajle mimo?
To goska Krivonoska je!
»Poglejte no, kako se nosi:
kot kakšna dama, te-te-te...
Da je le sram ni domišljavke!
Njen dom je umazan čez in čez,
otroci so ji lačni — ona
pa kar takole... Grozno res!«

Tako ječiček obrekljivi
pometa tuje le smeti —
napake svoje pa previdno
kar lepo zase obdrži.

Joža Vovk:

Grogec

Zasmilil se je samemu sebi. Zgubil se je, daleč v gozdu... sam... Čez lica so se mu pocedile debele solze in milo je zajokal. Zopet ga je silovito stisnilo v prsih in z velikimi, jokajočimi očmi je gledal tuj, strašen svet okoli sebe. Iskal je nečesa v tem svetu, a vse je bilo novo in vsak hip strašnejše.

Tako je bil ubogi Grogec nenadoma povsem sam sredi neznanega kraja. Žgalo ga je v duši, ko je gledal vse to, žgala ga je misel na mater. Kje je ona? Toda on je izgubljen, ne bo je več našel, ne bo je več videl, ne bo šel z njo domov.

Spet je glasneje zajokal. A njegov jok so slišale le bukve in jelke in ga niso razumele. Vse krog njega je potihnilo, še ptiči so kakor prestrašeni obmolknili in obtičali v vrhovih dreves. A rad bi zajokal še glasneje, tako glasno, da bi ga slišala mati in prišla ponj. Dolgo je stal tako in slednjič še jokati ni mogel.

Dan se je počasi nagnil in solnce je kukalo le še skoz zeleno zamrežene veje. Pred ubogega Grogca je stopila nova strahota: Noč...

Zbežal bi, zbežal daleč proč, k ljudem, domov, k materi. A ne more se ganiti nikamor. In kam naj zastavi korak? Po vrhu pa še truden in izmučen.

Zdaj bo zašlo solnce, zmračilo se bo in tema bo objela to nemo drevje in objela bo njega, izgubljenca! O, ni smel misliti dalje, ni mogel.

Vzpel se je iznova na prste in s hripavim, jokajočim glasom zaklical:

»Maamaaa!...«

A še odjeknilo ni ob bregu, samo obupen krik je bil, ki je presekal za hip nemo tišino.

»Zdaj je konec vsega,« je mislil in spet obupno zajokal in jokal prav do onemoglosti. Slednjič je sedel v mehak mah in trdno zaspal. Tako je bil izmučen, da je zaspal kot ubit.

Znočilo se je. V daljavi nekje je zadnji ptič gostolel svojo večerno pesem.

Grogec pa je spal. Sam sredi nedoglednega gozda, iz katerega ni poti do ljudi, do doma in do matere.

II.

V tej lepi noči je Grogec spal v gozdu — in sanjal. Sanjalo se mu je, da je nabral v gozdu veliko zrelih, rdečih jagod. Pa je zgrešil pot in se izgubil. Jokal je. A mati ga je dolgo iskala in ga nazadnje našla. Poljubila ga je in ga vzela v naročje in odnesla domov. In doma je bilo lepše kakor drugikrat: koča je bila vsa bela od zunaj in znotraj. Solnce je sijalo na vrtu in prav tam ne daleč od koče so se smejale češnje, rdeče, zrele, sladke češnje. Grogec jih je trgal in zobal in jih materi prinesel. V čepico jih je nabral kakor oče nekoč v klobuk. Doma jih je stresel na mizo, da jih je bilo velik kup. In sedla sta z materjo in jih jedla. Sladke, rdeče češnje...

Mati ga je pobožala. »Oh, ti Grogec moj!« Smeh ji je zaigral na ustnicah, tako lep in poln ljubezni.

Potem pa, kakor po navadi, ji je zlezel v naročje. Ona je pripovedovala, on je poslušal, jemal z mize češnjo za češnjo, stiskal spolzke koščice med prsti, da so letele za duri. In poslušal.

Morda mu je to pravljico že desetkrat povedala, a vselej je bila lepša. To je bila ona o Zlatku in škratku, o zlati piščali in sreči. Najlepše je bilo pač tisto o sreči. Srečo je zdaj že kar videl, a vendar še ni mogel spoznati, kakšna je. Ne mogel bi povedati, kako velika je, ali je živa, kako je oblečena in ali govori. Samo to je vedel, da je sreča nekaj neskončno lepega, nekaj tako prijetnega kot pomlad, da je sreča sladka kot zrela jagoda in dobra kot rdeča, smehljajoča se češnja...

Ali vse to so bile le Grogceve sanje, lepe sanje, ki mu jih je pričarala skrivnostna noč, ko je spal globoko v gozdu sam in izgubljen.

Pa se je zdajci napol prebudil iz sanj, kakor da ga je poklicala mati. Začutil je na obrazu topel, skrivnosten dih.

Zgenil se je, obrnil glavo in za spoznanje odprl oči.

»Grogec...«

Nad njim se je nekdo tiho sklanjal in mu zašepetal na uho.

»Grogec...«

Tako prijazen in znan šepet. Ali ga kliče mati? Morda zunaj že solnce sije in mu je mati že zajutrek pripravila. Ni mogel spoznati, kaj se z njim godi, oni skrivnostni dih, ki ga je začutil na obrazu, ga je kar začaral.

»Vstani, Grogec, brž vstani!« je v tretje pošepetalo; zdaj že glasneje, a še vedno pritajeno in skrivnostno. Spet je Grogca nekaj prešinilo od glave do bosih nog. Nekaj čudnega, ne strahu ne veselju podobnega.

Tedaj je odprl oči na stežaj in se vzpel pokoncu. Ali — joj — saj ni v postelji; drevje je tod okoli in v mahu leži! Ni solnca, mrak je še; ali se dela noč, ali se bo jutro rodilo..? Nad njim pa se sklanja prav do njegovih lic čudna prikazen... Človek, ali podoben je samo strahu. Kot pošast izgleda. Pisano, vso pisano obleko ima in dolgo, dolgo brado, sko-

raj tako dolgo, kot je prikazen sama velika. Obraz pa tako mil in sladak, prikupljiv in vabljiv in tako lepo in prijazno se smeje, da prav gotovo to ni strah, še prikazen ne.

»Vstani Grogec in nič se me ne boj!«

(Nadaljevanje.)

M. K.:

Zgodbica

Putka stare Metke
tole je sklenila:
»Sama svoja jajčka
bom na trg nosila!
Le zakaj bi drugi
z njimi se mastili
in z denarci skrinje
svoje si polnili...«

V mesto šla je s koškom
zajčka Dudeldajčka
in vsevprek kričala:
»Jajčka! Jajčka! Jajčka!«

Izza ogla botra
Neža je prisopla —
in kokoško s koškom
vred zgrabila — hopla!

Bridko zdaj kesa se
putka v tesni kletki
in želi nazaj si
k svoji dobri Metki...

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev izpolnjevalke

Naš Ivanček neugnanček
je junak:
v žepu ima brušen pipec —
tega nima v s a k!

Hrabro šel bi, hej, nad zmaja
pod goró,
kot bi mignil, sek! odčesnil
s pipcem mu g l a v ó.

Če pa ljuto gospo krizo
sreča kje
naš Ivanček... joj, potem pa
tisočkrat g o r j é!

Planil nanjo bo kot miški
muc za vrat
in ji puščal rdečo krvco
s pipcem n e k a j k r a t.

Pravilnih rešitev je bilo topot samo 23. Za nagrado je bila izžrebana M i l i c a P o s s i n i g, učenka III. razr. m. š. v Celju, Spodnja Hudinja 11. Dobi knjigo »Mala trojka«.

Zloženka

Oven — okno — enkrat — sol — jelka — ena — veselje — nos — otrok — ednina — loka — cerkev — most — torek.

Postavite te besede v drugačnem vrstnem redu drugo pod drugo tako, da boste iz njih začetnih črk od zgoraj navzdol čitali imena dveh slovenskih mest. Ena od pravilnih rešitev bo izžrebana za nagrado.

Rešitve pošljite najkasneje do četrtka 11. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

Kroglice proti moljem

Tonček pride v drogerijo in reče: »Prosim, dajte mi kaj proti moljem.«

»Dobro,« odgovori prodajalec, »dal ti bom kroglice proti moljem.«

»Ne, to ni nič!« odkima Tonček. »Kroglice smo kupili zadnjič, pa ni mogel očka z njimi nobenega molja zadeti!«

Lov na podivjanega bika

Neki kmet je imel v hlevu miroljubnega bika, ki je zadovoljno živel poleg druge živine. Nekega dne pa je miroljubna žival nenadoma začela divjati. Strgala je verigo, razbila vrata in s trašnim tuljenjem pobegnila v bližnji gozd.

Šele čez štiri dni je bika prisilila lakota, da se je skesano vrnil v bližino domače hiše. Postavil se je na robu gozda in presunljivo tulil. Gospodar se mu je skušal približati s hrano, a podivjani bik je zdrvel proti njemu in ga hotel nabosti na rogove, da je gospodar komaj ubežal in si rešil življenje. Bik je tulil, da je odmevalo do sosedne vasi in lomil mlada drevesa. Nihče se mu ni upal približati.

Nazadnje se je vendar zbrala pogumna četa mož in mladeničev, kakih 30 po številu, ki so oboroženi z vilami in sekirami hrabro napadli besno žival. Ko jih je razjarjeni bik zagledal, je nekoliko zaplesal in tako grozno zatulil, da je šlo vsem junakom skozi kosti — in izginili so kakor kafra. Poskrili so se za poslopja in odondod grozili biku in mu kazali pesti ter ga klicali na korajžo.

Bik se je nazadnje od onemoglosti zgrudil na tla. Tedaj se je najpogumnejši splazil od zadaj k njemu in mu vrgel zanko okoli vratu. Približali so se nato še ostali fantje in možje in z združenimi močmi se jim je slednjič posrečilo, da so ukrotili divjo žival in jo med zmagoslavnim vzklikanjem odvedli v vas.

Prestrašeni tiger

Dr. Patterson, angleški misijonar v Indiji, pripoveduje v svojih spominih med drugim tudi čudovit doživljaj s krvoločnim tigrom.

Ko je nekega dne hotel peš potovati v bližnje mesto, ga je povabil neki 15-letni hindujski deček, ki je imel prav isto pot, naj se pelje na njegovem dvokolesnem vozu. V voz je bil vpležen udomačeni cebu-bik.

Misijonar je z veseljem sprejel ponudbo prijaznega dečka in prisedel. Vožnja na starem, nerodnem vozu je bila v začetku še dokaj udobna, ker ni bilo na vozu drugega kakor nekaj praznih posod za mleko. Ko pa je postajala cesta čedalje slabša, je misijonar zlezel z voza in šel raje peš za vozom, ki se je poslej le s težavo in sunkovito zibal dalje.

Ko se je voz tako prizibal do širokega gozda, je misijonar, ki je zaostal za dobrih petdeset korakov, nenadoma videl, kako je planil iz hoste velik tiger. V mogočnem skoku se je pognal na voz in zgrabil dečka. Ubogi fant

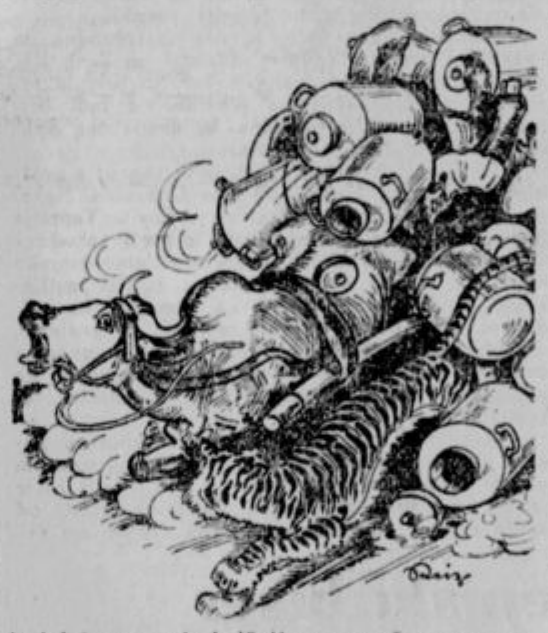

je jel na vse grlo kričati na pomoč, v voz vpreženi bik pa se je v smrtni grozi zgrudil na tla.

V tem trenutku pa se je voz nagnil naprej — in zgodilo se je nekaj nepričakovanega. Prazne posode so se s strahovitim ropotom jele valiti čez dečka in tigra z voza. Tiger se je tega ropota tako prestrašil, da je izpustil svojo žrtev in se spustil v divji beg...

Deček je iz boja s krvoločno zverjo odnesel le nekaj lažjih poškodb, ki mu jih je misijonar na mestu obvezal. Na tleh ležečemu biku pa se sploh nič hudega ni zgodilo.

Ko je misijonar pri prihodu v mesto pripovedoval ljudem svoj doživljaj, so ga posvarili, naj nikdar več ne potuje neoborožen okrog. In bi se ta vožnja zares lahko žalostno končala tako zanj, kakor tudi za dečka, če jima ne bi prazne posode na takšen čudovit način rešile življenje.

STRIČKOV KOTIČEK

330. Dragi striček Kotiček! — Pisal sem Ti že enkrat, toda Tvoj koš je gotovo zelo izstradan, zato je hlastnil po mojem pismu kakor pes po mastni kosti...

Kakor vidim, odgovarjaš po večini samo deklicam, dečki smo pa pri Tebi vedno zadnji. Bil sem že strašno jezen nate, no, pa ta jeza je zdaj že minila. Upam, da bom nekoč že dobil kakšen odgovor od Tebe.

Lepo Te pozdravlja V l a d o Š t a n g l, učenec IV. razr. v Radovljici.

Dragi Vlado! — Se moram odločno potegniti za čast svojega koša in v svojo in njegovo obrambo pribiti tole: Prvič, še malo ni res, da bi bil moj koš izstradan, nego je živa resnica, da je sit kakor nabasan top, kajti ima vaših pisem vedno dovolj na razpolago. Drugič, ni res, da je hlastnil po Tvojem pismu kakor pes po mastni kosti, nego je res, da sem hlastnil po njem (namreč po pismu, ne po košu!) z ljuto užaljenostjo jaz, Kotičkov striček, ko sem čital to nezaslišano žalitev v njem... Kar tole si zapiši za ušesa, fant moj: dokler bom jaz živ, mojemu košu ne bo treba stradati, hvala Bogu! Kajti nisem takšne sorte gospod, kateremu se trebušček vsak mesec prav za toliko zredi, za kolikor delavci, ki za njega garajo in mu kopičijo bogastvo na kup, shujšajo. Ne, pri meni je ravno nasprotno: redi se moj koš, jaz pa hujšam — prekruta je to resnica!

Še bolj ogorčeno odklanjam Tvoj drugi očitek, kajti je prav tako iz trte izvit! Punčke nimajo pri meni prav nobene protekcije ali prednosti. Res je sicer, da prinaša moj kotiček v pretežni večini samo njihova pisemca, ampak, daj, povej mi, prijateljček: kako naj prinašam tudi več pisem od fantičkov, če jih pa od vas skoraj nič ne dobim!? Se koj vidi, da me imajo deklice mnogo, mnogo rajši kot vi, dečki... Ali sem Ti zaprl sapo, kaj?

Pa se še kaj oglasi! — **Kotičkov striček.**

331. Dragi Kotičkov striček! — Ko bi Ti vedel, kako Te imamo pri nas v Radovljici radi, bi si gotovo takoj nataknil cilinder na glavo in oblekel novi frak ter nemudoma stopil v svoj avto in se pripeljal k nam. Morda imaš tudi aeroplan na razpolago? Potem bi bilo še bolj imenitno!

Tu se na vso moč zanimamo tudi za taborenje. Zadnjič bi bili kmalu postavili svoje šotore kar sredi trga. Če prideš v Radovljico, Te povabimo tudi v tabor. Boš videl, kako imamo lepo! Ampak nikar ne bodi v skrbeh, da boš moral lačen iti od nas. Naš kuhar Ti bo skuhal veliko skledo žgancev, seveda, če ni že pozabil, kako se žganci kuhajo in mu bo namesto žgancev »ratalac« polenta.

Pa še nekaj, dragi striček! Natančno prečitaj naslov na kuverti in ne pozabi, da je pismo namenjeno Tebi, ne pa Tvojemu zloglasnemu košu.

Pozdravljen! A v g u š t i n o v C e n e, učenec III. razreda. Pika.

Dragi Cene! — Aha, zdaj pa že vidim, kako je z vami, Radovljičani! Radi me imate, praviš. Se mi vse močno zdi, da me imate radi samo zato, ker mislite, da sem od sile imeniten gospod, skorajda tako imeniten gospoda, kakor je ministrov sluga... Ampak jaz se ne bom izdajal za nekaj, kar nisem in se bahal na dolgo in široko. Kar odkrito povem, čeprav vem, da boste strašno razočarani, da še dolgo nisem tako imeniten in gosposki kakor ministrov sluga. Nimam ne fraka ne cilindra, pretužna mi majka, celo lakastih čavljev ne, da o avtomobilu in aeroplanu niti ne govorim! Ker torej predobro vem, kako bi se vam pobesili nosovi, če bi kar tako, kot navaden zemljan, brez cilindra in brez fraka, z navadnim vlakom prisopihal k vam — raje ne pridem! In ker ne pridem, odpadejo tudi vse skrbi, da bi moral oditi lačen od vas in jesti namesto žgancev — polento.

Ampak nekaj mi moraš pojasniti. Praviš, da si v Radovljici doma, na koncu svojega pisma pa stoji črno na belem: »A. C., učenec III. razr., Pika.« Kje pa je ta Pika? Sem Gorenjec in poznam vsak kotiček križem-kražem gorenjskih planin in dolin — ampak kje vasica Pika leži, se pri najboljši volji ne morem spomniti...

Te lepo pozdravlja — **Kotičkov striček.**

332. Dragi striček! — Odkar Ti nisem pisala, se je pri nas mnogo izpremenilo. Moj mlajši bratec je dobil konjička, ki je še zelo mlad in majhen, pa vendar ne bo nič več zrastel. Ti ne veš, kako ga jahamo. Pridi si ga ogledat! Potem ga boš tudi Ti lahko zajahal. Saj taki stričeki, kot si Ti, gotovo niso tako debeli, da bi jih naš konjiček ne mogel nesti.

Tudi igrico bomo igrali. Zdaj se jo že učimo. Ti ne veš, kako bo lepo! Punčke učim jaz. Pridi tudi k tej igri!

Te lepo pozdravlja V e r i c a J u v a n, učenka III. razr. v Ljubljani, zdaj v Sred. Gameljnih.

Draga Verica! — Konjiček Tvojega bratca mora biti nekaj čudovitega, nekaj takega, kar lahko beremo samo v pravljicah. Vsakemu živemu bitju pod božjim solncem je namenjeno, da raste in se s časom stara in ko doraste in se postara — umre. Konjičku Tvoje bratca pa ne teče čas, ni mu treba šteti sekund in minut svojega življenja, ostal bo mlad in majhen za vse večne čase, če smem verjeti Tvojim besedam... Čudo božje, saj pravim, kaj takega pa še ne! Si moram tega konjička na vsak način ogledati, kajti takih reči ne vidi človek vsak dan. In da ga bom smel tudi zajahati? Imenitno! Bova kakor blisk odpeketala po beli cesarski cesti — veš kam? Naravnost v kraljestvo preljubega Jokca onstran devetih dolin in gora, kraj sinjega morja! Bom Jokcu položil, kako hudo se nam godi, odkar vlada ljuta gospa kriza pri nas, in Jokec nam bo dal vrečo cekinov in še oni čudodelni prstan po vrhu, ki ga zavrtiš na roki — in je na mah sama židana volja in smeh okoli nas. Cekine bom razdelil med revne otroke, s prstanom pa bom hodil iz kraja v kraj — in ljuta gospa kriza bo pobrala šila in kopita in je nikoli več k nam ne bo! In vse to bo zasluga čudovitega bratcevega konjička, ki bo gotovo dobil zlato medaljo za to. Zlasti medalj je dandanes kakor listja in trave na svetu, in če jo kdo zasluži, jo bo gotovo krvavo zaslužil vaš konjiček. Škoda, škoda, da je ta čudoviti bratcev konjiček — lesen...

Lep pozdrav! — **Kotičkov striček.**

333. Dragi Kotičkov striček! — Zelo sem huda nate, da veš, ker mojega prvega pisemca nisi objavil. Le kakšno srce imaš, da pisemca revnih deklic mečeš v koš? Vsako nedeljo sem tekla k sosedovim po »Slovenca« in skrbno pregledala Tvoj kotiček — pa nič in zopet nič. Domači so se mi muzali, češ: »Seveda, ravno Tebi, ubogi kmetski punci, bo striček odgovarjal! Saj ima gosposkih deklic dovolj.« Kar na jok mi je šlo, tako mi je bilo hudo.

Striček, če mi tudi topot ne odgovoriš — bom telefonirala Požgančevemu očetu na luno in jih prosila, naj hitro prisopihajo na zemljo nazaj. In oni bodo vstali, se z urnim skokom z lune pognali in nad Teboj grozno zaropotali: »Hej, ti neusmiljeni striček, ali boš dal hitro Dragico v svoj kotiček!«

Pa brez zamere, striček! Saj si sam kriv, da Ti pišem takšno pismo.

Te prav lepo pozdravlja vrla slovenska deklica D r a g i c a N a p e z, učenka IV. razr. v Cirkovcah na Dravskem polju.

Draga Dragica! — Salamiš vendar, ali bom moral ven in ven ponavljati, da mi niso mestne punčke prav nič bolj pri srcu kakor punčke z dežele? Če si tako vestno prebirala moj kotiček, kakor praviš, si morala vendar zapaziti, da je v njem znatno več pisem podeželskih deklic, kakor mestnih. Le kod si imela oči, da nisi tega zapazila? Se mi vse močno verjetno zdi, da si iskala po kotičku samo svoje ime, pisemca drugih so Ti bila pa španska vas... Ali ni tako, kaj?

No, zdaj je tvoj ubogi srček gotovo potolažen. V kotičku si in sam čarodej Rokuspokus Te ne more iz njega pregnati! Pomoli zdaj tiskano pisemce domačim pod nos in jih vprašaj: »Kaj pa tole, a?« Ali bodo napravili široke oči, ko bodo videli, da ima Kotičkov striček tudi »uboge kmetske punčke« rad in da sem pismo objavil tudi brez posredovanja Požgančevega očeta. Saj ne rečem, malo sem se res ustrašil Tvoje grožnje, da bodo Požgančev oče zaropotali nad menoj — kaj bi tajil! Ampak tako gromozansko se pa spet nisem ustrašil, da se ne bi upal Tvojega pisma vreči v koš, če bi ne bila tako pridna in vrla slovenska deklica, kakor si! Bog Te živi! — **Kotičkov striček.**

LEPOTE NAŠE ZEMLJE

Omiš in Makarska

Dvajset kilometrov vzhodno od Splita leži ob izlivu reke Cetine v morje mestece **Omiš**, zvezano s Splitom z večkratno dnevno avtobusno in parobrodno vožnjo.

Iz starega gusarskega gnezda Almise, je danes nastal važen industrijski kraj (tvornica karbida, velika elektrarna), a tudi priljubljeno morsko letovišče in kopališče. Okolica je zelo slikovita. Strmo in mrko padajo gore, ki obdajajo ustje Ce-

Omiš: Izliv Cetine v morje

tine, v dolino in k morju, drzne in čudne so njih gole oblike, tako n. pr. gore Boraka na severu. Na vznožju teh gora raste vinska trta, ki daje sloviti »prošek« in še neko drugo vrsto vina, čigar duh spominja na vrtnice.

Nad mestom, ki ima nekaj nad 1800 prebivalcev, zreta daleč v morje s strmih višin dva že razpadla gradova: nekdanje zatočišče gusarjev »Mirabela« in hrvatski grad, ki je čuval Omiš nekoč pred Benečani. Na mestnem pokopališču so še stari grobni napisi v glagolici, tudi sicer je v mestu, ki je ohranilo do danes svoj starinski značaj, dosti spominov na njega preteklost.

Ob morju je lepa, plitva obala za kopanje; v novejšem času se je zgradil tudi nov hotel s 30 moderno urejenimi sobami (električna razsvetljava, tekoča voda, kurjava itd.).

Najlepši izlet iz Omiša je po romantični dolini Cetine in odtod navzgor čez Slime k **mali Gubavici**, 7 m visokemu slapu Cetine. Od tod privozi avto v veliko vas **Zadvarje**, znano po mogočnem slapu **Veliki Gubavici**, v katerem pada Cetina z uglušnim grmenjem 30 m globoko v strme hr-

Omiš: V dolini Cetine

vaške prepade. Moč tega slapu je deloma že izkoriščena za industrijske namene in za dobavo električne sile, ki se z njo oskrbuje vsa omiška okolica tja do Splita.

Obala od Omiša navzdol do izliva Neretve pri Metkoviču se zove **Primorje**. Del od Omiša do Makarske imenujejo Spodnje (Donje) Primorje, od Makarske do Metkoviča pa Gornje Primorje.

Glavni kraj Primorja, obenem zelo priljubljeno kopališče je mestece **Makarska** z 2300 prebivalci, v slikovitem zalivu pod vznožjem gorovja **Biokova**, ki se strmo dviga nad njim do najvišjega vrha **Sv. Jurija** (Sv. Juraj: 1762 m). Če pomislimo, da je relativna morska višina tu enaka absolutni, je ta Sv. Juraj prav imeniten vršac, ki se glede višine lahko meri s Stolom ali Begunjščico; za planinca, ki Biokova ne pozna, pa je priporočljivo, da si vzame na pot vodnika. S Sv. Jurija je nepopisno lep razgled po morju čez vse srednje dalmatinske otoke do Visa in do Pelagruže na eni strani, do Splita in Trogirja na drugi strani. Tudi dobršen del notranje kraševite Dalmacije (Zahumlja) se razprostira v severni smeri.

Makarska je vsled krasne, 1 in četrt km dolge obale, ki je brez dvoma **najlepša**, tujskemu prometu prilagodena **obala Dalmacije**, v novejšem času zelo zaslovela. Število hotelov (6) je za majhen kraj znatno; med njimi so nekateri opremljeni z vsem modernim komfortom. Obala leži kakih 10 minut zapadno od mesta ob prostranem gozdu pomorskih borov. Morje je tu plitvo in polno izredno drobne, naravne mivke. Kopanje je, razen če hoče kdo uporabiti eno izmed kabin, popolnoma brezplačno.

Zelo lepi in užitka polni so izprehodi v okolici, ki je obkrožena z lepimi gozdovi. Divni so razgledi iz strmih pečin **Belvedera** ali iz mestnega parka, kjer bujno rastejo vse mogoče južne rastline.

V nasprotju z Omišem ne kaže Makarska starinskega značaja, čeprav gre izročilo, da so stari

Makarska: Belvedere

Mukaron ustanovili že Feničani, ki so tu dobivali škrlatnega polža. Ta polž se v resnici tu pa tam še danes nahaja v okolici makarski ob morski obali. Da ni starih stavb in spomenikov iz srednjega veka, je vzrok ta, da so Turki l. 1499 Makarsko zavzeli in do temelja porušili.

Makarska ima zelo ugodne parobrodne in avtobusne zveze s Splitom (dvakrat na dan). Razen lokalnih parnikov ostajajo tudi tu brzi in turistični parniki Jadranske plovidbe, a tudi brzi parniki Dubrovačke plovidbe, ki vozijo čez Split in Šibenik v Trst in Benetke.

Tudi iz Makarske je mogoče obiskati (s poštnim avtobusom) Malo in Veliko Gubavico. Nekaj nad 3 km zapadno od Makarske je slovita **Vepričja jama.** Prijeten izlet s parnikom je proti vzhodu v 9 km oddaljeno **Podgoro**, malo, a prijetno morsko kopališče z lepo obalo in bujnim južnim rastlinstvom. Tudi izleti po morju na komaj 10 km oddaljeni **otok Brač** so prav zanimivi in hvaležni, tako n. pr. v **Pučešče**, središče braške kamnarske industrije, ali na **Bal**, razvijajoče se kopališče na južni obali Brača z slovitim dominikanskim samostanom.

Makarska ima vse naravne in tehnične pogoje, da postane s časom eno prvih naših morskih kopališč. Že sedaj raste obisk od leta v leto. Kdor je še ne pozna, naj obišče Makarsko, zlasti od srede avgusta do konca septembra. Ne bo mu žal.

Zaplaz - Dolenjski biser

Posebnost med dolenjskimi griči je Zaplaz. Le dobrih sto metrov se dviga nad svojo okolico, pa nudi gledalcu prav obširen razgled. V primeri z bližnjimi griči je le nekoliko višji, pa se zdi, da vse daleč prekaša. Ves hrib je obdan od lepih, gostih, največ bukovih gozdov; le v sredi hriba, kjer stoji nova cerkev M. B. in nekaj hiš, ni gozda; pa skoraj vse to je bilo pred 100 leti še poraslo. Lep je Zaplaz, lepa je bližnja in daljna okolica, ki se z njega vidi, zato domačini upravičeno pojo o njem:

»Prelepa je čateška gora,
še lepši je zaplaški hrib;
Marija v tronu sedi,
okol' se ozira na vse strani.«

Okoličanom je Zaplaz res izredno priljubljen. Namen tega sestavka je, da bi krog teh ljubiteljev razširil in povečal. Prispevati hoče k prizadevanju onih idealnih ljudi, ki se trudijo, da bi našo lepo, imenujem jo čarobno, Dolenjsko, odprli svetu in sicer s tem, da pokažejo njene lepote in zanimivosti.

Sicer je Zaplaz že precej znan po naši domovini, zlasti pobožnim romarjem, ki že desetletja romajo k Mariji na Zaplaz; želimo pa, da bi se krog ljubiteljev Zaplaza kot božje poti in lepega dela naše drage domovine, še bolj razširil.

V geografskem, topografskem in geološkem pogledu je Zaplaz poln zanimivosti! Razteza se v smeri od vzhoda proti zahodu. Začenja se takoj pri Čatežu in se nato polagoma dviga do prvega vrha. Tu se razteza majhna planota, na kateri stoji cerkev. To mesto je 544 m visoko nad morjem in približno 110 m nad Čatežem. Od tu dalje se greben še vedno nalahno dviguje, dokler ne pride do pravega vrha, v višino 609 m. Ta pravi vrh Zaplaza je imenovan »Waldturm«; domačini mu pravijo »Bajturn«. Pravijo, da prihaja to ime odtod, ker je na tem vrhu za časa Marije Terezije, ko so merili našo deželo za kataster, stal visok lesen stolp za merilne aparate. Od vrha pa hrib naglo pada in pri selišču Zagrič se pridruži gričem, ki vodijo dalje proti Primskovem. Ves greben od Čateža do Zagriča je dolg le kake 3 km; širok pa še toliko ni.

Med mestom, kjer stoji cerkev, in glavnim vrhom je majhno sedlo. To dejstvo nam morda pove, odkod prihaja ime Zaplaz. Izgleda, da se je del hriba, kjer stoji cerkev, nekdaj utrgal od skupne mase in se kot plaz (Za-plaz!) pomaknil v smeri proti Čatežu. To domnevo potrjuje čudno zverižena dolina pod Čatežem.

Zanimivo je, da je ves spodnji del grča sestavljen iz samega finega belega peska. Kjerkoli hočeš, pa naletiš pedenj pod zemljo na pesek. Okoličani to bogastvo pridno izrabljajo. Južna plat »plaza« kaže zato že žalostno sliko odrtih reber.

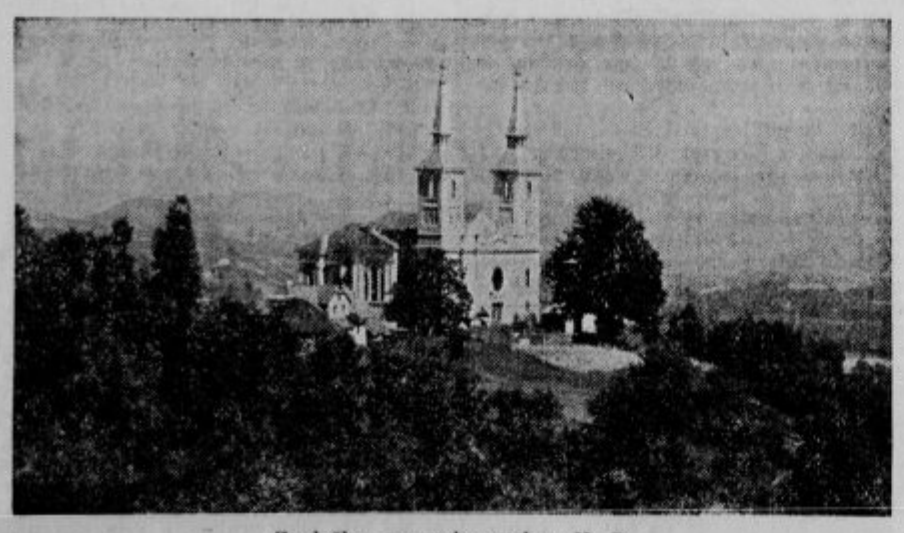

Zaplaška romarska cerkev M. D.

Ta obilica finega peska nam razloži nadaljnjo vrednost in zanimivost Zaplaza, to je bogastvo na izredno dobri, mrzli, čisti, skoraj mineralni vodi. Ljudje govore, da je okrog hriba 72 večjih in manjših studencev. O tej množici studencev je osnovana sledeča pobožna bajka, ki jo romarji pripovedujejo:

Ko bo zaplaška cerkev imela 7 zvonikov, tedaj bo voda iz zaplaških studencev zalila vso okolico 3 ure daleč na okrog, tako da bo le vrh Zaplaza gledal iz vode.« Domačini sami pripisujejo vodi iz nekaterih studencev pravo zdravilno vrednost; bolniki so jo do nedavnega pili kot zdravilo. Resnica, je, da vsebuje mnogo mineralov in zato nekaterim zelo ugaja kot pijača.

Sedaj vam pa hočem napraviti nekaj veselja s tem, da razgrnem pred vami obširen razgled z Zaplaza. Ta je pred 80 leti že Levstika razveselil. V svojem literarnem potopisu je takole zapisal: »Po Dolenjskem v teh krajih, ako se človek drži potov in cest, vedno pritiskajo hribje od vseh strani, da ne more videti daleč okoli! Zato sva imela z Radivojem veliko veselje, ko se je na Zaplazu nama svet nekoliko odprl.« (Zbr. delo III., str. 60.)

Izpred cerkve se razgrne pred opazovalca vsa vzhodna in južna stran Dolenjske do prvih štajerskih hribov, do Gorjancev, kočevskih in ribniških hribov. — Na severu se košati v vsej krasoti Kum (1219 m) s cerkvicama sv. Jošta in sv. Neže in posebej stoječim stolpom. Dalje proti vzhodu se kaže štajerski Bohor (1023 m) in gričevje med Rajhenburgom ter Brežicami. Na vzhodu se v vsej širini in višini bohote bajni Gorjanci s Sv. Jero (1181 m). Med kočevskimi hribi opaziš Sv. Peter (862 m). Dobro se vidi Velika gora z znanimi »okamenelimi svati«, Mala gora, čisto v ozadju pa notranjski Snežnik (1688 m). To hribovje obkroža obširni horizont zaplaškega opazovalca. Med temi mejami se pa kaže nešteto dolenjskih gričev z vasmi in cerkvicami na svojih obronkih in vrhovih. Omenim le nekatere: Leskovec (721 m) in Brunk nad Radečami. Okrog, Zaloka, Vihar, Vel. Cirnik, Vesela gora v šentpeterski fari; Žalostna gora pri Mokronogu, Hmeljnik z gradom, Trška gora; Gradišče, Vrhtrebnje, Lisec, Hinje, Šumberk z grajskimi razvalinami, Martinja vas, Vel. Gaber itd., itd. — Ostali severni in zapadni del Dolenjske se pa pokaže z vrha, od »Bajturna«. Žal, da gozdovi precej otežujejo razgled. Od tu se vidi tudi lep del Kamniških planin. Posebno lepo pa Primskovo, cela šentviška, stiška in krška fara itd.

Vso lepoto pa da Zaplazu šele božjepotna cerkev, kjer kraljuje Marija Pomočnica. Ob romarskih shodih se k njej zateka mnogo pobožnih romarjev. To da Zaplazu res pravi zmisel in vrednost, toda o tem več v članku: Zaplaz — božja pot.

Kako pa prideš na Zaplaz? Najboljše in najlepše delajo romarji ,ki prihajajo celo iz Štajerskega, od Gorjancev, Kočevskega itd. kar peš, saj vodijo na Zaplaz pota z vseh strani. Z vlakom se pa pripelješ ali v Št. Lovrenc, odkoder vodi lepa enourna pešpot skozi Vel. Videm in Razborje, ali pa na Vel. Loko; od tu prideš tudi v eni uri po cesti na Čatež, odkoder rabiš na Zaplaz le še 10 minut. Priporočljiva je tudi pot iz Litije na Čatež oz. Zaplaz, ki jo je pisatelj Levstik večkrat prehodil in opisal. Res pa rabiš zanjo kake 4 ure hoje.

Zaplaz je tudi izhodišče za nadaljnje ture. Od tu je lep dohod na Primskovo (592 m) s krasnim razgledom in staro gotsko kapelo. Za to pot rabiš dobro uro. Od tu prideš dalje na Radohovo vas ali Šmartno Mimo Zaplaza radi hodijo na Kum, kamor prideš v 7 urah.

Glejte, to je Zaplaz! Sedaj manjka edino še tega, da pridete gori in se o vsem sami prepričate in ob lepem kosu božje narave pošteno razveselite. Prepričan sem, da se vam bo zdel še vse lepši kakor ga je moglo moje pero orisati in naslikati.

Slovenska restavracija v Splitu

Restavracija »Minerva« v Splitu, Klaićeva poljana št. 2 (vis-a-vis Mestne hranilnice), katera je v slovenskih rokah, je prva v Splitu, ki je imela pogum znižati cene na 40 do 50 odstotkov od običajnih cen. Kuhinja posluje nadvse vzorno, ter nudi res okusna jedila. Vina ima prvovrstna, a vzlic temu po najnižji ceni. Gospod Matko Lovko, doma iz Cirknice, se je ojunačil ter napel vse sile, da uspe v Splitu s svojimi nizkimi cenami. Škoda bi bilo, da bi tako podjetje, v katero se stavi zadnje upanje za obstoj, opešalo v tej splošni krizi takoj v začetku.

Slovenci, kadar potujete v Split, spomnite se naših rojakov ter jih obiščite.

Č. g. H. Povše

30 let župnikuje na Čatežu pod Zaplazom.

Čateška fara je z veseljem pričakovala današnje nedelje, da vsaj nekoliko pokaže, kako spoštuje in ljubi svojega župnika, ki zanjo že 30 let neutrudno in nesebično deluje. V teh 30 letih svojega župnikovanja je toliko storil za vso faro in skoraj za vsakega farana, v duhovnem in materialnem oziru, da ni čudno, če ljudje zares žele, da bi se mu enkrat vsaj nekoliko oddolžili.

Č. g. Povše je bil rojen v fari Dole pod Kumom. Mašniško posvečenje je prejel l. 1891., nato je služboval kot kaplan na Krki, Žužemberku in Kamniku. Že v teh prvih službah se je ljudem radi

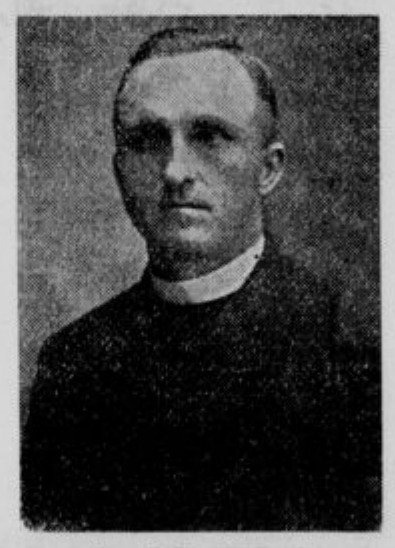

Župnik Henrik Povše

svoje prijaznosti in dobrohotnosti tako priljubil, da se starejši ljudje v teh farah še sedaj z veseljem in hvaležnostjo spominjajo g. Vinkota.

Božja previdnost pa je l. 1903. poslala mladega, živahnega in zelo delavnega gospoda za župnika na Čatež. Samo par bežnih pogledov po fari mu je takoj povedalo, kaj je treba kmalu ali takoj storiti.

Največjega pomena za faro je bilo času odgovarjajoče dušnopastirsko delovanje. Novi g. župnik je postavil temelj temu svojemu delu z misijonom v l. 1903. To je bil sploh prvi misijon na Čatežu. Za njim sta bila še dva in letos v oktobru bo že četrti. G. župnik farane nanj pridno pripravlja. Nič manjšega pomena za duhovno preobrazbo fare je bila ustanovitev Marijine družbe, tudi l. 1903. Da bi tudi moški svet bolj navadil na versko življenje, je l. 1915. vpeljal 3. red in razne bratovščine. Njegovo prizadevanje za versko poglobitev v fari je v zadnjih letih še naraslo. Vse stori, vse žrtvuje, da le more vernikom koristiti.

Prav mnogo je storil tudi za zunanjo čast božjo. Čateško farno cerkev je kmalu olepšal; l. 1907. ji je preskrbel nov veliki oltar sv. Mihaela, ki je lepo delo. Izredne zmožnosti je pokazal pri delu in skrbi za povzdigo zaplaške božje poti. Tu si je spletel krono svojega dela, nova cerkev na Zaplazu!

Veliko hvaležnosti mu je dolžna fara in širša okolica za njegovo delo na gospodarskem polju. Tudi pri tem delu se je izkazal zelo sposobnega. Že l. 1903. je ustanovil Hranilnico in posojilnico. Med ljudstvom se je kmalu ukorenínila in zato se je dobro razvijala. V zadnjih letih dela že z milijonskim prometom, čeprav domača fara ne šteje niti 1000 prebivalcev. Niti misliti si ne moremo, koliko gmotne koristi je že ljudem prinesla. Leta 1908. je preskrbel kmetom motor in mlatilnico, ki še danes lajša ljudem težko delo. Važna je tudi opekarna, ki jo je sezidal l. 1912. Koliko hiš je že pokritih s to opeko, ki bi sicer še ne bile! Tu so tudi izdelovali opeko za zidavo zvonikov pri zaplaški cerkvi.

Omeniti moramo tudi njegove velike tehnične talente. Ima majhno, zato pa bogato opremljeno mehanično delavnico, kjer izdela in popravi marsikaj lepega in koristnega. Ljudje mu prinašajo vse, od ure do sesalk in ubitih loncev, on pa vse lepo popravi, seveda največ za »boglonaj«. Izdelal je že marsikak načrt, trasiral ceste in kanale.

Kljub vsestranski zaposlenosti je šel našel časa in imel veselje za povzdigo izobrazbe v fari. Preskrbel je mnogo predavanj, kupil lep skioptikon, zbral farno knjižnico. Kmalu po vojni je ustanovil Prosvetno društvo in ga uspešno vodil ter podpiral. Krona tega njegovega dela je pa krasen dom, ki je bil blagoslovljen l. 1929. »Naš dom« je dovolj prostoren in urejen; zlasti oder se odlikuje. Silno velikodušnost in ljubezen je pokazal s tem delom, saj je dom sad njegovega truda in njegovih prihrankov!

Vse to so pa le glavni podatki in sadovi njegovega plodonosnega župnikovanja. Koliko njegovih del je na sploh še skritih! Če na vse to mislimo, moramo g. župnika imenovati pravi blagoslov za čateško faro in okolico; imenovati ga moremo idealnega duhovnika in župnika, ki mu farani hočejo za skromno plačilo ohraniti iskreno hvaležnost!

Zaplaz - Slov. božja po

Kdo ne pozna lepe dolenjske božje poti na Zaplazu? Saj je znana ne samo po Dolenjskem in Kranjskem, ampak tudi po sosednjih deželah, posebno na Štajerskem. Na tej božji poti deli Marija že čez sto let milosti in dobroto. Njeno lepo, prostorno cerkev z dvema zvonikoma je videti daleč naokoli, posebno lepo tudi z vlaka, ko se pripelje iz predora pod sv. Ano in se voziš proti Trebnjem. In da je Zaplaz zadnja leta tako zaslovel in da prihajajo romarji tako radi k zaplaški Materi božji, pri tem ima največ zaslug sedanji g. župnik H. Povše. Pred njim je bila stara cerkev, priprosta, samo štiri metre visoka, v svojem temelju prav slaba, za večje število romarjev pretesna. Ko pa je prišel g. H. Povše na Čatež, je bila njegova prva skrb, sezidati na Zaplazu cerkev, ki bi bila primerna in prostorna tudi za večje množice romarjev in dostojno svetišče za nebeško Kraljico, do katere imajo ljudje toliko zaupanja. Šel je nemudoma na delo in začel pripravljati gradivo. S svojo prijaznostjo in dobrotljivostjo si je pridobil namah srca svojih novih župljanov, ki so mu šli v vsem na roke, karkoli jih je prosil. Na njegovo prošnjo so krčili in vozili kamenje, darovali in vozili les, darovali prostovoljno prispevke v denarju, ko so pobirali cerkveni ključarji. Posebno se je pri tem odlikoval ključar Jože Kotar iz Dolenjevasi, ki je neumorno prosil in nabiral. In ko je bilo vse potrebno gradivo v štirih letih

Veliki oltar božjepotne cerkve na Zaplazu

pripravljeno in preskrbljeno, so na kresno nedeljo pop. l. 1906 začeli podirati staro cerkev. Od te je ostal za novo cerkev samo temeljni zid prezbiterija, prezbiterij pa so zvišali in obokali, in pa deloma tudi stara zvonika do strehe. Vse je šlo tako hitro izpod rok, da so sezidali cerkev prvo leto že do vrha, drugo leto pa pokrili. Vendar so jo dokončali šele v letih 1925 in 1926, ko so sezidali oba zvonika, katerih preje niso mogli postaviti, ker je bil nabrani denar pošel, za tem pa je še nastala svetovna vojska in so viri in dohodki močno usahnili.

SPLIT Slovenska restavracija ‚Minerva'

z vrtom na prostem, Klaićeva poljana 2, ruši vse cene. Kuhinja v najboljših slovenskih rokah s špecijaliziranim osobjem. Toči prvovrstna vina opolo, črno in belo po Din 6·—. Slovenci, ki potujete v Split, obiščite jo in prepričali se boste, da daleč naokoli ne boste tako izborno postreženi.

Restavracija ‚Minerva', Split
Lastnik: Matko Lovko

Joža Herfort:

Poslanci noči

Znanilec smrti

Na zahodu je umiral dan. Poslednja škrlatnordeča luč se je zgubljala nekje med oblaki, poljska cesta, vsa pusta in dolgočasna, je zginevala v temo. Zvonik cerkve, ki je pokojno zasanjana čuvala nad vrtom Smrti, se je dvigal kot temačen velikan. Tam, kjer se je spuščala njegova streha do žleba cerkvene strehe, je bila za moško pest velika odprtina, ki je vodila v podstrešje. Temno je bilo na podstrešju, pajek je razprezal tam svoje mreže, pa samoten ždel v kotih na redek plen, prah je na debelo pokrival tla, vse je bilo zapuščeno.

V kotu, kamor so se le malokdaj prikradli medli, redki lunini žarki, je bil kup slame in na njej so bili trije kupčki sivobelega puha. Na tramu poleg je sedela druga ptica — starka sive barve s sivorjavimi pegami na prsih, telo je bilo za dobro pest veliko, hrbet sivorjav, oči pa živo citronino-rumene — na podstrešju cerkve so domovali čuki.

Čuk

V zvoniku je zdrknilo kolesje, kladivo je udarilo na zveneči bron, ura je bila. Kmalu nato je prišel cerkovnik in pobožno odzvonil Zdravo Marijo, zaklenil cerkev in šel s počasnim, trudnim korakom domov.

Čuk na podstrešju se je predramil in odletel na lov. V kratkih lokih je preletel polje, presenetil miško, ko se je brezskrbno postavila pred luknjico na zadnji nožici in prisluhnila. Pa čukove peroti so bile neslišne, bledo-rumeno oko ostro pazeče in v hipu so ostri krempeljci zagrabili miško. Vrnil se je domov in nakrmil vedno odpirajoče se lačne kljunčke, ki so neprestano cvilili in potrepetavali s perotkami. Ko se je še parkrat vrnil s polja s plenom in nakrmil nato še sebe, je sedel na samoten križ sredi pokopališča in tam točno klical v mlačno noč.

Kiuit, kiuit, kivit... V noč, budečo se iz tihega večera, so doneli grozotni kriki s pokopališča. Noč, temačna, grozotna, nebo temno, veter je ječal po lesu in pripogibal bilje po polju. Nackovi so odmolili, oče je še stopil na plano in pogledal po zvezdah in vremenu. Zvezd ni, čuk pa tako milo joka, smrt kliče, pomolimo še za rajne in za srečno zadnjo uro...

Hlapec v hlevu je opravil živino in šel urno v hišo, noč je bila temna in čuk je tako grozotno, pošastno klical... Ljudje so se bali, čuk pa se je ženil, klical je samico, se ji priklanjal in dobrikal, nato pa je obsedel na konici stolpnega križa, ona pa je šla na podstrešje.

★

Ko se je zleglo drugo gnezdo in so mladiči dobivali perje, jih je pobral iz gnezda ptičar s kruto roko in jih doma vzgojil po svoje.

Ko pa so se na jesen ptički pripravljali na daljno pot, je šel ptičar s čukom k poljski meji, privezal čuka za nožico na dolgo vrvico in ga postavil na par pedi visok podstavek, zraven pa nastavil na drevesce limanice. Ptičke, vse hude na čuka, so priletele nadenj, posebno ko ga je ptičar vlekel za vrvico, da je nemirno skakal in frfotal. Zvabil je ptičice v svojo nevarno bližino, kjer so popadale na tla z limanicami na perotkah. Znanilec smrti — čuk!

Klicar teme

Zima se je poslavljala, po rebrih so bile še poslednje lise snega, nočilo se je. Temni obrisi borovja so se zgubljali v temo. Mogočne, mrke razvaline so nemo stale kot ogromne pošasti in sanjale o slavi nekdanjih dni in pričale, kaj je človek in njegovo delo.

Temno pobočje gozda je rahlo šelestelo v nočni sapi, globoko v grapi je šumela voda.

Nekje je zaklicala z votlim glasom sova in se neslišno spustila v sence mogočnih razvalin. Kot temna senca je sedela, velike, temne oči so se ji rahlo, prav rahlo svetile, pa se je obrnila proti mestu, ki je utripalo s svojimi neštevilnimi lučkami in klicala z glasnim »kiuvit, kiuvit« družico.

Samo voda je šumela, vse je bilo tiho. Sova na razvalinah je klicala še dolgo v noč, ko se ji je odzvala onkraj pobočja družica s temnim »hu hu, huu...« Krila so tiho zaplula v nočnem zraku in kmalu se je klicanje sov oddaljilo.

Sovi sta si zgradili v borovju skrito, preprosto gnezdo in vanj je znesla samica štiri bela jajca. Ko so zagledali mladi svet, beli kupčki puha, sta stara neutrudno lovila vse noči in dostikrat ju je na lovu prehitelo jutro. Mladi so doraščali, stegovali so vratove iz gnezda, kdaj bosta prinesla starša hrano. Kmalu so pa zlezli iz gnezda in cvilé čepeli na veji pred gnezdom in čakali hrane. Bili so skoraj že godni, ko se je stara sova preveč oddaljila od gnezda in jo je prehitel dan. Zaspala je, dnevna luč jo je ščemela, da je trdno zaprla oči in se tiščala k deblu. Pa jo je staknil star ptičar in jo ujel. Besno je pokala s kljunom in začudeno odprla oči, prav tako dobro je videla podnevi kot ponoči, le da sta se ji zenici zelo zožili. Odnesel jo je domov in jo zaprl v tesno kletko, kjer ji je pičlo odmeril hrano.

Dolgo se je mučila, v nočeh se neprestano zaletavala v železne prečke, hoteč v svobodo temne noči. Omagala je. Ko je slišala tovarišico zunaj, so se ji povesile peroti, zenico je široko odprla, še enkrat se je z brezupno silo zagnala v železne prečke ječe, nato pa onemela in se umirila za vselej...

★

Sova, temna poslanka noči! Čudna ptica, vendar ena najzanimivejših. Kako majhno je njeno telesce, kako velika ptica je! Perje je mehko, ne prilega se ji trdo kot drugim pticam. Noč je zaveznica sov, podnevi tiho, negibno žde skrite v varnih kotih. Barva perja je pri vseh sovah zelo slična okolici — varovalna barva. Če čepi na pr. mali vir (virček) podnevi pri kakem deblu, ga tudi vešče oko z veliko težavo in negotovo loči od okolice in prepozna. Oči tesno zapro, vendar tudi podnevi enako dobro vidijo ko ponoči. To je nepobitno dokazano.

Z nočjo ožive. Tedaj oživi tudi gozd v temačni, mrki pesmi noči. Nizko po tleh letajo sove, udarci kril so neslišni; veliko, ostro oko pa skrbno motri okolico. Ko plen zapazi, je ta prej v ostrih krempljih, preden sploh sliši sovjo perot. Vid sov je čudovit. Za velikost ptic so oči naravnost ogromne. Premer očesa pri veliki uharici je 39 mm. Tako oko dobro vidi!

Vir je napadel zajca

Plen požro nekatere sove cel, druge ga najprej raztrgajo, oziroma trgaje žro. Pospravijo pa vse — tudi kosti in perje. To je pa neprebavljivo. Od časa do časa se ti ostanki nabero in sove jih v obliki izbljuvka izbljujejo. Pripogibajo se, pačijo, prestopajo z ene noge na drugo, nato pa izbljujejo. Izbljuvki so nam najboljši dokaz za to, kaj sove jedo, od česa žive. Pri vseh sovah, razen pri veliki uharici (viru), najdemo vedno ostanke miši, hroščev, žab in druge golazni, pa le redko ostanke ptic pevk ali mladih jerebic in zajcev. Sove so skozi in skozi človekove prijateljice in jih ne smemo brezsmiselno uničevati, pa saj nam tega ne dopušča tudi zakon!

Noč. Šum dneva je prešel v mir noči. Gozd je oživel, godrnjali so polhi, tam, kjer je bil pa gozd ljudem nedostopen in kjer so varovale strme skalne pečine dohod, je domovala velika uharica. Velika ptica z lepim pernatimi ušesci in velikimi, bistro žarečimi očmi, pa ostrimi, velikimi kremplji. Našopirila se je, pa zaklicala v noč z glasom, ki je stisnil ubogim živalicam srca. Zaklicala je, pa odnesle so jo neslišne peroti na lov. Nobena žival ni bila varna pred njo, celo iglati stric jež se je zaman zvil v bodeči klobčič; ostri kremplji uharice so dosegli srce tudi skozi igle...

Za vse nočne prijaznosti so se ji ptice ob vsaki priliki rade maščevale, zakaj ponočni pogum je z dnevom uharici splahnel.

Pa so lovci uharico vjeli, šli z njo na polje, jo postavili na stojalo in se skrili v zaklon. Vse ujede so hitele nad uharico, ki se je šopirila in se skušala braniti, pa branili so jo lovci — ujede so padale ustreljene na tla...

IZ TEHNIKE

Daljnovidni kino in brzi fotografični prenosi

Ko se je pojavila daljnovidna tehnika, si je marsikdo, ki o stvari ni podučen, predstavljal, da bo kar doma sede lahko opazoval poljubne dogodbe od bogve kod. Saj je bilo slično tudi razpoloženje, ko se je pojavila radiohtehnika. Kaj hitro smo se privadili, da moremo s sprejemnimi aparati slišati le govore odnosno godbo, ki jo oddaja kaka radiopostaja. V daljnovidni tehniki ali kakor pravimo televiziji, pa danes žal še nismo tako daleč. Z dneva v dan se čuje o več ali manj uspešnih poizkusih prenašanja gibljivih slik brezžičnim potom. Premagati je nebroj težav. Naše oko je veliko težje zadovoljiti nego naše uho. Prenos mrtvih slik pa je že zdavnaj v vsej popolnosti rešen.

Recimo, da zasledujemo kakega zločinca. V sosednje države pošljejo za njim tiralico in sicer z njegovo sliko vred telegrafičnim potom. V oddajni postaji vložé fotografijo v poseben aparat in po par trenutkih se v prejemnem aparatu oddaljenega mesta že izgotavlja enaka fotografska slika, ki je do vseh potankosti enaka osnovni.

S prenosom negibljivih slik se okoriščajo tudi velika časopisna podjetja, da svojim čitateljem lahko podajo ilustracije dogodkov, ki so se vršili takorekoč že skoraj med tiskom lista. V zadnjem času je dospela celo vest, da se je posrečilo na prejemni postaji izdelati že kar kliše.

V prenosu živih slik pa stvar ni tako enostavna, če pomislimo, da mora istočasno v prejemnem aparatu vsaka točka naše slike točno posnemati brez vsakršne časovne zakasnitve premikanje točk oziroma objektov prenesenega dogodka.

Če si ogledamo kakršnokoli ilustracijo, recimo v kakem listu, zapazimo pri natančnem motrenju, mogoče s pomočjo povečalnega stekla, da je slika pravzaprav sestavljena iz tisoč in tisoč malih točkic. Čim več jih je, popolnejša in točnejša se nam zdi slika. Ako razredčujemo gostoto teh pik, bomo enkrat dospeli do meje, kjer bo slika pričela izgubljati na jasnosti. V okencu velikosti 9 x 12 cm prejemnega aparata, kjer se naj pojavi živa slika, bo ta jasna, če bo izražena z vsaj 10.000 točkami. Na ta način predstavlja vsak kvadratni milimeter naše slike velikosti 9 x 12 cm, eno tako točko. Ta, ki pozna princip kinematografa ve, da se tam menjajo slike v eni sekundi okrog 25 krat. Ravnotako je potrebno, če hočemo dobiti sliko, ki nam ne bo migljala pred očmi, tudi tu 25 kratno spreminjanje slik v sekundi. Kakšne težave pri tem nastanejo, je takoj jasno, če pomislimo, da se mora vsaka teh 10.000 točk na novo prikazati 25 krat v eni sekundi.

Po žici, kakor tudi brezžično ne moremo prenašati naenkrat več točk, kakor eno samo. Zato ni možno, da bi bila faktično osvetljena vsa slika (dogodek) z vsemi svojimi detajli naenkrat. Pri oddajni postaji električno oko, takozvana fotocelica* »otipava« s svojimi »pogledi« potom posebne priprave dogodek točko za točko. Ta »pogled« fotocelice šviga slično kakor naše oko, ko čita knjigo. Ko v vodoravni smeri ubere eno vrsto, švigne na drugo, ki jo ravnotako »prebere« od leve na desno itd. Ko »prečita« dogodek do konca, prične znova in to ponavlja vsako sekundo 25 krat. Seveda se je pri tem mogoče situacija v gotovih detajlih spremenila. Poskrbljeno je, da v naši prejemni postaji šviga istodobno in istosmiselno kakor »pogled« električnega očesa tukaj svetlobni žarek po recimo motnem steklu v okencu. Kakor fotocelica zazna svetlejše in temnejše reguliran naš svetlobni žarek, da osvetljuje jačje ali slabše razne točke na nastajajoči sliki. Naše oko ima toliko vztrajnosti, da ne zapazi tega skakanja žarka po ploskvi, temveč zazna takoj celo sliko, slično kakor tudi ne ozapi spreminjanja slik v kinogledališčih. Na primeru, ki predstavlja dve ženski v razgovoru, je točno razpoznati omenjene

pike, odnosno vrste. Pričujoča slika ima gostost 1000 pik. Čim več pik bi mogli prenašati, tem bolj popolne bi se nam zdele slike. Vidimo pa že, da rabimo pri 10.000 pikah, ki jih moremo 25 krat v sekundi prenesti, ogromne modulacijske brzine, to je 250.000 nihajev v sekundi. Če bi se nam posrečilo prenašati 50.000 točk, to je 1,250.000 nihajev v sekundi, recimo na platno kinogledišča, bi vendar sila zaostal za kakovostjo kinoslike, ki vsled finosti zrna filmske emulzije prenese do 50 milijonov točk v sekundi.

Zaenkrat se moremo pač zadovoljiti z omenjenim številom prenešenih točk. Posebno slabo odrežemo pri prenašanju celotnih scen v gledišču ali pa na prostem. Slike s 10.000 točkami ravno zadovoljavajo prenos ene posamezne človeške glave. Za več oseb nastopi veliko pomanjkanje jasnosti in tehnika je tu prisiljena uporabljati veliko več točk in pa tudi veliko močneje umetno razsvetljene scene, kar pa mora gledalcu zoprno bleščati. Sploh je zadostno osvetljenje jako važen faktor. Tako na primer ne bi zmogli ob oblačnem vremenu prenašati niti 3000 slikinih pik. Zato odreže veliko bolje takozvani daljnovidni kino.

Filmski trak lahko silno močno in enakomerno osvetlimo tako, da zamorejo svetlobni žarki obločnice ali močne žarnice s posebno pripravo pri otipavanju in prosojanju zbuditi zadosti močne električne sunke v fotocelici. Radi večje razsvetljenosti je možno uporabljati pri daljnovidnih kinopredstavah jako visoke točkovne razdelitve. Omejimo se pa vseeno le do kakih 20.000 točk radi težkoč radioprenosa.

Po vsem tem je takoj jasno, da so izgledi za direktni prenos aktualnih dogodkov, kakor so to na primer svečanosti, razne tekme, politični dogodki itd., precej slabi, če ne skoro brezupni. Edini izhod leži za danes v prenosu takih senzacij indirektno preko kinofilma. Nogometno tekmo na primer snemamo kinematografskim potom, film izgotovimo ter ga nato brezžično prenašamo. Važno je seveda, da se tak prenos vrši čim preje. Družba Fernseh A. G. je problem preizkuševala skupno s Zeiss-Ikon A. G., izdelovateljico filmov. Cela aparatura je v svojem zaporedju sestavljena takole: Iz filmske kamere, kjer se snema dogodek, brzi film v posebno škatljo, kjer se razvija. Odtod teče skozi vmesno kopelj v omaro za fiksiranje in odtod skozi projektor v navijalno vreteno. V projektorju se osvetljuje fotocelica, ki je zvezana preko posebnega ojačevalca z radiooddajno postajo. Če bi trajali fotografsko-kemijski procesi recimo le tri minute, bi morale omenjene omare imeti za preko 80 m filma prostora. Take velike dolžine pa je težko voditi naenkrat skozi kemikalije in misliti je treba, da morajo biti omare tudi dosti majhne in lahke, če naj so prikladne za hitri transport. Zeissovi družbi se je po dolgotrajnih poskusih posrečilo s posebnim filmom in specijalnim razvijalcem doseči neverjetno kratke čase za kemične procese. Tako je razvijanje končano v pol sekunde, v vmesni kopelji tudi približno pol sekunde, nakar sledi fiksiranje 4 do 5 sekund. Priključeno je še kratko pranje v vodi. Film teče kot negativ in še moker po 10 sekundah ko smo snemali dogodek, v projektor. Da ne bi vodne kapljice ovirale beleženja fotocelice, se film s posebno pripravo briše. Da film ni pozitiven, ne moti prav nič. Električni ojačevalec je tako sestavljen, da sam brez nadaljnega takorekoč »obrača« negativ v pozitiv. Film se navije končno na hermetično zaprt val, ki je lahko napolnjen tudi z vodo. Tako se trak lahko še naknadno do dobra spere in posuši, nakar pride v arhiv ali pa se posnamejo po njem še normalni pozitivni filmi, ki še teko v običajnih kinogledališčih.

Na prvi pogled zgleda mogoče težko, kako spraviti sedaj v soglasje sliko z zvokom. Saj bi bilo čudno, ko bi človek opazoval doma preje omenjeno nogometno tekmo in bi slišal navdušenje za zmagoviti gol, predno bi ga daljnovidno videl, da je padel. Razlika opisanih 10 sekund pa je kaj lahko premostljiva. Treba je le zvok zadržati za isti čas. To je že takoj rešeno, če ni bil zvok direktno oddan, kakor se to vrši pri današnjih reportažnih prenosih, temveč da je bil najprej liki zvočnemu filmu fotografiran istotako na isti filmski trak kakor tekma. Pretvarjanje fotografiranega glasu v pravi zvok pa se vrši na običajen način.

Zvok lahko beležimo tudi na gramofonsko ploščo. To registriranje se vrši kakor običajno z rezanjem žlebov v voščeno ploščo s posebno rezalno iglo. Igla, ki na to odvzema zvok, se nahaja v žlebu plošče, ki je 10 sekund oddaljen od igle, ki reže. Na ta način nam je možno videti in slišati tekmo, ki se vrši le 10 sekund kasneje kakor v resnici, to je skoro istočasno.

10 milijonov voltov

V laboratoriju ameriške tvrdke General Electric Co v Pittsfieldu je F. W. Peek dosegel ogromno napetost 10 milijonov voltov, ki je omogočila ustvarjati umetne bliske, 18 m dolžine. Vsak blisk, ki je trajal po eno tisočinko sekunde, je vodil kakih 50.000 amperjev toka. V tem kratkem času je proizvajal blisk učinek 500 milijonov kilowattov. Ta nova priprava bo omogočila raziskati celo vrsto važnih perečih vprašanj iz tehnike visokih napetosti.

* Fotocelica je fizikalna priprava, ki pod vplivom svetlobnih žarkov zamore dajati električne učinke.

Pismo o slov. književnosti

II.

Predno je v začetku druge polovice 16. stoletja slovenska beseda zorela v prevodu Svetega pisma in v drugih verskih knjigah, se je razvila iz redke plasti izobraženstva, kakršna je pač mogla pognati iz nesvobodnega rodu kmetov in meščanov na naši zemlji, znanstvena književnost v latinskem jeziku. Ta znanost je sicer večinoma izraz gluhega pokrajinskega duha, ki je daleč od središč, v katerih se je takrat pripravljal prerod znanstvenega mišljenja in umetnostnega čuvstvovanja. Toda če motrimo ta dela natančneje, tedaj nam odkrijejo pomenljivo resnico, da so bili baš nekateri naši ljudje glasniki obnovitve grške in rimske kulture ter posredovalci novih misli, ki so se širile iz Italije v Srednjo Evropo.

V tej dobi je bilo dunajsko vseučilišče najbližje torišče, kjer so delovali vrhovi omenjene plasti izobraženstva. Res nahajamo tam že na koncu 15. in v začetku 16. stoletja veliko mož slovenskega pokolenja, ki so pripravljali pot novim mislim. Že pred to dobo nam poročajo letopisi dunajskega vseučilišča imena ljudi iz naših krajev, ki so učili na njem: n. pr. l. 1388 je tam učil neki Leonhardus de Carniola, od l. 1407—1410 je predaval neki Nicolaus de Styria Aristotelovo filozofijo, l. 1431 neki Christoph de Carniola. Neki presbyter Georg von Cilly, profesor medicinske fakultete je bil v tem času tožen od profesorjev bogoslovne fakultete, da s svojimi predavanji izpodkopuje moralo.

Za vladanja Maksimiljana I. se je slovenski živelj na dunajski univerzi še okrepil. Od 70. let 15. stoletja je deloval na njej magister Briccius Preprost iz Celja, ki je bil najodličnejši profesor artistične fakultete in goreč pospeševalec humanizma. Bil je osemkrat predstojnik fakultete in trikrat rektor. Pečal se je zlasti z razlago Ciceronovih spisov in se je trudil, da bi uvedel njegovo Rhetorico novo (Novo govorništvo) med učne predmete. Tudi pisec prve, v humanističnem duhu napisane, latinske slovnice v Avstriji, Perger je bil najbrže Slovenec, saj ga imenuje njegov nasprotnik nemški humanist Celtes: verolomnega Slovana. Z delovanjem Maksimilijanovega zaupnika, poznejšega škofa Sladkonje mora biti v zvezi delo magistra Matije Hvaleta (Qualle), doma iz Vač, ki je bil profesor dunajske artistične fakultete in 1510 l. njen dekan. Ta je izdal l. 1513 razlago Naravne filozofije Alberta Velikega, ki je najbolj zgodnje delo modroslovne vsebine, ki ga je izdal v tisku človek slovenskega pokolenja. Ta razlaga je posvečena Pavlu Oberstainerju, ki je bil l. 1513 Maksimilijanov tajnik, od l. 1516—1544 pa kancler dunajskega vseučilišča. Posvetilno pesem na prvi strani Hvaletovega dela pa je napisal Joahim Vadiamus, ki je bil eden izmed številnih švicarskih reformacijskih pisateljev.

V tem času je živel na Dunaju, verjetno da v bližini omenjenih ljudi, humanist Bonomo, vzgojitelj in podpornik slovenskega književnega Kolumba — kakor ga je imenoval Kopitar — Primoža Trubarja.

Podrobnejša preiskavanja bodo mogla odkriti v tem dunajskem krogu zarodišče slovenskega protestantskega pokreta. Ko bodo odkrite naravnostne in podtalne zveze med slovenskimi humanisti in protestanti, ne bodo več postojanke slovenskega literarnega dela v 16. stoletju tako osamljene, kakor nam jih je predstavljala slovenska literarna zgodovina dosedaj, kajti postale bodo vidne njihove organske predpostojanke v avstrijskem humanističnem gibanju na koncu 15. stoletja.

Zgodovina, obseg in vrednost slovenskega protestantskega slovstva so po zaslugi profesorja Kidriča danes točno določeni. Kljub versko-agitacijski vnemi (ali morda baš radi nje?), so pokazali naši protestantski pisatelji toliko ljubezni do svojega jezika in naroda, da so položili v dobi kratkega polstoletja nepremakljiv temelj njegovi književnosti. Niti protireformacija, ki je zatrla protestantizem v naših krajih ter zopet upostavila versko edinost v narodu, ni uničila njihovih kulturnih zaslug ter je gradila na podlagi Trubarjevega in Dalmatinovega prevoda Svetega pisma. Pobuda za slovensko reformacijsko slovstvo je izšla iz krepke in pogumne Trubarjeve osebnosti, ki je iz nemškega Patma hrepenel v domovino, da bi ji oznanjal novo versko misel. In ker mu je bilo to nemogoče, se je lotil drzne, dejal bi — ribniške misli, da bi svoje misli in čuvstva slovenskemu človeku razodeval v slovenskem jeziku tiskani knjigi. In uresničil je svoj drzen načrt dokaj popolno, ker se je kot zvesti sin rodu in zemlje oklenil domače dolenjske besede in njo poveličal v knjigo. Iz njegovih številnih verskih knjig, ki sicer niso niti originali niti suženjski prevodi, temveč spretne prireditve tujih del, nam govori valovita, razgibana duševnost, ki je večkrat robata in nasilna, vendar pa polna ljubezni do rojakov in rodnega jezika. Čeprav je glede na slovenski književni jezik odklanjal mešanje s srbohrvaščino, je bil v Ungnadovi tiskarni v Urachu glavni posredovalec med nemško in srbohrvaško protestantsko književnostjo. Iz njegovih spisov v vezani in nevezani besedi se razodeva krepak, oseben slog, ki ima po mojem mnenju mnogo umetnostnih vrednot. Iz odpora zoper Trubarjevo dolenjščino in pravopisno nedoslednost je Krelj skušal zboljšati slovenski književni jezik z notranjščino in srbohrvaščino. Njegova pravopisna zboljšanja je prevzel drugi rod slovenskih protestantskih pisateljev s slovničarjem Bohoričem in prevajavcem celotnega Svetega pisma Dalmatinom. Bohorič je s slovnico, ki je bila po notranjem ustroju natančno posneta po Melanchtonovi latinski slovnici, prvi poskusil opisati in urediti pisanost slovenskega govora ter določiti njegovo mesto v množici slovanskih jezikov; Dalmatin pa je s prevodom vsega Svetega pisma izvršil največje literarno dejanje v slovenski književnosti pred Prešernovimi Poezijami. Njegov obširni predgovor k Bibliji iz l. 1584 kaže v modroslovni in bogoslovni razlagi sledove očiščenega Aristotelovega nazora, ki ga je nemški modro in bogoslovec Melanchton proglašal za steber protestantizma, v Trubarjevih spisih pa slutim nagibanje k Avguštinovi miselnosti, kakor tudi k nauku švicarskega reformatorja Zwinglija, ki je hrepenel preko vedrega spoja humanizma in reformacije v vesoljstvo objemajoče približevanje poedinca k Bogu.

Četudi je bilo protestantsko slovstvo v svojih početnikih izraz redke plasti izobraženstva, ki je hotela z njim organizirati slovensko protestantsko cerkev, je vendar mogočno vplivalo na daljnjo usodo vsega našega ljudstva. Z njim je to ljudstvo prvič dokazalo, da je resničen gospodar zemlje, ki jo je zasedlo pred tisoč leti.

Mesto, ki je zrastlo v desetih letih

Z verzajsko mirovno pogodbo je dobila poljska država prost dostop do Baltiškega morja. Priznan ji je bil tako zvani poljski koridor, proti kateremu vodijo zlasti Nemci zadnje čase hudo časopisno kampanjo. S tem, da je poljska država dobila svojo morsko obalo, je dobila možnost, da samostojno razvije svoj morski promet brez posrednikov. Seveda je zaradi tega bila odrezana tako zvana Vzhodna Prusija od ostale Prusije. Ob poljskem koridorju pa je tudi znano mesto Gdansko. To pa je po mirovni pogodbi postalo samostojno svobodno mesto s svojo okolico. Gdansko je bilo svojčas najvažnejše pristanišče in izhodišče za železniški promet, zlasti s poljskim zaledjem.

S tem pa, da je dobila poljska država zahodno obalo Gdanskega zaliva, ji je bilo omogočeno, da si zgradi svoje lastno izhodišče za morski promet. In tako se je zgodilo, da je do leta 1920. vsemu svetu nepoznana in v resnici neznatna vasica postala edino in življensko važno pristanišče poljske države. Ime te nepoznane vasice je Gdinja. Danes pač pozna to mesto že marsikdo in ni čuda, saj se je v teku desetih let neverjetno spremenilo in se naravnost z amerikansko naglico razvilo v eno najmodernejših poljskih mest, hkrati pa postalo duša vsega poljskega pomorskega prometa.

Ob zahodnem delu Gdanskega zaliva je stala pred 20 leti neznatna ribiška vas Gdinja. Poljaki seveda niso zamudili prilike in so začeli z vso naglico spreminjati to vas v veliko pomorsko mesto in v največje poljsko trgovsko in vojno pristanišče. Najprej so seveda zgradili prepotrebno pristanišče z najrazličnejšimi ogromnimi skladišči. Tako so zagradili velikansko pristanišče s skalnatimi pomoli v skupni dolžini 8000 metrov. Ob pomolih so zazidali 53.000 kvadratnih metrov s samimi skladišči. Ob teh so postavili najmodernejše žerjave, hladilnice in mogočne stavbe za pisarne in urade. Mesto je rastlo kakor goba po dežju. Dočim je imelo pred 10 leti komaj 2000 prebivalcev, šteje Gdinja danes že nad 40.000 prebivalcev, ki žive vsi v modernih pet- in šestnadstropnih palačah. Tam, kjer so nekdaj stale male kočice in skromne hiše ribičev, stoje v najmodernejšem stilu zgrajene železo-betonske palače. Mesto blatnih in ozkih potov se razpreda med novimi palačami, med katerimi leže še seveda sem in tja nezazidane parcele, mreža izredno širokih tlakovanih ali asfaltiranih cest. Tudi industrija si je že osvojila mesto Gdinjo in v bližini pristanišča stoji že velikanska, šestnadstropna luščilnica riža, ki zalaga vso Poljsko z obdelanim rižem. Ladje pripeljejo velikanske zaloge riža naravnost do skladišč luščilnice, od koder roma neobdelani riž brez prekladanja v stroje. Od tod ga pa razvažajo po vsej Poljski.

Poljska si je znala v desetih letih ustvariti tudi samostojen prekooceanski promet za potnike. Ima že lastne prekooceanske parnike, s katerimi lahko potujejo Poljaki s pristanišča Gdinja v vse dežele sveta, zlasti v Ameriko. Gradbena živahnost je v Gdinji velikanska. Ves čas grade še nove ceste in parcelirajo zemljišča. V nekaj desetletjih bo zrastlo v Gdinji novo velemesto, ki bo po hitrosti svojega razvoja in moderni uredbi posekalo celo marsikako ameriško mesto. Razumljivo je, da Poljska podpira Gdinjo, srce svojega svobodnega prometa in zato je jasno, da je promet, ki ga pred desetimi leti v smeri čez Gdinjo še ni bilo, silno narastel.

Tako je narastel izvoz v letih 1924. do 1930. čez pristanišče Gdinjo naravnost neverjetno. Dočim je leta 1924. Gdinja šele začela izvažati poljsko blago, so izvozili Poljaki leta 1930. že 3 milijone ton čez Gdinjo. Nekako v istem razmerju je narastel uvoz v poljsko državo. Prav gotovo bosta uvoz in izvoz v teku časa še močno narastla in v nekaj letih bo lahko Gdinja zadoščala vsemu pomorskemu prometu Poljske. S tem se bo poljska država povsem osamosvojila drugih posrednikov in bo v resnici okusila prednosti lastne in svobodne zveze z morjem.

Kolodvor v Gdinji. Novo moderno in veliko kolodvorsko poslopje v pristanišču Gdinja. Malo hišico, ki je stala še pred 10 leti na tem mestu, je zamenjala velika palača, za katero se razpreda velika mreža železniških tirov.

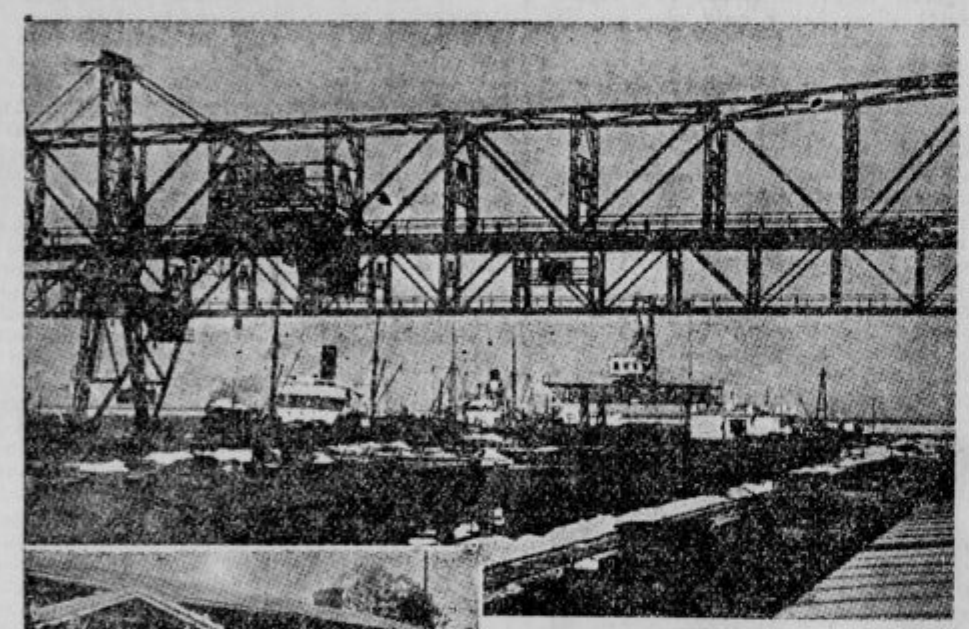

Pristanišče v Gdinji. Zgoraj: Pogled na ogromne pristaniške naprave v novem poljskem pristanišču Gdinja. Slika sama nam jasno priča, da vlada v pristanišču jako živahen promet, kar je razumljivo, če pomislimo, da je Gdinja edino poljsko pristanišče. Slika prav dobro kaže, da je pristanišče kar najbolj moderno urejeno. Nad gosto mrežo neštetih železniških tirov se pno orjaški žerjavi, ko omogočajo naglo nakladanje in razkladanje. — Na levo: Pogled na majceno postajno poslopje ribiške vasi Gdinja pred 10 leti, še preden so začeli Poljaki graditi pristanišče.

50 milijonov dolarjev iz morja

Angleška družba, ki si je stavila za nalogo, da bo dvignila potopljene zlate zaklade z ladje »Egipt«, ki se je potopila ob francoski obali, je našla posnemovalce. Newyorški bankir Robertson in njegov drug Steele sta ustanovila družbo z namenom, da dvigneta bajni zaklad, ki leži potopljen na dnu morja v bližini rtiča Delaware. Pripravila sta že precejšen kapital, s katerim bosta krila vse stroške, ki bodo nastali pri dviganju zaklada. Vsota sicer ni majhna, saj so zbrali 300.000 dolarjev in jih bodo najbrž tudi porabili, preden bo zaklad dvignjen. Kljub temu pa ta velikanska vsota ni nič v primeri z dobičkom, ki ga bo družba napravila, če se ji bo drzno podjetje posrečilo. Zaklad, ki ga nameravajo namreč dvigniti, je ocenjen z vrednostjo celih 50 milijonov dolarjev.

Potopljeni zaklad leži že poldrugo stoletje na morskem dnu. Kako pa je prišel tja, pa je prav zanimiva zgodba: Morski roparji so pred 150 leti izropali angleško ladjo »Debraske«. Morski roparji, ki so plenili takrat ob angleški obali, pa so spoznali, da je ladja »Debraske« zanje bolj primerna, kakor pa njihove prejšnje ladje. Zato so se preselili na to ladjo in z njo nadaljevali svoje roparske pohode. Na svojih morskih potepih so potopili še dve španski ladji. Preje so jih seveda pošteno izropali. Ti dve ladji pa sta vozili s seboj ogromne množine še nekovanega zlata. Z zlatom na ladji so se potepali naprej in so izropali neko nizozemsko ladjo, na kateri so našli bajen zaklad draguljev. Še več mesecev so se potepali po morju, ko so končno pri rtiču »Delaware« nasedli in se potopili. Mesto, kjer se je ladja potopila, je globoko le 32 m. Zato je prav verjetno, da bo mnogo lažje dvigniti iz morja zaklade, kakor pri ladji »Egipt«, ki je več sto metrov globoko na dnu morja. Z modernimi potapljaškimi opremami bodo potapljači prav lahko preiskali vso ladjo.

Nastane seveda novo vprašanje, če moremo pričakovati, da bo ladja, ki se je pred 150 leti potopila na dno morja, po tolikih letih ostala nepoškodovana. Vsak strokovnjak bi trdil, da 150 let ne zdrži nobena ladja na dnu morja in da je zato dviganje zakladov iz te ladje nekaj nemogočega. Iz zapiskov, ki so jih slučajno našli, pa sta Američana uvidela, da je bila ta ladja zgrajena iz neke vrste indijskega lesa, ki tudi več sto let zdrži v vodi. Američana imata tudi natančen izpisek vseh zakladov, ki so bili shranjeni na ladji in vprav tako natančen popis, kakšna je bila ladja »Debraske«. Iz izpiskov je razvidno, da je zlato zloženo v velikih in težkih železnih skrinjah. Zato upata, da bo prav tako mogoče dvigniti zlato iz morja, kakor so ga italijanski potapljači dvigali iz ladje »Egipt«. Tudi tukaj mislijo z močnimi elektromagneti dvigniti železne skrinje in jih spraviti na površje. Američana sta že napravila pogodbo z mornariškim podjetjem, ki bo dalo na razpolago ladje in izurjene potapljače, ki bodo dvignili zaklade. Jeseni že mislijo začeti z dviganjem.

★

Pred sodnikom

Sodnik: »To mi je pa nerazumljivo! — Ob dveh ponoči pridete v tujo hišo skozi zadnja vrata. Kaj ste pa iskali v hiši?«

Obtoženec: »Mislil sem, da je moja hiša!«

Sodnik: »Tako?! — Zakaj ste pa takoj potem, ko se vam je približala neka gospa, skočili kar skozi okno in se skrili na dvorišču?«

Obtoženec: »Mislil sem, da je moja — žena!«

Kopalec, ki ni zarjavel

Kopalec, ki ni zarjavel, je v resnici danes bela vrana med črnimi kopalci. Mnogo jih je takih, ki ne morejo dati vode in zraka svojemu telesu več ko enkrat na teden in to navadno ob nedeljah popoldne. Pa jih je sram, da bi zgledali tako bledi, ali kakor sami mislijo, pomehkuženi in se zato namažejo z raznimi olji, ki dajo njihovi koži temno barvo. Tako nesamostojni so v svojem mišljenju, da mislijo, da je to, kar dela večina — prav. Poglejmo kmečkega otroka, dajmo ga pri kopanju na solnce, pa bomo videli, da bo kmalu sam popihal v senco. Njemu ni do tega, da postane rjav. Ne čuti za to nobene potrebe in v svoji sicer otroški pameti zadene prav. Ne pozabimo zato, da solnčenje koristi mnogo več takrat, kadar je koža še bela, kakor takrat ko porjavi.

Državnik, ki ima največ tajnikov

Ko se je angleški ministrski predsednik Mac Donald vrnil iz Lozane v London, je povečal število svojih tajnikov. Sedaj ima že 10 osebnih tajnikov in je gotovo edini državnik na svetu, ki razpolaga kar z desetorico osebnih tajnikov. Razlog, da potrebuje Mac Donald toliko tajnikov je v tem, da ima izredno slabe oči in da je tako prisiljen, da prepušča branje in pisanje svojim tajnikom. Kljub temu pa jim ne dovoli, da bi delali samostojno. Vse važne zadeve kljub svojim bolnim očem pregleda v toliko, da vidi, če gre vse v redu. Mac Donaldu se je bolezen tako poslabšala, da je 65 let stari politik v resni nevarnosti, da oslepi.

Svoja trupla hočejo prodati

Pretresljivo znamenje, kako huda stiska vlada na Dunaju, je tisoč pisem, ki jih je v letošnjem letu že prejel anatomski institut na Dunaju, kjer sprašujejo ljudje iz najrazličnejših stanov, koliko jim plača institut, če mu po svoji smrti stavijo svoja trupla na razpolago. Večina prosilcev omenja v pismih, da so zadovoljni z odkupnino 100 do 200 Din, katera naj se jim pa izplača takoj. Najdražji ponudniki pa zahtevajo okrog 2000 Din.

Dragoceni pajk

Stotisoči grških beguncev iz Male Azije so nepopisno trpeli pred leti od stenic in uši, ki so se zaredile v natrpano polnih barkah. Oblasti so bile popolnoma brez moči, dokler ni priskočila na pomoč narava sama. Posebna vrsta pajkov z imenom »Flavidius Simon«, ki je doma v stari Grčiji, je nepričakovano hitro pokončala nadlogo. Zdaj so dospeli v Atene pooblaščenci sovjetske vlade, ki kupujejo te pajke, da bi jih razmnožili tudi na Ruskem.

Zajtrk zastonj

Neka francoska veletvrdka za uvoz kave iz kolonij ima več kavarn v Parizu. S 1. t. m. so razobesile slednje v vseh oknih ta-le vabila: »Brezposelni! Dobite zastonj v naši kavarni dnevno od 7 do 9 zjutraj zajtrk: belo kavo in rogljič. Ne smete biti obupani: tudi ta kriza se bo končala.«

Ali že veste

da je prevel Italijan Zingarelli Hofmannsthalov misterij »Slehernik« v italijanščino in da ga bodo na jesen igrali na Markovem trgu v Benetkah. Slovenci se lahko ponašamo, da smo ga igrali pred nunsko cerkvijo v Ljubljani že preje;

da skrbijo v Kanadi tako vestno za polarne kraje, da bo ladja »Ungava«, ki bo letos obiskala najbolj na severu ležeče vasi, vzela s seboj tonfilme in aparate za predvajanje, tako da bodo tudi Eskimi, ki niso še nikdar slišali ton-filma, imeli možnost občudovati to čudo moderne tehnike.

da so v Parizu razpisali literarno nagrado v višini 2000 frankov za najlepšo povestico, ki jo bodo spisali otroci, ki niso stari več kakor 13 let. Edini pogoj, ki ga stavijo je, da se otroci s »častno besedo« zavežejo, da so napisali povesti brez pomoči odraslih;

da so našli v Ameriki dokumente, iz katerih posnemajo, da se je Bavarska 1664 pogajala glede nakupa Manchattana;

da bo sovjetska vlada izdala v spomin na vrnitev Lenina v Rusijo pred 15 leti novo serijo znamk z Leninovimi slikami.

Za smeh

Učitelj v šoli: »Ali mi kdo ve imenovati kako koristno domačo žival?«

Mali Jurček: »Gospod učitelj, konj.«

»Prav dobro,« pravi učitelj, »na kakšen način pa konj koristi človeku?«

Jurček: »Pri konjskih dirkah lahko s stavami zaslužimo mnogo denarja!«

*

»Včeraj sem bil v cirkusu in sem gledal jahača. V resnici imenitno je jezdil. Sedaj je sedel na konju, sedaj se mu je držal samo za vrat, sedaj za grivo in končno je visel konju pod trebuhom. Kaj takega pa res še nisem videl.«

»No, to pa res ni nič posebnega! Ko sem se učil jahati, sem delal sam prav tako.«

*

»Članek sam na sebi ni napačen,« je menil glavni urednik. »Vendar morate tako pisati, da bo vse razumel tudi največji tepec.«

»Katero mesto pa vam ni bilo jasno, gospod glavni urednik?«

Živinozdravnik: »Tole kravo sem pa najbrž že zdravil!«

Vojna med Bolivijo in Paragvajem?

Star spor med Paragvajem in Bolivijo za pragozdove Granchaca se je zopet poostril in brez vsakih vojnih napovedi je začela Bolivija sovražne izpade na paragvajski meji. Razumljivo je, da je neutemeljeni izpad sosednje države izzval v Paragvaju veliko ogorčenje, tako da je Paragvaj odgovoril z mobilizacijo. Javil se je celo velik oddelek paragvajskih žena in deklet, ki so pripravljene braniti domovino z orožjem. Seveda skrbi tudi druge, zlasti južne ameriške države, če bo v resnici nastala vojska, in zato se vse trudijo, da preprečijo obračunavanje z orožjem. Tako je argentinska vlada že poslala 20 bataljonov vojakov in pionirske čete na bolivijsko mejo, da »zaščiti svojo nevtralnost«. Vendar je še upanje, da se bo spor mirno poravnal.

Paragvaj je država, ki leži nekako v sredi južne polovice Južne Amerike, med državami Argentinija, Brazilija in Bolivija. Paragvaj meri nekoliko več kot Jugoslavija, Bolivija pa je petkrat večja. Bolivija ima glavno mesto La Paz in ima kljub ogromni površini le 2,900.000 prebivalcev, dočim ima Paragvaj, čigar glavno mesto je Asuncion, le 850.000 prebivalcev. Paragvajci bi se torej morali boriti v slučaju vojske proti premoči in zato je razumljivo, da bodo tudi ženske čete dobrodošle.

Je pa še drug razlog, da so se v Paragvaju tudi ženske oblekle v vojake. Po zadnji strašni vojski z Brazilijo leta 1870, se je nad en milijon paragvajskih prebivalcev skrčil na 220.000. Med temi pa je bilo samo 28.000 moških, tako, da je prišlo na enega moškega 8 žensk. Razmerje se je v teku let nekoliko izboljšalo, vendar imajo ženske še vedno lepo večino v Paragvaju. Seveda je jasno, da so ženske že od nekdaj opravljale vsa poljedelska dela. Paragvajska žena gospodinji doma, obdeluje polje, prodaja na trgu, kupuje poljedelske stroje in uživa med moškimi popolnoma iste državljanske pravice. Zato ni čudno, da so se sedaj prostovoljno javile celo za vojaško službo pogumne paragvajske žene.

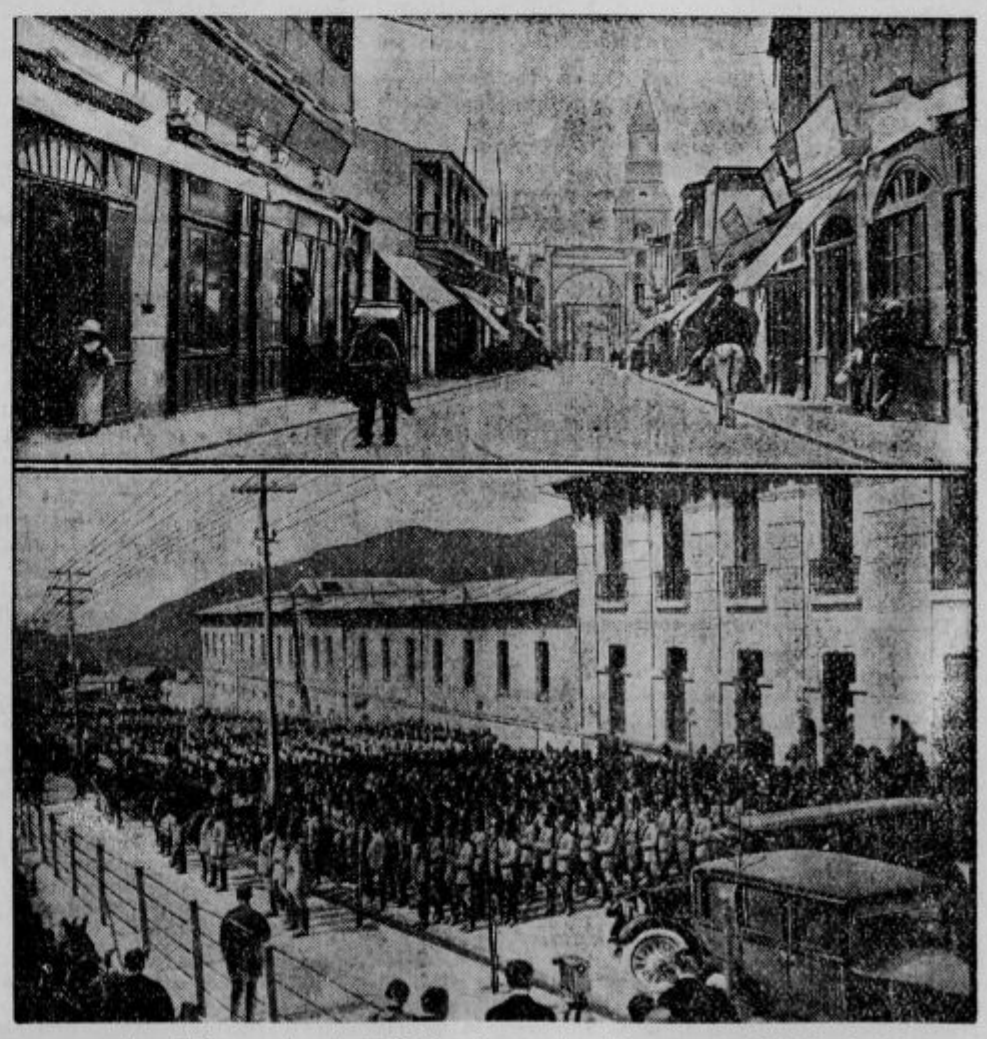

Vojna nevarnost med Paragvajem in Bolivijo. Zgoraj: Glavno mesto Bolivije La Paz. — Spodaj: Bolivijske čete odhajajo na mejo v pragozdove Granchaca.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Ant. Rud. LEGAT ov
Enoletni TRGOVSKI TEČAJ
MARIBOR, VRAZOVA UL. 4
Začetek dne 9. sept. 1932

Prireditve

V nedeljo

7. avgusta t. l. priredi vrtno veselico gostilna »Livada«, katera Vam nudi prvovrstno izbrana jedila ter pristna domača vina po najnižjih cenah. — K obilnemu obisku vabi Marica in Anton Misja. (h)

Kam pa kam?

Danes vsi v restavracijo »Čarman«, Zg. Šiška — na zabavo in koncert. Prašiček na ražnju, piške, purani in kar kdo poželi. — Točijo se prvovrstna štajerska vina. Dobra postrežba. Za obilen obisk se priporoča Marija Čarman. (h)

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Korespondentinja

vešča slovenščine, nemščine in hrvaščine v besedi in pisavi, kakor tudi strojepisja, začetnica, išče primerno službo. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.041. (a)

Boljša natakarica

išče službe v mestu ali na deželi. Prevzame tudi vodstvo gostilne ali vinotoča. Mici Benko, Stična. (a)

Občinski tajnik

išče mesto režiserja-pevovodje obenem. Ponudbe pod »Sekretar« 11.525 na upravo »Slovenca«. (a

Celje!

Reven dijak - absolvent meščanske šole prosi poldnevne zaposlitve. - Ponudbe pod »Modo« 11502 na upravo »Slovenca«. a

Iščem mesto

za majerja s 4 delovnimi močmi. Nastopim mesto lahko s 1. novembrom. Dopise nasloviti na podružnico »Slov.« v Celju. (a)

Službo sluge

dostavljača ali kaj sličnega iščem. - Položim tudi kavcijo. Ponudbe pod zn. »Delo« 11.453 na upravo »Slovenca«. (a)

Cerkovnik

z večletnimi spričevali, izučen krojač, vešč nekoliko orglanja, nujno prosi primerne zaposlitve. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11236. (a)

Prodajalka

pridna, poštena, vešča slovenščine, nemščine in srbohrvaščine želi premeniti službo kjerkoli. Rada pomaga pri gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Krščanska« št. 11342 (a)

Organist - cerkovnik

z večletno prakso, išče službo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Izvrsten igralec« št. 11374. (a)

Kmečki dekleti

s Primorskega, zmožni vseh kmečkih del, iščeta službe, najraje v okolici Ljubljane. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošteni« št. 11403. (a)

Delavec

samec, zmožen kavcije, išče službo. Najraje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na upravo »Slov.«, Maribor, pod »Reden in čeden« št. 11431. (a)

Mladenič

priden, pošten, nekadilec, išče kakršnokoli službo. - Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 11299. (a)

Prodajalka

mešane stroke išče mesta. Gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo »Slov.« Maribor pod »Marljiva« št. 11430. (a)

Službo hišnika

iščem. - Naslov v upravi »Slovenca« 11.462. (a)

Mesto prodajalke

ali blagajničarke v trgovini ali trafiki išče gospa. Ponudbe pod »Zmožna« 11.446 na upravo. (a)

Šivilja

se priporoča na dom, gre tudi na deželo. Ponudbe pod »20 Din« 11.444 na upravo »Slovenca«. (a)

Dobra kuharica

želi boljšega mesta, vajena vseh gospodinj. del. - Ponudbe pod »Dobra kuharica« 11.443 na upravo »Slovenca«. (a)

Pletilja

z lastnim strojem išče delo. Naslov pove uprava »Slovenca« 11.470. (a)

Službe dobe

Vsaka beseda 1 Din

Zastopnike

za Slovenijo išče neka večja tovarna mila in kozmetičnih izdelkov za takojšnji nastop. Pismene ponudbe pod šifro »Kozmetika« št. 11355 na upravo »Slov.«. (b)

Hlapec

h konjem, pošten, trezen, brez kazni, star 30—40 let, se sprejme takoj v trgovino na deželi. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošten hlapec« št. 11358. (b)

Natakarica

se sprejme. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju b

Potnik

za prodajo moke itd., se sprejme. Ponudbe z referencami na upravo »Sl.« pod »Slovenija« št. 11536. (b)

Kleparski pomočnik

vajen samostojnega dela se sprejme. Oskrba v hiši, plača po dogovoru. Kleparstvo Sadnik, Žalec. b

Postrežnico

sprejmem za pospravljanje boljšh sob. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.522. (b)

Pleskar. pomočnika

prvovrstnega, sprejme takoj Zelnik Adolf, Celovška c. 41, Ljubljana. (b)

Št. 22.

Do kupnomočnih odjemalcev s „Slovencem"!

Strojno mizarstvo in stalna zaloga pohištva **MATIJA ANDLOVIC** (izdelava modernega in solidnega pohištva po najnižjih cenah) in izdelovanje posteljnih žičnih vlog **ALOJZ ANDLOVIC**, Ljubljana, Komenskega ulica 34, ocenjujeta insercijsko vrednost naših oglasov:

»Kadar inseriramo, inseriramo v „Slovencu". Znan je ljudski pregovor: Do kupnomočnih odjemalcev s „Slovencem"!«

In Vaši oglasi?

Ali ne spadajo tudi ti v »Slovenca«?

»V trenutku je občinstvo na nogah, če inserirate v ‚Slovencu'!«

Služkinjo

40 letno, z dežele, ki je verna, zvesta, tiha, vajena kuhe, pospravljanja in vrtnega dela, iščem na deželo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pridna« št. 11394. (b)

Podružnica »Slovenskega planinskega društva v Litiji« razpisuje mesti

oskrbnika

za kočo na sv. Gori in na Sv. Planini.

Ponudbe je staviti na naslov podružnice.

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Vajenca

za damsko in moško krojaštvo sprejme modni salon A. Paulin, Ljubljana, Kongresni trg 5. (v)

Vajenca

sprejme parna pekarna Viljem Bizjak, Ljubljana. Hrana in stanovanje v hiši. (v)

Trgovski učenec

s primerno šol. izobrazbo, dober računar, poštenih staršev, zdrav, močan, 14—15 let star, se sprejme takoj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pošten učenec« št. 11352 (v)

Učenca

zdravega, pridnega in poštenega sprejme trgovina delikates in specerije: A. Terčon, Kranj. (v)

Išče se vajenec

za vrtnarsko obrt. Ponudbe pod »Vajenec« 11534 v

Kuhinjsko učenko

sprejme gostilna »Kmet«, Gosposvetska c. 8. (v)

Krojaškega vajenca

sprejmem takoj. Furman, Studenci pri Mariboru. v

Trgov. učenca

s potrebno šol. izobrazbo, zdravega in krepkega, takoj sprejme trgov. tvrdka J. Kušlan, Kranj. (v)

Krojaškega vajenca

sprejmem takoj. Hrana in stanovanje v hiši, drugo po dogovoru. Prednost imajo tudi taki, ki so se že učili. Adolf Sevnšek, krojač, Dol pri Hrastniku. (v)

Vajenka

Za 14 letno deklico, poštenih staršev, ki je z odličnim uspehom dovršila osnovno šolo, se išče mesto vajenke v trgovini, prodajalni kruha, mlekarni ali kuhinji. Gre tudi na deželo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11378. (v)

Vajenca

za krznarsko obrt sprejme Alojz Lampič, Vidovdanska cesta 2. (v)

Mesar. vajenca

z dežele, sprejme mesar. Kladezna ulica štev. 24, Ljubljana. (v)

Trgovski učenec

s primerno šol. izobrazbo, kateri ima res veselje do trgovine, se takoj sprejme v trgovino mešanega blaga v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošten in dober računar« 11.480. (v)

Zaslužek

Vsaka beseda 1 Din

Stalen zaslužek

nudimo potnikom, penzionistom in ostalim agilnim osebam s posetom privatnih interesentov. Obširne ponudbe na »Unioreklam« v Zagrebu, Masarykova 8 pod šifro »Bodočnost« št. 11386. (z)

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Pravilno nemški

v enem letu, italijanski v pol leta! Le vztrajni naj se oglasijo! Pouk deloma ustmen, deloma v pismih. Učnina poceni. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 11242. (u)

Oblastv. koncesijonirana šoferska šola

J. Gaberščik

bivši komisar za šoferske izpite.

Ljubljana, Dunajska c. 31

Christofov zavod

vpisuje ves avgust, Vodnikova cesta 12, pri stari šišenski cerkvi in v trgovini Podkrajšek, Jurčičev trg 2. Vpisnina 20 Din, šolnina nizka, revni popust. (u)

Einpauker

pripravlja za drugi juridični državni izpit. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11380. (u)

Denar

Vsaka beseda 1 Din

30.000 Din

išče poštena in zanesljiva oseba proti dobrim obrestim. Naslov v upravi pod »Zanesljiv« št. 11309. (d)

Posojila daje

brezobrestno za odkup dolga in nakup nepremičnin: »Zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. Iščemo poverjenike. (d)

800.000 Din posojila

iščem. Zadostuje tudi hranilna knjižica katerega-koli zavoda. Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Kupim« št. 11202. (d)

Posojila brez obresti

za odkup zemljiškoknjižnega dolga in nakup posestva podeljuje »Zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. — Išče potnika! (d)

Brezobrestno posojilo

lahko vsak dobi! Pišite na A. H. Klančnik, Mojstrana. (d)

Hranilne vloge

(knjižice) domačih zavodov kupim. Naslov pove uprava »Slov.« 11.447. (d)

Kuharica vdova

išče majhno posojilo, oz. predplačilo, ki bi ga odslužila z delom. Ponudbe pod zn. »Nujna pomoč« 11.452 na upravo. (d)

Objave

Vsaka beseda 1 Din

Pot do lastnega doma

in blagostanja vsakemu odprta. — Pojasnila daje Stavbna hranilnica in posojilnica, Ljubljana, Miklošičeva 15. (o)

PLETILNI STROJI »DIAMANT«

najnižje cene. - Popravila vseh strojev izvršuje strokovnjaško tvrdka **Franc Meglič, Ljubljana, Karlovška cesta 22.** (o)

Čist obraz

v 10—14 dneh

dosežete s pomočjo „Zdravljenja lupljenja Že prvi dan po uporabi se tečni očividno polepša. S trajnim in neopaženim obnavljanjem kože odstranjuje to sredstvo temeljito in za vedno lišaj, sojedce, ogrce, zajedavce, mozolje, mastno in ovenelo kožo ter znake staranja. Tečni postane sijajno čist in mladostno svež. Uspeh in neškodljivost zajamčena! Garnitura Din 120·—. Milo škoduje tečnu. Za umivanje obraza jemljite blago emulzijo od limone — velika steklenica Din 50·—

Preparate **SCHRÖDER-SCHENKE** razpošilja proti predplačilu (poštnina Din 6) ali po povzetju (poštnina Din 12) depo za Jugoslavijo „Omnia" oddelek J/2, Zagreb, Draškovičeva 37.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik!

Naznanilo

Vljudno naznanjam cenj. občinstvu, da sem prevzel staro znano Föderletovo pekarno, Kolezijska ulica 4. - Potrudil se bom najbolje postreči. — Se priporočam za naklonjenost in beležim z odličnim spoštovanjem Ivan Kante, pekarna, Trnovo. (o)

Dijaki

Vsaka beseda 1 Din

Na stanovanje

z vso oskrbo sprejmem dve dijakinji nižjih razredov srednje ali meščanske šole. Naslov v upravi »Slovenca« št. 11.251. (D)

Visokošolec

sprejme sostanovalca učiteljiščnika ali srednješolca. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pomoč pri učenju« 11.372. (D)

2 dijaka

sprejmem na stanovanje z vso oskrbo. Glasovir in instrukcija za nižješolce v hiši. M. Nedog, Ljubljana VII., Hotimirova 12. (D)

Dijaka

nižješolca sprejmem v vso oskrbo. Ponudbe pod šifro »Sredina mesta« 11533. (D

Prvošolca

krščanskih staršev, sprejmem v vso oskrbo. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 11535. (D)

3 dijakinje

mlajše, sprejmem na hrano in stanovanje po 400 Din mesečno. Naslov v upravi »Sl.« št. 11537. D

Dve dijakinji

se sprejmeta v vso oskrbo v centru mesta. Cankarjevo nabrežje 7/II., d. Rozman. (D)

Dva dijaka

sprejmem na stanovanje in hrano. - Vidovdanska cesta 16/I. (D)

Dijaki

se sprejmejo na solnčno in mirno stanovanje v sredini mesta. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 11325. (D)

Nemška vdova

po učitelju vzame tri dijake-nižješolce iz boljših družin v popolno, dobro oskrbo. Bližina vseh šol. Učitelj za pomoč in kontrolo pri učenju v hiši. Maribor, Krekova 14-III, 9 (D)

Dva dijaka

se sprejmeta na hrano in stanovanje pri trgovski rodbini v bližini gimnazije na Poljanah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.449. (D)

3—4 dijakinjam

(najraje 1. letn. učiteljišča) iz boljših rodbin nudim vestno, fino oskrbo in vzgojo. Nemščina, glasovir. Naslov pove uprava »Slovenca« 11.420. (D)

Prvovrstna oskrba

dijakinj. Na željo občevanje v nemškem jeziku. Lingerjeva ulica št. 1/II., desno. (D)

Dijake

nižje gimnazije sprejme učitelj na hrano in stanovanje. Cena 550 Din mesečno. Pojasnila daje vsak delavnik od 9—11 šolski upravitelj Polak, Ljubljana, Cojzova c. 5/I. (D)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

IŠČEJO:

2 opremljeni sobi

elegantni, s kopalnico, v moderno urejeni hiši ali vili, v dobri legi, v bližini opere, se iščeta za trajno. Ponudbe z navedbo najemnine je poslati na upravo »Slov.« pod štev. 11296. (c)

POZOR! ZNIŽANE CENE! POZOR!

Da zadovoljimo svoje odjemalce, bomo od sedaj naprej prodajali sledeče artikle po zelo znižanih cenah, na pr.:

Prvovrsten kambrik od Din 6.50 naprej, oksford za srajce, trpežen od Din 6.50 naprej, kotenina, bela in šifoni od Din 6.50 naprej, platno za rjuhe od Din 15.—, najboljše Din 24.—, za kapne 180 cm šir. Din 23.—, najboljše Din 32.—, gradl za žimnice Din 22.—, odeje, klotaste od 120.— Din naprej. Vse cene se razumejo za korantno blago, v poljubnih množinah, brez vsakih napak ter tudi ne v ostankih. Enako so znižane cene tudi vsemu manufakturnemu in konfekcijskemu blagu.

Za obilen obisk se prijazno priporoča tvrdka:

F. I. GORIČAR

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29.

Dvosobno stanovanje

išče tričlanska družina. - Ponudbe na upravo »Sl.« pod »November« št. 11500

ODDAJO:

Stanovanje

2 parketirani sobi, kabinet, predsoba, kuhinja i. t. d., vse pod enim ključem; pralnica, na željo tudi nekaj vrtička, oddam s septembrom v Tovarniški 25, Moste. (č)

Trisobno stanovanje

na Miklošičevi cesti se odda za novemberski termin. Poizvedbe v upravi »Slovenca« št. 11.516. (č)

Stanovanje

ali sobo dam tistemu, ki mi posodi 10.000 Din. — Pismene ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Stanovanje« 11.499. (č)

Stanovanji

eno-, dvo- in trisobno, kopalnica, plin itd., v novi hiši, pri Taboru — se odda. Več se izve pri: A. V., Vidovdanska 20. (č)

Enosobno stanovanje

predsoba, ložija, pritikline, pod enim ključem — oddam. Železniška kolonija, Verovškova ul. 66, Ljubljana VII. (č)

Trisobno stanovanje

odda Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 26-05. (č)

Stanovanje

dvosobno, blizu Ljubljane, takoj oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11301. (č)

Dvosobno stanovanje

pritikline, parket, vodovod, elektrika, se odda za september. Rožna dolina c. VII št. 12. (č)

Stanovanje

sobo in kuhinjo oddam manjši družini. Zg. Šiška, Vodnikova cesta 184. (č)

Enosobno stanovanje

s kuhinjo oddam odrastlim v Zeleni jami, Tovarniška ulica 21. (č)

Stanovanje

dvosobno se odda za november. Mesečno 800 D. Bežigrad 15. (č)

Enosobno stanovanje

se odda. Stožice 120. (č)

Trisobno stanovanje

z vsemi pritiklinami oddam v Dalmatinovi ulici št. 3. Vprašati v stavbni pisarni, Rimska c. 2/I. (č)

Stanovanje

štirih sob v I. nadstr. in dveh sob dvoriščno se odda za 1. november tl. Vprašati: Rimska c. 18/I. med 13. in 14. uro. (č)

Prazna soba

se takoj odda. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 11397. (s)

Opremljena soba

v novi hiši se odda mirni gospodični. — Posavskega ulica 13. (s)

Sostanovalko

sprejmem v bližini Zvezde. Naslov pove uprava »Slovenca« 11.451. (s)

Lepo sobo

opremljeno, oddam boljšemu gospodu. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.469. (s)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Oddajo se lokali

sedanjega čebelarskega blagovnega oddelka, obstoječi iz lokala, 1 sobe in pritiklin za takoj ali za november. Vošnjakova ul. 4. (n)

Trgovski lokal

20 x 3.70 m velik, oddam 1. septembra v najem. — Maribor, Gosposka ulica št. 5, Vicel.

Dva lokala

za trgovino ali pisarno odda D. Rovšek, Kolodvorska ul. 35. (n)

2 trgovska lokala

se oddasta s 1. novembrom t. l. v novi zgradbi v Igriški ulici — poleg Dramskega gledališča. — Podatki pri upravi »Sl.« pod št. 11375. (n)

Dva lokala

primerno za krojača — ugodno oddam. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.491. (n)

Lokal

s stanovanjem, primeren za brivnico ali drugo obrt in posebno sobo odda — Prelesnik. Janševa ul. (n)

Trgovino

z mešanim blagom in stanovanjem dam v najem. Potrebno 30.000 Din. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 11.473. (n)

Trgovina

v Ljubljani na najprometnejši točki, se vsled družinskih razmer odda takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Sreča« št. 11.474. (n)

Trgovski lokal

s stanovanjem ali brez — na zelo prometnem kraju, pripraven za vsako obrt, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« 11.475. (n)

Ženitbe

62-leten mož,

z manjšim premoženjem išče družico. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Dober mož« 11.458. (ž)

FILATELIJA

Pravkar izšlo!

Novi normalni katalog znamk cele Jugoslavije, Srbije, Črne gore in Bosne. Žepni format na 48 straneh s 75 slikami. — Cena 4.— Din. Trgovina znamk: **Haimov, Belgrad, Terazije 38.**

Poizvedbe

Vsaka beseda 1 Din

Kratkodlaki jazbečar

temnorjave barve, se je izgubil v okolici Križ v Kamniškem okraju. Pošten najditelj naj vrne psa proti nagradi v grajščino Križ ali pa v Domžale, Kolodvorska c. 13. (e)

Spedicijsko podjetje

R. RANZINGER

LJUBLJANA

TELEFON ŠTEV. 20—60 IN 31—60

prevzema vse v to stroko spadajoče posle. Lastno skladišče z direktnim tirom od glavnega kolodvora. Mestne trošarine prosto skladišče. — Carinsko posredovanje. — Prevoz pohištva s pohištvenimi vozovi in avtomobili.

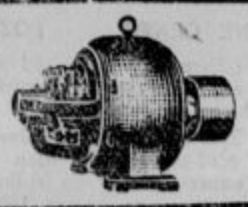

Podjetje za popravilo in preivjanje GENERATORJEV, ELEKTROMOTORJEV in TRANSFORMATORJEV vseh napetosti
Specijalni oddelek za popravilo in previjanje AUTODYNAM — Montaža za luč in pogon

Karl Narbeshuber

LJUBLJANA-MOSTE Telefon štev. 31-95

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Penzijon

(vsa oskrba) daje dnevno po 40 Din: Žič Franja — »Penzijon na moru«, Aleksandrovo, Krk. (r)

Pomagajte

brezposelnim. Vse osebe, ki imajo v prodaji srečke Loterije za pomoč brezposelnim, se naprošajo, da pošljejo denar za prodane srečke in čim bolj intenzivno delajo na to, da prodajo še ostale. Z razpečavo sreč te loterije boste realno pomogli svojemu bratu v nadlogi, kar je prva dolžnost vsakega človeka. Cena srečke Din 10.—. Srečke se naročajo: Belgrad, Kosmajska 53. (r)

V času draginje

dobite cenene slike za legitimacije, potne liste, dopisnice — takoj. Šest autofot za 15 Din. Deset fotocenikov za 2 Din znamk pri Fotomeyer — Maribor, Gosposka 39. (r)

Milostljiva!

Iz novo dospele zaloge kožuhovine si nabavite po najnovejših modelih v poletnem času mnogo ceneje fin krznen plašč. Plačljivo šele jeseni. Popravila kožuhovine v predsezoni še za polovično ceno. Plačljivo jeseni pri prevzemu. L. Rot, Mestni trg 9, Ljubljana. (r)

Dve mladi deklici

ki se želita v kratkem času priučiti nemščine, sprejme slovenska rodbina z dvema hčerkama proti zmerni odškodnini za prehrano. Za dobro vzgojo in naglo priučitev se jamči. Več pismeno. Lastna hiša. Rodbina Pogačnik. Wiener Neustadt pri Dunaju, Gottfriedgasse 3. (r)

Glasba

Vsaka beseda 1 Din

Klavir

dobro ohranjen, vsled selitve takoj ugodno prodam. Gajeva ulca 2. (g)

Klavirji

pianini, harmoniji se strokovnjaško popravljajo in najčistejše uglašujejo. — Tvornica klavirjev Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5. (g)

Kratek klavir

zelo poceni naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.490. (g)

Živali

Vsaka beseda 1 Din

Pse

Klub ljubiteljev sportnih psov, tajništvo Pražakova št. 8, pisarna dr. Cepudra, — ima na razpolago mladiče ilirske ovčarje in nemške bokserje iz prvovrstnih staršev. (i)

Dva konja

belca (Lippizaner), dobro ohranjena, za vprego, vožnjo in kočijo - proda po nizki ceni J. Černe, Št. Vid-Vižmarje 66. (i)

Molzno kozo

prodam. Naslov v upravi »Slovenca« 11.463. (i)

Montafonsko kravo

prvovrstno, po 6 teletu vpisana v zlato knjigo, 6000 l mleka. — Souvan, Volčji potok, p. Radomlje. (i)

Krasen bik

montafonec 2½ leta star, za vožnjo, z rodovnikom, na dobrem mestu ugodno naprodaj. - Vpraša se v tovarni usnja Berg, Maribor. (i)

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

2 elektromotorja

kompletna, à 5 KS, prodam za krompir. Naslov v upravi »Slovenca« pod 11.484. (f)

Ford limuzina

s 4 vrati poceni naprodaj. Florjančič, Nunska ulica 3. (f)

Avto ali motocikel

rabljen, najboljše kupite ali prodaste potom avtotvrdke O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Elektromotor

20 PS 220/380 Volt prodamo za 5000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.461. (f)

»Austro-Daimler«

odprt voz, v dobrem stanju, 6 sedežen, prodam. Sprejmem hranilno knjižico. Naslov pove uprava »Slovenca« 11.441. (f)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

v Dev. Mar. v Polju, pri kolodvoru, prodam. Naslov v upravi pod štev. 11295. (p)

Vilo

štiristanovanjsko, novozidano, z vsem komfortom, v Ljubljani, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11295. (p)

Vila

enonadstropna, nova, se takoj ugodno proda v Zg. Šiški. Naslov v upravi »Sov.« pod št. 11373 p

Novo hišo

tristanovanjsko, v ljubljanskem predmestju — oddam v najem s septembrom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11340.

Parceli

520 in 1033 m², na Viču ob Tržaški cesti, poleg banovinske garaže, naprodaj. — Pojasnila daje dr. Alojzij Vrtačnik, advokat, Šelenburgova 7. p

Hiša

z lepim stanovanjem in vrtom, poleg cerkve v Petrovčah, posebno ugodno in pripravno za upokojenega duhovnika ozir. uradnika, naprodaj. Pojasnila daje Martin Jerman, Petrovče, Savinjska dolina. (p)

Parcele

v Stožicah po 500 m² za 17.500 Din naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod ša. 11.073. (p)

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Kdor želi v Mariboru

ali v okolici kupiti hišo, posestvo, trgovino, gostilno itd., naj se obrne na znano **Posredovalnico »RAPID«**, Maribor, Gosposka ul. 28. **Lastni avto** za ogled na razpolago.

Trgovska hiša

na najprometnejši točki Ljubljane se proda. Ponudbe poslati na upravo »Slov.« pod »Trgovska hiša« št. 11414. (p)

Amerikanci!

V Ljubljani se proda ali odda hiša z gostilno v najem. Resne ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sreča« št. 11413. (p)

Trgovsko hišo

z moderno preurejenim trgov. lokalom in vrtom na najprometnejši točki Novega mesta takoj prodam. Cena z vsem inventarjem in trgovskim blagom 140.000 Din. Ela Kastelic, Novo mesto. (p)

Posestvo

z mlinom in žago ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 11529. (p)

Nova hiša

poceni naprodaj. Malavas 49, Ježica pri Ljubljani. p

Prodamo hišo

enonadstropno, zgrajeno leta 1914 na najlepšem kraju, nasproti župne cerkve v Žireh, katera je opremljena z električno razsvetljavo, vodovodom, gostilniško koncesijo, trgovski mi lokali in dvoriščem z vrtom. Hiša je zidana izrecno za gostilniško in trgovsko obrt, katera se v hiši od leta 1914 naprej vrši neprekinjeno. Za vse podatke in ceno naj se interesenti obračajo na lastnika: Županstvo v Žireh, pismeno ali osebno. (p)

V gotovini

takoj plačam posestvo okrog Celja do Rimskih toplic ob cesti, do 35.000 Din. — Krašovec Anton, Tevče, p. Laško. (p)

Hiše od 35.000 Din

dalje prodaja širom Slovenije realitetna pisarna Ljubljana, Wolfova ulica št. 1. (p)

Hiše in posestva

kmetska, graščinska in gozdna, išče realitetna pisarna, Ljubljana, Wolfova ulica 1. (p)

Hišo

pritlično, v predmestju Ljubljane ali v mestu na Gorenjskem blizu cerkve z majhnim vrtom, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.501. (p)

Posestvo

srednje veliko, v Savinjski dolini, blizu Žalca, se vsled bolezni proda. — Dopise je poslati podružnici »Slov.« v Celju. (p)

Veliko posestvo

kmečko, z dohodki, v predmestju Ljubljane, oddam za več let v najem. Ponudbe pod »Ekonomija« št. 11.477 na upravo »Slovenca«. (p)

Posestvo

11 oralov, eno uro od železniške postaje na Dolenjskem, se proda. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »45.000« št. 11344. p

Novozidana hiša

naprodaj. Potrebnih Din 12.000. Vzame se tudi hranilna knjižica. Trgovina Potokar, Tezno, Maribor. (p)

Posestvo

srednje veliko, kupim. — Ponudbe z navedbo cene in opisom obširnosti posestva in natančnim naslovom je poslati do dne 10. avgusta na upravo »Slov.« pod »Prodam« št. 11391. (p)

Lepo vilo

z velikim sadnim in zelenjadnim vrtom, v severnem delu Ljubljane, prodam. Telefon v hiši. Cena 420.000. Potrebna gotovina 320.000 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 11399. (p)

Tristanovanjska hiša

polovico podkletena, z lokalom, elektriko, vrtom, 15 minut do Koroške ceste v Mariboru, se proda za 156.000 Din. Majhen, Ciril Metodova ulica 14, Studenci. (p)

Pod Šmarno goro

kupim posestvo ali parcelo proti gotovini. — Lorber, Maribor, Aleksandrova 19. (p)

Restavracija

dobro idoča, v neposredni bližini Maribora, s 3 orali sadnega vrta, se radi bolezni ugodno proda. Dopise na upravo »Slov.« pod »Ugodna prilika« št. 11433. (p)

Enonadstropna hiša

z vrtoma, njivo, v sredini trga, pripravna za obrtnika, trgovca ali upokojenca, ugodno naprodaj. - Pojasnila daje Alojz Gajšek, pismonoša, Št. Jurij ob juž. žel. (p)

Nova hiša

enodružinska - naprodaj za 85.000 Din. Ježica 82. (p)

Hiša

večstanovanjska, pripravna za vsako obrt, naprodaj. Naslov pove uprava »Slovenca« 11.418. (p)

Hiša

visokopritlična, z vrtom, naprodaj. Šmarska cesta št. 40. (p)

Novo hišo

tristanovanjsko, v bližini šole in remize v Zg. Šiški, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.466. (p)

Hišo

dvostanovanjsko, novo, z vrtom, v Kamniku, prodam. Cena nizka. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11258. (p)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Vrtne stole

lesene, hotelske, ponudite hotelu »Jadran«, Bakar. (k)

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36**, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Par voz sena

ali slame se kupi ali zamenja za strešno opeko. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek »Sl.« pod šifro »Kupčija« štev. 11411. (k)

Lipovo cvetje

in druga zdravilna zelišča kupuje Salus d. d., Ljubljana, Aleksandrova 10. k

Vsakovrstno **zlato** kupuje po najvišjih cenah ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Bukova drva in oglje

kupuje stalno **Uran Franc**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 24.

Zlato in srebro

vsake vrste kupi F. Čuden, Prešernova ul. 1. (k)

Opekarna Lajtersberg

kupuje stalno žagovino, za m³ Din 35.-, franko tovarna v Košakih pri Mariboru.

Surovega masla

večjo količino kupim. — Plačam 20 Din za kg. — Branko Ostajič, Kosančičev Venac 33, Beograd k

Zelene orehe

večjo množino, in **prazne steklenice** vseh vrst, kupuje Kovačič, delikatesa, Ljubljana — Miklošičeva cesta. (k)

Pisalni stroj

dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe s pisavo ponudenega stroja na: Miha Jan, p. Sv. Jurij ob Taboru. (k)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Volno za modroce

zelo poceni prodaja Šega, Cankarjevo nabrežje št. 5, I. nadstr. (l)

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13.

Vrtne stole

zložljive, proda Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. (l)

Štedilnike

raznih vrst; vrtne, balkonske in stopniške ograje, dimn. vratica, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ. podjetje **Ciril Podržaj, Ig pri Ljubljani.**

Steklenice

najcenejše in najpripravnejše za konzerviranje povrtnin in sadja so »Reform«. Glavna zaloga pri tvrdki Lovro Petovar — Ivanjkovci. Ceniki na zahtevo. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. **L. BROZOVIČ — Zagreb, Ilica 82.** Kemična čistilnica perja.

Parni kotel

mali, se ceno proda. — P. Škafar, parna vulkanizacija gumija, Ljubljana, Rimska cesta 11. (l)

Izletniki

dobijo v zajutrkovalnici Uhler na Glavnem trgu - Rotovž - Maribor, cenene delikatese, sir, salame, vino, pivo iz sodčka. (l)

Vinogradniki, pozor!

Prvovrstne rebljalnike — (stroj za trganje pecljev) naročite pri Antonu Fišter, strojno ključavničarstvo v Metliki. (l)

Vinski sodi

naprodaj. Naslov pove uprava »Slov.«, Maribor. (l)

Dvorec ali gradič

v lepem, zdravem podeželskem kraju, v dobrem stanju, z večjim vrtom in ca 10 ha zemljišča — kupim. Pogoj: bližina prometnih zvez. Ponudbe pod »Pokoj« št. 11292 na upravo »Slovenca«. (p)

Bizeljsko vino

40 hl, proda Raktelj — Brežice. (l)

Več parov golobov

prodam. Slavko Omejec, Št. Vid nad Ljubljano. (l)

Namizne hruške

debele, 4 Din kg. Košare po 30 kg franko naročnik, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Fotografski

kopirni in povečalni aparati z vsemi kemikalijami in pritiklinami naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« Maribor. (l)

Stavbeno podjetje FRANC MARINČIČ

Vič-Glince (Tržaška cesta 15) pri Ljubljani

izvršuje vsa stavbena dela vsakovrstnih stavb po solidni nizki ceni. — Izvršujejo se tudi vsakovrstni načrti.

Čajno maslo

dnevno sveže, žgana kava, kakao, malinovec, delikatese, mineralne vode kupite prav dobro pri Josip Jagodič, Celje, Gubčeva ulica. (l)

Mlatilnice

trijerje, slamoreznice, sadne mline, stiskalnice in vse drugo železnino kupite najbolje pri Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (l)

Suhor

in domači keksi najboljši in najcenejši, kakor tudi kruh in raznovrstno pecivo v najboljši kvaliteti priporoča parna pekarna ČEBOKLI, Glavni trg 9. - Preprodajalcem znaten popust! (l)

Suho seno

zdravo, imam naprodaj. - L. Nouschak, Bosanska Dubica. (l)

Prodam

železno blagajno, omaro za obleko s 4 predali, ure in eno strijem uteži. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11398. (l)

Hlevski gnoj

se proda. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11552 l

Otroški voziček

na peresih naprodaj. — Sv. Petra cesta 52. (l)

Prodam

damsko in moško kolo. - Ižanska c. 15. Livada. (l)

Nekaj narodnih noš

avb in oblek naprodaj. - Vprašati pri Mariji Kurnik, Pražakova ulica 3, Ljubljana. (l)

Bele brake

kratkodlake, proda: K. Štrukelj, Rašica, Velika Lašče. (l)

Brusnice

razpošilja po dnevni ceni od 5 kg naprej Henrik Zechner, trgovec, Libeliče, Koroško. (l)

Premog, drva

najugodneje pri Franja Kačič, Ljubljana VII, Celovška cesta 67. (l)

Več malih »Sachs«

motornih koles, dvokoles in otroških vozičkov po zelo znižani ceni — tudi proti hranilni knjižici — naprodaj pri »Tribuna« F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4. (l)

LESENE SODE

od približno 200 l, v katerih je bil loj in druga tehniška olja, popravljene, pripravne za tekočine, poceni prodajamo. Cena po kakovosti od 40 do 60 Din za komad. Kupcem na veliko popust. Jugoslavenska d. d., Schicht-Lever, Osjek.

Lepa vrtna zemlja

se dobi zastonj. Vožarski pot 1, nova stavba. (l)

Prodam

8 lepih, cvetočih oleandrov in štiri lepe, velike palme po nizki ceni. — Trnovski pristan 40. (l)

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Priporočilo

G. Jakob Kokot v Mariboru, Aleksandrova c. 19, brusač za britve, škarje, dela izvrstno in zanesljivo ter ga kot takega toplo priporočam vsakemu. Kar napravi, dolgo trpi. — Ferdinand Pohrašky, župnik, Trbonje. (t)

Posteljne mreže

podložene s peresi in navadne, izdeluje najceneje po naročilu tvrdka Alojz Andlovic, Komenskega ul. št. 34 (na Ledini). Sprejemajo se tudi popravila. t

Konje za klanje

I. in II. vrste — dobavo istih v Avstrijo posredujem. Kdor mi more trajno dobavljati zaželjeno blago, naj mi piše po dobavne pogoje, ki mu jih takoj naznanim. — Milan Pogačnik, Gottfriedgasse št. 3, Wiener Neustadt, Avstrija. (t)

Couch zofe

v modernih najnovejših oblikah pri August Kobilica, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Dvořakova ul. št. 3, dvorišče. Prvovrstni izdelki, cene nizke.

Kože v stroj

vse vrste, na podplate, notranjike, črno in rujavo gornje usnje, blank, kosmato podlogo itd., sprejema J. Lavrič, usnjarija, Št. Vid pri Stični. Surove kože pošljite na postajo Stična.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno sveže oddaja na debelo veletrgovina **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

DRVA IN PREMOG

pri **Iv. Schumi**, Dolenjska cesta, Telefon št. 2951

TAPETNIK FRANC ZALAZNIK

Št. Vid (garaža Magister), izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela točno, solidno in po nizki ceni. **Popravila se sprejemajo**

Ključavničarstvo

Priporočam se za vsa ključavničarska dela, strojna in stavbena, kakor za vsa popravila in v to stroko spadajoča dela. Delo točno in solidno. Vekoslav Lavrenčič, Ljubljana VII, Celovška cesta 50 (t)

Nov tip spalnega fotelja Din 1300·— garantirano konstrukcija

ima v zalogi

RUDOLF SEVER

Marijin trg 2

Telefon 2622

Trpežni afrik modroci po Din 220·— istotam.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN** Ljubljana, Stari trg št. 32.

Soboslikarska,

pleskarska in vsa v to stroko spadajoča dela po najmoderneiših vzorcih — solidno in konkurenčno izvršuje Josip Marn, d. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 9. Tel. 30-68. (t)

Nakup in prodaja vreč ter jute

A. Grebenc

Dunajska 36

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje **RUDOLF RADOVAN** tapetnik, **Mestni trg 13.** Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v **lekarni dr. G. PICCOLI** Ljubljana, Dunajska c. 6

Modroce

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje **Ignacij Narobe** Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

Zaloga pohištva IVAN NOVAK

splošno strojno mizarstvo

Vižmarje p. Št. Vid nad Lj.

Naročila se sprejemajo po lastnih in po podanih načrtih

Zahvala

Vsem, ki so ob smrti našega ljubljenega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Alojza Zupana

delovodje TPD

izkazali nepozabnemu pokojniku v tako obilnem številu spoštovanje, naklonjenost in vdanost, kakor tudi neštevilne dokaze iskrenega sočutja in sožalja, izrekamo tem potom našo najlepšo zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini v Trbovljah in Vojniku, g. dr. Jenšterlu, Sokolskim društvom Trbovlje in Vojnik, obratovodstvu glavnih delavnic, društvu rudniških nameščencev oziroma pevskemu oktetu istega društva, cerkvenemu pevskemu zboru v Vojniku in vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetic ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika spremili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti.

Trbovlje-Vojnik, dne 6. avgusta 1932.

ŽALUJOČA SOPROGA S HČERKICO in ostalo sorodstvo

Prosta vožnja na Lipski sejem:

Lipski jesenski sejem 1932:

Natančnejši pogoji se dobe pri vodilnih potovalnih pisarnah in pri častnem zastopniku:
ING. G. TÖNNIES, Ljubljana, Dvořakova 3
Poštni predal 128.

Vzorčni sejem od 28. avg. do vključno 1. sept. Tekstilni sejem do 31. avgusta, sejem za gradbene, hišne in obrtovalne potrebščine od 28. avg. do vključno 1. sept.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana — Prešernova ulica št. 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430,000.000 Din.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

Za male trgovce in obrtnike obstoji pri hranilnici **kreditno društvo,** za pupilne naložbe pa **sodni depozitni oddelek.** Za varčevanje mladine izdaja **domače hranilnike,** za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

Telefon št. 2016 in 2616. — Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

Mestna občina ljubljanska

bo tlakovala cesto ZA GRADOM še v tej sezoni z drobnim granitnim tlakom. S tozadevnimi pripravami in planiranjem se prične že prihodnji teden, nakar se ljubljansko občinstvo opozarja, da bo imenovana proga od **ponedeljka, dne 8. avgusta do nadaljnega za vsak promet zaprta.**

OLTARJE
KIPE
RELIJEFE
PORTRETE

prenavlja, popravlja, izdeluje in vsa kiparska dela po lastnih in po danih načrtih
Nizke cene
Sattler Benedikt
LJUBLJANA-MOSTE
Pokopališka ulica št. 5

CHAMPION-

SVEČICA je osvojila svet s svojimi poznanimi svojstvi

Najboljša svečica

za osebne avtomobile
tovorne avtomobile
omnibuse
aeroplane
motorne čolne
traktorje
stabilne motorje

Generalno zastopstvo in skladišče za Jugoslavijo
ROBERT WEINBERGER D. D.
Zagreb, Gajeva ul. 10

Dobijo se povsod!

Carinimo,

prevažamo, vskladiščujemo, izvršujemo vse preselitve s pohištvenimi vozovi in avtomobili ter dajemo lombardna posojila na carinsko robo.

„EXPORT" k. d.,
Ljubljana, Metelkova ul. 5
Telefon 21-17

VSA POJASNILA BREZPLAČNO

NAJKULANTNEJŠA POSTREŽBA

Največjo zalogo
nagrobnih spomenikov
od marmorja in granita
po
globoko znižanih cenah
priporoča
Felix Toman
kamnoseška industrija
Ljubljana, Resljeva c. 30

Priporoča se prvi slovenski zavod
Vzajemna zavarovalnica
Ljubljana
v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE: **Celje,** Palača Ljudske posojilnice; **Zagreb,** Starčevićev trg 6; **Sarajevo,** Aleksandrova cesta 101; **Split,** Ulica XI. puka 22; **Beograd,** Poincareova 2.

Posmrtninski oddelek »KARITAS« sprejema v zavarovanje zdrave od 7 do 80 let stare osebe. Glede pojasnil se obrnite na Vzajemno zavarovalnico, oddelek »KARITAS«.

Gradbeno podjetje ARH. VIDIC JOSIP, Ljubljana VII
(ŠIŠKA) Celovška cesta 80
TEHNIČNA PISARNA
Načrti, proračuni, skice za vse vrste zgradb in notranjo opremo, preskrba parcel-stavbišč, nadzorstvo zgradb in parcelacije zemljišč i. t. d

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar pri
Ljudski posojilnici
reg. zadr. z n. z. V Celju reg. zadr. z n. z.
v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.

Stanje hranilnih vlog znaša nad 100,000.000 dinarjev

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Ugodno kupite platno, sukno itd. v
TRPINOVEM BAZARJU
Maribor, Vetrinjska ulica 15

IVAN WOSTNER
LJUBLJANA - MOSTE, Zaloška cesta 21
splošno kleparstvo, inštalacija hišnih vodovodov, strelovodov, bakrenih kotlov in drugih kotlov za štedilnike itd. z najboljšo izvršitvijo in po možnosti najnižjih cenah.

Cenjenemu občinstvu se priporoča saditev grobov in družinskih grobnic ter celoletno oskrbovanje. Imamo v zalogi visoke in nizke vrtnice različnih vrst, kakor tudi lavorje in druge rastline.

Pavel Šimenc, pokopališki vrtnar
Sv. Križ-Ljubljana. Telefon 27-89
Cvetličarna Sv. Petra c. 33. Telefon 26-54

Velika zaloga svežega cvetja, kakor tudi drugih rastlin, šopkov, vencev in različnih aranžmajev.

Javna zahvala.

„SOLIDARNOSTI" reg. pom. blagajni v Ljubljani, Kolodvorska ul. 8. izrekam javno zahvalo za takojšnje izplačilo polne pripadajoče mi pogrebnine po ponesrečenem očetu.

„SOLIDARNOST" vsakemu najtopleje priporočam.

JERŠIN ALOJZ,
bolničar v Slapah štev. 7.

Dobro došli!

želi vsem obiskovalcem „Mariborskega tedna"

veletrgovina TRGOVSKI DOM največje trgovsko podjetje v moderni smeri. - Ne zamudite si ogledati 36 velikih izložb in 98 m obsežne trgovine.

TRGOVSKI DOM ALEKSANDROVA C. 25

VATA za odeje in v tablah vedno v zalogi
Tovarna vate Arbeiter, Maribor
Zahtevajte vzorce in cenik

Dobra, praktična vrata in okna so pogoj udobnega bivanja v Vašem domu! — Vse izdelke stavbnega mizarstva v vseh poljubnih oblikah po naročilu izdeluje **strojno mizarstvo Alojzij Trink**
LJUBLJANA - LINHARTOVA ULICA ŠT. 8 - TELEFON 28-56

Naznanilo preselitve

Cenjenim odjemalcem vljudno naznanjam, da sem preselil svojo trgovino barv, lakov, firneža in dr., iz Gosposvetske c. št. 12

na Gosposvetsko cesta št. 8 (poleg Slamiča)

Ker bom vsled povečanja trgovine v stanu nuditi cenjenim odjemalcem še boljšo postrežbo v prvovrstni kvaliteti in ceni, zato se za nadaljno naklonjenost kar najtopleje priporočam. Z vsestranskimi nasveti vedno radevolje na razpolago tvrdka

»LUSTRA« — V. LAZNIK
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 8 (poleg Slamiča).
Zastopstvo šablon K. Butterhof Asch., Češkoslovaška.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

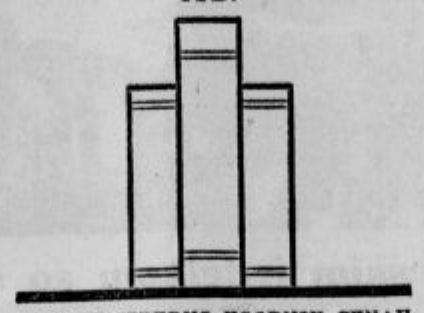

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

14606
LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI
registrovana zadr. z neomejeno zavezo
Miklošičeva cesta štev. 6
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov Din.

Popolnoma varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, r. z. z o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo
najugodneje.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa poi odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah.

Zahvala

Za izplačano pripadajočo podporo po smrti našega starega očeta g. FRANCA CENTA, izrekava tem potom podpornemu društvu

„Ljudska samopomoč" v Mariboru

najlepšo zahvalo. Kdor še ni član tega človekoljubnega društva, najsibo star ali mlad, naj pristopi takoj, ker je dokazano, da nudi to društvo v resnici prvo pomoč, ki je posebno v teh težkih časih splošne denarne krize brez primere.

Dol. Retje — Kot, dne 6. avgusta 1932.

Gruden Leopold in Anton Ivanc

Opozorilo industrijalcem, izvoznikom in trgovcem! **Redka prilika za turiste!**

6-21 sept. 1932 se bo vršil VZHODNI VZORČNI SEJEM v BARI (Italija)

Razstava vseh panog industrije: poljedelstvo, živiljenske potrebščine, mehanika, elektromehanika, kemija, elektrokemija, pohištvo, gradbena industrija, konfekcija, dekorativna industrija, prevozna industrija, specijalne razstave, trgovska razstava.

Udobnosti na železniških in parobrodnih progah za razstavljalce, posetnike in blago.

Industrijci in trgovci, v Vašem interesu je, da obiščete vzhodni sejem, ker ta obisk pomeni isto kakor poslovno potovanje na zapad ali vzhod z velikimi prihranki na času in denarju. Od zaključenih kupčij dobite še 1% popusta od potnih stroškov.

Turisti, izkoristite to edinstveno priliko, da vidite napredno mesto **Bari,** ki s svojo lego nudi zadovoljstvo, a s svojim konfortom in morskim kopanjem privabi ogromno število obiskovalcev. Ne pozabite, da je v Bari morsko kopanje še v mesecu septembru v polnem razmahu.

Organizirajo se tudi društvena potovanja in dobi popust za obisk drugih mest Italije.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno pri „PUTNIK" d. d. Beograd ter pri njegovih podružnicah v državi in pri častnem delegatu Vzhodnega sejma v Beogradu Luju J. MOHR, poštni predal 23. Telefon 25-447.

NAŠE NOVE CENE

omogočajo vsakemu, da nosi za vsako priliko in vreme drugo vrsto čevljev. Nikdar niso bili tako po ceni kakor danes. Z vsemi silami se borimo proti visokim cenam, trudimo se pomagati odjemalcem z dobro obutvijo: prodajamo za polovico prejšnjih cen. Izdelujemo v državi z domačimi delavci, odstranjujemo nezaposlenost, odstranjujemo draginjo. — Podprite naše delo, nosite naše čevlje.

69.-

Vrsta 3337-12
Nenavadno lahki in udobni polčevlji iz sivega platna s široko kapico in gumijastim podplatom. Ženski iste oblike in materijala Din 49·—

89.-

Vrsta 0167-00
Čižme iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za dober materijal jamčimo. Za delo na polju in vsak štrapac.

79.-

Vrsta 2927-15
Ukusni moški polčevlji iz govejega boksa z močnim usnjatim podplatom. Rujavi Din 89·—, črni Din 79·—.

Ratia

Ugodno se počutite, če večkrat menjate nogavice. Imamo bogato izbiro raznih nogavic v vseh modnih barvah. Moške Din 5·—, otroške Dio 7·—, ženske Din 19·—.

89.-

Vrsta 1937-22
Moški polčevlji iz črnega ali rujavega boksa s trpežnim gumijastim podplatom. praktično za vsakdanjo nošnjo.

79.-

Vrsta 9775-93
Čeveljčki iz atlasa z in brez sponke. Nenavadno lahki in udobni. Isti iz satena in baržuna po Din 59·—.

29.-

Vel. 19-26 Vrsta 4431-05
Za otroke: zračni, lahki platneni polčevlji z gumijastim podplatom okusne oblike.

Žlica in kljukica Din 4·—

Lufov vložek Din 5·—

59.-

Vrsta 3162-00
Za živahne dečke smo izgotovili visoke čevlje s trpežnim gumijastim podplatom. Neobhodno so potrebni za vsakdanjo nošnjo.

129.-

Vrsta 1005-dopr.
Pod to vrsto imamo nekaj raznih podobnih vrst čevljev, ki jih lahko izberete po svojem okusu.

79.-

Za gospodinje. Vrsta 3945-03
Za vsakdanjo uporabo praktičen, močan in udoben čevelj iz boksa, ki je potreben vsaki gospodinji.

99.-

Vrsta 2945-12
Čevlji iz rujavega boksa. Praktični in elegantni. Ravnotaki iz laka za nedeljo in praznik za ceno Din 129·—.

59.-

Vrsta 2642-05
Otrok ki ima nove čevlje, je vedno vesel in razpoložen, zato smo izgotovili te čeveljčke iz finega laka in rujavega boksa. Lakasti Din 69·-.

149.-

Vrsta 2605-51
Moderen čevelj brez sponke sportne oblike iz rujavega boksa, ukrašen z okusnim perforiranim jezikom.

Obiščite naše prodajalne, prepričajte se o dobri kvaliteti in nizkih cenah.

V solidno stavbo

domače parketne deščice

Hrastove in bukove v vsaki množini, v mestu in na deželi, kakor tudi vsa druga parketna dela Vam dobavi in strokovnjaško izvrši

ANTON BOKAL

LJUBLJANA, SLOMŠKOVA UL. 19 — TEL. 25-27

Delo točno in solidno!

Pohištvo posteljnine

preproge, linoleum, posteljne garniture in odeje, zavese, posteljne vložke, žimnice, flanelaste in volnate odeje, gosje perje za postelje, afrik (morska trava), konjsko žimo, otomane, divane, blago za pohištvo i. t. d. vse po jako nizkih cenah dobite pri

Karol Preis

MARIBOR - Gosposka ulica št. 20

Ceniki brezplačno! Ceniki brezplačno!

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, tricikli, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.

Tribuna' F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

14480

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonijalno in specerijsko blago. kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forgacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

En oddelek knjigoveznice A. JANEŽIČ

Tudi knjigoveškim izdelkom so se znižale cene.

Vljudno priporočam svojo na novo z najmodernejšimi stroji spopolnjeno knjigoveznico in črtalnico trgovskih knjig. — Sprejemam v delo vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela, od najnavadnejše do najfinejše vezave, revije, koledarje, šolske knjige, hranilne knjižice itd. Vsled najmodernejše opreme mi je mogoče, izgotoviti tudi velike naklade, ne samo precizno in v najkrajšem času, temveč tudi po najzmernejših cenah. Ako Vam je kaj ležeče na tem, da si pri ceni prihranite denar, potem Vas prosim, da, predno oddaste naročilo, zahtevate ceno tudi pri nas. — Za precizno delo prevzamem garancijo.

Telefon 32-20 **A. JANEŽIČ, Ljubljana, Florjanska ulica 14** Telefon 32-20

knjigoveznica in črtalnica trgovskih knjig.

Naročila se sprejemajo: Gregorčičeva 5

Dunajski sejem

od 4. do 10. septembra 1932 (Rotunda do 11. septembra)

Posebne prireditve:

»600 LETNICA DUNAJSKE USNJARIJE«

Pohištvo / Reklama / »Novodobni plinski aparati«, Elektrika v gospodinjstvu / Dunajske modne pletenine, salon za modno kožuhovino, kožuharji in predelava krzna / RADIO IN SLABI TOK Zimsko-sportna razstava s posebnim oddelkom »Rastline in živali v zimi« Stavbarstvo in gradnja cest, »Rastoča hiša« Železno in patentno pohištvo, »Tehnične novosti in iznajdbe« / Razstava U. d. S. S. R / Posebna bolgarska razstava, Razstava hranil in nasladil / Poljedelska in gozdarska razstava

Nikakega vizuma! S sejmsko izkaznico in potnim listom prost prestop na meji v Avstrijo. Ogrski tranzitni vizum se dobi na meji proti predložitvi sejmske izkaznice. Znatne vozne olajšave na jugoslovanskih, ogrskih in avstrijskih železnicah, na Donavi, Jadranskem morju ter na zrakoplovih. Pojasnila vseh vrst kakor tudi sejmske izkaznice (po Din 50) se dobe pri

Wiener Messe A. G., Wien VII

kakor tudi — v dobi lipskega jesenskega sejma — pri Auskunftsstelle in Leipzig, Österr. Messehaus, pri častnih zastopnikih v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31, Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), Dunajska c. 1, Zveza za tujski promet v Sloveniji (»Putnik«), podružnica hotel Miklič vis-a-vis glavnega kolodvora

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujeva tem potom podporemu društvu

„Ljudska samopomoč" v Mariboru

za takoj izplačano pripadajočo podporo po smrti naše matere, tašče, gospe ***Ane Zorko,*** *in priporočava to najstareiše in največje društvo Slovenije, katero šteje že 35.000 članov in je izplačalo do danes že mnogo nad 5 milijonov dinarjev vsakomur najbolje.*

Artiče pri Brežicah, 6. avgusta 1932.

Alojz in Marija Cerjak.

381

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON STEV. 2057, 2470, 2979

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.

Dnevna kronika

Naš novi roman

Lorna Doone

R. D. Blackmore je znamenit romantik Devonshira. Skoraj vsi njegovi romani se gode v divjeromantičnih pokrajinah zapadne angleške obale, ki jih opisuje tako živo in zares, da jih vidi bravec v duhu pred seboj, kakor da bi se sprehajal po njih. Z enako verjetnostjo nam predstavlja ondotno prebivalstvo, ki se odlikuje po strastni ljubezni do svobode in pustolovskega življenja, a tudi po svojem domoljubju in srčni plemenitosti.

V romanu »Lorna Doone« nam podaja pisec na svoj romantični način košček zemlje in zgodovine zapadnoangleškega ljudstva iz časov Karla II. in Jakoba II., ko je bila kraljevska oblast v Angliji še zelo slabo zasidrana, ko so se v neprestanih notranjih bojih često menjavali predstavitelji najvišjih oblasti v Londonu, kakor tudi kraljevska krona sama, ko so se nasprotne politične stranke trle med seboj na življenje in smrt, tako da so se včerajšnji nosilci najvišjih državnih časti prištevali danes že med politične mrtvece in brezpravne državne izobčence, ki so se morali kakor razbojniki skrivati po oddaljenih gozdovih in težko pristopnih planinskih skrivališčih. S smelo domišljijo nam predstavlja pisec pustolovsko pleme Doonov, ki se je naselilo v eno izmed takih gorskih gnezd in je bilo v svoji divji samopašnosti strah in trepet treh okrajev v okolju. Najsilovitejši in najpredrznejši od razbojnikov je bil njih poglavar Carver Doone, večkratni morilec in ciničen skrunitelj vsega dobrega in poštenega v človeški družbi. Nekoč je s svojimi tovariši oropal in deloma pomoril bogato grofovsko rodbino Dugal, vračajočo se iz Rima. Najmlajšo hčerko Lorno so odvedli razbojniki v svoje gnezdo, kjer so jo kot ujetnico odgajali, da bi postala pozneje žena njihovemu poglavaru. Ta nasilni sklep pa jim je preprečil junak našega romana, korenjak John Ridd, ki mu je Carver Doone na razbojniški način umoril očeta, vprav na isti dan, ko se je mladenič vrnil po dovršeni latinski šoli iz Tivertona domov.

Kako se je smeli John Ridd prikradel v skrito gorsko bivališče Doonov in kako se je potem stvar razpletala, to vse se pripoveduje v nizu napeto zanimivih dogodkov in odkritij v tem obsežnem romanu, ki je izšel v izvirniku že v nad 800.000 izvodih.

Koledar

Nedelja, 7. avgusta (12. pobinkoštna nedelja). Kajetan, spoznavalec; Donat, mučenec.

Ponedeljek, 8. avgusta. Ciriak, Larg in Smaragd, mučenec.

Novi grobovi

† **Ana Mesarjeva.** Umrla je včeraj ob 5 popoldne pò daljšem bolehanju v cvetu mladosti gospodična Ana Mesarjeva, hčerka ravnatelja Jugoslovanske knjigarne g. Ivana Mesarja in sestra g. arh. Josipa Mesarja. Dolgo, zelo mučno bolezen je pokojnica prenašala z zgledno vdanostjo. Zato je bila pa tudi njena smrt lahka ko polet k viru božje Ljubezni. Pogreb pojde v ponedeljek ob 4 popoldne iz hiše žalosti Dvořakova 6. Blagi pokojnici večni mir, njenim preostalim pa iskreno sožalje!

† **Bešter Lenart.** V Ljubljani je v svojem stanovanja na Bleiweisovi cesti 13 umrl zasebnik g. Bešter Lenart. Pogreb bo v nedeljo 7. avgusta ob 5 popoldne. Naj počiva v miru! Sinovom in sorodnikom naše sožalje!

† **V Fuldi na Nemškem** je dne 2. t. m. umrl tovarnar in solastnik tvrdke Klein & Stiefel, g. Edvin Stiefel, ki je po vsej Jugoslaviji znan dobavitelj strojev, posebno v obratih lesne industrije.

Osebne vesti

= **25 let v vinogradu Gospodovem.** Stoprce pri Rogatcu: Na god sv. Jakoba, apostola, dne 25. julija t. l. je pod varstvom farnega patrona sv. Antona pušč., tiho in skromno brez vsake zunanje slovesnosti obhajal 25-letnico mašništva tukajšnji g. župnik Alojzij **Pichler.** Jubilant je bil rojen 1880 v Mestnem vrhu pri Ptuju. V mašnika ga je posvetil leta 1907 lavantinski škof dr. M. Napotnik. K srebrnemu jubileju naše najprisrčnejše čestitke!

= **Poroka.** Dne 4. avgusta sta se poročila na Brezjah g. Janez Zupan, učitelj v Veliki Dolini pri Brežicah in gdč. Lojzka Godec, učiteljica istotam. Poročil ju je g. župnik Janez Gnjezda iz Velike Doline. — Bilo sreče!

= **Vzela sta se** včeraj v zakon član ljubljanske drame g. Emil Kralj z gospodično Herto Arkovo iz ugledne ljubljanske družine. Bilo srečno!

Ostale vesti

— **Slomškova družba.** Vsi člani in članice, ki bodo prišli že v torek na Brezje, naj se zberejo zvečer pri Finžgarju na prijateljski sestanek. Vsem, ki bodo potovali na Brezje šele v sredo zjutraj, naznanjamo, da odhaja vlak iz Ljubljane ob 7. Pevci in pevke naj se podajo takoj po prihodu na Brezje v samostansko dvorano, kjer bodo imeli kratko pevsko vajo za petje pri sv. maši, ki bo ob 10. Na veselo svidenje. — Š.

— **Trgovsko zborovanje v Mariboru je preloženo** zaradi nujne zadržanosti ministra za trgovino in industrijo g. Ivana Mohoriča na prihodnjo nedeljo, dne 14. t. m. Vse za danes izdane odredbe veljajo za prihodnjo nedeljo. — Predsedstvo Zveze trgovskih gremijev.

— **Polovična vožnja za izlet JGZ.** Polovična vožnja za pokrajinski izlet Jug. gasil. zveze v Slovenjgradec in proslavo 60 letnice slovenjgraškega gasilnega društva je z odlokom prometnega ministra br. 16.637-32 od 20. jul. t. l. dovoljena in velja za vse udeležence od 11. do 17. avgusta. Udeleženci si kupijo na domači postaji celo vozno karto ter jo ob prihodu v Slovenjgradec ne smejo oddati, ker velja s potrdilom udeležbe, ki se bo dobilo na dan proslave dopoldne v občinski pisarni v Slovenjgradcu, popoldne pa na veseličnem prostoru, tudi za nazaj. Dovoljen je tudi posebni vlak iz Celja do Slovenjgradca, ki bo vozil 20 minut za rednim vlakom iz Celja v Slovenjgradec, vračal se pa bo okrog 23 zvečer iz Slovenjgradca proti Celju. Vsi udeleženci se naprošajo da se poslužujejo le posebnega vlaka in ne redoega, da bo zaseden.

Slatinske tablete za hujšanje

Vam vrnejo vitkost, mladost in lepoto, ker raztope in odstranijo preobilno mast.

Tekom enega leta izgubite na težini 8—14 kg.

Doza 100 tablet Din 46·—
doza 200 tablet Din 74·—

Proizvaja:

Lekarna Mr. Bahovec
Ljubljana

— **Blagoslovitev nagrobnega spomenika Heinzu Müllerju.** Slovenski javnosti je še v dobrem spominu nad Triglavskim ledenikom velika nesreča nemških alpinistov, ki je zahtevala pred dvema letoma življenje mladega akademika Heinza Müllerja in ki je onesposobila akademika Erwina Lüdecka. — Heinz Müller je bil vodnik nemške akademske zveze v Monakovem, ki mu je iz hvaležnosti postavila nagrobni spomenik na pokopališču na Dovjem. Skupina članov tega društva dospe k blagoslovitvi spomenika, ki se vrši v četrtek dne 11. t. m. ob 11 na pokopališču na Dovjem. Dolžnost naših planincev je, da se udeleže te skromne proslave.

— **Študij medicine.** Na Slovensko zdravniško društvo in na Zdravniško zbornico prihajajo vprašanja od strani abiturientov in njih staršev, kakšne izglede imajo medicinci po dovršenem študiju medicine. Ker je vsakemu posamezniku nemogoče odgovarjati, sporočata omenjeni korporaciji, da je danes 51 mladih zdravnikov v bolnišnicah dravske banovine — nešteti so asistenti — ki čakajo na namestitev, poleg tega približno 300 medicincev, ki bodo v doglednem času končali študij. V bolnišnicah je par praznih začasnih sekundarskih mest ter razpisana ena služba za banovinskega zdravnika. Prostih pa je nekaj mest v vojaški službi.

DAJ Ledeno kavo **DAM**

— **Izlet na Jadransko morje** bo ob priliki vseslovanskega kongresa narodnih noš v Ljubljani. Spored: *V ponedeljek, dne 5. septembra:* odhod iz Ljubljane s pospešenim vlakom 2. in 3. razreda ob 18 skozi Karlovec na Sušak. — *V torek, dne 6. septembra* na rojstni dan prestolonaslednika Petra, ob 8 odhod s parnikom Aleksandrom ali Prestolonaslednikom v Split. Na parobrodu bo celodnevni godbeni koncert, razne zabavne igre ter ob 9 zvečer bajna razsvetljava na parobrodu in vžiganje raket. Na parobrodu zajtrek, kosilo in večerja. Prihod v Split ob 21.30, prevoz v hotel in prenočišče. — *V sredo, dne 7. septembra:* zajtrek, dopoldne ogledovanje mesta pod strokovnim vodstvom, izlet na Marjan in ogledovanje zverinjaka, po kosilu izlet z avtobusi na Solin, v Splitu po povratku večerja in prenočišče. Isti večer ob 9 koncert na promenadi Splita. — *V četrtek, dne 8. septembra:* zajtrek, po kosilu izlet s parnikom ali z avtobusi v Šibenik k slapovom Krke, ogledovanje starega mesta, ob 7 večerja ter izlet na kopališče. Isti dan ob 21 povratek s parobrodom ali brzovlakom proti Ljubljani. — Vožnja z vlakom ter parnikom in avtobusi na Sušak, Split, Trogir, Solin in Šibenik, celodnevna prehrana in prenočišče, velja skupno za vsakega udeleženca II. razreda 750 Din, III. razreda 550 Din. Prijave sprejema pripravljalni odbor do dne 12. avgusta 1932, lahko se pa plača v dveh obrokih. Izlet na morje prireja Pripravljalni odbor s pomočjo Zveze za tujski promet (Putnik). — Pripravljalni odbor vseslovanskega kongresa narodnih noš v Ljubljani.

— **Pri motenju prebave,** bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzroči naravna **»Franz-Josef«** grenčica odprtje telesa in poživi kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, po zavživanju **»Franz-Josef«** vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi. — **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Avtobusni izleti Zveze za tujski promet od 9.—15. avgusta. V torek:** Ljubelj Din 59 in Polhovgradec čez Vrzdenec (3 najstarejše freske v Sloveniji) Horjul-Vrhnika Din 49. — **V Sredo:** Jezersko Din 59. — **V četrtek:** Logarska dolina Din 125. (s prehrano) in Visoko-Žiri-Vrhnika Din 65. — **V petek:** Ljubelj in Jezersko Din 59. — **V soboto:** na morje v Bakar za tri dni z vso oskrbo Din. 350 ter v Dubrovnik vzdolž naše obale in nazaj čez Sarajevo-Jajce-Bihač-Plitvička jezera-Bakar. Ta enajstdnevni izlet stane z vso prehrano in prenočišči približno Din 2000. — **V nedeljo:** Logarska dolina, **v ponedeljek:** Logarska dolina (obakrat po Din 125). — Vozovnice, prijave in informacije pri »Putnik-u«.

Izbirčen jeziček
liže sladoled »Petriček«.

— **Vsakoletni živinski in kramarski sejem v Leskovcu pri Krškem,** bo letos dan po Veliki maši, to je torek dne 16. avgusta.

— **Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani je lansko jesen ustanovila nov oddelek »Karitas«,** ki omogoča posmrtninsko zavarovanje tudi manj premožnim slojem. To zavarovanje se je v inozemstvu sijajno razvilo; poročila tamošnjih Karitativnih zvez ugotavljajo uspešno delovanje te prepotrebne socialne akcije. Zato tudi Karitativna zveza v Ljubljani vabi vse svoje članice (Družbo sv. Vincencija Pavelskega, Družbo sv. Elizabete itd.), da opozore svoje člane oz. članice, naj neposredno ali posredno delujejo za to prekoristno in popolnoma varno ustanovo, ki se je povsod skazala za najprimernejši način posmrtninskega zavarovanja. »KARITAS« je kot oddelek Vzajemne zavarovalnice pod pokroviteljstvom nadškofa dr. A. B. Jegliča. — V Ljubljani, dne 1. avgusta 1932. Za Karitativno zvezo: Prelat Andrej Kalan, častni predsednik; p. komtur Val. Učak, predsednik; dr. Alf. Levičnik, prof. v pok., blagajnik; prof. Ante Kordin, tajnik.

— **Humek M. Domači vrt.** Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Pojasnjeno s 102 podobama in 2 barvnima slikama. Druga predelana in pomnožena izdaja. — Ljubljana 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna. — Kako nujno potrebno nam je kratko a zato vendarle izčrpno in vsestransko uporabno delo višjega sadjarskega nadzornika M. Humeka o negi domačega vrta, dokazuje že dejstvo, da je knjiga doživela v razmeroma kratkem času drugi natis. Nova izdaja se odlikuje v vsakem pogledu: Vsebinsko je temeljito razširjena in izpopolnjena, podob je kar 33 več nego v prvi izdaji, ako sploh ne štejemo obeh barvnih slik; papir je izvrsten in vsa zunanja oprema knjige je trpežnejša, tako, da smo skratka lahko ponosni, da jo imamo. Po uvodnih besedah, pri katerih je važno poglavje: Temeljni pojmi o življenju rastlin, je razvrščena tvarina na dva dela: Splošno vrtnarstvo, ki obsega poglavja o uredbi domačega vrta, o pripravi zemlje in gnojenju ter o glavnih vrtnarskih delih; posebno vrtnarstvo s poglavji o zelenjadarstvu (posebno močno razširjeno in izpopolnjeno v novi izdaji), o sadnem drevju na domačem vrtu, o okrasitvi vrta, o gojitvi sobnih rastlin ali lončnic ter o vrtnarskih opravilih v posameznih mesecih. Knjiga obsega 234 strani velike oblike ter velja broširana 42 Din, v celo platno vezana 54 Din. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Kupi meni, ljubi striček,
samo sladoled »Petriček«!
Za en dinar ali dva
liževa ga obadva.

— **Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj, Maribor. Zasebno trgovsko učilišče.** Odobren od ministrstva trgovine in industrije v Belgradu. Zavod je na najboljšem glasu zaradi svojih odličnih učnih uspehov, izbornega učiteljskega zbora, vzorne discipline, nadzorstva ter strokovnega ravnateljstva. **Lastni dijaški internat, znižana šolnina.** Prijave ustmeno ali pismeno v trgovini v Slovenski ulici 7, zraven trgovine Wegerer. Šolski programi brezplačno. **Začetek dne 9. septembra 1932.** Glej tudi današnji inserat!

— **Bohinj.** V nedeljo, dne 7. avgusta otvori podružnica SPD »Bohinj« smučarski turistovski dom na planini Kraj pod Bogatinom. Ob 11 dopoldne služba božja, nato blagoslovitev doma in vojaškega pokopališča. Popoldne skupen izlet na sedlo Bogatina. Za topla in mrzla jedila preskrbljeno. Od kolodvora Bistrica-Boh. jezero vozijo zjutraj omnibusi do Savice, povratek od tam ob 6 zvečer k turitovskemu vlaku. Vabljeni vsi.

— **Izgubila se je** moška zlata ura z monogramom Z. M. Najditelj naj jo odda proti dobri nagradi na naslov: Milič Simeunavič, zdravilišče Rogaška Slatina.

— **Zobni atelje L. Bitene zopet redno sprejema.**

— **»Franz-Josef«** grenčica vztrajno poživlja obtok krvi v spodnjem delu telesa.

— **Svojim blagopokojnim bodete postavili nagrobni spomenik** zato si oglejte takoj trajno razstavo nagrobnikov najnovejših oblik, skic, album izvršenih spomenikov pri znani najcenejši in najsolidnejši tvrdki kamnoseško-kiparskem podjetju **Franjo Kunovar,** pokopališče Sv. Križ, Ljubljana. Telefon 27-87.

Pričetek Mariborskega tedna

Maribor, 6. avgusta.

V mrzlični delavnosti je preživel Maribor ta teden. Vse mesto so zajele priprave: ulice so se temeljito prečistile, na oknih hiš se je pojavilo cvetje, na Trgu svobode odmevajo kladiva pri gradnji odra za gledališko predstavo, v parku in na otoku se vse pripravlja za bajno električno razsvetljavo in javne veselice; največ vneme pa so pokazali mariborski trgovci, ki so okusno preuredili svoje izložbe, ter kavarnarji in restavraterji z okrasitvijo svojih lokalov. — Danes so vse te predpriprave že končane in mesto je dobilo povsem drug, svečan izgled. Zastave se pojavljajo na poslopjih, preko noči sta zrastla na glavnem mostu dva ogromna slavoloka, na ulicah pa vlada vrvenje množic v slavnostnem razpoloženju. Mnogo tujih obrazov opažamo že med ljudmi, največ okrog banovinske hranilnice, kjer se nahaja glavni štab in pisarna prireditvenega odbora. Proti večeru se to razpoloženje med množicami še stopnjuje, vrvenje se usmerja proti mestnemu parku. Ob pol 8 zvečer zagrme topiči s piramide in zatulijo sirene vseh mariborskih tovarn. Mariborski teden se pričenja in za otvoritev se vrši velik koncert mariborskih godb v mestnem parku ob sijajni bengalični razsvetljavi.

Pester in zanimiv je program prihodnjih dni. Vsak dan nekaj novega na sportnem ali koncertnem polju. Najbolj pestro je izpolnjena prva nedelja in pa zadnji trije dnevi tedna. Slavnostni obhodi, sportne prireditve, koncerti v parku, cvetlični korzo, veselica v parku in na otoku, vse to bo nudilo obiskovalcem dovolj zabave. Pa tudi iz drugih vidikov se jim predstavlja naše mesto. Razstave nudijo vpoglede v zgodovinski, gospodarski in kulturni razvoj Maribora. Danes so se otvorile razstave: v mestnem muzeju v Cankarjevi ulici zgodovinska, katere posebno privlačnost tvorijo najnovejše izkopine iz bronaste dobe v mestu in na vrhu Pohorja. V gozdarski šoli se je otvorila razstava našega gozdarstva; izredno bogata vsebina nazorno prikazuje naše lesno bogastvo. — V Vesni se je otvorila zanimiva razstava »Dom in ženska domača obrt«. — Tekom tedna pridejo še razstave plemenitih ljutomerskih konj in mariborskih letalcev.

Posebno obeležje dajejo Mariboru številni kongresi. Danes dopoldne se je vršil kot prvi kongres sadnih trgovcev in sadnih izvoznikov iz področja bivše slovenske Štajerske. Bil je to prav za prav prvi občni zbor novo ustanovljenega Združenja sadnih trgovcev in izvozničarjev. Pod vodstvom trgovca Srečka Krajnca se je vršilo zborovanje v lovski sobi hotela Orel. Izvoljen je bil nov odbor, razpravljalo pa se je o letošnji sadni trgovini. — Jutri v nedeljo bo zborovanje slovenskih trgovcev, zadnje tri dni tedna pa kongresa magistratnih uslužbencev in gostilničarjev iz vse države.

*

Mestni načelnik je izdal na mariborsko prebivalstvo naslednji proglas: »V pozdrav gostom Mariborskega tedna izobesi mestna občina na svojih poslopjih zastave. Vabim someščane, da tudi svoje hiše okrasijo z zastavami.«

☐ **Mariborski teden.** V okviru »Mariborskega tedna« se namerava prirediti v dneh 13., 14. in 15. avgusta tudi poskušnja vina iz mariborske okolice. Vinogradniki in vinski trgovci iz Maribora in okolice se vabijo, da prispevajo za to poskušnjo vzorce svojih najboljših vin in sicer od vsake vrste vsaj 10 steklenic (0.7 l) brezplačno. Za to poskušnjo darovana vina naj se oddajo v sredo dne 10. avgusta na ban. sadjarski in vinarski šoli v času od 8—18. Istočasno naj interesenti sporoče, s katerimi količinami od posameznih vrst še razpolagajo in po kateri ceni. Prazne steklenice se bodo vrnile v četrtek, dne 18. avgusta na vinarski in sadjarski šoli od 8—18. Vinogradnikom in vinskim trgovcem se na ta način nudi ugodna prilika, da se predočijo prednosti in dobrote vin iz mariborske okolice posetnikom mariborskega tedna, zlasti pa še udeležencem kongresa gostilničarjev in kavarnarjev.

☐ **Drzen begunec pred sodniki.** Nedavno smo poročali o drznem begu iz zaporov mariborske jetnišnice, ki se je pa ponesrečil ob čuječnosti čuvajev. Mlad ključavničarski pomočnik, ki je tako spretno prepilil železno omrežje na oknu ter se nato z brezprimerno drznostjo preplazil po žlebovju do svobodnih tal, je stal sedaj pred sodniki malega senata, ki so ga sodili radi dveh kolesnih tatvin. France S. je brezposelni šofer in v hudih časih se je ozrl za nepoštenim zaslužkom. Izmaknil je eno kolo v železniški delavnici, drugega pa v veži okrožnega sodišča. Dobil je za obe tatvini 14 mesecev robije ter tri leta izgube častnih pravic.

☐ **Iz Belgrada prijavljen posebni vlak.** — Prireditveni odbor Mariborskega tedna je prejel včeraj brzojavko, s katero se pripravlja za zadnje tri dni Mariborskega tedna poseben vlak Belgrajčanov.

☐ **Sobotno tržno življenje.** Tržno življenje, kakor jih je bila letos še malo, je vladalo včeraj na trgu. Obilica vsega dobrega je našla radi ugodnega datuma in predstoječih slavnosti mariborskega tedna obilo kupcev. Zlasti mariborski restavraterji so se dobro založili s vsem potrebnim. Vršilo pa se je trgovanje v znamenju padajočih cen, ki so nazadovale skoro vsem poljskim pridelkom, zlasti pa še sadju. Edino na trgu živinske krme so se obdržale dosedanje visoke cene za seno in deteljo. Suša je uničila letošnjo otavno košnjo in verjetno je, da bodo cene živilske krme še narastle. Obilen je bil včeraj dovoz iz zelo daljnih krajev. Nič manj kot 26 s sadjem obloženih voz so pripeljali kmetje celo tam od skrajnih obronkov Slovenskih goric. V velikem številu so se pojavili lukarji z Ptujskega polja ter pripeljali 16 z letošnjo čebulo obloženih voz. Edino špeharjev je vedno manj, včeraj so pripeljali na trg samo 4 voze slanine in mesa. Mestno tržno nadzorstvo je imeli obilo posla z nadzorovanjem, posebno pri prodajalcih sadja, ki prinašajo na trg čestokrat nezrelo in neužitno blago. Seveda se tako sadje takoj zapleni. Tržno nadzorstvo opozarja prodajalce sadja, da se morajo izkazati na trgu s posebno izkaznico od pristojne bčine, da je sadje res njihova last ali da so ga kupili, ker prihaja na trg čestokrat blago, izvirajoče iz tatvine.

☐ **Radio razstava, Radio Maribor, Glavni trg 1, Državni most. Vstop prost, obisk neobvezen.**

☐ **Sanatorij v Mariboru.** Gosposka 49. — Telefon 23-58. Lastnik in vodja kirurg dr. Černič. Najmodernejše urejen za operacije. Zdravilni aparati: Višinsko solnce, diatermija, tonizator, žarnica »Hala«, emterocleaner. Zdravljenje z radijem (pijača in kopelji). — Cene zmerne.

Jesenice

Carinski posrednik Anton Stekar, Jesenice, je preselil svojo pisarno v hišo na Kralja Petra cesti št. 7, kjer se nahaja carinarnica.

Celje

Da zaposlim brezposelne krejače, izdelujem in prodajam kratke zimske **suknje in sukneno** moške zimske obleke po 240 Din. Stermecki, Celje.

Specialist za spolne bolezni dr. J. Mandil ordinira vsak dan v **svojem** stanovanju Kralja Petra cesta 13.

Opozorilo obrtnikom in trgovcem. Novi obrtni zakon predpisuje za obrtnike in trgovce mojstrsko socialno zavarovanje proti bolezni, starosti, onemoglosti in smrti. O tem predmetu bo predaval v ponedeljek 8. avgusta ob 20 v dvorani obrtnega doma v Gledališki ulici tajnik zbornice za TOI v Ljubljani g. dr. Pless.

Brivnice v nedeljo in na praznik. V nedeljo 14. avgusta bodo brivnice v Celju, Gaberju odprte od pol 8 do 12. V ponedeljek 15. avgusta pa bodo zaprte cel dan.

Dobrodelni koncert v parku. Celjska železničarska godba priredi danes ob 11 v mestnem parku koncert.

Minister dr. Korošec v Celju. Nekaj dni se že nahaja v Celju ministrski predsednik v p. g. dr. Anton Korošec. Bil je pred nekaj dnevi pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah na pogrebu svojega daljnega sorodnika zlatomašnika g. Josipa Sinka. Na povratku od Sv. Lovrenca se je ustavil za kratek počitni oddih v našem mestu in biva tu kot gost pri celjskem opatu. Želimo visokemu gostu, da bi se pri nas temeljito odpočil, da se bo zopet lahko posvetil svojemu delu za splošni narodov dobrobit.

Advokat
Dr. A. VORŠIČ
v Celju
je preselil svojo odvetniško pisarno iz Dečkovega trga št. 3
v Prešernovo ulico št. 15./I.
(nad trgovino Brata Šumer nasproti Mar. cerkve).

Podgorica pri Sv. Jakobu

Zapisnik od 20. julija 1924 nam priča, da je na ta dan bilo ustanovljeno Prost. gas. društvo v Podgorici. Treba je bilo podgoriškim gasilcem dosti pretrpeti, da so s pomočjo dobrih ljudi dosegli svoj cilj. Treba jim je priznati izredno delavnost. Že leta 1927 si je društvo kupilo motorno brizgalno. Naslednje leto 1928 si je društvo zgradilo gasilski dom. Prvi je društvo načeloval tov. Alojzij Zajc iz Podgoric. Njegovi uspehi pri društvu so bili sijajni. Drugi pa je načeloval tov. Ant. Ježek iz Podgoric. Tudi njemu se mora izreči največje priznanje, prvaku za brezplačno odstopljeno zemljišče za gas. dom. Tretji načelnik pa je tov. Ivan Vode! Kakor prejšnjima tako tudi slednjemu gre največje priznanje. Dn 14. t. m. bo društvo priredilo veliko gasilsko slavnost na vrtu tov. Ant. Ježka v Podgorici poleg gasilskega doma. Ta dan bo č. g. župnik iz Sv. Jakoba ob Savi blagoslovit gasilski avtomobil podgoriških gasilcev. Ker je ta slovesnost združena tudi z vrtno veselico, ki se bo vršila na vrtu poleg gas doma v Podgorici in je čisti dobiček namenjen za poravnavo gas. dolga, najvljudneje vabimo vse prijatelje gasilstva na to prireditev. Zato nihče naj ne zamudi prilike skupnega veselja nad plodonosnim delom tihih junakov gasilcev. Naše geslo je: Bogu v čast, bližnjemu v pomoč!

Breg pri Borovnici

V nedeljo, dne 14. t. m. proslavi tuk. gasilno društvo 10 letnico svojega obstoja. Obenem bo veselica na vrtu g. Sviglja. Čeprav je to društvo še mlado, si je vendar že v prvih letih sezidalo svoj dom, nabavilo potrebno orodje in ročno brizgalno, s katero so Brežani že v marsikateri noči, ko je klicala sirena na pomoč, hiteli pomagat in gasit. Priznati se jim mora, da so bili povsod pod vodstvom prvih pionirjev g. Srečko Kobija in Vadnal Leopolda med prvimi, često tudi prvi in vedno vsi na mestu. Pa brez zamere, ostala društva, ker tega se dosedaj Brežanom še ni priznalo. V dobavnih načrtih je motorna brizgalna, za katero pa žal še manjka precej gotovine in bo zato vsak dinar, ki ga bo kdo žrtvoval na veselici v prid društvu, dobrodošel. Saj gre za vas vse in vrstve vaših domov pred elementi ognja. Na Bregu so dve lesni industriji, dve trgovini in dve gostilni. Vse je in povrhu še denarna kriza, ker na lesnem trgu, ki je tu edini vir dohodkov, vlada žal mrtvilo. Tudi nesreč nam ne manjka. Tako so bile pred kratkim kar tri kolesarske, katerih žrtev ima eden zlomljeno nogo, ena roko, no enemu pa ni ravno sile. Ja, ta presneta kolesa. Pa še drugič kaj.

Vrhnika

Tudi vrhniška mladina nekaj zna! Dne 2. julija t. l. je priobčil »Slovenec« laskavo strokovnjaško oceno o pevskem koncertu, ki ga je priredil na Vrhniki mladinski pevski zbor osnovne šole v Bevkah pod vodstvom šolskega upravitelja g. Jos. Terpina. Ob sklepu je ocenjevatelj napisal nekaj očitkov na račun vrhniške šole, kar pa ne drži, kakor smo se prepričali. Resnica je, da ima tudi vrhniška šola svoj mlad. zbor, ki je nastopil v minulem šolskem letu štirikrat, in to tudi s troglasovnimi pesmicami. Prireditve so se vršile v javni šolski telovadnici brez vstopnine, tako da je bil vstop vsakomur mogoč. Obiskovalci so bili s petjem zelo zadovoljni in ga je prav posebno pohvalil tudi banski referent za osnovno šolstvo g. Andrej Rape. Za cerkveno ljudsko petje je vodil šolsko mladino vse leto gosp. katehet Švelc. — Da koncert bevške mladine ni bil tako obiskan, kakor bi bil nedvomno zaslužil, je bil vzrok v tem, da se je prav tisti dan vršila na vrhniški šoli razstava šolarskih del. Razstava je bila nameščena v šestih sobah in še po hodniku ter jo je obiskalo nad dvatisoč ljudi — predvsem seve starši otrok. Razumljivo je, da je pritegnila razstava pretežno večino domačinov, dasi je upraviteljstvo tukajšnje šole povabilo na bevški mladinski koncert tuk. šolsko mladino in učiteljstvo s posebno okrožnico. Učiteljstvo se je koncerta tudi polnoštevilno udeležilo, dasi je bilo zaposleno na razstavi. — Toliko v pojasnilo, da ne bo nesporazumov in da ne bo kdo mislil, da vrhniška šola za petje mladine nič ne skrbi!

Mokronog

O poskušenem zločinu je poročal »Slovenec« 29. julija. Stvar pa ni bila tako huda. V resnici se je začudila vsa dolina, da sta dva fanta, ki sta iz poštenih družin in doslej oba vedno pametna, napravila tako lahkomiselnost. Kajpada sta zaslužila kazen in bosta tudi kaznovana, vendar to njuno dejanje ni zločin, marveč bolj pobovska neumnost, katera pa je najbolj udarila njune spoštovane starše. O kakem zločinu torej ni sledu.

Šmartno ob Savi

Vas Šmartno je podružnica sv. Petra v Ljubljani. Je tričetrt ure hoda od Ljubljane in leži prav ob lepi cesti, ki vodi proti sv. Jakobu čez Savo. Pripadamo kot farani v Ljubljano. Zato pa tudi nočemo biti zadnji. Pridno se gibljemo na prosvetnem polju. Imamo gasilno društvo, ki ima svoj dom in dobro napreduje.

Šmartno je pa vas prav navdušenih pevcev. Pod imenom pevsko društvo »Škrjanček« imamo društvo, ki je že večkrat nastopilo pri procesiji pri sv. Petru, lani v Unionu in na Kongresnem trgu, pri okrožnem koncertu v Sneberjah ter vsako nedeljo doma pri nedeljskem cerkvenem opravilu. Pevci so pretežno večino kmetskega poklica, in prav pridno prihajajo k pevskim vajam, ki jih vodi g. A. Bolta. To društvo ima pa tudi svoj prenovljeni pevski dom, katerega bo dne 14. avgusta 1932 ob priliki desetletnega obstoja, slovesno blagoslovil preč. g. prof. dr. A Breznik. Ob 9 bo sv maša s petjem in spremljevanjem godbe Sloge iz Ljubljane. Po sv. maši slovesna blagoslovitev pevskega doma. Popoldne ob 3 velica pri Francu Kebru ml. s koncertom, ki ga vodi g. prof. Marko Bajuk. Nastopi več sosednjih društev, ki bodo skupno zapela sedem narodnih pesmi, nastopijo pa tudi zbori posamezno. Vsi prijatelji petja in poštene zabave vljudno vabljeni!

Tržič

Požar. Prejšnjo soboto ponoči je upepelil ogenj pri Sv. Ani posestniku Petru Megliču hlev in šupo. Zgorela mu je vsa zaloga mrve in tudi ena svinja.

V prostorih hotela »Pri pošti« so razstavljeni krasni dobitki, ki bodo v nedeljo 21. avgusta nekatere osrečili ob priliki tombole »Gasilnega društva«.

Avtomobilska nesreča se je v petek dogodila na cesti pri Sv. Ani, ki pa menda ne bo imela težjih posledic, le zadnji del avtomobila je precej pokvarjen.

Po nesreči se je ustrelil v trebuh v Lomu 25-letni Aleš Meglič. Prepeljali so ga v bolnišnico, a je bilo prepozno ter je zaradi zadobljene rane umrl.

Na Kolcah bo 14. in 15. avgusta sveta maša ob 10.

Trbovlje

Protituberkulozni dispanzer v pomoč jetičnim je začel v soboto 6. t. m. v bolnišnici bratovske skladnice s svojim delovanjem. Človekoljubno napravo toplo pozdravljamo!

Zavrnjene pritožbe. Banska uprava je zavrnila vse pritožbe, ki so bile podane proti sedanjemu županstvu na znanem Pavličevem shodu in ob priliki preiskave po banskem odposlancu. Županu in podžupanu pa je bilo izrečeno še priznanje.

Igrica »Studenec milosti«, deklamacije in petje mladinskega zbora bo sledilo predavanju o katoliški akciji v nedeljo popoldne v Društvenem domu. Vstopnine ni. Vsi pa ste vabljeni!

Krško

Stanovanje oddam v Leskovcu starejši snažn ženski, ki ima veselje do vrta. Povprašati: Sinkovec, Celje.

Krani

DANES
I. župni gasilski zlet v Stražišču!

— **Korpulentni ljudje** morejo s skrbno rabo naravne »**Franz-Josef**« grenčice doseči izdatno izpraznjenje črev brez napora. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom »**Franz-Josef**« vode zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protin, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen. »**Franz-Josef**« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Naznanila

Ljubljana

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani poziva vse hotelirje, restavraterje in gostilničarje, da sporoče cene prenočišč in garaž, katerih se poslužujejo naši člani ob priliki potovanja. Istočasno prosimo, da nam sporočite, koliko ste pripravljeni dati popusta, oz. kakšne udobnosti nudite našim članom, ki se legitimirajo z društveno legitimacijo. Vse to prosimo, da se nam sporoči do 30. t. m. v društveno pisarno v Trgovskem domu, Ljubljana.

Danes na Brdu pri Viču gasilska veselica.

Moste. Danes se vrši velika dobrodelna veselica Zveze bojevnikov v Mostah, združena z bogatim srečolovom, na vrtu g. Oražma, ob vsakem vremenu. Začetek ob 16.

*

Slov. kat. izobr. društvo v Boh. Bistrici bo vprizorilo v nedeljo dne 14. avgusta ob 3 popoldne in 15. avgusta na praznik Mar. Vnebovzetja ob 8 zvečer — prvi slovenski velefilm: V Kraljestvu Zlatoroga. S predavanjem tega velefilma, hočemo ustreči predvsem našim Bohinjcem in okoličanom, kateri že dalje časa nestrpno povprašujejo, kdaj bodo videli film, kateri razgrinja pred nami življenje v zlatoroškem kraljestvu — tudi doma. Ne zamudite torej ugodne prilike in pridite pogledat!

Prostovoljno gasilno društvo v Velikem Podlogu pri Krškem vabi k blagoslovitvi in otvoritvi »Gasilskega doma«, ki se izvrši danes v nedeljo 7 a.vgusta, ob dveh popoldne. Po blagoslovitvi velika vrtna veselica. Igra gasilska godba iz Krškega. Vstopnina prostovoljna.

Izvoz sadja

Za NEMČIJO in ostalo inozemstvo preko Maribora, Jesenic, Rakeka ali Ljubljane! — Vse tovrstne transporte in njihovo ocarinjenje od vseh nakladalnih do namembnih postaj prevzema:

SLOVENIJA TRANSPORT

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 21. Tel. 27-18

Oskrbimo inkaso in uredimo vse, kar se tiče deviznih odredb za tu- in inozemstvo. — Zahtevajte proračune in vsa ostala pojasnila.

Gospodarstvo

Štajerski sadni trgovci in izvozniki se organizirajo

Maribor, 6. avgusta.

Pred kratkim osnovano »Združenje sadnih trgovcev in izvoznikov« na področju bivše mariborske oblasti obeta postati važna institucija, ki bo za našo sadno trgovino velikega pomena. Združenje si je zastavilo nalogo, zbrati vse sadne trgovce in izvoznike v enotno organizacijo ter na ta način izločiti škodljivo mešetarstvo, ki je do sedaj prinašalo naši sadni trgovini samo škodo. Edino sadni trgovci ali zadrugarji z izvežbanim osebjem v sadjarski stroki naj imajo pravico za nakup in izvoz sadja. Za težnje sadnih trgovcev so pokazale mnogo razumevanja tudi oblasti. Danes dopoldne so se zbrali člani društva v lovski sobi hotela »Orel« na prvem občnem zboru. Navzočnih je bilo preko 200 oseb, od teh okrog 150 članov. Zastopani so bili vsi okraji bivše slovenske Štajerske, posebno dobro Slovenske gorice. Bansko upravo sta zastopala strokovni referent inž. Lukman iz Ljubljane in obrtni nadzornik Založnik iz Maribora. Zborovanje je vodil trgovec Kranjc. Zborovalci so sprejeli predlagana pravila. Proračun za prihodnje poslovno leto znaša 27.800 Din. Letna članarina se je določila na 300 Din. Člani društva postanejo lahko po pravilih trgovska podjetja, trgovci, ki izvršujejo na področju društva trgovinsko obrt s sadjem in tudi osebe, ki izvršujejo na istem področju obrt, ki ima izrazito trgovski značaj. Za vse je pa predpogoj obrtni list za trgovino s sadjem.

Pri volitvah je bil sprejet tale odbor: predsednik Kranjc (Pesnica), odborniki: Vavpotič (Kungota), Kerenšič (Pesnica), Kostanjšek (Sv. Martin), Dimnik (Št. Ilj), Mermolja (Št. Ilj), Suppanz (Maribor), Canjko (Slovenjgradec), Stojnšek (Šmarje), Pevec (Ormož), Marš (Ljutomer), Gaves (Ptuj). Namestniki: Pučnik (Ljutomer), Bezjak (Pragersko), Foktor (Maribor), Švarc (Pesnica). Nadzorstvo: Oset (Vranjsko), Stöger (Ptuj), Šumer (Konjice); in namestniki: Matjašič, Hlade in Sonnenschein. Društvo ima svojo lasno pisarno v Vetrinjski ulici v Mariboru, katero vodi tajnik Šoštarič. Člani dobivajo posebne legitimacije, ki jih bo potrdilo pristojno okrajno načelstvo in samo na podlagi teh bo dovoljeno nakupovanje sadja. Istotako dobijo posebne izkaznice nakupovalci, ki bodo smeli delati le za vélanjene tvrdke.

Terpetinovo „Hubertus“ milo
za žehto v avgustu

Zemljarina za l. 1932

Načelnik davčne uprave Ljubljana **mesto** sporoča: V smislu člena 131 zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1923 Uradni list 75/26 in točka 9 člena 27 pravilnika k temu zakonu naznanjam, da je razpored zemljarine za davčno leto 1932 razgrnjen na vpogled davčnim zavezancem med navadnimi uradnimi urami v času od 9. avgusta do vštetega 16. avgusta 1932 pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg 5/I, soba št. 3. O tem obveščam vse zemljarini zavezane stranke s pristavkom, da lahko podajo v zgoraj omenjenem osemdnevnem roku morebitne pismene ugovore računskega značaja zoper podstavo ali zoper odstotek dopolnilnega davka pri podpisani davčni upravi.

Borza v preteklem tedna

Devizno tržišče.

1. avgusta 1932	Din	178.753.03	Curih
2. avgusta 1932	Din	125.683.30	Italija
3. avgusta 1932	Din	222.858.76	Italija
4. avgusta 1932	Din	119.856.32	Berlin
5. avgusta 1932	Din	99.011.86	Newyork
	Din	745.111.87	

Efektno tržišče.

Tendenca zelo mlačna, brez zaključkov.

Industrijski papirji so skoro vse borzne dneve tekočega tedna beležili brez izpremenb in brez prometa.

Izmed državnih srečk je notirala 2½% državna renta za vojno škodo 193 Din v sredo in četrtek (4. t. m.), na vseh ostalih borznih sestankih tega tedna pa 195 Din.

V Bleru ni bilo niti povpraševanja niti zaključkov, dočim je bilo 7% drž. posojilo v zlatu (iz leta 1927) nudeno po 44, 8% pa od ponedeljka (1. t. m.) na petek (5. t. m.) kot sledi: 44, 42, 43, 44 in slednjič zopet 43.

Efektno tržišče še vedno ne kaže nikakega zanimanja.

★

Bilanca Tekstilne tovarne sukna d. d. v Kočevju izkazuje za leto 1931. 315.714.74 Din zgube, tako da znaša skupna zguba z letom 1930. 604.375.56 Din.

Dobave. Ravnateljstvo ljubljanskega mestnega vodovoda in elektrarne razpisuje dobavo 655 komadov števcev voltaže 220 Ponudbe je treba poslati do 20. avgusta. — Umobolnišnica Ljubljana-Studenec razpisuje dobavo živilskih potrebščin od čas 1. oktobra 1932 do 31. marca 1933. Licitacija dne 5. septembra. — Državna bolnišnica v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo dobave zdravil za čas od 1. julija 1932 za dan 1. septembra.

Poravnalno postopanje. O imovini tvrdke Florjančič in drug, ki se bavi s prodajo čevljev v Šmartnem pri Litiji, je bilo uvedeno poravnalno postopanje (narok 10. septembra). — Uvedeno je bilo nadalje poravnalno postopanje o imovini tvrdke Gradnik in drug, špecerija-delikatea v Ljubljani, Poljanska cesta (upravnik dr. Stare Egon, narok 19. septembra). — O imovini Straška Štefana, trgovca s čevlji v Celju (upravnik dr. Ogrizek Anton, odvetnik v Celju, narok 19. septembra, poravnalna kvota 50%). — O imovini Završnika Ignacija, trgovca na Glincah pri Ljubljani (upravnik dr. Josip Ažman, narok 24. septembra). — **Konkurz** je bil razglašen o imovini Korenčina Franca, imetnika tiskarne Jadran v Slovenjgradcu. (Zbor upnikov dne 13. avgusta, narok 30. septembra.)

Iz trgovinskega registra. Vpisana je bila tvrdka Viljem Müller & sin, trgovska agentura za steklo, portelan in metalno blago, sedež Gračnica pri Rimskih toplicah; nadalje Kimovec & Co. d. z o. z. v Ljubljani, obratni predmet splošna trgovska agentura in komisija za nakup in prodajo vseh vrst blaga, zlasti strojev, gramofonov, radio in fotoaparatov. Osnovna glavnica 16.000 Din. Tvrdka Goričar in Leskovšek v Celju je prešla v likvidacijo. — Za člana upravnega sveta **Zadružne gospodarske banke v Ljubljani** je bil vpisan Hrastelj Fran, ravnatelj Cirilove tiskarne v Mariboru. — **V zadružni register** so bile vpisane: Živinorejska selekcijska zadruga na Brdu, Živinorejska selekcijska zadruga v Moravčah in Strojna zadruga v Mengšu, vse z omejeno zavezo.

Borza

Dne 6. avgusta 1932.

Denar

Curih. Pariz 20.12, London 17.74, Newyork 513.87, Bruselj 71.30, Milan 26.215, Madrid 41.80, Amsterdam 206.725, Berlin 122.25, Stockholm 91.50, Oslo 90, Kopenhagen 95.50, Sofija 3.73, Praga 15.20, Varšava 57.60, Atene 3.27, Carigrad 2.45, Bkarešta 3,05, Helsingfors 7.65.

Novi Sad. Koruza bač. 116—118, okol. Sombor 117—119, ban. 114—116, sr. 117—119, sr. okol. Sid 120—122. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet: 57 vagonov.

Budimpešta. Tendenca stalna. Promet srednji. Pšenica okt. 13.22—13.36, zaklj. 13.21—13.23, marec 14.56—14.68, zaklj. 14.63—14.64, rž okt. 8.65—8.80, zaklj. 8.78—8.80, marec 9.85—9.95, zaklj. 9.89—9.93, koruza avg. 14.75, sept. 14—15.05, maj 9.25—9.47, zaklj. 9.25—9.26, julij 9.70—9.80.

Chicago. Pšenica marec 61.75, sept. 52.75, december 56, koruza marec 31.25, sept. 32.125, dec. 30, oves marec 20, sept. 16.625, dec. 17.50, rž marec 36.50, sept. 32.375, dec. 33.25.

Winnipeg. Pšenica okt. 55.50.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 7. avgusta: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10 Nedeljske misli. — 10.30 Šah (Bogo Pleničar). — 11 Salonski kvintet. — 12 Čas, poročila, plošče. — 15.15 Thoma: »Lokalna železnica« (igra Št. Jakob. gledališki oder). — 16.45 Plošče. — 17 Prenos zaključka mednarodnih teniških tekem z Bleda. — 20.30 Mozart: Beg iz Seraila. Igra dunajska filharmonija. (Prenos iz Salzburga: Festspiele). — 22 Čas, poročila, plošče.

Ponedeljek, 8. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18 Magistrov šramel kvartet. — 19. Sandro Bolticelli, človek in umetnik (dr. R. Tominec). — 19.30 Poljska (E. Bojc). — 20 Samospevi g. Lado Hribarja. — 20.30 Prenos plesne godbe iz zdravilišča Rogaška Slatina. — 21.30 Plošče. — 22 Čas, poročila. — 22.15 Čajkovski: Koncert št. 1 (plošče).

Torek, 9. avgusta: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. 13 Čas, plošče, borza. — 18 Otroški kotiček (gdč. Grafenauerjeva). — 18.30 Koncert tamburice s spremljevanjem kitare. — 19 Plošče. — 19.30 Zabavni kotiček (g. Biteznik). — 20 Esperantska ura o Cankarju. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

Ponedeljek, 8. avgusta:

Zagreb: 20.30 Koncertni večer. 22.44 Plesna glasba. — **Milano:** 20.30 Orkestralni koncert. 21.20 Komedija. 22 Instrumentalni koncert. — **Barcelona:** 21.05 Instrumentalni koncert. 22 Igra. — **Stuttgart:** 21 Serenadni večer. 23.10 Nočna glasba. — **Toulouse:** 21.45 Koncert vojaške godbe. 22.15 Violončelo. 23 Pestra glasba. 0.05 Angleška glasba. — **Berlin:** 21 Koncert dunajske filharmonije. — **Belgrad:** 21.20 Vokalni koncert. 22.10 Plošče. 22.45 Lahka glasba. — **Rim:** 20.45 Komedija. 21.15 Lahka glasba. Plošče. — **Beromünster:** 20 Operetna ura. 21 Serenadni večer Dunaj. 22.15 Overtura iz opere »Oberon«. — **Praga:** 21.30 Pianinski koncert. 22 Plošče. — **Dunaj:** 21 Serenadni koncert. 22.40 Večerni koncert. — **Budapest:** 21 Prenos iz Salzburga. 22.45 Ciganska glasba.

Torek, 9. avgusta.

Zagreb: 20.30 Goethe v glasbi svojih sodobnikov. 21.30 Operetni večer. 22.40 Plošče. — **Milano:** 20.30 Operni prenos. — **Barcelona:** 22.10 Vokalni koncert. 22.40 Radio orkester. 23.30 Plesna glasba. — **Stuttgart:** Simfonični koncert iz zdravilišča Seisbaden. — **Toulouse:** 21.15 Operne pesmi. 21.30 Melodije. 23 Operetne pesmi. 0.05 Angleška glasba. — **Berlin:** 20.30 Stari berlinski plesi. — **Belgrad:** 20 Vokalni koncert ge. Wünsche. 20.30 Zagreb. 22.30 Pestra glasba. — **Rim:** 20.30 Operetni prenos. — **Beromünster:** 20.20 Solistovski koncert. 21.45 Večerni koncert. — **Praga:** 21.30 Violinski koncert. 22.20 Plošče. — **Dunaj:** 21.20 »Nova vila«, igra. 22.45 Plesna glasba. — **Budapest:** 19.45 Poljudne ogrske pesmi. 21.45 Večerni koncert. Ciganska glasba.

Zahvala

Za izraze iskrenega sožalja, ki smo jih prejeli ob izgubi našega nepozabnega očeta, starega očeta, brata, tasta, strica in svaka, gospoda

Ivana Tejkala

nadrevidenta drž. železnic v pokoju

se vsem toplo zahvaljujemo. Posebno hvalo smo dolžni g. zdravniku dr. Janku Osolniku za požrtvovalni trud, velečastitima gospodoma dr. Blatniku, ravnatelju Mladinskega doma in prefektu Ogrinu za tolažbo v dneh bolezni ter vsem onim, ki so blagopokojnika spremili na zadnji poti.

Moste pri Ljubljani, dne 7. VIII. 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali povodom bridke izgube naše srčnoljubljene soproge oziroma mame, stare mame, tašče, sestre, tete itd., gospe

Marije Jarec roj. Torelli

soproge žel. upokojenca in posestnice

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev ter vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI OSTALI.

Valentin Cestnik, Trbovlje II
sirovno mizarstvo
Izdeluje vsakovrstno pohištvo od priproste do najfinejše izdelave ter vsa stavbno-mizarska dela po lastnih in po predloženih načrtih točno, solidno in po jako zmernih cenah. – Zahtevajte proračune.
Velesejem paviljon F.

KOLESA nova in rabljena vedno na zalogi in vsi nadomestni deli. Cene nizke. Popravila prvovrstne izdelave.

Mehanična delavnica
STANE RAKOŠ
Ljubljana - Moste Društvena ul. 2

Zdravo od solca ogorelo kožo s pomočjo
NIVEA-CREME ali OLJA
Nivea-Creme Din. 5.00-22.00 Nivea-Olje 25.00 35.00

Prepričajte se o kakovosti blaga!
Prvovrstno sveže
Čajno maslo . kg Din 36·-
in prima polnomasten
Trapistovski sir kg Din 18·-
en gro cene se dobi edino le pri
Mlekarski zadr. v Slovenjgradcu
r. z. z o. z.

KIS ŠPIRIT IN ŽGANJE ZA VLAGANJE
DOBITE PRI
JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA UL. 9

HOTEL CENTRAL RAB
Kompletni pension 55–60 Din. — Dunaj., domača, madjarska kuhinja.

Naročajte „Slovenca"!

PRESELITVENO **OTVORITVENO**
NAZNANILO

Vljudno sporočam, da sem 6. avgusta preselila svoj damski modni atelje iz palače »Viktorije« v
Tavčarjevo ulico štev. 3.
lokal iz ulice
Za cenj. naročila se najvljudneje priporočam. Zagotavljam Vas vedno solidne in cenene postrežbe
Z odličnim spoštovanjem
Josipina Iglič

Cenjenemu občinstvu iz Ljubljane in okolice vljudno sporočam, da sem otvoril 6. avgusta v Ljubljani
Tavčarjeva ulica štev. 3.
trgovino z damsko konfekcijo in modnim blagom.
Za cenj. obisk se najvljudneje priporočam. Zagotavljam Vas vedno solidne in cenene postrežbe.
Z odličnim spoštovanjem
August Iglič

Priporočamo Vam 1101
najboljše šivalne stroje in kolesa
Adler -
GRITZNER
Švicarski pletilni stroji DUBIED

edino le pri tvrdki
Jos. Petelinc, Ljubljana
Telef. št. 2913 za vodo. Telef. št. 2913
Brezplačen pouk v vezenju. Večletno jamstvo.

IVAN KRALJ
se priporoča za vsa ključavničarska dela
LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 5 ali Rimska c. 2

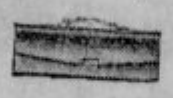
Denarnice za kovani denar, listnice, aktovke, šolske torbice, nahrbtniki i. t. d.
Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Fotoamaterji!
Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi
fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana Zahtevajte cenik!

JOZE MIHELIČ in drug - LJUBLJANA
Dunajska cesta 11 Telefon št. 2777
kleparstvo, ključavničarstvo, vodovodne in strelovodne inštalacije

UMETNO VRTNARSTVO
nagrobni venci, razne vrtnice, vsakovrstne rože — cvetlice lončenice itd.
ČEH, Ljubljana VII, Gasilska c. 14

Tvornica poljedelskih strojev
išče za vsa mesta
krajevne zastopnike
Trgovci, agenti in ključavničarji naj pošljejo ponudbe na upravo »Slovenca pod šifro »Poljedelski stroj«. — Damo visoki popust.

HIPE
higijenska posoda za kruh in pecivo v javnih lokalih se naroča pri
ALOJZ DERGANC
Ljubljana — Gerbičeva

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

Za počitnice
rabite hitro izvršen entel, ažur, monograme, okraske za obleke in perilo.
Takoj jih dobite pri tvrdki
Matek & Mikeš, Ljubljana
poleg hotela Strukelj

✚

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljeni oče, stari oče, svak in tast, gospod

Bešter Lenart
zasebnik

dne 6. t. m. po daljšem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 7. avgusta 1932 ob 5 popoldne od doma žalosti Dleiweisova cesta 13 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1932.

Veličan in Lenart, sinova in ostali sorodniki.

ZAHVALA. Ob prerani izgubi najinega nadvse ljubljenega edinega sina

MIRKOTA OGRIZKA

izrekamo vsem cenjenim prijateljem, znancem in sorodnikom za toliko izkazanih izrazov sočutja, za preobilo darovanih vencev in šopkov, našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo prečastiti duhovščini za prečasten sprevod, čast. gospodu župniku Pircu za preganljivi poslovilni govor pred hišo žalosti, prečastitemu gosp. kanoniku dr. Mrharju za preganljivi poslovilni govor pri odprtem grobu, med drugim za takojšnje brzojavno sočutne izraze preč. gosp. dr. Korošču, min. predsedniku v pok. in častnemu kanoniku in univerzitetnemu profesorju dr. Lukmannu, pevskemu društvu za poslovilne žalostinke pred hišo žalosti kakor pri odprtem grobu, cenjeni požarni brambi in vsem cenjenim znancem in prijateljem ki so prišli iz Celja, Rogaške Slatine, Sv. Križa itd. za njih požrtvovalno udeležbo pri pogrebu.

Priporočamo pokojnika v blag spomin in molitev.

Žalujoči Franc in **Terezija Ogrizek**, starši **žena in otroci.**

ZAHVALA. Vsem, ki so se nas spomnili ob priliki smrti naše predobre in nenadomestljive soproge, matere itd., gospe

MARIJE H. HINTERLECHNER

in nam lajšali bridko bol, se najiskreneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo sm odolžni preč. g. p. Dominiku Nabernigoju za krasne poslovilne besede ob odprtem grobu, veleč. g. župniku in duh. svetniku Cilenšku iz Poljčan, dalje g. županu dr. Lipoldu, podžupanu g. R. Golouhu, namestniku direktorja mestnega načelstva g. mag. svetniku Rodošku, magistratnim uslužbencem za častno spremstvo na zadnji poti, pevskemu odseku mestnih nameščencev za ganljivi žalostinki, darovalcem prekrasnih vencev in nakitja in vsem, ki so pokojnici kakorkoli izkazali zadnjo čast in ljubezen.

Prosim Vas vse, da blagi pokojnici kot ženi, soprogi in materi plemenitega značaja in izredne srčne kulture ohranite v Vaših srcih dolgotrajen in časten spomin.

Maribor, dne 4. avgusta 1932.

Vet. nadsvetnik **H. Hinterlechner** in **žalujoči otroci ter ostalo sorodstvo.**

ZAHVALA. Iskreno se zahvaljujemo vsem cenj. sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ob bridki izgubi naše nepozabne hčerke in sestre, gospodične

Marije Šimenc

na kakršenkoli način sočustvovali z nami. Mnogobrojni izrazi sožalja, pismeni in ustmeni, so nam v naši bolesti v veliko tolažbo. Posebno zahvalo izrekamo velečastiti duhovščini, gg. pevcem KPD za v srce segajočo žalostinko, vsem številnim darovalcem vencev in cvetja, ter vsem drugim udeležencem pogreba, ki so s svojo udeležbo izkazali pokojnici zadnjo čast in ljubezen.

Vsem skupaj še enkrat: Bog plačaj!

Celje, dne 5. avgusta 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega nepozabnega soproga, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Franjo Grabjeca
fotografa

kakor za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, gg. zdravnikom, čč. sestram usmiljenkam, Obrtni zadrugi, Fotografski zadrugi v Ljubljani in Beogradu, stanovskim kolegom, ravnateljstvu in uradništvu Ljudske posojilnice, pevskemu društvu Krakovo-Trnovo in slovenskemu kvintetu za prelepo žalno petje ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so blagega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 6. avgusta 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

ZAHVALA. Potrti vsled nenadne izgube našega dobrega očeta, tasta in strica, gospoda

Štefana Lešnika
bivšega posestnika umetnega mlina v Framu

izrekamo tem potom najprisrčnejšo zahvalo zlasti preč. g. dekanu iz Hoč kakor domačemu g. župniku, gasilskemu in pevskemu društvu, darovalcem krasnih vencev ter vsem, ki so dragega pokojnika spremljali k večnemu počitku.

RODBINA LEŠNIKOVA

Zahvala

Za brezštevilne dokaze iskrenega sočutja ob bridki izgubi našega ljubljenega soproga, očeta, brata itd., gospoda

Leona Pogačnika

gostilničarja, kavarnarja in posestnika

za poklonjeno cvetje, za vse pismene in ustmene izraze sožalja, za številno spremstvo na njegovi zadnji poti, posebej še g. dr. Mavriciju Rusu za požrtvovalen trud za časa njegove bolezni, dalje pevcem pevskih društev »Krakovo-Trnovo« in »Slavec« za ganljive žalostinke, izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Maša zadušnica se bo brala v torek, dne 9. avgusta 1932 ob 9 dopoldne v župni cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 6. avgusta 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

Stalna razstava na Karlovški cesti št. 4.

„TRIBUNA" F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov, **Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.** / Znižane cene. / Največja izbira. / Ceniki franko.

Kje je rešitev?

Ljubljana, 6. avg.

Velika kriza sodobnosti je popolnoma ubila ves optimizem. Upanje je v brezglavosti sedanjosti le še ena izmed stopenj pesimizma. Na kaj neki pa še upa človek v današnji krizi? Upa, da mu bo vsaj skušnja popolne brezupnosti ostala še prihranjena. S tem priprostim hotenjem pa pri vsem samo sladkobno samega sebe omamlja, da tako lahko opusti zavest, da je tudi že doba brezupnosti najbrž zdavnaj že nastopila. Če je bilo dozdaj mogoče boriti se z nesrečo vsaj z iskricami upanja na bodočnost, potem je ta borba danes že prešla v obliko borbe med stisko, nesrečo in smrtjo. Tako se danes vsa borba vrši v sferah, kjer je upanje in vera v prodor človeških moči izginila.

Ustvariti bo treba nov pojem za tisto duhovno razpoloženje, ki se je imenovalo upanje in ki ni danes nič več drugega ko iluzija brezupnosti, krčevito iskanje rešilnosti v neodrešilnosti. Temu obupu pa je odvzeta sleherna možnost individualnega izraza, ker je ta obup že postal trajni, moreči položaj širokih ljudskih plasti. V obupnosti širokih ljudskih plasti se še kolikor toliko uravnovesi posameznikovo trpljenje in nesreča in tako je še mogoče razumeti, da so obupni zaključki posameznikov nad življenjem še kolikortoliko redki. »Hvala Bogu, da smo še zdravi,« in »če propadem sam, propade še moj bližnji,« to so še tako zadnji ventili, skozi katere se razbremenjuje napetost v doživetju krize.

Najnevarnejši ventil pa je popolna brezbrižnost, predanost naj gre vse, kamor hoče. Le ne govorite o krizi in trpljenju! Vse kar je majhno, nevažno in brezosebno je edino še znosno, da zakrije zlo lastne nesreče. Ta ozka steza, ki izvira iz bojazni, je strahopetnost. Strahopetnost je, ako se danes ne misli na naše zlo, ne govori o brezupnosti in obupu našega naroda. Iz te strahopetnosti pa nam ne bo prav nič vzrastlo. Ta bo sigurno privedla le do katastrofe, a nikdar do mirnih prehodov. Le moč zavesti in pregleda nad našim položajem nas bo lahko rešila. Če pa ta moč ne more izvirati in se izživljati v dejanjih, mora postati vsaj last naše miselnosti.

Doumeti je treba, da živimo slepo v enoličnosti vsakodnevnosti in ne opazujemo, da se bližamo koncu, ki je v tej obliki lahko le katastrofalen. Mislimo torej vendarle zmiraj na ta konec in zavedajmo se vsako sekundo popolnoma točno našega položaja. Da je stiska danes naša usoda, da je brezupnost naša usoda in da je danes edino trpljenje naš delež, ta zavest nam bodi stalno in vsepovsod pred očmi! Šele iz te korajžno doživete zavesti bo mogoče zgraditi miselnost, ki bo mogla lomiti okvir tiste usode, ki nam je mogoče le vsiljena in ne lastna. To bo edino zdrava, rešilna ideologija današnje krize.

Gospodinjski tečaj za učiteljice

Kmetijsko-gospodinjski tečaj za učiteljice na Krekovi gospod. šoli v Zg. Šiški pri Ljubljani.

Od 4. do 30. julija je bil v Krekovi gospodinjski šoli kmetijsko-gospodinjski tečaj za učiteljice. 15 učiteljic iz raznih slovenskih krajev je z zanimanjem prisostovalo celomesečnemu tečaju.

Teoretični pouk je bil precej skrčen, a praktično delo ga je izpolnilo. V kratkem času tečaja je voditeljica podala udeleženkam dovolj jasen pogled v razne panoge gospodinjstva in kmetijstva. V dopoldanskih urah je predavanju o hranoslovju sledilo kuhanje, katerega je spretno vodila upraviteljica Krekove gospodinjske šole. Po kosilu so udeleženke opravljale razna gospodinjska dela v kuhinji in shrambi, nato so pa poslušale predavanja o perutninarstvu, mlekarstvu, vzornem gospodinjstvu in strežbi. Pri delu v sadovnjaku in na šolskem vrtu so same cepile, sadile drevesca, uničevale sadne škodljivce, presajale zelenjavo, privezovale paradižnike, negovale cvetice v lončkih in opravljale nešteto drugih opravil. Sleherni teden so tudi vkuhavale zelenjavo in sadje, prale in likale. Pouk o perutninarstvu je izpolnil poučni izlet na Lesno brdo, kjer je ga. **Golobova** z veliko prijaznostjo razkazala učiteljicam prelepo urejeno kokošjerejo. Pri mlekarskem pouku so tečajnice same delale razne vrste sira, skuto, presno maslo in drugo.

Za zdravstvo žec in otroka je posebej dal obilo dragocenih navodil otroški zdravnik dr. **Dragaš.** O jetiki so udeleženke veliko zvedele in videle na Golniku, kamor so šle na poučni izlet.

Pisatelj **Finžgar** je ob koncu tečaja dal učiteljicam smernice za uspešno delo med ljudstvom. V svojem predavanju je govoril o življenju, ki nalaga človeku največje naloge, moramo pa mi sami po svojem nazoru dati smisel, da bo vredno življenja.

Vsebina Finžgarjevega predavanja učiteljicam.

Predavatelj je v prvem delu poudaril:

Življenje je diktator največjih nalog. Dati mu moramo pravi smisel, da je vredno življenja. Gledati ga moramo takšnega, kakršno je, — po svojem nazoru pa mu dajmo smisel. So pa ljudje, ki tega ne morejo. To so: 1. Pesimist s svojim nazorom spodjeda zdrave korenine človeške družbe, njemu je lastno življenje v breme. — 2. Negativni ljudje so tudi nadljudje, — iz katerih so se rodile naše današnje zablode — kapitalizem, fašizem, liberalizem. —3. Zopet drugi hočejo izvrševati samo poklic, storijo, kar je predpisano, celo sovražijo svoj poklic. To so mlačneži, ki prav malo pomenijo v človeški družbi. Tudi ti ljudje ne dajo pravega smisla življenju. — 4. Imamo vrsto apatičnih ljudi, ki se ne brigajo ne za vero, ne za politiko, ne za bogastvo. — 5. So ljudje, ki živijo samo zato, da uživajo, ki so iz male izobrazbe prišli do velikega denarja, ki so porabili denar, da so uživali prirodne krasote.

V drugem delu je predavatelj odgovoril na vprašanje: V čem iščimo smisel življenja?

Prva naloga je zavest dolžnosti. Navajajmo otroka, da dobi zavest dolžnosti, ne odtrgajmo ga od doma, ampak nadaljujmo in izpopolnujmo tisto, kar je imel doma, da dobi v šoli bolj prodirno gledanje v domačo lepoto. Narodne noše ali domače stvari ne smemo omalovaževati, ker se na tem zida kultura, ki jo je postavil narod. Vsak mora v življenju poleg poklicnega dela dostaviti še nekaj zraven (petje, igrice, cvetice). Imeti moramo zavest dolžnosti, da pomagamo narodu, ki nam je dal priliko za izobrazbo. Važna je tudi narodnost. Napaka je, da nekateri zamenjajo državo in narod. Država ni narod, ampak je organizacija ljudi, ki se družijo na istem pravu. Če rečem, da sem slovenski narod, ne rečem, da ni jugoslovanske države. — Če pa rečem: »Slovenec sem«, konstatiram, da je to narod, ki ne živi le v jeziku, ampak v običajih, nošah, cerkvicah itd. Razložimo otrokom pomen države in pomen slovenstva! Bodimo značajni, dajmo svojemu prepričanju tudi na zunaj izraz. Poznamo življenje, ki ni samo to, da bi nam nekaj nudilo. Smisel je v tem, kako življenje razumemo.

Beda trboveljskih rudarjev

Lopatila ali galerije, ki zajemajo naekrat po 1000 kg zemlje. S temi kopljejo na dnevnem kopu prst, včasih pa tudi premog.

Trbovlje: Pogled na rudar. stanovanjske kolonije.

Trbovlje, avgusta.

O Trbovljah danes pisati je žalostno in težko obenem. Beda prebivalstva, ki so večinoma rudarji, je tako velika, da si je ne more zamisliti človek, ki pozna Trbovlje le iz prejšnjih let. Težko delo v jami napravi rudarja godrnjača, vendar mu je od nekdaj bilo delo v jami stalno, imel je brezplačno stanovanje in kurjavo, in kaj hočeš še več za življenje? Stara prislovica: »Kdor se enkrat napije trboveljske vode, ne gre rad proč,« pa ne drži več! Vse se danes izogiblje Trbovelj; še oni, ki jih obišče iz enega ali druzega vzroka, gleda, da jo odkuri s prvim vlakom. In vso to bedo je ustvarilo že delno praznovanje od l. 1926 sem, in ni upanja, da bi se razmere izboljšale.

Rudniška sirena sicer vsaki dan kliče rudarje na delo, a odzvati se ji sme samo tri do štirikrat tedensko. »Ni naročil!« pravi centralno ravnateljstvo v Ljubljani, in diktat za praznovanje je tu. Temu lahko verujemo, ker je Družba s svojim sistemom (če več vozičkov premoga naložiš, večjo akordno ceno dobiš za to) sama to ustvarila. In danes, ko je število delavstva zmanjšano na polovico, naložijo isto število vagonov ko poprej. Rudniško podjetje nima pri tem prav nobene škode, ampak še celo velik dobiček, ker mu ni treba izplačevati toliko dnevnic. Pri vsej mizeriji so pa ostale cene premogu vedno iste! Celo še višje, ko prejšnja leta! Dnevnice rudarjeve so se pa lansko leto znižale za 5%.

In človek si misli: Če je tako, se rudar vendar le sme braniti in zahtevati pravico! Mirni in ponižni smo kakor ovčke! So družinski očetje, katerih otroci od gladu cepajo na cesti, kakor se je to pred kratkim zgodilo. Ko so deklico, ki se je onesvestila, vprašali, kaj ji je, je žalostno odgovorila: »Doma še danes niso nič kuhali, lačna sem.« Ti očetje so najponižnejši. Bog ne daj kaj reči, groza jih je pred redukcijo! Kam pa tudi hoče iti z družino, ker v južnih pokrajinah je še slabše.

Pač, tudi hudi smo lahko vsako leto. Tam nekako v januarju do marca ali aprila. Državna železnica odpove dobavo premoga iz naših rudnikov. Zahteva znižanje cen premoga. Tedaj smo smeli zaropotati! Tedaj postanemo živahni. Sklicujemo shode, protestiramo, pošiljamo v Belgrad na razna ministrstva in na druge kraje deputacije, »da bi se železniška uprava vendarle brže s TPD pogodila,« da gremo brž na delo. — In kdo bi se ne usmilil ubogega rudarja in njegove družine? Pogajanja se vsaj začasno sklenejo, cene premoga so ostale še vedno iste, na količini so nam nekaj centov vzeli. Zaradi tega še malo pogodrnjamo, ker pa Družba nič ne reče, smo tudi mi mirni. In življenje do drugega leta gre ob gladovanju naprej svojo pot. Ta čas pogajanj med železniško upravo in TPD je pa še zato zanimiv, ker lahko močnejše pozabavljamo, nikdo nas ne bo zaznamoval za kake nevarneže.

Med svetom največ zaležejo številke. Poslužimo se jih in podajmo primer zaslužka rudarja v kopaški kategoriji (najvišja kalegorija rudarja), da ne bo kdo mislil, da ni tako hudo, kakor pišemo. Plačilna kuverta rudarja s 5 otroci pravi, da je mož napravil v mesecu 17 šihtov po 38 Din, skupaj 646 Din. Odbitek znaša za bolniško in pokojninsko blagajno, delavsko zbornico, razsvetljavo itd. 117.83 Din. Za prehrano (obleke si ne smemo pri tem ob tem zaslužku omisliti) mu preostane za 7 oseb 528.17 Din.. Na osebo pride tako na dan po 2.61 Din. Vsak naj si sam predstavi, kako bi se s tako vsoto zamogel preživiti, in videl bo posledice. Upadle in suhe obraze, bolezni itd. Gg. duhovniki in učitelji bi mogli marsikaj povedati o teh upadlih, shujšanih otroških obrazih. — Znano pa je, da so posebno rudarski očetje z otroci zelo obdarjeni.

Marsikdo se bo vprašal, s čim se le preživljajo? Komaj se je prikazala v mali gredici, ki jo ima priključeno k stanovanju, iz zemlje krompirjeva rastlina, že je pričela bedna rudarjeva žena — mati — brskati po zemlji, če je mogoče krompir že goden. Večinoma je bil krompir izkopan, preden je bil zrel za hrano. Ravno tako se godi z drugimi pridelki. Nekaj mora postaviti gospodinja na mizo, otroci ji ne dajo miru. Prizori, ki se dogajajo v kolonijah, so resnično žalostni. Dnevno si videl v tem mesecu iti v gozdove cele procesije mož, žena in otrok po borovnice, ker mnogim je bil ta sad v tem času glavna hrana. Tu se ga vsaj ni treba sramovati, da bi mu kdo zabrusil v obraz, češ, »da ga ni sram prositi za živež v rudniškem konzumu.« Izdaja živeža je namreč ustavljena, kakor hitro preseže vsoto zaslužka.

In če TPD podeli po dolgih posredovanjih delavskih zaupnikov ali drugih faktorjev par stotisoč dinarjev podpore za rudarje, je treba tudi to stvar prav presoditi: Starejšim rudarjem bo dobro znano, da je bil rudniški konzum nekdaj lastnina bratovske skladnice. Konzum so si rudarji sami ustanovili. Vse živežne in druge potrebščine si dobavljal v njem, in nazadnje je na plačilni listi znesek odtegnil kar rudnik. Dobiček je bil seveda velikanski, ker je presegal v onem času 200.000 kron a. v., torej v onem času lepa vsota. Koliko se je iz tega dobička razdelilo v dobre namene med rudarje, si lahko mislimo. Pravijo, da so plačali vsa zdravila za rudarje iz tega fonda. Vsakoletna pogostitev rudarjev na binkoštni ponedeljek je šla tudi iz tega denarja. Pozneje pa je ta ustanova, katero so prvotno uvedli delavci, prišla popolnoma v roke podjetja. Če je konzum imel prej dobičke, jih ima sedaj gotovo tudi, ali pa še več! Zato se nič ne pozna, če TPD daruje rudarjem en milijon. Če bi bil konzum še last bratovske skladnice, bi pa ne bila danes v tem položaju kot je! Pa tudi za delavce ne bi bilo slabo. Večja družina gotovo porabi za prehrano več ko mala. In če bi zahtevala 20 kg moke, ki jo tudi prejela, in nikdo bi polovice ne črtal. Tako je tudi pri drugih rečeh.

Rov Terezija

Na nekaj je treba javnost še opozoriti. To je naša mladina. Fant gre k vojakom, ko še ni prijel za nobeno pravo delo. V predvojnem času je iz šole izstopivši učenec, če se ni šel učit kakšnega rokodelstva, takoj vstopil v delo k runiku. Opravljal je zanj primerna dela, polagoma napredoval do kopača, večkrat tudi še naprej, ali se izvežbal v tem ali drugem rokodelstvu, katerih je pri vsakem rudniškem podjetju vse polno. Danes tak 14 letni deček ne dobi dela, starši tudi niso vedno na mestu ali imajo razne druge skrbi, in odrasli mladeniči tavajo in postopajo za ogli sem in tja. Podjetje jih ne bo rabilo, in za pravo delo so izgubljeni. Kaj naj bo iz te mladine? Žoga, na katero se pač vsak dobro razume, jih ne bo rešila. Velikansko je sicer delo prosvetnih organizacij, ki ga med mladino vrše. Ker je pa še tem zadnja leta delovanje otežkočeno, nas resno skrbi, kakšna bo njihova bodočnost. Že danes se čujejo stvari, ki nekdaj niso bile navada v Trbovljah; a na izboljšanje ni upanja. Za take odrasle, in drugače trdne dečke se bo pač treba pobrigati, na ta ali drugi način. Ko so bile še urejene razmere, je naša mladina rada odpotovala v westfalske rudnike. Tam se je počutil zadovoljnega, ker ni imel samo stalnega in dobro plačanega dela, nego tudi čisto stanovanje in druge ugodnosti, katere vsak potrebuje v tem življenju. Veliko je še tam naših delavcev-rudarjev, ki žive še prilično dobro. Danes našemu mladeniču ali tudi drugim tja ni več mogoče potovati, tam tudi ni dela. Ali naj gredo v južne rudnike? Izkušnje, ki jih imamo že sedaj, so žalostne. Vseeno pa, če bi bilo tam poskrbljeno vsaj količkaj za primerno čistočo, bi jih veliko odpotovalo tjadoli in ne bi tu postopali.

Želeti bi pa končno ne mogli drugega kakor to, da se življenjske razmere za našega rudarja vsaj v toliko izboljšajo, da bo živel s svojo družinico pošteno človeško življenje, katero sme pred Bogom in svetom vsak zemljan zahtevati.

Boj proti jetiki v Trbovljah

Trbovlje, 6. avgusta.

Danes so odprli v Trbovljah protituberkulozni dispanzer, ki bo imel velik pomen za zdravstvo rudarskih revirjev. Protituberkulozni dispanzer je nastanjen v trboveljski bolnišnici, vzdrževale pa ga bodo bratovske skladnice in trboveljska občina. K ustanovitvi dispanzerja sta prispevala osrednja protituberkulozna liga 12.000 Din, OUZD pa 10.000 Din. K vzdrževanju pa bodo seveda prispevale tudi krajevne protituberkulozne lige in druge humanitarne organizacije. Dispanzer bo imel zalogo zdravil, posebnega zdravnika, ki ga bodo plačevale bratovske skladnice, in zdravstveno zaščitno sestro, ki jo bo plačevala trboveljska občina. Dispanzer bo posloval za okoliše Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ter za rudarje iz Hude jame. Ugotavljal bo posamezne primere jetike in tudi sam iniciativno posegal v zdravstvene razmere, skrbel za izboljšanje stanovanj, dajal podpore v naravi, po potrebi preskrboval zdravilišče za hudo bolne, specialistično preiskoval bolnike, dalje bo dispanzer postaja za apliciranje umetnega zraka v telo (pneumothorax). Dispanzer bo po možnosti posredoval zaradi socialne zaščite svojih varovancev, skrbel za dojenčke in otroke, ki so ogroženi po jetiki itd.

Posvetovanja, pomoči in specialnega zdravljenja so deležni le siromašni varovanci, ki se izkažejo s predpisanim ubožnim spričevalom ali pa z nakazilom krajevnega zdravnika za ubožne. Vsi drugi bodo dobivali le zaščito, ne da bi imeli pravico do nadaljnjega zdravljenja.

Dispanzer je že sedaj v začetku vzorno opremljen in je upravičeno upanje prebivalstva, da mu bo v veliko korist, saj so rudarski revirji res prava gnezda tuberkuloze, te zavratne morilke ljudi.

Katol. duhovnik voditelj amer. brezposelnih

James R. Cox je tudi kandidat brezposlne stranke za predsednika Združenih držav

Ameriški katoliški duhovnik James R. Cox, ki je nedavno vodil 25.000 brezposelnih broječo armado, da demonstrira v Washingtonu za svoje pravice, je župnik fare brezposelnih, ki se zbira okoli cerkve Sv. Patricka v Pittsburghu. Že dolgo vrsto vrsto let pred nastopom gospodarske krize, je bil Cox zelo delaven med delavci svoje fare in je v zimskih mesecih vzorno organiziral odpomoč bednim in nezaposlenim. V petih letih je tako pomagal nad 175.000 osebam. Ko se je kriza zaostrila, je organiziral delavsko kuhinjo, ki je enem letu razdelila 670.000 gorkih kosil, 70.000 živilskih svežnjev, 12.000 kosov obleke in 30.000 kg premoga. Kmalu nato so začeli brezposelni, ki niso imeli več bivališča, iz starega lesa graditi barake okoli cerkve sv. Patrika in kmalu je število teh barak znašalo prav sto. Seveda je tako v delavski koloniji okoli cerkve zavladal precejšen nered. Zato je delegacija brezposelnih zaprosila župnika Coxa, da bi prevzel mesto župana nove naselbine. Cox je prevzel županstvo in iz vrst brezposelnih sestavil občinski svet, policijsko upravo in zdravstveni urad, ki je kmalu popolnoma uredil mestece okoli cerkve, ki se je kmalu že tako razvilo, da ga je bilo treba že posebej imenovati Shantytown. Nato je bilo treba uvesti pralnice, kopališče, uvesti elektriko in razdeliti radijske aparate. Delo Jamesa R. Coxa je tem bolj občudovanja vredno, ker je vzrastlo brez državne ali kake javne podpore. Po pohodu v Washington je bil izvoljen za kandidata »brezposelne stranke« za predsedniške volitve.

Kaj bo z akademskim proletariatom?

Eden najbolj turobnih pojavov naše uboge sedanjosti je poklicna stiska današnje študirajoče mladine, ki je napram grozeči bodoči nezaposlenosti za njihovo bodočnost mnogo bolj brezupna nego zaposlitev strokovno izobražene obrtne ali trgovske mladine. Kako se bo neki razvijala v bodočem desetletju Srednja Evropa, če bo deset in desettisoč visokoizobraženih mladih ljudi vsled gospodarske stiske obsojenih, da stalno misli in računa le nato s sredstvi trpljenja in brezupnosti izpremeniti njen sodobni notranji red, ki da ji ni mogel osigurati dovoljen in zadosten razvoj kot državljanu in kristjanu?

Trenotna brezposelnost v akademskih vrstah je zaenkrat statistično še neponolna. Toda računa se, da je danes v Nemčiji 30.000 do 70.000 brezposelnih akademikov. Na podlagi poročil različnih stanovskih organizacij pa se mora računati, da bo l. 1934 v Nemčiji približno 100.000 brezposelnih akademikov.

Položaj pa je še posebno zaradi tega težak, ker vsokoletne maturitetne številke s srednjih šol stalno nakazujejo vedno večji dotok na vseučilišče. V Nemčiji je bilo l. 1913 60.000 vseučiliščnikov, l. 1931 jih je bilo 103.000 med temi 22.000 žensk. V prejšnji avstro-ogrski monarhiji je bilo l. 1913 na Dunaju 14.000 vseučiliščnikov, danes jih ima v Gradcu in Insbrucku Avstrija s 6 in pol milijona prebivalci na istih treh univerzah 17.600. Na sto tisoč prebivalcev pride v Nemčiji 218 vseučeliščnikov, v Avstriji pa celo 388. Skušnje zadnjih časov dokazujejo, da se diplomirani absolventi fakultet odločujejo nato še studirati doktorat, da tako čimbolj raztegnejo čas iskanja službe.

Dotok abiturientov na univerzo je v Nemčiji l. 1930 znašal 38.300 in v naslednjem letu 42.000. Za bodoča leta se more ta dotok le stopnjevati, ker je »delovni trg« delavstva ali uradniških nastavljencev tako napolnjen, da je nemogoče, da bi ta trg mogel kaj absorbirati. V zdravih razmerah bi bilo treba, da znaša odstotek študirajoče mladine napram obrtni mladini le 10%. Tako pa v Avstriji ta odstotek znaša že 31%. Zahteve napram obrtni mladini bodo v tem slučaju zmiraj višje in usodnost akademske brezposelnosti bo le še podčrtala ostrina socialne krize.

Kaj naj se zgodi, tako se danes vse vprašuje. Bilo bi treba, da se med ljudstvom začne propaganda, da ni nujno da mora danes vsakdo študirati, da potem nekaj predstavlja. Dalje nasvet Eduarda Sprangerja, ki pravi, da je 13 let splošne izobrazbe (ljudska šola in srednja šola) mnogo preveč, in da bi se ta splošna izobrazba morala slej ko prej razdeliti na strokovne šole, katerih obisk bi regulirale stanovske zbornice z ozirom na zahteve delovnega trga. Novi red v gospodarstvu, ki mora prinesti zopet stalnost in preglednost v današnji gospodarski kaos, bo moral tudi v tem oziru izvesti mnogo novega in radikalnega.

Cementni izdelki

stavbinska dela, nagrobni spomeniki, vodometi, cevi, vrtne ograje, okraski, kipi itd., najsolidnejša izdelava, prvovrstni materijal. — TABOR JOŽE, Ljubljana, Rožna dolina, cesta VIII št. 13.

OTOMANE

Couch zofe, divane, spalne fotelje, peresnice, žimnice, zložliive postelje, mreže, ter vza tapetniška dela izvršuje najceneje

F. SAJOVIC, LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 6.